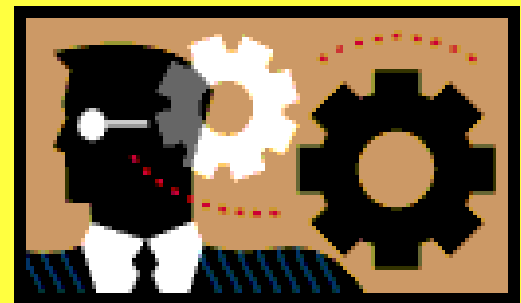

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 2

ครั้งที่ 1-2

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 2

- **สิ่งที่ต้องการ**

ให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจถึงวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น การอุทธรณ์ ฎีกา การบังคับตามคำพิพากษาและค่าธรรมเนียม รวมถึงการอภัยโทษ เปลี่ยนโทษ และลดโทษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 3, 4, 6 และ 7

ขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา

กฎหมายอาญานั้นเมื่อความผิดอาญาได้เกิดขึ้นรัฐสามารถใช้อำนาจตามกฎหมายได้ทันที ไม่จำเป็นต้องไปฟ้องคดีให้ศาลตัดสินก่อน ซึ่งแตกต่างจากการดำเนินคดีแพ่งที่จะบังคับคดีได้ก็ต่อเมื่อศาลมีคำพิพากษาแล้วเท่านั้น

เช่น นายแดงกำลังทำร้ายร่างกายนายดำอยู่ ตำรวจสามารถจับนายแดงได้ทันที ไม่ต้องไปฟ้องศาลก่อน แต่การจะลงโทษนายแดงตามกฎหมายได้นั้นต้องผ่านกระบวนการพิสูจน์ว่าผู้กระทำความผิดนั้นเป็นผู้ที่ได้กระทำความผิดจริงตามขั้นตอนตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเสียก่อน

โดยหลักการดำเนินคดีอาญานั้น ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะแน่ใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินคดีดังต่อไปนี้

ขั้นก่อนฟ้องคดี

ก่อนที่คดีอาญาจะขึ้นสู่การพิจารณาของศาลต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนสร้างขึ้นมาเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อให้การดำเนินคดีกับผู้ต้องหาที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดนั้นมีน้ำหนักน่าเชื่อถือได้ว่าผู้ต้องหากระทำความผิดจริง อันจะนำไปสู่การฟ้องร้องและพิจารณาลงโทษในอนาคต โดยการดำเนินคดีอาญาของไทยนั้น สามารถนำคดีอาญาไปสู่ศาลได้ 2 วิธี แยกพิจารณาดังนี้

(1) การฟ้องคดีโดยผู้เสียหาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย ได้กำหนดให้ผู้เสียหายในคดีอาญามีอำนาจในการฟ้องคดีอาญาต่อศาลด้วยซึ่งถือเป็นการให้สิทธิแก่ผู้เสียหายในการดำเนินคดีอาญาเองได้ โดยไม่ต้องพึ่งรัฐในการดำเนินคดีอาญาให้ โดยผู้เสียหายสามารถทำคำฟ้องไปยื่นต่อศาลที่มีเขตอำนาจเหนือคดีนั้นได้เลย โดยไม่ต้องมีการสอบสวนของตำรวจ

การฟ้องคดีอาญาโดยผู้เสียหายนั้น มีหลักเกณฑ์ที่ผู้เสียหายจะต้องเป็นบุคคลนั้นจะต้องเป็นผู้เสียหายตามความหมายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ม.2(4) "ผู้เสียหาย" หมายความว่าถึงบุคคลผู้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ดังบัญญัติไว้ใน มาตรา 4 มาตรา 5 และ มาตรา 6

- ดังนั้นผู้เสียหายในคดีอาญาจึงมีด้วยกัน 2 ประเภท คือ
- 1) ผู้เสียหายที่แท้จริง
- 2) ผู้ที่มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย

โดยการฟ้องคดีอาญาโดยผู้เสียหายนั้นกฎหมายกำหนดให้ศาลต้องไต่สวนมูลฟ้องก่อนที่จะรับฟ้องไว้พิจารณาเสมอ ซึ่งแตกต่างจากคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้องคดี (การฟ้องคดีอาญาโดยรัฐ) ที่ศาลไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้องก่อน ศาลสามารถรับฟ้องไว้พิจารณาได้เลย อยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165 วรรคท้าย

- ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ ศาลมีอำนาจไต่สวนมูลฟ้องลับหลังจำเลย ให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลยรายตัวไป กับแจ้งวันนัดไต่สวนให้จำเลย ทราบจำเลยจะมาฟังการไต่สวนมูลฟ้อง โดยตั้งทนายให้ซักค้านพยาน โจทก์ด้วยหรือไม่ก็ได้ หรือจำเลยจะไม่มาแต่ตั้งทนายมาซักค้านพยาน โจทก์ก็ได้ ห้ามมิให้ศาลถามคำให้การจำเลยและก่อนที่ศาลประทับฟ้อง มิให้ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะเช่นนั้น

(2) การฟ้องคดีอาญาโดยพนักงานอัยการ

การฟ้องคดีอาญาโดยพนักงานอัยการถือเป็นการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐเป็นผู้ดำเนินคดีอาญาทั้งหมด เริ่มตั้งแต่การร้องทุกข์กล่าวโทษ เมื่อมีการร้องทุกข์กล่าวโทษแล้ว พนักงานสอบสวนจะเริ่มทำการสอบสวนความผิด โดยออกหมายเรียกให้ผู้ต้องหามาให้การ หากไม่มาตามหมายก็ต้องมีการออกหมายจับต่อไป เรียกว่าการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ แบ่งพิจารณาเป็น

2.1) ขั้นตอนการร้องทุกข์กล่าวโทษ

ในคดีอาญาความผิดต่อส่วนตัวหรือความผิดอันยอมความได้ ผู้เสียหายต้องไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนภายในกำหนดเวลาสามเดือนนับแต่รู้ถึงความผิดและรู้ตัวผู้กระทำผิด มิฉะนั้นถือว่าคดีขาดอายุความ เพราะความผิดต่อส่วนตัวนี้ ความประสงค์ของผู้เสียหายถือเป็นเงื่อนไขในการดำเนินคดี หากผู้เสียหายไม่ร้องทุกข์พนักงานสอบสวนก็ไม่สามารถดำเนินคดีอาญาได้ แต่หากความผิดนั้นเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน หรือความผิดอันยอมความไม่ได้ ผู้เสียหายไม่จำเป็นต้องไปร้องทุกข์ก่อน หากมีการกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนก็สามารถดำเนินคดีอาญาได้เลย

2.2) ขั้นตอนการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐาน

เมื่อมีการร้องทุกข์กล่าวโทษแล้วขั้นตอนต่อไปคือการสอบสวน ในการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐนั้นกฎหมายห้ามไม่ให้พนักงานอัยการฟ้องคดีหากคดีนั้นไม่ได้มีการสอบสวนโดยชอบ ซึ่งแตกต่างจากการฟ้องคดีอาญาโดยเอกชนผู้เสียหายที่ไม่จำเป็นต้องมีการสอบสวนก่อน เอกชนผู้เสียหายสามารถฟ้องคดีต่อศาลได้ทันที แต่คดีอาญาที่ผู้เสียหายฟ้องเองนั้นต้องมีการไต่สวนมูลฟ้องเสมอทั้งนี้เพื่อเป็นการกลั่นกรองคดีที่จะเข้าสู่การพิจารณาคดีของศาล โดยผู้ที่มีอำนาจทำการสอบสวนคือพนักงานสอบสวน การสอบสวนนั้นคือการที่พนักงานสอบสวนได้รวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกร้องหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา

การดำเนินการในชั้นสอบสวนนั้นพนักงานสอบสวนจะต้องทำการแจ้งข้อหาให้แก่ผู้ต้องหาได้ทราบว่าเขาทำผิดข้อหาอะไร และจะต้องแจ้งสิทธิต่าง ๆ ตามกฎหมายให้แก่ผู้ต้องหาทราบด้วยเช่นกัน เช่น สิทธิที่จะไม่ให้การใด ๆ เลยก็ได้ สิทธิในการมีทนายความหากผู้ต้องหาไม่มีทนายความรัฐก็ต้องจัดหาให้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย รวมถึงการได้รับการปล่อยชั่วคราวในระหว่างการสอบสวน ในกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้เพื่อทำการสอบสวนต้องเป็นกรณีที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินคดี ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ต้องหานั้นได้มีสิทธิในการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่

เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเสร็จ พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบต้องสรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นว่าจะสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการสั่งคดีต่อไป

2.3) ขั้นตอนการส่งคดีของพนักงานอัยการ

การส่งคดีเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการซึ่งทำหน้าที่ในฐานะที่เป็น หนายความแผ่นดิน ดำเนินคดีในชั้นศาลแทนรัฐ การส่งคดี คือ การที่พนักงานอัยการใช้ดุลพินิจการส่งคดีอาญาว่าคดีอาญาที่เกิดขึ้นนั้นมีมูลที่จะฟ้องร้องต่อศาลต่อไปหรือไม่ โดยพิจารณาจากสำนวนการสอบสวนที่พนักงานสอบสวนได้ส่งมา พร้อมพยานหลักฐานที่รวบรวมมาทั้งหมด หากพนักงานอัยการเห็นว่าคดีอาญานั้นไม่มีมูลที่จะฟ้องร้อง(เห็นว่าผู้ต้องหาไม่ได้ทำผิด) พนักงานอัยการอาจมีคำสั่งไม่ฟ้องหรือสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมได้ หรือหากว่าพนักงานอัยการเห็นว่าตามสำนวนการสอบสวนและพยานหลักฐานนั้นเป็นที่เชื่อได้ว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดจริง ก็มีคำสั่งฟ้องคดีและนำตัวผู้ต้องหาไปส่งฟ้องยังศาลที่มีเขตอำนาจต่อไป

เนื่องจากการส่งคดีของพนักงานอัยการของไทยนั้นเป็นการส่งคดีตามหลัก (Opportunity Principle) ซึ่งให้ดุลพินิจแก่พนักงานอัยการในการส่งคดี แม้คตินั้นปรากฏพยานหลักฐานชัดเจนว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดจริง พนักงานอัยการก็อาจมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลได้ เช่น พนักงานอัยการเห็นว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดจริง แต่การฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลจะไม่ใช่ประโยชน์สาธารณะ ก็อาจมีคำสั่งไม่ฟ้องได้

ชั้นพิจารณาคดีและพิพากษา

เมื่อคดีที่พนักงานอัยการยื่นฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลแล้ว หรือในคดีที่เอกชนผู้เสียหายยื่นฟ้องต่อศาลและศาลได้ไต่สวนมูลฟ้องแล้วเห็นว่าคดีมีมูล จึงมีประทับรับฟ้องไว้พิจารณา ถือได้ว่าคดีอาญานั้นเข้าสู่การพิจารณาของศาลแล้ว การพิจารณาคดีอาญาในศาลนั้นต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยที่การค้นหาความจริงในคดีเป็นเรื่องของคู่ความ(โจทก์และจำเลย) โดยที่ศาลวางตัวเป็นกลางคอยทำหน้าที่ไม่ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดกติกา ซึ่งมีลักษณะเป็นการพิจารณาคดีในระบบกล่าวหา ซึ่งแยกขั้นตอนในชั้นศาลออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนของการพิจารณา(สืบพยาน) และขั้นตอนของการทำคำพิพากษา

1) การพิจารณาคดีอาญาในศาล

ในการพิจารณาคดีอาญานั้นมีหลักการที่สำคัญอยู่หลายประการดังนี้

การพิจารณาและสืบพยานในศาลจะต้องให้ทำโดยเปิดเผย หมายความว่าประชาชนโดยทั่วไปสามารถเข้าไปฟังการพิจารณาคดีอาญาของศาลได้ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการพิจารณาของศาลว่าเป็นไปโดยยุติธรรมหรือไม่ และการสืบพยานจะต้องกระทำต่อหน้าจำเลยด้วย ทั้งนี้เพื่อให้จำเลยสามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ เพราะหากจำเลยไม่ทราบว่าพยานการขัดทอดตนอย่างไร อาจทำให้เสียเปรียบในการสู้คดีได้ เว้นแต่ความผิดบางฐานความผิดเท่านั้นที่ศาลอาจมีคำสั่งให้พิจารณาเป็นการลับได้ เช่น คดีเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ ความผิดเกี่ยวกับเพศที่ต้องรักษาไว้ซึ่งชื่อเสียงเกียรติยศของผู้เสียหาย เป็นต้น

สิทธิในการมีหนายความในชั้นศาล การดำเนินคดีอาญานั้น นอกจากจะมุ่งปราบปรามการกระทำความผิดแล้ว ยังต้องให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยอีกด้วย ซึ่งในชั้นพิจารณาคดีของศาล ก็เช่นเดียวกัน โดยกฎหมายได้คุ้มครองสิทธิของจำเลยไว้ “สิทธิในการมีหนายความ” เพราะถือว่าหนายความนั้นเป็นผู้ที่จะคอยมาพิทักษ์สิทธิของจำเลยให้การต่อสู้คดีในชั้นศาล เช่น การนำพยานมาหักล้างพยานหลักฐานของฝ่ายโจทก์ซึ่งรวมถึงการซักค้านด้วย การขอให้ศาลปล่อยชั่วคราวจำเลยในระหว่างการพิจารณา รวมถึงช่วยเหลือจำเลยในการอุทธรณ์ ฎีกาต่อไป

การพิจารณาคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพ หมายถึง คดีนั้นเมื่อศาลได้อ่าน และอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังแล้ว จำเลยให้การรับสารภาพว่าได้กระทำความผิดจริงตาม ฟ้อง ศาลอาจไม่ต้องพิจารณาสืบพยานในคดีนั้นอีกต่อไปอีกก็ได้ ซึ่งเป็นไปตาม บทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 176 “ในชั้นพิจารณา ถ้า จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่คดีที่มีข้อหาในความผิดซึ่งจำเลยรับสารภาพนั้น กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่าง ต่ำไว้ให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น ศาลต้องฟังพยานโจทก์ จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง

ในคดีที่มีจำเลยหลายคน และจำเลยบางคนรับสารภาพ เมื่อศาลเห็นสมควรจะ สั่งจำหน่ายคดี สำหรับจำเลยที่ปฏิเสธเพื่อให้โจทก์ฟ้องจำเลยที่ปฏิเสธนั้นเป็นคดีใหม่ ภายในเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้”

2) การทำคำพิพากษา

เมื่อศาลได้พิจารณาและสืบพยานในคดีเสร็จสิ้นแล้ว ศาลต้องทำคำพิพากษาเพื่อชี้ขาดคดีว่าจะตัดสินประการใด หากเห็นว่าพยานหลักฐานของฝ่ายโจทก์มีน้ำหนักมากพอจนแน่ใจได้ว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงตามที่โจทก์ฟ้อง ศาลก็พิพากษาลงโทษจำเลย (ถือว่าโจทก์ชนะคดี) แต่หากว่าในคดีนั้นศาลเห็นว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้องของโจทก์ หรือตามน้ำหนักพยานหลักฐานของฝ่ายโจทก์ยังเป็นที่สงสัยอยู่ว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ ยกความประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย ศาลก็ต้องพิพากษายกฟ้อง (ถือว่าจำเลยชนะคดี)

การยื่นอุทธรณ์ ฎีกา

สำหรับคู่ความ (โจทก์หรือจำเลย) ที่ไม่พอใจในคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น อาจอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าวต่อศาลต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาได้ภายใน 1 เดือนนับแต่วันที่ได้มี คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น โดยจะต้องยื่นอุทธรณ์ต่อศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ซึ่งในการอุทธรณ์หรือฎีกานั้นมีหลักการอยู่หลายประการที่คู่ความจะต้องปฏิบัติตาม

เช่น การอุทธรณ์จะต้องเป็นการอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริง ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับข้อกฎหมายนั้นคู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์หรือฎีกาได้ทุกกรณี แต่ปัญหาข้อเท็จจริงนั้นคู่ความจะต้องพิจารณาตาม ม. 193 ทวิ ในกรณีของการฎีกาก็ต้องพิจารณาตาม ม. 218

ชั้นบังคับโทษ

เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ให้บังคับคดีโดยไม่ชักช้า โดยที่ศาลชั้นต้นมีหน้าที่ต้องส่งสำนวนคดีที่พิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ไปยังศาลอุทธรณ์ในเมื่อไม่มีการอุทธรณ์ คำพิพากษานั้นและคำพิพากษาเช่นว่านี้จะยังไม่ถึงที่สุด เว้นแต่ ศาลอุทธรณ์จะได้พิพากษายืน

โดยที่โทษทางอาญา คือ สภาพบังคับของกฎหมายอาญา ตามมาตรา 18 ได้กำหนดโทษสำหรับผู้ทำความผิดอาญาไว้ 5 สถาน ซึ่งโทษแต่ละสถานก็มีวิธีการในการบังคับโทษที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. โทษประหารชีวิต คือ การเอาผู้ที่ถูกศาลพิพากษาให้ประหารชีวิตไปให้ดำเนินการด้วยวิธีฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย
2. โทษจำคุก คือ การเอาตัวไปคุมขังไว้ในเรือนจำ ตามกำหนดเวลาที่ศาลพิพากษา โดยที่อาจมีการร้องขอให้ศาลสั่งทุเลาโทษจำคุกไว้ก่อนได้ เช่น กรณีของจำเลยเป็นคนวิกลจริต อาจมีการร้องขอให้ศาลทุเลาการจำคุกไว้ก่อน จนกว่าจำเลยจะหายจากอาการวิกลจริต
3. โทษกักขัง คือ การเอาตัวไปกักขังไว้ในสถานที่กักขัง ซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำ
4. โทษปรับ คือ เป็นการบังคับเอาจากทรัพย์สินของผู้กระทำผิด และต้องโทษปรับตามคำพิพากษา
5. ริบทรัพย์สิน เช่น ทรัพย์สินที่มีไว้เป็นความผิด ยาเสพติด ของหนีภาษี เป็นต้น หรือทรัพย์สินที่มีไว้ใช้ในการกระทำความผิด เช่น ปืนหรือมีดของกลาง รถยนต์ที่เอาไว้ขนยาเสพติด เป็นต้น

การฟ้องคดีอาญาและการไต่สวนมูลฟ้อง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๕๗ การฟ้องคดีอาญาให้ยื่นฟ้องต่อศาลใดศาลหนึ่งที่มีอำนาจตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๑๕๘ ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือ และมี

- (๑) ชื่อศาลและวันเดือนปี
- (๒) คดีระหว่างผู้ใดโจทก์ผู้ใดจำเลย และฐานความผิด
- (๓) ตำแหน่งพนักงานอัยการผู้เป็นโจทก์ ถ้าราษฎรเป็นโจทก์ให้ใส่ชื่อตัว นามสกุล อายุ ที่อยู่ ชาติและบังคับ
- (๔) ชื่อตัว นามสกุล ที่อยู่ ชาติและบังคับของจำเลย
- (๕) การกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด ข้อเท็จจริงและรายละเอียดที่เกี่ยวกับเวลา และสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำนั้น ๆ อีกทั้งบุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องด้วยพอสมควรเท่าที่จะให้จำเลย เข้าใจข้อหาได้ดี
- ในคดีหมิ่นประมาท ถ้อยคำพูด หนังสือ ภาพขีดเขียนหรือสิ่งอื่นอันเกี่ยวกับข้อหมิ่นประมาท ให้กล่าวไว้โดยบริบูรณ์หรือติดมาท้ายฟ้อง
- (๖) อ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด
- (๗) ลายมือชื่อโจทก์ ผู้เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้อง

- ในคดีอาญา ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 158(7) บัญญัติให้ฟ้องในคดีอาญาดังกล่าวต้องมีลายมือชื่อโจทก์ ผู้เรียง ผู้เขียน หรือพิมพ์ฟ้อง เดิมหากไม่มีลายมือชื่อดังกล่าวศาลต้องยกฟ้องเท่านั้น แต่ตามฎีกาประชุมใหญ่ ในปี 2562 ได้วางหลักใหม่ไว้อย่างไร
- ศึกษาวิเคราะห์จากฎีกา 6386/2562 (ประชุมใหญ่)
- ป.วิ.อ. มาตรา 158(7) ฟ้องต้องมีลายมือชื่อโจทก์
- ผู้เสียหายเป็นโจทก์ยื่นฟ้องจำเลย ขอให้ลงโทษจำเลยฐานลักขโมยออกตาม ป.อ. มาตรา 352 ศาลชั้นต้นได้ สอนมูลฟ้องแล้วเห็นว่าคดีมีมูลจึงประทับฟ้องไว้พิจารณา จำเลยให้การรับสารภาพ ศาลชั้นต้นมีคำ พิพากษาลงโทษจำเลยตามฟ้องว่ามีความผิดฐานลักขโมยออกจำคุก 2 ปี จำเลยรับสารภาพศาลลดโทษให้กึ่ง หนึ่ง คงจำคุก 1 ปี จำเลยยื่นอุทธรณ์ขอให้รอกการลงโทษ ศาลอุทธรณ์ตรวจพบว่าฟ้องโจทก์ไม่ลงลายมือ ชื่อผู้เรียง ผู้เขียน หรือพิมพ์ฟ้อง เป็นฟ้องที่ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา 158(7) พิพากษายกฟ้อง โดยไม่สั่ง ให้โจทก์แก้ไขฟ้องให้ถูกต้องเสียก่อน โจทก์ยื่นฎีกาว่า ผู้เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้องมิได้ลงลายมือชื่อไว้ใน ฟ้องเป็นเพียงฟ้องที่ไม่ถูกต้อง ศาลอุทธรณ์ชอบที่จะสั่งให้โจทก์แก้ไขฟ้องให้ถูกต้องโดยไม่ควรพิพากษา ยกฟ้อง ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่เห็นว่า ฟ้องโจทก์ได้ลงลายมือชื่อโจทก์แล้ว แต่เหตุที่ไม่ปรากฏชื่อผู้ เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้อง น่าจะเป็นเพราะโจทก์พิมพ์คำขอท้ายฟ้องเฉพาะด้านหน้าด้านเดียว มิได้พิมพ์ แบบพิมพ์ด้านหลังซึ่งจะมีช่องลายมือชื่อผู้เรียงหรือผู้พิมพ์ไว้ จึงเป็นข้อผิดพลาดเพียงเล็กน้อย สามารถ แก้ไขได้ การที่ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษายกฟ้องโจทก์โดยไม่ได้สั่งให้โจทก์แก้ไขฟ้องก่อนจึงไม่ถูกต้อง ศาลฎีกาเห็นสมควรให้ศาลชั้นต้นดำเนินการให้โจทก์แก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าวภายในเวลาที่ศาลชั้นต้น กำหนดและพิพากษายกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์แล้วย้อนสำนวนให้ศาลชั้นต้นดำเนินการให้โจทก์แก้ไข ข้อผิดพลาดที่ไม่ได้ลงลายมือชื่อผู้เรียง ผู้เขียน หรือพิมพ์ฟ้องให้ถูกต้องแล้วส่งสำนวนไปศาลอุทธรณ์ พิจารณาพิพากษาใหม่ตามรูปคดี

บุคคลที่มีอำนาจฟ้องคดีอาญา

- ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28
บุคคลผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาคือศาลนั้น ได้แก่
(1) พนักงานอัยการ
(2) ผู้เสียหาย

1. “พนักงานอัยการ” ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 28

ตาม มาตรา 2(5) พนักงานอัยการ หมายความว่า เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ทั้งนี้จะเป็นข้าราชการในกรมอัยการหรือ**เจ้าพนักงานอื่นผู้มีอำนาจเช่นนั้นได้**

คำว่า **เจ้าพนักงานอื่นผู้มีอำนาจเช่นนั้นได้** ใช้กับผู้ว่าคดี ซึ่งในอดีตกฎหมายเคยให้อำนาจไว้ว่าสามารถฟ้องคดีได้เหมือนพนักงานอัยการ แต่ปัจจุบันนี้ **“ผู้ว่าคดี”** ไม่มีอีกแล้ว

2. “ผู้เสียหาย” ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 28

ก็คือ ผู้เสียหาย ตามมาตรา 2(4) นั่นเอง ประเด็นสำคัญคือบุคคลใดจะมีอำนาจฟ้องคดีอาญาหรือไม่ ก็ต้องพิจารณาว่าบุคคลเป็นผู้เสียหายตามหลักเกณฑ์แล้วหรือไม่ ถ้าไม่ก็ยังไม่อำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาลได้

2.1 อำนาจฟ้องคดีอาญาของพนักงานอัยการและผู้เสียหาย

ข้อสำคัญ คือ ต้องเข้าใจว่า

หลักคือ ทั้งพนักงานอัยการและผู้เสียหายต่างก็มีอำนาจฟ้องคดีด้วยกันทั้งสิ้น แม้จะเป็นคดีเรื่องเดียวกัน จำเลยคนเดียวกัน หากผู้เสียหายฟ้องคดีแล้ว ย่อมไม่ตัดอำนาจพนักงานอัยการในการฟ้องคดีนั้นอีก และในทางกลับกัน พนักงานอัยการฟ้องคดีแล้ว ย่อมไม่ตัดอำนาจผู้เสียหายในการฟ้องคดีนั้นอีก เนื่องจากไม่มีกฎหมายห้ามไว้ นั่นเอง

2.2 การฟ้องคดีอาญามีการมอบอำนาจได้

ข้อสังเกต

การมอบอำนาจให้

- ร้องทุกข์
- ฟ้องคดี
- ถอนคดี
- ยอมความ

โดยหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นไม่อาจมีการมอบอำนาจได้

2.3 ผู้เยาว์ฟ้องคดีอาญาโดยลำพังไม่ได้

ผู้แทนโดยชอบธรรม จะต้องฟ้องคดีอาญาแทนผู้เยาว์ ถ้าไม่มี จะต้องดำเนินการตาม มาตรา 6 คือ

ในคดีอาญาซึ่งผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ไม่มีผู้แทนโดยชอบธรรม หรือ ซึ่งผู้แทนโดยชอบธรรมไม่สามารถจะทำการตามหน้าที่โดยเหตุหนึ่งเหตุใด รวมทั้งมีผลประโยชน์ขัดกันกับผู้เยาว์นั้นๆ ญาติของผู้นั้น หรือผู้มี ประโยชน์เกี่ยวข้องอาจร้องต่อศาลขอให้ตั้งเขาเป็น **ผู้แทนเฉพาะคดี** ได้

ผู้เสียหาย

ผู้เสียหาย หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ตามมาตรา 4, 5, 6

1. องค์ประกอบของผู้เสียหาย

1. ต้องมีการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่งทางอาญาเกิดขึ้น
2. บุคคลนั้นเป็นผู้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการกระทำผิดนั้น
(ต้องเป็นผู้เสียหายโดยพฤตินัย)
3. บุคคลนั้นจะต้องไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด (ต้องเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย)

2. บุคคลที่ได้รับความเสียหายโดยแท้จริง ตามมาตรา 2(4)

ให้วินิจฉัยตามองค์ประกอบ 3 ข้อของผู้เสียหายข้างต้น

1). ต้องมีการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่งทางอาญาเกิดขึ้น
เพราะถ้าไม่มีก็จะมีผู้เสียหายเกิดขึ้นได้นั่นเอง

ตัวอย่าง ดำต้องการลักรองเท้าของแดงในบริเวณงานวัด ด้วย
ความมืดและรีบร้อน ดำหยิบรองเท้าของตัวเองไปโดยเข้าใจว่าเป็นรองเท้า
ของแดง กรณีนี้ไม่มีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นเพราะไม่มีกฎหมาย
ใดบัญญัติว่าลักทรัพย์ของตนเองแล้วเป็นความผิด

2). บุคคลนั้นเป็นผู้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการกระทำผิดนั้น
(ต้องเป็นผู้เสียหายโดยพฤตินัย)

เรียกว่า การเป็นผู้เสียหายในข้อเท็จจริง หมายความว่า ตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น บุคคลนั้นต้องได้รับความเสียหายด้วย หากไม่ได้รับความเสียหายก็ย่อมไม่เป็นผู้เสียหาย

ข้อสำคัญ คือ ความเสียหายที่ว่านี้ โดยหลักต้องเกิดจากการกระทำผิดทางอาญา ซึ่งหมายถึง การเสียสิทธิต่างๆ ที่กฎหมายให้ไว้ อย่างไรก็ตาม อาจจะเป็นความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับในทางแพ่งก็ได้ แต่ต้องเป็นความเสียหายอันเกิดขึ้นจากการกระทำผิดทางอาญาของผู้กระทำความผิด

ตัวอย่าง

นายดำเห็นนายแดงถูกนายขาวใช้มีดแทงได้รับบาดเจ็บ จะเห็นว่า นายดำมิใช่บุคคลได้รับความเสียหายจากความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ตาม ป.อ. มาตรา 295 ถือว่าการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้นแล้ว เพียงแต่นายดำ**ไม่เป็นผู้เสียหายโดยพฤตินัย** นั่นเอง

3). บุคคลนั้นจะต้องไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด (ต้องเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย)

หมายความว่า ในแง่มุมและผลในกฎหมายแล้ว บุคคลนั้นต้องไม่มีส่วนในการกระทำความผิด นั้นเอง เช่น การสมัครใจวิวาท (ฎ.7109/2555)

3. บุคคลผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย ตามมาตรา 4, 5, 6

แม้จะไม่ใช่ผู้เสียหายที่แท้จริงก็ตาม แต่ต้องเข้าใจว่าตาม มาตรา 2(4) ก็ให้รวมอยู่ในความหมายของคำว่า “ผู้เสียหาย” ด้วยเช่นกัน

ข้อสังเกต สามีหรือภริยาต้องชอบด้วยกฎหมาย(จดทะเบียนสมรสกัน) กรณีที่บิดาจะเข้ามาดำเนินคดีแทนผู้เยาว์ บิดาก็ต้องเป็นบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายด้วย(ฎ.6306/2545)

4. กรณีผู้เสียหายตายก่อนร้องทุกข์

มีข้อพิจารณาที่สำคัญ คือ

1) ความผิดอาญาซึ่งผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงตาย ไม่ว่าจะเป็ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ตาม ป.อ.มาตรา 288 ความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย ตาม ป.อ.มาตรา 290 หรือความผิดฐานกระทำโดยประมาทและการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตาม ป.อ. มาตรา 291 เป็นต้น

จะเห็นว่า ความผิดเหล่านี้ผู้เสียหายที่แท้จริงไม่สามารถร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ได้ แต่ตาม มาตรา 5(2) ประกอบมาตรา 3(1) ให้

อำนาจแก่ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยาของผู้เสียหายดังกล่าวมีอำนาจร้องทุกข์แทนผู้เสียหายที่ตายนั้นได้

2) ความผิดฐานหมิ่นประมาท

ตาม ป.อ. มาตรา 326, 328 มีข้อพิจารณาพิเศษ ตาม ป.อ. มาตรา 333 วรรคสอง บัญญัติว่า “ถ้าผู้เสียหายในความผิดฐานหมิ่นประมาทตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตร ของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย”

กรณีผู้เสียหายยื่นฟ้องแล้วตายลง

ตามมาตรา 29 มี 2 กรณี

1. วรรคแรก คือ กรณีผู้เสียหายยื่นฟ้องแล้วตายลง

2. วรรคสอง คือ กรณีผู้เสียหายที่ตายลงนั้น คือ ผู้เยาว์, ผู้วิกลจริต, ผู้ไร้ความสามารถซึ่งผู้แทนโดยชอบธรรม, ผู้อนุบาล, ผู้แทนเฉพาะคดีแล้วแต่กรณีได้ยื่นฟ้องไว้แล้ว

1. กรณีตาม มาตรา 29 วรรคแรก

เป็นเรื่องผู้เสียหายยื่นคดีอาญาต่อศาลแล้วตายลง เรียกว่า “การ
รับมรดกความ” ประเด็นปัญหาอันเป็นเงื่อนไขสำคัญ มี 5 ประการด้วยกัน
คือ

1) การตายของผู้เสียหายจะต้องเป็นการตายภายหลังจากฟ้อง
คดีแล้วเท่านั้น

2) ผู้เสียหายที่ยื่นฟ้องแล้วตายลงนั้นจะต้องเป็นกรณีผู้เสียหายที่แท้จริง (ผู้เสียหายโดยตรง) เท่านั้น หลักเกณฑ์ตาม มาตรา 29 จะไม่นำไปใช้กับกรณีผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย ตาม มาตรา 4, 5, 6 ยื่นฟ้องแล้วตายลง

3) บุคคลที่เข้ามาดำเนินคดีต่างผู้ตายต่อไปได้

4) ระยะเวลาในการเข้าดำเนินคดีต่างผู้ตายตาม มาตรา 29 แม้จะเข้ามาเกิน 1 ปี นับแต่วันตาย ก็สามารถทำได้ เพราะไม่อยู่ในบังคับ ป.วิ.พ. มาตรา 42, 43

5) กรณีโจทก์ตายระหว่างการพิจารณา โดย**ไม่มีบุคคลใดเข้ามาดำเนินคดี**ต่างผู้ตายตาม มาตรา 29 เลข จะปฏิบัติต่อไปอย่างไร มี 2 กรณี

(1) **กรณีความผิดอาญาแผ่นดิน** ถือว่าผู้เสียหายฟ้องแทนแผ่นดิน แม้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลใดก็ตาม ศาลนั้นๆ ก็สามารถพิจารณาพิพากษาคดีต่อไปได้

(2) **กรณีความผิดต่อส่วนตัว** ไม่ถือว่าผู้เสียหายฟ้องแทนแผ่นดิน ศาลอาจจำหน่ายคดีโดยอาศัย มาตรา 15 ประกอบ ป.วิ.พ. มาตรา 132(3) ก็ได้

2. กรณีตาม มาตรา 29 วรรคสอง แบ่งได้ 3 กรณี คือ

- 1) ผู้แทนโดยชอบธรรม ยื่นฟ้องแทนผู้เยาว์ไว้แล้ว ต่อมาผู้เยาว์
ตาย
 - 2) ผู้อนุบาล ยื่นฟ้องแทนผู้วิกลจริตไว้แล้ว ต่อมาผู้วิกลจริตตาย
 - 3) ผู้แทนเฉพาะคดี ยื่นฟ้องแทนผู้เยาว์หรือผู้วิกลจริต หรือผู้ไร้
ความสามารถไว้แล้ว ต่อมาผู้เยาว์หรือผู้วิกลจริต หรือผู้ไร้ความสามารถ
นั้นตาย
- ทั้ง 3 กรณี ผู้ฟ้องแทนในกรณีต่างๆ จะว่าคดีต่อไปก็ได้

ผู้เสียหาย

เมื่อมีความผิดเกิดขึ้นแล้ว เราก็ต้องพิจารณาต่อไปว่า ความผิดที่เกิดขึ้นนั้น บุคคลใด คือ **“ผู้เสียหาย”** ตามป.วิ.อ.มาตรา 2(4) แยกพิจารณาเป็น

1. **กรณีความผิดต่อส่วนตัว** ได้แก่ **ความผิดอันยอมความได้** ตามกฎหมายประมวลกฎหมายอาญา บุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายเท่านั้นที่จะเริ่มต้นการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิดโดยผ่านเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ โดยผู้เสียหายจะต้องทำการ **“ร้องทุกข์”** ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2(7) หากไม่มีการร้องทุกข์โดยชอบแล้ว พนักงานสอบสวนจะถูก**ห้ามมิให้ทำการสอบสวน** ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 121 วรรคสอง

- 2. กรณีความผิดอาญาแผ่นดิน ต้องพิจารณาเพิ่มเติมด้วยว่าเป็นความผิดประเภทที่ “**รัฐเท่านั้นที่เป็นผู้เสียหาย**” หรือไม่ ถ้าใช้บุคคลทั่วไปก็ไม่อาจเป็นผู้เสียหายได้ เช่น ความผิดตาม พรบ.จราจรทางบก กรณีที่ไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลธรรมดาทั่วไป อาทิเช่น กรณีขับรถฝ่าฝืนสัญญาณจราจร จอดรถในที่ห้ามจอด เป็นต้น

- 3. ในกรณี “ความผิดอาญาแผ่นดิน” อาจมีการเริ่มต้นคดีอาญาโดยบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้เสียหายก็ได้ โดยมี “**คำกล่าวโทษ**” ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2 (8) คือ การที่บุคคลซึ่งไม่ใช่ผู้เสียหายนั้นได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ว่ามีบุคคลที่จะรู้ตัวหรือไม่ก็ได้กระทำความผิดอย่างหนึ่งขึ้น ซึ่งจะต่างจากคำร้องทุกข์จะต้องเป็นผู้เสียหายเท่านั้น ต่อพนักงานสอบสวน ตามป.วิ.อ. มาตรา 123 วรรคแรก และ มาตรา 127 วรรคแรก

4. ไม่ว่าจะเป็่ “ความผิดต่อส่วนตัว” หรือ “ความผิดอาญาแผ่นดิน” ผู้เสียหาย อาจดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดโดยใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาต่อศาล เองเลยก็ได้ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา 28(2)

5. กรณีผู้เสียหายเป็น “ผู้เยาว์” นั้น “ผู้แทนโดยชอบธรรม” ย่อมมีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายได้ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา 5(1)

6. ในกรณีผู้เสียหายเป็น “ผู้ไร้ความสามารถ” เช่น ผู้วิกลจริตหรือมีอาการอย่างคนไม่มีสติสัมปชัญญะใดๆ จากโรคเนื้องอกในสมอง หรือผู้สูงอายุที่สุขภาพเสื่อมโทรมมากเพราะความชราภาพ “ผู้นุบาล” มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายได้ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา 5(1)

7. ในกรณีที่ผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจะจัดการเองได้ ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามี หรือภริยามีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายได้ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา 5(2)

8. ในกรณีผู้เสียหายเป็นหญิงมีสามีหรือในกรณีสามีใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาแทนภริยาอันมิใช่กรณีภริยาถูกทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจะจัดการเองได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 5(2) ต้องพิจารณาตาม ป.วิ.อ.มาตรา 4

กล่าวคือ ในคดีอาญาซึ่งผู้เสียหายเป็นหญิงมีสามี หญิงนั้นมีสิทธิฟ้องคดีได้เอง โดยมีต้องได้รับอนุญาตของสามีก่อน และภายใต้บังคับแห่ง [มาตรา 5 \(2\)](#) สามีมีสิทธิฟ้องคดีอาญาแทนภริยาได้ ต่อเมื่อได้รับอนุญาตโดยชัดแจ้งจากภริยา

9. ในกรณีความผิดได้กระทำต่อ**นิติบุคคล** ผู้จัดการหรือผู้แทน
อื่นๆ มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 5(3)

10. ในกรณีที่ผู้เสียหาย**ยื่นฟ้องแล้วตายลง**นั้น ผู้บุพการี
ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยาจะดำเนินคดีต่างผู้ตายต่อไปก็ได้ ตาม ป.วิ.อ.
มาตรา 29

อำนาจศาลในการชำระคดีอาญา

- **มาตรา ๒๒** เมื่อความผิดเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลใด ให้ชำระที่ศาลนั้น แต่ถ้า
 - (๑) เมื่อจำเลยมีที่อยู่ หรือถูกจับในท้องที่หนึ่งหรือเมื่อเจ้าพนักงานทำการสอบสวนในท้องที่หนึ่งนอกเขตของศาลดังกล่าวแล้ว จะชำระที่ศาลซึ่งท้องที่นั้น ๆ อยู่ในเขตอำนาจก็ได้
 - (๒) เมื่อความผิดเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรไทยให้ชำระคดีนั้นที่ศาลอาญา ถ้าการสอบสวนได้กระทำลงในท้องที่หนึ่งซึ่งอยู่ในเขตของศาลใด ให้ชำระที่ศาลนั้นได้ด้วย

- **มาตรา ๒๓** เมื่อศาลแต่สองศาลขึ้นไปต่างมีอำนาจชำระคดี ถ้าได้ยื่นฟ้องคดีนั้นต่อศาลหนึ่งซึ่งตามฟ้องความผิดมิได้เกิดในเขต โຈທັກหรือจำเลยจะร้องขอให้โอนคดีไปชำระที่ศาลอื่นซึ่งความผิดได้เกิดในเขตก็ได้
ถ้าโจทก์ยื่นฟ้องต่อศาลซึ่งความผิดเกิดในเขต แต่ต่อมาความปรากฏแก่โจทก์ว่าการพิจารณาคดีจะสะดวกยิ่งขึ้นถ้าให้อีกศาลหนึ่งซึ่งมีอำนาจชำระคดีได้พิจารณาคดีนั้น โจทก์จะยื่นคำร้องต่อศาลซึ่งคดีนั้นอยู่ในระหว่างพิจารณาขอโอนคดีไปยังอีกศาลหนึ่งก็ได้ แม้ว่าจำเลยจะคัดค้านก็ตาม เมื่อศาลเห็นสมควรจะโอนคดีไปหรือยกคำร้องเสียก็ได้

- **มาตรา ๒๔** เมื่อความผิดหลายเรื่องเกี่ยวพันกันโดยเหตุหนึ่งเหตุใด เป็นต้นว่า
 - (๑) ปรากฏว่าความผิดหลายฐานได้กระทำความผิดโดยผู้กระทำผิดคนเดียวกัน หรือผู้กระทำผิดหลายคนเกี่ยวพันกันในการกระทำความผิดฐานหนึ่งหรือหลายฐาน จะเป็นตัวการ ผู้สมรู้ หรือรับของโจรก็ตาม
 - (๒) ปรากฏว่าความผิดหลายฐานได้กระทำความผิดโดยมีเจตนาอย่างเดียวกัน หรือโดยผู้กระทำผิดทั้งหลายได้คบคิดกันมาแต่ก่อนแล้ว
 - (๓) ปรากฏว่าความผิดฐานหนึ่งเกิดขึ้นโดยมีเจตนาช่วยผู้กระทำผิดอื่นให้พ้นจากรับโทษในความผิดอย่างอื่นซึ่งเขาได้กระทำความผิดไว้
- ดังนั้นจะฟ้องคดีทุกเรื่อง หรือฟ้องผู้กระทำความผิดทั้งหมดต่อศาลซึ่งมีอำนาจชำระในฐานความผิดซึ่งมีอัตราโทษสูงกว่าไว้ก็ได้
- ถ้าความผิดอันเกี่ยวพันกันมีอัตราโทษอย่างสูงเสมอกัน ศาลซึ่งมีอำนาจชำระ ก็คือศาลซึ่งรับฟ้องเรื่องหนึ่งเรื่องใดในความผิดเกี่ยวพันกันนั้นไว้ก่อน

- **มาตรา ๒๕** ศาลซึ่งรับฟ้องคดีเกี่ยวพันกันไว้จะพิจารณาพิพากษา รวมกันไปได้

ถ้าศาลซึ่งรับฟ้องคดีเกี่ยวพันกันไว้ เห็นว่าเป็นการสมควรที่ ความผิดฐานหนึ่ง ควรได้ชำระในศาลซึ่งตามปกติมีอำนาจจะชำระถ้า หากว่าคดีนั้นไม่เกี่ยวกับคดีเกี่ยวพันกัน เมื่อศาลเดิมได้ตกลงกับอีกศาล หนึ่งแล้ว จะสั่งให้ไปฟ้องยังศาลอื่นนั้นก็ได้

การไต่สวนมูลฟ้อง

- หลักกฎหมายและวิธีการในการไต่สวนมูลฟ้องคดีอาญา ได้บังคับใช้ใน ประเทศไทย มาตั้งแต่เริ่มใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คือเมื่อ ปี พ.ศ. 2477 จนถึงปัจจุบัน โดยไม่เคยมีการแก้ไขเกี่ยวกับ กระบวนการไต่สวนมูลฟ้องเลยสักครั้งเดียว และแนวปฏิบัติในการไต่ สวนมูลฟ้องก็ได้ทำแบบเดิมต่อๆกันมาเป็นเวลา 84 ปี โดยไม่มีการ เปลี่ยนแปลงมาก่อน
- แต่เมื่อปี พ.ศ.2561 สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การไต่ สวนมูลฟ้องและการสืบพยานลับหลังจำเลยและค่าธรรมเนียม

- การไต่สวนมูลฟ้องคดีอาญา คือกระบวนการในการกลั่นกรองคดีเบื้องต้น ก่อนที่ศาลจะประทับรับฟ้องคดีของโจทก์ไว้ เพื่อทำการพิจารณาต่อไป ทั้งนี้เหตุที่ต้องมีการกลั่นกรองคดีเบื้องต้นก่อนที่ศาลจะประทับฟ้องนั้น ก็เพื่อเป็นหลักประกันว่าจำเลยจะไม่ถูกกลั่นแกล้งฟ้องร้องโดยไม่มีมูลความจริง
- เนื่องจากเมื่อศาลประทับรับฟ้องคดีอาญาไว้แล้ว จำเลยผู้ถูกฟ้องจะมีฐานะเป็นจำเลยในคดีอาญาอย่างเต็มตัว ซึ่งทำให้จะต้องถูกคุมขังไว้ระหว่างการพิจารณา เว้นแต่จะมีหลักประกันและยังส่งผลกระทบต่อจำเลยหลายๆอย่าง เช่น จะต้องมาศาลในทุกนัด เว้นแต่จะได้รับยกเว้นให้พิจารณาคดีลับหลังได้ ถ้าไม่มาศาลตามนัดก็就会被ออกหมายจับและยึดหลักประกัน และอาจจะส่งผลกระทบต่อการเดินทางออกนอกประเทศได้ หากศาลมีคำสั่งห้าม เป็นต้น
- ดังนั้นก่อนศาลจะประทับรับฟ้อง จึงต้องมีกระบวนการที่ทำให้ศาลแน่ใจเสียก่อนว่า คดีของโจทก์มีมูลเพียงพอที่จะทำให้ศาลรับไว้พิจารณาได้ กระบวนการดังกล่าวเรียกว่า “การไต่สวนมูลฟ้อง” ซึ่งมีกระบวนการดังกล่าวในทางปฏิบัติก็คือ โจทก์จะต้องนำพยานหลักฐานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ มานำเสนอต่อศาล เพื่อให้ศาลเชื่อว่าคดีมีมูลเพียงพอที่จะรับฟ้องไว้พิจารณา

- ในการไต่สวนมูลฟ้องนั้น หากพนักงานอัยการเป็นผู้ยื่นฟ้องศาลสามารถรับฟ้องไว้ได้เลย โดยไม่ต้องไต่สวนมูลฟ้องก่อน หรือศาลจะไต่สวนมูลฟ้องก่อนได้ ซึ่งทางปฏิบัติแทบทุกคดีที่อัยการยื่นฟ้องศาลจะรับฟ้องไว้เสมอโดยไม่ทำการไต่สวนมูลฟ้องก่อน
- แต่หากราษฎรหรือประชาชนธรรมดา เป็นคนว่าจ้างทนายความยื่นฟ้องคดีอาญาด้วยตนเอง ศาลจะต้องไต่สวนมูลฟ้องก่อนเสมอ เว้นแต่พนักงานอัยการจะเคยได้ยื่นฟ้องจำเลยเป็นเรื่องเดียวกันนั้นแล้ว (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 162)
- ทั้งนี้สาเหตุเพราะคดีที่อัยการยื่นฟ้องต่อศาลนั้น ผ่านกระบวนการกลั่นกรองมาแล้วถึงสองรอบ คือจากพนักงานสอบสวน และจากพนักงานอัยการ ได้ช่วยกันกลั่นกรองมาแล้ว เห็นฟ้องต้องกันว่า คดีมีพยานหลักฐานเพียงพอจะฟ้องได้ ถือว่ามีกระบวนการตรวจสอบเบื้องต้นมาอย่างดีแล้ว ว่าคดีพอมีมูล ศาลจึงรับฟ้องไว้ได้โดยไม่ต้องไต่สวนมูลฟ้องก่อน

หลักการไต่สวนมูลฟ้องคดีอาญา แบบเดิม

- หลักการไต่สวนมูลฟ้องคดีอาญาแบบเดิม ถือว่าการไต่สวนมูลฟ้องเป็นเรื่องระหว่างโจทก์กับศาลเท่านั้น เพราะตราบไต่ที่ศาลยังไม่ได้ประทับฟ้อง จำเลยยังไม่มีฐานะเป็นจำเลยตามกฎหมายแต่อย่างใด ดังนั้นจำเลยจึงไม่มีสิทธินำพยานเข้าสืบหรือแสดงพยานหลักฐานต่อศาล จำเลยมีเพียงสิทธิในการแต่งตั้งทนายความเข้ามาให้การช่วยเหลือโดยการถามค้านทำลายน้ำหนักของพยานโจทก์เท่านั้น
- อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ฝ่ายจำเลยจะไม่มีสิทธินำสืบพยานหลักฐานของตน แต่ทนายความที่มีความสามารถ จะใช้เทคนิคในการถามค้าน เพื่อให้พยานของโจทก์เปิดเผยความรับรองพยานเอกสารหรือพยานวัตถุต่างๆ ว่าเป็นพยานเอกสารหรือพยานวัตถุที่แท้จริงและเกี่ยวข้องในคดี
- หากพยานโจทก์เปิดเผยความรับรองเอกสารหรือพยานวัตถุดังกล่าวแล้ว ศาลก็สามารถรับพยานเอกสารหรือพยานวัตถุดังกล่าวเข้าสู่สำนวน เพื่อประกอบการพิจารณาได้ นอกจากนี้ฝ่ายจำเลยยังมีสิทธิยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดีด้วย ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1885/2521 , 904/2522 , 7737/2552 เป็นต้น แต่หากพยานโจทก์ไม่เปิดเผยความรับรองเอกสารหรือวัตถุนั้น ศาลก็รับพยานเอกสารหรือพยานวัตถุเข้าสู่สำนวนไว้พิจารณาไม่ได้ ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6557/2539

- มาตรฐานการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานเพื่อพิจารณารับฟ้องของศาล
ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องนั้น จะชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานเพียงว่า คดีมีมูล
เพียงพอที่ศาลจะรับไว้พิจารณาไว้ได้หรือไม่เท่านั้น ไม่ได้พิจารณาถึงชั้นว่า
จำเลยกระทำผิดจริงหรือไม่ โดยศาลฎีกาเคยให้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับ
มาตรฐานในการพิสูจน์ว่าคดีมีมูลไว้ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ [3965](#)
[/2553](#) ว่า
- “ชั้นไต่สวนมูลฟ้องเพียงแค่มูลความผิดตามฟ้องหรือไม่เมื่อได้
ข้อเท็จจริงครบองค์ประกอบฐานความผิดที่ฟ้องโดยไม่มีข้อพิรุธอัน
เป็นที่ประจักษ์ชัดก็พึงได้แล้วว่าคดีมีมูลตามฟ้องส่วนข้อเท็จจริงได้
ความจะเป็นความจริงหรือไม่เป็นข้อที่จะต้องพิสูจน์กันอีกชั้นหนึ่งใน
ชั้นพิจารณา”

- ตามกฎหมายเดิมไม่มีการบังคับให้ศาลต้องมีคำวินิจฉัยโดยละเอียดว่า ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ใช้พิจารณาในการประทับฟ้องเป็นอย่างไร ทางปฏิบัติ ก็เป็นเรื่องเฉพาะตัวของผู้พิพากษาแต่ละท่าน บางท่านก็เขียนคำสั่งเพียงสั้นๆ บางท่านให้เหตุผลพร้อมข้อกฎหมายประกอบแบบชัดเจน
- โดยเฉพาะกรณีที่จะไม่ประทับฟ้องนั้น ส่วนใหญ่ก็เขียนให้เหตุผลชัดเจน เพราะ คำสั่งรับฟ้องนั้น จำเลยอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวไม่ได้ แต่คำสั่งไม่ประทับฟ้องนั้น โจทก์ อุทธรณ์คำสั่งได้ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 170) ศาลจึงต้องให้เหตุผลชัดเจนว่าทำไมถึงไม่ประทับฟ้อง โจทก์จะได้อุทธรณ์โต้แย้งได้ถูก
- นอกจากนี้การไต่สวนมูลฟ้องคดีอาญาแบบเดิม ศาลยังไม่มีอำนาจแต่งตั้ง ทนายความให้กับจำเลยแต่อย่างใด โดยเป็นหน้าที่ของจำเลยผู้ถูกฟ้องคดีที่จะต้องหา ทนายความมาต่อสู้คดีเอง ถึงคดีจะมีอัตราโทษสูงแค่ไหน หรือจำเลยจะยากจนไม่มี เงินว่าจ้างทนายความอย่างไร ศาลก็ไม่มีอำนาจแต่งตั้งทนายความขอแรงให้จำเลย

ทำไมถึงต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติม เรื่องหลักเกณฑ์การไต่สวน

มูลฟ้อง ในคดีอาญา ?

- เนื่องจากการไต่สวนมูลฟ้องคดีอาญาแบบเดิม ฝ่ายจำเลยมีโอกาสนในการต่อสู้คดีน้อยมาก เพราะจำเลยไม่มีสิทธินำพยานบุคคลพยานเอกสารหรือพยานวัตถุมานำสืบแสดงต่อศาลเลย มีเพียงฝ่ายโจทก์เป็นผู้นำสืบแสดงพยานหลักฐานแต่เพียงผู้เดียว ถ้าเปรียบเป็นมวยก็เหมือนเป็นการชกแบบที่คู่ต่อสู้ถูกมัดมือไว้ข้างหนึ่ง
- ประกอบกับมาตรฐานในการพิสูจน์ว่าคดีมีมูลหรือไม่ค่อนข้างต่ำ ถ้าจะให้อธิบายง่ายๆ ถ้าคะแนนพยานหลักฐานมี 100 คะแนน แค่โจทก์นำสืบได้สัก 60 คะแนน ก็เพียงพอต่อการที่จะให้ศาลสั่งว่าคดีมีมูลได้แล้ว ทำให้คดีส่วนใหญ่ที่ยื่นฟ้องถ้ารูปคดีไม่แย่งจริงๆ ศาลก็จะรับฟ้องไว้เสมอ
- **ปรากฏว่ามีคดีจำนวนมากที่ศาลสั่งประทับฟ้องไว้พิจารณา แต่เมื่อคดีไปถึงชั้นพิจารณาแล้วปรากฏว่า ศาลได้ยกฟ้องในชั้นพิจารณาเป็นจำนวนมาก** เนื่องจากเมื่อได้เห็นพยานหลักฐานของจำเลย หรือเมื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ได้จากฝ่ายจำเลยอย่างละเอียดแล้ว ปรากฏว่าคดีของโจทก์แทบจะไม่มีมูลหรือไม่มีน้ำหนักให้รับฟังเลย แต่ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องจำเลยไม่มีโอกาสแสดงพยานหลักฐานเลย ศาลจึงรับฟ้องไว้ก่อน

- ภายหลังที่ศาลประทับฟ้องไปนั้นก็ส่งผลกระทบต่อตัวจำเลยไปแล้ว เพราะจำเลยก็ต้องหาเงินมาประกันตัว ต้องเสียเวลามาศาลหลายนัด ต้องเสียเงินว่าจ้างทนายความและเสียค่าเดินทางหลายรอบ อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจหรือหน้าที่การงานด้วย
- หรือบางครั้งโจทก์ก็เอาคดีอาญาที่ศาลสั่งประทับฟ้อง ไปเป็นข้อต่อรองหรือเรียกร้องในคดีอื่นหรือเรื่องอื่นๆนอกจากนี้ระบบไต่สวนมูลฟ้องแบบเดิม ยังเป็นหน้าที่ของจำเลยที่จะต้องหาและว่าจ้างทนายความขึ้นมาต่อสู้คดีเองในชั้นไต่สวนมูลฟ้องได้ ถึงแม้ว่าจำเลยจะยากจนหรือไม่ได้กระทำความผิดอย่างไร หรือคดีจะมีข้อหาหนักเพียงไหน ศาลก็ไม่อาจแต่งตั้งทนายความขอแรงให้ได้ ทำให้จำเลยที่ยากจนได้รับความเสียเปรียบในการต่อสู้คดี

- ดังนั้นระบบการไต่สวนมูลฟ้องแบบเดิมจึงมีโอกาทำให้เกิดความเสียหายกับฝ่ายจำเลยที่เป็นผู้บริสุทธิ์หรือถูกกลั่นแกล้งฟ้องร้องมาก เพราะโอกาสที่ศาลจะประทับฟ้องมีสูง และเมื่อมีการประทับฟ้องไว้แล้วปรากฏว่าหลายๆคดีที่ฟ้องกันนั้นไม่ควรจะมีมูลมาตั้งแต่ต้น แต่เนื่องจากฝ่ายจำเลยไม่มีสิทธินำพยานหลักฐานมาแสดงต่อศาล ศาลจึงไม่ทราบข้อเท็จจริงจากฝ่ายจำเลยและต้องมีคำสั่งประทับฟ้องไปก่อน
- จากเหตุผลดังกล่าวจึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับการไต่สวนมูลฟ้อง เพื่อให้คุ้มครองจำเลยในคดีอาญาให้มากขึ้น

หลักการไต่สวนมูลฟ้องคดีอาญา แบบใหม่

- หลักเกณฑ์การไต่สวนมูลฟ้องแบบใหม่ ยังคงใช้หลักการเดิมหลายข้อ เช่นยังคงถือว่า ตราบใดที่ศาลยังไม่มีคำสั่งประทับฟ้องจำเลยยังไม่ได้มีฐานะเป็นจำเลย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165 วรรคสาม ดังนั้นจำเลยยังไม่มีสิทธินำพยานหลักฐานไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล พยานเอกสารหรือพยานวัตถุมาสืบด้วยตนเอง
- แต่ตามกฎหมายใหม่ได้เพิ่มเติม มาตรา 165/2 โดยเพิ่มสิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดีในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง โดยระหว่างการไต่สวนมูลให้โอกาสจำเลยยื่นคำแถลงให้ศาลทราบถึงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายอันสำคัญที่ศาลควรสั่งว่าคดีไม่มีมูล และจะระบุในคำแถลงถึงตัวบุคคล เอกสาร หรือวัตถุ ที่จะสนับสนุนข้อเท็จจริงของจำเลยตามคำแถลงด้วยก็ได้

- ถ้าหากว่าฝ่ายจำเลยได้ยื่นคำแถลงอ้างถึงตัวบุคคลเอกสารหรือวัตถุใดแล้ว ศาลมีอำนาจในการ เรียกพยานบุคคลพยานเอกสารหรือพยานวัตถุดังกล่าว มาเป็น พยานของศาลเพื่อประกอบการวินิจฉัยคดีได้ ตามที่จำเป็นและที่ศาลเห็นสมควร
- และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา165/1 ได้วางหลัก ว่า ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกยังให้อำนาจศาลในการแต่งตั้งทนายความขอแรงให้กับ จำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้องได้ และยังบังคับว่าในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือ คดีที่จำเลยมีอายุไม่เกิน 18 ปีในวันที่ยื่นฟ้องศาล
- เมื่อจำเลยไม่มีทนายความศาลจะต้องแต่งตั้งทนายความขอแรงให้เสมอ นอกจากนั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 167 วรรค2 ใน คำสั่งของศาลที่ว่าคดีมีมูลต้องแสดงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายรวมทั้งเหตุผลตาม สมควรประกอบด้วย

ข้อสังเกตเรื่องทางปฏิบัติในการไต่สวนมูลฟ้องคดีอาญาแบบใหม่

- 1. ฝ่ายจำเลยไม่มีอำนาจร้องขอให้ศาลเรียกพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ มาสืบได้ จำเลยมีสิทธิเพียงบรรยายคำแถลงอ้างถึง บุคคล วัตถุ หรือเอกสาร โดยจะต้องให้เหตุผลจนศาลเห็นคล้อยตามว่า การเรียกพยานดังกล่าวจะมีประโยชน์ในการพิจารณาคดี ส่วนการเรียกพยานดังกล่าวมาหรือไม่เป็นดุลยพินิจของศาลโดยแท้
- 2. ดุลยพินิจของศาลในการออกเรียกพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ มาเป็นพยานศาลเพื่อประกอบการวินิจฉัยคดี เป็นข้อเด็ดขาด ถ้าศาลไม่เรียกพยานให้จำเลยก็ไม่มีสิทธิอุทธรณ์ ฎีกา และถ้าศาลเรียกพยานมาไต่ทักก็ไม่มีสิทธิอุทธรณ์ ฎีกา

- 3.พยานบุคคลที่ศาลเรียกมานั้นถือว่าเป็นพยานของศาล สิทธิในการถามพยานจึงเป็นของศาลเท่านั้น ฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลยไม่มีสิทธิถามพยาน โดยโจทก์และจำเลย จะมีสิทธิถามพยานบุคคลได้ต่อเมื่อศาลอนุญาตแล้วเท่านั้น ซึ่งการถามพยานลักษณะนี้คล้ายกับระบบถามพยานของศาลแรงงาน โดยศาลจะอนุญาตให้โจทก์หรือจำเลยถามหรือไม่ก็ได้ แล้วแต่ดุลยพินิจของศาล และการถามใช้ระบบการถามแบบถามเพิ่มเติมอย่างเดียว ไม่มีการซักถาม ถามค้าน ถามติง ซึ่งตามความเห็นของผู้เขียนเห็นว่าไม่มีข้อจำกัดในการถามนำแต่อย่างใด เพราะไม่ใช่เป็นการถามพยานของฝ่ายตนเอง

- 4. การที่จำเลยจะขอให้ศาลแต่งตั้งทนายความให้นั้น จำเลยจะต้องมาปรากฏตัวต่อหน้าศาลเสียก่อน ดังนั้นแม้ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องจำเลยมีสิทธิที่จะมาศาลหรือไม่ก็ได้ แต่หากจำเลยต้องการให้ศาลแต่งตั้งทนายความให้ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง จำเลยก็ต้องมาปรากฏตัวต่อหน้าศาลเสียก่อน ศาลจึงจะแต่งตั้งทนายความให้จำเลยได้
- 5. ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิตหรือคดีที่จำเลยมีอายุไม่เกิน 18 ปี ในวันที่โจทก์ยื่นฟ้อง กฎหมายบังคับศาลว่าเมื่อจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลแล้ว จำเลยไม่มีทนายความ ให้ศาลแต่งตั้งทนายความให้จำเลย แต่อย่างไรก็ดี ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง จำเลยยังมีสิทธิที่จะไม่มาศาลก็ได้ ดังนั้นในกรณีที่จำเลยไม่ได้มาศาลในนัดไต่สวนมูลฟ้อง ก็ไม่อยู่ในบังคับที่ศาลจะต้องแต่งตั้งทนายความให้กับจำเลย และศาลก็ไม่มีอำนาจบังคับให้จำเลยมาศาลในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง

- ประเด็นข้อ 4-5 มีประเด็นน่าสนใจว่า ถ้าจำเลยไม่ได้มาศาลด้วยตนเอง แต่มอบอำนาจให้ผู้อื่นมาศาลแทน เช่นนี้ ศาลจะแต่งตั้งทนายความให้กับจำเลยได้หรือไม่ ?
- ประเด็นนี้คงต้องรออนุญาตพิพากษาและทางปฏิบัติของศาลต่อไป แต่ตามความเห็นของผู้เขียน เห็นว่าน่าจะทำได้ เพราะเป็นบทบัญญัติเรื่องการแต่งตั้งทนายความให้จำเลย บทบัญญัติให้สิทธิที่ควรตีความเป็นคุณกับฝ่ายจำเลย เพื่อให้โอกาสจำเลยสู้คดีอย่างเต็มที่ ไม่ใช่บทบัญญัติเสียสิทธิที่จะต้องตีความตามตัวอักษรโดยเคร่งครัด

- 6. คำสั่งของศาลกรณีว่าคดีมีมูล จะต้องให้เหตุผล ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายประกอบทุกคดี แต่กรณีสั่งว่าคดีไม่มีมูลไม่ได้ระบุไว้ แต่ทางปฏิบัติ กรณีสั่งว่าคดีไม่มีมูล ศาลมักจะเขียนให้เหตุผล ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายโดยละเอียดอยู่แล้ว
- 7. มาตรฐานในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในการไต่สวนมูลฟ้อง ยังคงใช้มาตรฐานเดิม
- 8. สิทธิต่างๆ ตามระบบเดิมของจำเลยยังอยู่ครบถ้วน เช่น สิทธิในการอ้างเอกสารหรือวัตถุประกอบการถามค้าน สิทธิในการทำคำแถลงการณ์ปิดคดีเมื่อสืบพยานเสร็จสิ้น

- ดังนั้นทนายความ หรือผู้มีคดีเกี่ยวข้องกับคดีอาญาทั้งหลาย คงต้องปรับและเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติ ในการฟ้องและต่อสู้คดีอาญา รวมทั้งทำความเข้าใจ กฎหมายเกี่ยวกับการไต่สวนมูลฟ้องคดีอาญาแบบใหม่ โดยในกรณีที่เป็นฝ่ายโจทก์ จะต้องเตรียมตัวให้พร้อมมากขึ้นกว่าเดิมก่อนฟ้องคดีและก่อนการทำการไต่สวนมูลฟ้อง
- อีกทั้งการนำสืบชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ถ้าหากจำเลยยื่นคำแถลงอ้างว่ามีข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายที่สำคัญที่ศาลควรสั่งว่าคดีไม่มีมูล ฝ่ายโจทก์ ก็ควรจะต้องสืบ พยานหลักฐานให้หนักแน่นกว่าเดิมและปิดช่องว่างตามที่จำเลยกล่าวอ้าง
- และในส่วนของจำเลยหากเห็นว่าคดีของโจทก์ไม่มีมูล โดยมีข้อเท็จจริงหรือข้อ กฎหมาย รวมทั้งพยานบุคคลหรือ พยานวัตถุ พยานเอกสารใดที่เป็นประเด็นสำคัญ ในคดี ก็สามารถยื่นคำแถลงชี้แจงต่อศาลได้เพื่อให้ศาลใช้ดุลพินิจว่าจะออก หมายเรียกพยานดังกล่าวมาเป็นพยานศาลหรือไม่ นอกจากนี้จำเลยที่ไม่มีเงินว่าจ้าง ทนายความก็สามารถขอให้ศาลแต่งตั้งทนายความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องได้ โดยไม่ ต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด

การร่วมเป็น โจทก์ในคดีอาญา

- **มาตรา ๓๐** คดีอาญาใดซึ่งพนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในระยะเวลาใดระหว่างพิจารณาก่อน ศาลชั้นต้นพิพากษาคดีนั้นก็ได้
- **มาตรา ๓๑** คดีอาญาที่มีใช้ความผิดต่อส่วนตัวซึ่งผู้เสียหายยื่นฟ้องแล้ว พนักงานอัยการจะยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในระยะเวลาใดก่อนคดีเสร็จเด็ดขาดก็ได้
- **มาตรา ๓๒** เมื่อพนักงานอัยการและผู้เสียหายเป็นโจทก์ร่วมกัน ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าผู้เสียหายจะกระทำให้คดีของอัยการเสียหาย โดยกระทำหรือละเว้นกระทำการใด ๆ ในกระบวนการพิจารณา พนักงานอัยการมีอำนาจร้องต่อศาลให้สั่งผู้เสียหายกระทำหรือละเว้นกระทำการนั้น ๆ ได้

- หลักการเข้าเป็นโจทก์ร่วมในคดีอาญาของผู้เสียหาย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 30
- 1. การขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมในคดีอาญา มีได้เพียง 2 กรณี ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 30 และมาตรา 31 เท่านั้น กล่าวโดยสรุป คือ ผู้เสียหายขอเข้าร่วมกับอัยการที่ยื่นฟ้องไว้แล้วกรณีหนึ่ง กับอัยการขอเข้าร่วมกับผู้เสียหายที่ยื่นฟ้องไว้แล้วอีกกรณีหนึ่ง นอกจากสองกรณีดังกล่าวแล้ว จะมีการขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมไม่ได้ ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้

- คำพิพากษาฎีกาที่ 3320/2528
- ป.วิ.อ. มาตรา 2 (14), 2 (15), 28, 30, 31, 195 วรรคสอง, 225
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 30, 31 ได้บัญญัติเกี่ยวกับ การร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์เฉพาะกรณีที่ผู้เสียหายร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ กับพนักงานอัยการและกรณีที่พนักงานอัยการร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับ ผู้เสียหายสำหรับคดีที่มีใช้ความผิดต่อส่วนตัว เท่านั้นส่วนกรณีที่ผู้เสียหาย ยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับผู้เสียหายด้วยกันมิได้มีกฎหมายบัญญัติ ให้อำนาจไว้สิทธิการ ขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในคดีอาญานอกจากสองกรณี ดังกล่าวนี้อย่างใด ย่อมไม่อาจมีได้ดังนั้นในคดีอาญาที่ผู้เสียหายคนหนึ่ง ได้ยื่นฟ้องคดีไว้ก่อนแล้ว ผู้เสียหายอีกคนหนึ่งไม่อาจยื่นคำร้องขอ เข้าร่วมเป็นโจทก์ได้
- แม้ศาลชั้นต้นจะสั่งอนุญาตให้โจทก์ที่ 2 ที่ 3 เข้าเป็นโจทก์ร่วมแล้ว แต่เมื่อโจทก์ที่ 2 ที่ 3 ไม่มีสิทธิร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับโจทก์ในคดีนี้ คำสั่งของศาลชั้นต้นจึงเป็นการไม่ชอบโจทก์ที่ 2 ที่ 3 จึงมิใช่คู่ความในคดี ไม่มีสิทธิอุทธรณ์ฎีกา คำสั่งของศาลชั้นต้นที่อนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้อง และจำหน่ายคดี ต่อมาได้
- ปัญหาเกี่ยวกับการขอเข้าเป็นโจทก์ร่วม เป็นปัญหาที่เกี่ยว ด้วย ความสงบเรียบร้อยของประชาชน

- 2. การขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกัน จะมีประเด็นที่ต้องระมัดระวัง คือกรณีเกิดการฟ้องซ้อน ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไป
- คำพิพากษาฎีกาที่ 3619/2543
- ป.พ.พ. มาตรา 1599 ป.วิ.อ. มาตรา 2 (4), 29, 35
- พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2534 มาตรา 4
- เช็คพิพาทถึงกำหนดภายหลังจากผู้ตายถึงแก่ความตายสิทธิตามเช็คพิพาทจึงเป็นมรดกตกให้แก่โจทก์ผู้ทรงเช็คซึ่งเป็นทายาทผู้ตายทันทีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1599 โจทก์จึงเป็นผู้ทรงเช็คพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อธนาคาร ตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คพิพาท ย่อมถือได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหายและเป็นผู้เสียหายโดยตรงมีอำนาจฟ้อง
- โจทก์ที่ 3 ซึ่งเป็นผู้เสียหายได้ยื่นฟ้องแล้วตายลง โจทก์ที่ 1 ซึ่งเป็นมารดาของโจทก์ที่ 3 ผู้ตายไม่ประสงค์จะดำเนินคดีแทนก็เป็นสิทธิของโจทก์ที่ 1 ที่จะร้องต่อศาลขอให้จำหน่ายคดีโจทก์ที่ 3 ได้ เมื่อจำเลยไม่คัดค้านคำสั่งศาลชั้นต้นที่จำหน่ายคดีเฉพาะโจทก์ที่ 3 จึงชอบแล้ว
- สิทธิตามเช็คพิพาทเป็นมรดกตกทอดแก่โจทก์ทั้งสาม โจทก์ทั้งสามย่อมเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในเช็คพิพาท โจทก์ทั้งสามคนใดคนหนึ่งสามารถที่จะฟ้องร้องให้ดำเนินคดีอาญาแก่จำเลยได้โดยลำพัง โดยไม่จำเป็นต้องใช้สิทธิร่วมกันทั้งการฟ้องคดีของโจทก์ทั้งสามเป็นการใช้สิทธิในฐานะผู้เสียหาย มิใช่สิทธิในฐานะผู้จัดการมรดก การที่ศาลจำหน่ายคดีของโจทก์ที่ 3 เนื่องจากโจทก์ที่ 3 ถึงแก่ความตายก็หาทำให้อำนาจฟ้องของโจทก์ที่ 1 และที่ 2 ต้องระงับไปไม่

- 3. กรณีผู้เสียหายหรือผู้จัดการแทนผู้เสียหายมีสิทธิขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับอัยการได้ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3252/2545
- ป.วิ.อ. มาตรา 2 (4), 30 ป.อ. มาตรา 268
- จำเลยปลอมลายมือชื่อของ ช. กรรมการผู้จัดการบริษัท น. ในคำขอจดทะเบียนบริษัท แล้วนำคำขอนั้นไปยื่นต่อนายทะเบียนเพื่อให้จดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการบริษัทดังกล่าว โดยถอนชื่อผู้ร้องซึ่งเป็นกรรมการบริษัท น. ออกจากตำแหน่ง อันทำให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อสถานะและความเป็นผู้แทนนิติบุคคลของผู้ร้อง ผู้ร้องจึงเป็นผู้ที่ได้รับ ความเสียหายจากการกระทำของจำเลยเฉพาะในความผิดฐานใช้เอกสารปลอมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 268 และเป็นผู้เสียหายตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4) มีสิทธิยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในความผิดดังกล่าวได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 30

- คำพิพากษาฎีกาที่ 6306/2545
- ป.วิ.อ. มาตรา 5, 28, 30
- ผู้เสียหายอายุ 17 ปีเศษ เป็นบุตรของโจทก์ร่วมกับ ส. แต่โจทก์ร่วมกับ ส. มิได้จดทะเบียนสมรสกัน ผู้เสียหายจึงมิใช่บุตรชอบด้วยกฎหมายของโจทก์ ร่วมเมื่อไม่ปรากฏว่าโจทก์ร่วมได้จดทะเบียนว่าผู้เสียหายเป็นบุตร โจทก์ร่วม จึงไม่ใช่ผู้ใช้อำนาจปกครอง และมีผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เสียหายที่จะ มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา มาตรา 5(1) จึงไม่มีสิทธิที่จะยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับ พนักงานอัยการและไม่มีฐานะเป็นโจทก์ที่จะอุทธรณ์คำพิพากษาได้

- 4. ผู้เสียหายที่จะขอเป็นโจทก์ร่วมกับอัยการต้องเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาฎีกาที่ 1596/2549
- ป.วิ.พ. มาตรา 249 ป.วิ.อ. มาตรา 2 4, 5, 30
- เหตุเกิดรถชนกันผู้ตายมีส่วนประมาทอยู่บ้าง ผู้ตายจึงไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยในความผิดตาม ป.อ. 291 ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2 (4) โจทก์ร่วมซึ่งเป็นบุพการีผู้ตายย่อมไม่มีอำนาจจัดการแทนผู้ตายได้ตามมาตรา 5 (2) โจทก์ร่วมจึงไม่มีอำนาจเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการตามมาตรา 30 โจทก์ร่วมย่อมไม่มีสิทธิอุทธรณ์ขอให้ลงโทษจำเลยสถานหนักโดยไม่รอกการลงโทษ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 รับวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวให้จึงไม่ชอบ และแม้ศาลอุทธรณ์ภาค 3 จะพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ลงโทษจำคุกจำเลยโดยไม่รอกการลงโทษ แต่เมื่อศาลอุทธรณ์ภาค 3 รับวินิจฉัยมาโดยไม่ชอบจำเลยก็ฎีกาไม่ได้ เนื่องจากเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้ว โดยชอบในศาลอุทธรณ์ภาค 3 ต้องห้ามมิให้ฎีกาตาม ป.วิ.พ. มาตรา 249 วรรคหนึ่ง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา 15 ศาลฎีกาพิพากษายกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 3 ให้บังคับคดีตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นและยกฎีกาของจำเลย

- 5. ถ้าพนักงานอัยการเป็นโจทก์ยื่นฟ้องแล้วปรากฏว่าคดีนั้นการสอบสวนเป็นไปโดยมิชอบ ทำให้อัยการไม่มีอำนาจฟ้อง คำร้องขอเป็นโจทก์ร่วมของผู้เสียหายย่อมตกไปให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 186/2514
- ป.วิ.อ. มาตรา 28, 39 (4), 226
- เมื่อประเด็นข้อกล่าวหาในคดีนี้เป็นคนละเหตุกับประเด็นข้อกล่าวหาจำเลยในคดีก่อน ฟ้องคดีนี้ย่อมไม่เป็นฟ้องซ้ำกับฟ้องในคดีก่อน
- ผู้เสียหายที่ได้รับอนุญาตให้เข้าเป็นโจทก์ร่วมในคดีแล้วแม้ภายหลังศาลอุทธรณ์จะยกคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมเสียเพราะโจทก์มิได้บรรยายฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิด ผู้เสียหายที่ขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมนั้นด้วยก็ตาม ก็ไม่ทำให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของโจทก์ร่วมที่ได้กระทำระหว่างเป็นคู่ความในคดีเสียเปล่าไปไม่ พยานหลักฐานที่โจทก์ร่วมได้อ้างอิงไว้ ย่อมใช้เป็นพยานหลักฐานสำหรับโจทก์และโจทก์ร่วมคนอื่นเพื่อศาลนำมาประมวลวินิจฉัยข้อเท็จจริงแห่งคดีได้

- 6. ถ้าสิทธิของผู้เสียหายระงับไปตามกฎหมายจะขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับอัยการไม่ได้ ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7241/2544
- ป.วิ.อ. มาตรา 36
- เมื่อศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์ร่วมเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการได้ในครั้งแรก ก็แสดงว่าศาลชั้นต้นฟังว่าโจทก์ร่วมเป็นผู้เสียหาย สามารถดำเนินคดีแก่จำเลยโดยอาศัยสิทธิตามฟ้องของพนักงานอัยการเสมือนโจทก์ร่วมฟ้องเองการที่โจทก์ร่วมขอถอนตัวจากการเป็นโจทก์ร่วมโดยระบุว่ามีความเห็นหลายอย่างไม่ตรงกับความเห็นของโจทก์ หากโจทก์ร่วมดำเนินคดีนี้ต่อไปอีกอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่รูปคดีของโจทก์การขอถอนตัวจากการเป็นโจทก์ร่วมดังกล่าวไม่ปรากฏว่าโจทก์ร่วมจะไปดำเนินการอะไรอีก ถือได้ว่าโจทก์ร่วมไม่ประสงค์จะดำเนินคดีแก่จำเลยอีกต่อไป มีผลเท่ากับเป็นการถอนฟ้องในส่วนขอโจทก์ร่วมเสร็จเด็ดขาดนั่นเอง เมื่อเป็นการขอถอนฟ้องเสร็จเด็ดขาดแล้ว โจทก์ร่วมจะไปขอเข้าร่วมเป็นโจทก์อีกไม่ได้ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 36 ดังนั้นที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้โจทก์ร่วมเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการผู้เป็นโจทก์ในครั้งหลังจึงไม่ชอบ และเมื่อโจทก์ร่วมเข้าร่วมเป็นโจทก์ไม่ได้แล้ว โจทก์ร่วมจึงมิได้เป็นโจทก์ของคดีนี้ โจทก์ร่วมจึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นคดีนี้ได้

- 7. ผู้เสียหายที่ขอเป็นโจทก์ร่วมกับอัยการต้องถือเอาคำฟ้องของอัยการเป็นหลัก ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1583/2513
- พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.2499 มาตรา 7, 9
- ป.วิ.อ. มาตรา 30
- พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2503 มาตรา 4
- การที่ผู้เสียหายเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับผู้ว่าคดีโจทก์ ตามอำนาจที่ให้ไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 30 นั้น คำร้องของผู้เสียหายไม่ใช่คำฟ้องที่ถือได้ว่าเป็นคำฟ้องคดีหนึ่งอีกต่างหากจากฟ้องของผู้ว่าคดีโจทก์ เมื่ออำนาจฟ้องของผู้ว่าคดีโจทก์สำหรับคดีนั้นไม่มีต้องยกฟ้องของผู้ว่าคดีโจทก์แล้ว ย่อมเป็นผลตามกฎหมายที่ต้องยกฟ้องของผู้เสียหายโจทก์ร่วมไปด้วยเพราะไม่มีคำฟ้องเหลืออยู่ที่จะให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้ (อ้างฎีกาที่ 1274/2481)

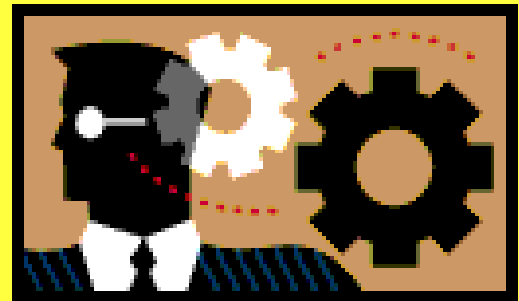
- คำพิพากษาฎีกาที่ 7572/2542
- ป.วิ.พ. มาตรา 87, 88 ป.วิ.อ. มาตรา 15, 195 วรรคสอง ป.อ. มาตรา 59, 393
- ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้เสียหายเข้าเป็นโจทก์ร่วมภายหลังการสืบพยานโจทก์นัดแรกผ่านพ้นไปแล้ว เมื่อศาลชั้นต้นรับบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมของโจทก์ร่วม และอนุญาตให้โจทก์ร่วมนำพยานของตนเข้าสืบภายหลังสืบพยานโจทก์เสร็จแล้ว ศาลจึงใช้ดุลพินิจเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมรับฟังพยานของโจทก์ร่วมได้
- ปัญหาว่าการกระทำใดไม่เป็นความผิดเพราะขาดองค์ประกอบนั้น เป็นปัญหาข้อกฎหมาย
- การที่จำเลยกล่าวถ้อยคำต่อโจทก์ร่วมว่า "มึงเข้าไปในที่ของกูได้อย่างไร กูจะแจ้งข้อหาบุกรุกมึง มึงเป็นผู้ใหญ่บ้านได้อย่างไร ไม่รู้กฎหมาย ไม่รู้หน้าที่ ไฉนหน้ามึงต้องเจอกับกูแน่ที่ศาล" นั้น เห็นได้ว่าสรรพนามที่จำเลยใช้แทนตัวจำเลยและโจทก์ร่วมว่ากูและมึงนั้นเป็นเพียงถ้อยคำไม่สุภาพ ส่วนถ้อยคำในทำนองว่าโจทก์ร่วมเป็นผู้ใหญ่บ้านไม่มีอำนาจหน้าที่ ไม่รู้กฎหมายและจะฟ้องร้องดำเนินคดีกับโจทก์ร่วมนั้นเป็นเพียงถ้อยคำต่อว่าโจทก์ร่วมที่เข้าไปในที่ดินของ ม. พ่อตาจำเลยโดยไม่ได้รับอนุญาต และแสดงเจตนาที่จะดำเนินคดีกับโจทก์ร่วมเท่านั้น ไม่ใช่ถ้อยคำที่ดูถูกเหยียดหยามโจทก์ร่วม แต่ที่จำเลยว่าโจทก์ร่วมว่าไฉนหน้ามึงนั้น ถ้อยคำดังกล่าวแสดงอยู่ในตัวถึงการหมิ่นเหยียดหยามโจทก์ร่วม แม้จะเป็นการกล่าวถ้อยคำดูหมิ่นโจทก์ร่วมในขณะที่จำเลยและโจทก์ร่วมทะเลาะกันก็ต้องถือว่าจำเลยกล่าวโดยมีเจตนาดูหมิ่นโจทก์ร่วม หาใช่ว่าการกล่าวในขณะที่ทะเลาะกันจะถือว่าจำเลยมิได้มีเจตนาดูหมิ่นอันจักเป็นการขาดองค์ประกอบความผิดไม่

- 8. การที่ผู้เสียหายขอเป็นโจทก์ร่วมกับอัยการ ต้องทำเป็นคำร้อง ทนายของผู้เสียหายลงชื่อในคำร้องได้ ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 629/2501
- ป.วิ.พ. มาตรา 60 (1)
- ป.วิ.อ. มาตรา 158
- ทนายความที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาย่อมมีอำนาจลงลายมือชื่อในคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับอัยการแทนตัวความได้

- 9. กรณีผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ การขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมต้องกระทำโดยผู้แทนโดยชอบธรรม ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาฎีกาที่ 563/2517
- ป.วิ.พ. มาตรา 56
- ป.วิ.อ. มาตรา 3, 5, 6, 15
- ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์เข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ โดยบิดาให้ความยินยอมนั้นมิได้เป็นไปตามบทบังคับอันว่าด้วยความสามารถของบุคคลตามกฎหมาย เพราะในคดีอาญานั้นผู้เยาว์จะเข้าร่วมเป็นโจทก์ได้ต้องกระทำโดยผู้แทน ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 3, 5 และ 6

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 2

ครั้งที่ 1-2

- มาตรา ๑๕๘ ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือ และมี
 - (๑) ชื่อศาลและวันเดือนปี
 - (๒) คดีระหว่างผู้ใดโจทก์ผู้ใดจำเลย และฐานความผิด
 - (๓) ตำแหน่งพนักงานอัยการผู้เป็นโจทก์ ถ้าราษฎรเป็นโจทก์ให้ใส่ชื่อตัวนามสกุล อายุ ที่อยู่ ชาติและบังคับ
 - (๔) ชื่อตัว นามสกุล ที่อยู่ ชาติและบังคับของจำเลย
 - (๕) การกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำผิด ข้อเท็จจริงและรายละเอียดที่เกี่ยวกับเวลาและสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำนั้น ๆ อีกทั้งบุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องด้วยพอสมควรเท่าที่จะให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี
- ในคดีหมิ่นประมาท ถ้อยคำพูด หนังสือ ภาพขีดเขียนหรือสิ่งอื่นอันเกี่ยวกับข้อหมิ่นประมาท ให้กล่าวไว้โดยบริบูรณ์หรือติดมาท้ายฟ้อง
- (๖) อ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด
- (๗) ลายมือชื่อโจทก์ ผู้เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้อง

การบรรยายคำฟ้องอาญา

- โครงสร้างคำฟ้อง
- ส่วนที่ ๑ ข้อความเบื้องต้น
- ส่วนที่ ๒ สถานะของโจทก์และจำเลย
- ส่วนที่ ๓ การกระทำผิดของจำเลย
- ส่วนที่ ๔ สถานที่เกิดเหตุ
- ส่วนที่ ๕ การร้องทุกข์
- ส่วนที่ ๖ คำขอท้ายคำฟ้อง

- ส่วนที่ ๑ ความเบื้องต้น (ป.วิ.อ.มาตรา ๑๕๘ (๑)-(๔))
- (๑) ชื่อศาลและวันเดือนปี
- (๒) คดีระหว่างผู้ใดโจทก์ผู้ใดจำเลยและฐานความผิด
- (๓) ชื่อตัว นามสกุล อายุ ที่อยู่ และชาติบังคับ ของโจทก์และจำเลย

- ส่วนที่ ๒ บรรยายสถานะของโจทก์

(๑) การเป็นนิติบุคคลของโจทก์หรือจำเลย

(๒) การมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทน

(๓) การดำเนินคดีของผู้มีอำนาจจัดการแทน

ผู้เสียหาย (สามี ภริยา ผู้เยาว์ ผู้ไร้ความสามารถ ผู้ตาย นิติบุคคล ป.วิ.อ.มาตรา ๔, ๕)

(๔) การดำเนินคดีของโจทก์และจำเลยหลายคน

- การเป็นนิติบุคคลของโจทก์หรือจำเลย
- (๑) โจทก์หรือจำเลยเป็นนิติบุคคลประเภทใด
- (๒) มีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการอย่างไร
- (๓) ผู้ใดเป็นผู้อำนาจกระทำการแทน /ลงลายมือชื่อให้มีผลผูกพันนิติบุคคล
- หมายเหตุ กรณีที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน เมื่อไม่มีสภาพเป็นนิติบุคคล การบรรยายคำฟ้องมีลักษณะเป็นเช่นเดียวกับการฟ้องบุคคลธรรมดาเพียงแต่ต้องบรรยายให้เห็นสภาพของการดำเนินกิจการของห้างหุ้นส่วนดังกล่าว

- การมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทน
- (๑) ผู้ใดเป็นผู้มอบอำนาจ
- (๒) ผู้ใดเป็นผู้รับมอบอำนาจ (บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล)
- (๓) ต้องมีถ้อยคำว่า “.....ได้มอบอำนาจให้.....ฟ้องร้องดำเนินคดี”
- (๔) อาจแนบหนังสืออำนาจไปท้ายคำฟ้องพร้อมทั้งปิดอากรแสตมป์ และขีดฆ่าให้บริบูรณ์
- หมายเหตุ การบรรยายฟ้องในข้อเท็จจริงส่วนอื่นต้องบรรยายเสมือนหนึ่งผู้มอบอำนาจเป็นผู้ฟ้องคดีเอง

- การดำเนินคดีของผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย
- (๑) ต้องบรรยายให้เห็นถึงมูลเหตุที่ทำให้โจทก์เป็นผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย
- (๑.๑) ผู้เสียหายเป็นภริยาซึ่งได้ให้ความยินยอมแล้วอันเป็นเหตุให้สามีมีอำนาจจัดการแทน (ป.วิ.อ.มาตรา ๔)
- (๑.๒) ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์อันเป็นเหตุให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองผู้เยาว์มีอำนาจจัดการแทน (ป.วิ.อ.มาตรา ๕ (๑))

- (๑.๓) ผู้เสียหายเป็นผู้ไร้ความสามารถเป็นเหตุให้ผู้
อนุบาลมีอำนาจจัดการแทน (ป.วิ.อ. ๕ (๑))
- (๑.๔) ผู้เสียหายซึ่งถึงแก่ความตายหรือบาดเจ็บจนไม่
สามารถจัดการแทนได้อันเป็นผลโดยตรงมาจากการกระทำความผิด
ของจำเลยอันเป็นเหตุให้ ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามี หรือภริยา มี
อำนาจจัดการแทนได้ (ป.วิ.อ.มาตรา ๕ (๒))
- (๑.๕) ผู้เสียหายซึ่งเป็นนิติบุคคลอันเป็นเหตุให้ผู้จัดการ
หรือผู้แทนนิติบุคคลมีอำนาจจัดการแทนได้ (ป.วิ.อ.มาตรา ๕ (๓))

- การดำเนินคดีของโจทก์และจำเลยหลายคน
- มูลเหตุที่ทำให้โจทก์และจำเลยเป็นโจทก์หรือจำเลยร่วมกันได้ เช่น
 - - โจทก์หลายคนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในทรัพย์สินที่จำเลยประทุษร้าย หรือ
 - - จำเลยหลายคนเป็นตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด

(๔)
คำฟ้อง

รับรองสำเนาถูกต้อง

ศาลอาญา

27 NOV 2015 08:52
คดีหมายเลขดำที่ 8-3155 /๒๕ ๖๒

ศาล...อุทธรณ์
วันที่ ๒๗ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕ ๖๒
ความ...อาญา

ระหว่าง

บริษัท เนชั่น บรอดแคสติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) โจทก์

นางสาวพรณิการ์ วานิช จำเลย

ข้อหาหรือฐานความผิด...หมิ่นประมาท และหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา
จำนวนทุนทรัพย์...บาท...สตางค์

ข้าพเจ้า บริษัท เนชั่น บรอดแคสติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) โดยนายฉัตรชัย ภูโคกหวาย และ
นางลักขณา รัตนวงศ์สกุล กรรมการผู้อำนวยการฝ่ายการพิมพ์
เลขประจำตัวประชาชน ๐-๑๐๗๕-๕๐๐๐๐-๑๐-๓ โจทก์ เชื้อชาติ...ไทย

สัญชาติ ไทย อาชีพ...ประกอบธุรกิจผลิตรายการโทรทัศน์...ปี อยู่บ้านเลขที่ ๑๔๔/๕๗-๖๒ หมู่ที่ ๑
ชั้น ๑๒A ถนน เทพรดิน ตรอก/ซอย...ตำบล/แขวง...บ้านนาใต้ อำเภอ/เขต...บ้านนา

จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์...โทรศัพท์...

โทรสาร...ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์...

ขอยื่นฟ้อง...นางสาวพรณิการ์ วานิช จำเลย

เลขประจำตัวประชาชน ๑-๑๐๑๔-๐๑๑๘๔-๔๔-๑ จำเลย เชื้อชาติ ไทย

สัญชาติ ไทย อาชีพ...นักการเมือง...อายุ ๓๑ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๓๖๐ หมู่ที่ ๑

ถนน...ตรอก/ซอย...จรัญสนิทวงศ์ ๘๕ ตำบล/แขวง...บางอ้อ อำเภอ/เขต...บางพลัด

จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์...โทรศัพท์...

โทรสาร...ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์...

มีข้อความตามที่กล่าวต่อไปนี้

ข้อ ๑ โจทก์จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด จดทะเบียน ณ

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ มีกรรมการตลอดจนอำนาจกรรมการ ปรากฏตามสำเนาภาพถ่าย

หนังสือรับรอง เอกสารท้ายคำฟ้องหมายเลข ๑

โจทก์ประกอบธุรกิจผลิตรายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ และให้บริการโฆษณาผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ โจทก์ใช้ชื่อในการออกอากาศว่า "นันทิวิ" ออกอากาศในระบบทีวีดิจิตอลช่อง ๒๒ ปัจจุบันโจทก์มุ่งเน้นการออกอากาศในรายการประเภทข่าวสารทั้งข่าวเศรษฐกิจ สังคม การเมือง บ้านเกิด และกีฬา รายการโทรทัศน์ของโจทก์จึงเป็นที่ยอมรับและได้รับความสนใจจากประชาชนทั่วไปในฐานะที่เป็นสถานีข่าว

จำเลยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบบัญชีรายชื่อพรรคอนาคตใหม่ และยังมีตำแหน่งเป็นโฆษกพรรคอนาคตใหม่อีกด้วย

ในการฟ้องและดำเนินคดีนี้ โจทก์ได้มอบอำนาจให้ นายฉัตรชัย ภูโคกหาวัย หรือนางลักขณา รัตนวงศ์สกุล เป็นผู้ดำเนินฟ้องและดำเนินคดีกับจำเลยแทนโจทก์ รายละเอียดปรากฏตามสำเนาภาพถ่ายหนังสือมอบอำนาจ เอกสารท้ายคำฟ้องหมายเลข ๒

ข้อ ๒. เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เวลากลางวัน จำเลยโดยเจตนาได้บังอาจกระทำความผิดตามกฎหมายกล่าวคือ จำเลยได้จัดแถลงข่าว ณ ที่ทำการพรรคอนาคตใหม่ โดยการแถลงข่าวจำเลยได้กระทำต่อหน้าสื่อมวลชนทั้งที่เป็นหนังสือพิมพ์ สถานีโทรทัศน์ ข่าวด้านอื่น และช่างภาพจำนวนมาก ทั้งนี้การแถลงข่าวต่อหน้าสื่อมวลชนดังกล่าว จำเลยยอมรับอยู่แล้วว่าสื่อมวลชนที่เข้าร่วมรับฟังจะนำข่าวที่จำเลยแถลงไปลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ และสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ รวมทั้งออกอากาศผ่านทางสถานีโทรทัศน์ทั้งในระบบดาวเทียมและดิจิตอล การกระทำของจำเลยจึงเป็นการกระทำโดยประสงค์ต่อผลและเล็งเห็นผลที่จะให้การแถลงข่าวของจำเลยได้รับการเผยแพร่ออกสู่การรับรู้รับทราบของประชาชนที่ติดตามข่าวสารโดยทั่วไป จำเลยได้แถลงข่าวความตอนหนึ่งว่า "สวัสดิ์สื่อมวลชนทุกท่านคะ วันนี้ขอบคุณทุกท่านที่มาร่วมกันอย่างอบอุ่นผา่งเหมือนเคยคะ พรรคอนาคตใหม่มีประเด็นที่ต้องจับตาและต้องทวงถามต่อสื่อบางเจ้า เป็นประเด็นสำคัญที่ไม่ได้กระทบต่อพรรคอนาคตใหม่เท่านั้นแต่กระทบต่อประชาชนทุกคนที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารอยู่ในชีวิตประจำวันประชาชนคนไทยทุกคนได้รับผลกระทบจากเรื่องนี้..... เนชั่นแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าได้กระทำอันเป็นคุณต่อพรรคการเมืองบาง

- ส่วนที่ ๓ การกระทำผิดของจำเลย
- (๑) วัน เวลา ในการทำความผิด
- (๒) การทำความผิด (องค์ประกอบความผิดอาญา)
- (๓) บุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับ การทำความผิด

- วัน เวลา ในการกระทำความผิด
- (๑) วันในการกระทำความผิด
- (๑.๑) ในบางกรณีจำเลยอาจใช้เวลาในการกระทำความผิดมากกว่า ๑ วัน การบรรยายคำฟ้องในส่วนนี้จึงต้องระบุวันในการกระทำความผิดเป็นช่วงเวลา โดยควรใช้ถ้อยคำว่า “ระหว่างวันที่.....ถึงวันที่.....” โดย
- (๑.๒) ในบางกรณีโจทก์ไม่อาจทราบวันในการกระทำความผิดของจำเลยได้อย่างแน่ชัด การบรรยายคำฟ้องในส่วนนี้ควรใช้ถ้อยคำว่า “วันใดไม่ปรากฏชัด เดือนกันยายน ปี ๒๕๖๑” หรือ “วันเดือนใดไม่ปรากฏชัด ปี ๒๕๖๑”

- **ข้อควรระวัง** การกระทำความผิดบางฐานต้องระมัดระวังในการบรรยายวันเวลาในการกระทำความผิดอย่างมาก เช่น
- (๑) ความผิดฐานยักยอก จะบรรยายวันที่ผู้กระทำความผิดเบียดบังทรัพย์สิน ก่อนวันที่ผู้กระทำความผิดครอบครองทรัพย์สินไม่ได้
- (๒) ความผิดฐานรับของโจร จะบรรยายวันที่ผู้กระทำความผิดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อมา รับจำนำหรือรับไว้ด้วยประการใด ๆ ก่อนวันที่กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอกหรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ ไม่ได้

- (๒) เวลาในการกระทำความผิด
- เวลาในการกระทำความผิดนั้น นิยมแบ่งออกเป็น ๓ ช่วงเวลา คือ เวลากลางวัน เวลากลางคืน เวลากลางคืนหลังเที่ยง
- หมายเหตุ ในคดีอาญาเวลากลางวันหรือกลางคืน ในเบื้องต้นต้องพิจารณาจากพระอาทิตย์ขึ้นหรือตกเป็นหลักก่อน เมื่อได้ความว่าเป็นเวลากลางคืนแล้วจึงพิจารณาต่อไปว่าเป็นเวลากลางคืนก่อนเที่ยงหรือหลังเที่ยงโดยใช้เวลาเที่ยงวันเป็นหลักในการพิจารณา

- (๑) เวลากลางวัน หมายถึง ตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก
- (๒) เวลากลางคืน หมายถึง ตั้งแต่พระอาทิตย์ตกจนถึงเวลาที่พระอาทิตย์ขึ้น
- (๒.๑) เวลากลางคืนก่อนเที่ยงนับตั้งแต่ ๐๐.๐๑ นาฬิกา จนถึง เวลาพระอาทิตย์ขึ้น
- (๒.๒) เวลากลางคืนหลังเที่ยงนับตั้งแต่พระอาทิตย์ตกดิน จนถึง ๒๔.๐๐ นาฬิกา
- (๓) ในบางกรณีโจทก์ไม่อาจทราบเวลาในการกระทำความผิดของ จำเลยได้แน่ชัด การบรรยายคำฟ้องควรใช้ถ้อยคำว่า “.....เวลาใดไม่ปรากฏชัด”

- ข้อควรรู้เพิ่มเติม
- (๑) โจทก์อาจบรรยายคำฟ้องโดยระบุเวลาแน่ชัด เช่น เวลา ๒๐.๐๐ นาฬิกา โดยไม่ต้องบรรยายแล้วว่า เป็นเวลากลางวันหรือ กลางคืน แต่ไม่ถือเป็นที่นิยม
- (๒) หากโจทก์ไม่อาจทราบแน่ชัดได้ว่า จำเลยกระทำความผิดใน วันและเวลาใด การบรรยายคำฟ้องควรใช้ถ้อยคำว่า “วันเวลาใดไม่ ปรากฏชัด”

- การกระทำความผิด
- (๑) การบรรยายฟ้องในส่วนการกระทำความผิดกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การบรรยายฟ้องในส่วนขอองค์ประกอบความผิดอาญา ประกอบไปด้วย
 - (๑.๑) องค์ประกอบภายนอก
 - (๑.๒) พฤติการณ์ประกอบการกระทำความผิด
 - (๑.๓) องค์ประกอบภายใน

- (๒) การบรรยายคำฟ้องในความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องบรรยายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับถ้อยคำพูด หนังสือ ภาพขีดเขียน หรือสิ่งอื่นอันเกี่ยวข้องกับข้อหมิ่นประมาทมาในคำฟ้องหรือแนบเอกสารมาท้ายคำฟ้อง
- (๓) การบรรยายคำฟ้องในส่วนการกระทำความผิดอาชกรรมทำได้ ๒ รูปแบบใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้
- รูปแบบที่ ๑ บรรยายคำฟ้องโดยนำข้อเท็จจริงปรับเข้าข้อกฎหมายระคนกันไป
- รูปแบบที่ ๒ บรรยายคำฟ้องโดยบรรยายข้อเท็จจริงแล้วค่อยนำข้อกฎหมายมาปรับในลักษณะแยกส่วนกัน

- ตัวอย่างที่ ๑
- ข้อเท็จจริง จำเลยฆ่า นาย ก. ตาย โดยใช้อาวุธมีดปลายแหลมแทงบริเวณ ลำคอ ๔ ครั้ง
- (๑) การบรรยายฟ้องในรูปแบบที่ ๑ “จำเลยใช้อาวุธมีดปลายแหลมแทง นาย ก. ผู้ตาย จำนวน ๔ ครั้ง ที่บริเวณลำคออันเป็นอวัยวะสำคัญ โดยมีเจตนาฆ่า จนเป็นเหตุให้ นาย ก. ถึงแก่ความตายในทันที สมดังเจตนาของจำเลย”
- (๒) การบรรยายคำฟ้องในรูปแบบที่ ๒ “จำเลยใช้อาวุธมีดปลายแหลมแทงไปที่บริเวณลำคอของ นาย ก. จำนวน ๔ ครั้ง จน นาย ก. ถึงแก่ความตาย การกระทำของจำเลยจึงเป็นการฆ่าผู้ตายโดยเจตนา และผู้ตายถึงแก่ความตาย สมดังเจตนาของจำเลย”

- ตัวอย่างที่ ๒
- ข้อเท็จจริง จำเลยรื้อค้นกระเป๋าสะพายของนาย ก.แล้วขโมยโทรศัพท์มือถือของนาย ก.ไป
- (๑) การบรรยายฟ้องในรูปแบบที่ ๑ “จำเลยบังอาจลักเอาโทรศัพท์เคลื่อนที่อันเป็นกรรมสิทธิ์ของนาย ก.ไปโดยทุจริต”
- (๒) การบรรยายคำฟ้องในรูปแบบที่ ๒ “จำเลยรื้อค้นกระเป๋าสะพายของนาย ก.แล้วขโมยโทรศัพท์มือถือของนาย ก.ไป การกระทำของจำเลยจึงเป็นการเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปโดยทุจริตอันเป็นความผิดฐานลักทรัพย์”

- บุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด
- (๑) “บุคคล” หมายถึง บุคคลทุก ๆ คนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็น โจทก์ จำเลย ผู้เสียหาย รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทั้งหมด อาจเป็นเจ้าของสถานที่เกิดเหตุ ผู้เสียหายรายอื่น ๆ ที่มีได้เป็นโจทก์เจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในทรัพย์สินที่มีได้เป็นโจทก์

- (๒) “สิ่งของ” หมายถึง วัตถุต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของจำเลย ไม่ว่าจะเป็น อาวุธที่ใช้ในการกระทำความผิด ยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิด ทรัพย์สินอื่น ๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิด รวมทั้งทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย
- หมายเหตุ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ต้องบรรยายคำฟ้องถึงทรัพย์สินที่เป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดด้วย เว้นแต่เป็นการพยายามกระทำความผิดอาจไม่ทราบถึงวัตถุแห่งการกระทำความผิด

- ส่วนที่ ๔ สถานที่เกิดเหตุ
- “สถานที่เกิดเหตุ” หมายถึง สถานที่ที่การกระทำความผิดเกิดขึ้น โดยส่วนใหญ่จะบรรยายคำฟ้องแต่เพียง ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต และจังหวัดเท่านั้น
- (๑) ในกรณีที่การกระทำความผิดเกิดขึ้นท้องที่เดียวแต่โจทก์ไม่อาจทราบสถานที่เกิดเหตุได้แน่ชัดว่าเกิดขึ้นในท้องที่ใด การบรรยายคำฟ้องให้ใช้ถ้อยคำว่า “เหตุเกิดที่ตำบลใดไม่ปรากฏชัด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่” หรือ “เหตุเกิดที่ตำบล อำเภอใดไม่ปรากฏชัด จังหวัดเชียงใหม่” หรือ “เหตุเกิดที่ตำบล อำเภอ จังหวัดใดไม่ปรากฏชัด”

- (๒) ในกรณีที่การกระทำความผิดเกิดขึ้นหลายท้องที่เกี่ยวพันกัน การบรรยายคำฟ้องให้ใช้ถ้อยคำว่า “เหตุเกิดระหว่างท้องที่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....กับท้องที่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....เกี่ยวพันกัน” หรือ “เหตุเกิดระหว่างท้องที่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....กับท้องที่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....เกี่ยวพันกัน”
- ข้อควรรู้ ในคดีความผิดเกี่ยวกับเช็ค สถานที่เกิดเหตุคือสถานที่ที่ธนาคารที่ปฏิเสธการจ่ายเงินตั้งอยู่ มิใช่สถานที่ที่ผู้สั่งจ่ายออกเช็ค หรือที่ตั้งของธนาคารเจ้าของเช็ค

- ส่วนที่ ๕ การร้องทุกข์
- “การร้องทุกข์” กล่าวคือ การบรรยายคำฟ้องในส่วนการร้องทุกข์นั้น โจทก์ต้องบรรยายคำฟ้องให้เห็นข้อเท็จจริงว่าก่อนฟ้องคดีนั้นโจทก์ได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนหรือไม่
- (๑) กรณีร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนก่อนฟ้องการบรรยายคำฟ้องให้ใช้ถ้อยคำว่า “โจทก์แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจ.....แล้วปรากฏตามสำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีเอกสารท้ายคำฟ้องหมายเลข....แต่การดำเนินคดีล่าช้า โจทก์จึงประสงค์จะดำเนินคดีเอง”
- (๒) กรณีมิได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนก่อนฟ้องการบรรยายคำฟ้องให้ใช้ถ้อยคำว่า “โจทก์มิได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเพราะประสงค์จะดำเนินคดีเอง”

- ส่วนที่ ๖ คำขอท้ายคำฟ้อง
- (๑) ชื่อกฎหมายและเลขมาตราที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด
- (๒) คำขอให้บอกโทษที่รอกการลงโทษไว้ นับโทษต่อจากคดีอื่น เพิ่มโทษฐานไม่ซ้ำเติม
- (๓) คำขอให้รับของกลาง

- **ชื่อกฎหมายและเลขมาตราที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด**
- (๑) ชื่อกฎหมาย เช่น ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติต่าง ๆ ประกาศคณะปฏิวัติ และ ฯลฯ
- (๒) เลขมาตรา กรณีที่มาตรานั้น ๆ มีหลายวรรคหรือหลายอนุมาตรา การบรรยายคำขอท้ายคำฟ้องไม่นิยมระบุวรรคหรืออนุมาตรา
- (๓) กรณีที่กฎหมายมีการแก้ไขใหม่ การบรรยายคำขอท้ายคำฟ้องไม่นิยมบรรยายว่ากฎหมายมาตราดังกล่าวได้แก้ไขเมื่อใด โดยอาศัยพระราชบัญญัติใด
- (๔) กรณีที่บทบัญญัติห้ามตามกฎหมาย กับบทกำหนดโทษอยู่คนละมาตรา ซึ่งจะพบได้บ่อยในความผิดตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ การบรรยายคำขอท้ายคำฟ้องต้องบรรยายต้องบทห้ามและบทกำหนดโทษ

- ตัวอย่าง
- “ขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๓๕ ประกอบมาตรา ๘๓”
- “ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๑๕, ๖๖”

- คำขอให้บวกโทษที่รอกการลงโทษไว้ นับโทษต่อจากคดีอื่น เพิ่มโทษฐานไม่ซ้ำหลาย
- (๑) ต้องบรรยายคำฟ้องให้เห็นข้อเท็จจริงว่า จำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับคดีที่นำมาเป็นเหตุให้บวกโทษ นับโทษต่อ หรือเพิ่มโทษ หรือไม่ เช่น “จำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่..... หมายเลขแดงที่.....ของศาลจังหวัดเชียงใหม่.....”
- (๒) สำหรับคำขอให้บวกโทษที่รอกการลงโทษไว้นั้น ต้องบรรยายคำฟ้องให้เห็นข้อเท็จจริงว่า จำเลยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาคดีก่อนหรือกระทำความผิดภายในกำหนดระยะเวลาการลงโทษ (ป.อ. มาตรา ๕๖ ถึง ๕๘)
- (๓) สำหรับคำขอให้นับโทษต่อจากคดีอื่น ต้องบรรยายคำฟ้องให้เห็นข้อเท็จจริงว่า จำเลยในคดีนี้ กับคดีที่ขอให้นับโทษต่อ

- (๔) สำหรับคำขอให้เพิ่มโทษ ต้องบรรยายคำฟ้องให้เห็นข้อเท็จจริงว่า
- (๔.๑) จำเลยเคยต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีก่อนมาที่ปี และจำเลยกระทำความผิดในระหว่างรับโทษอยู่ หรือกระทำความผิดภายหลังพ้นโทษมาแล้วกี่ปี
- (๔.๒) นับแต่เวลาที่จำเลยพ้นโทษจำคุกมาแล้วกี่ปี จำเลยกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก
- หมายเหตุ สำหรับการเพิ่มโทษฐานไม่ซ้ำหลายนั้น ต้องพิจารณาด้วยการกระทำความผิดในคดีก่อนที่จำเลยต้องโทษจำคุกนั้นเป็นความผิดฐานใด และการกระทำความผิดครั้งใหม่ในคดีนี้เป็นความผิดฐานใด เนื่องจากมีเกณฑ์อัตราการเพิ่มโทษไม่เท่ากัน (ป.อ.มาตรา ๙๒, ๙๓)

- คำขอให้รับของกลาง

- “คำขอให้รับของกลาง” กล่าวคือ ในส่วนเนื้อหาคำฟ้องต้องบรรยายคำฟ้องให้เห็นข้อเท็จจริงว่า ทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานตำรวจยึดไว้เป็นของกลางนั้นเป็นทรัพย์สินประเภทใดตามที่บัญญัติไว้ใน ป.อ.มาตรา ๓๓, ๓๔ เช่น ทรัพย์สินที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าผู้ใดทำหรือมีไว้เป็นความผิด หรือ ทรัพย์สินที่ได้มาโดยได้กระทำความผิด หรือทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด

ตัวอย่างคำฟ้อง

- (๑) ตัวอย่างคำฟ้อง ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา/โจทก์เป็นผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย
- ข้อ ๑. โจทก์เป็นมารดาที่ชอบด้วยกฎหมายของนาย ก. ผู้ตาย รายละเอียดปรากฏตามหนังสือรับรองทะเบียนการเกิดของผู้ตาย เอกสารท้ายคำฟ้องหมายเลข... จำเลยเป็นภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายของนาย ก. ผู้ตาย รายละเอียดปรากฏตาม สำเนาทะเบียนสำรระหว่างผู้ตายกับจำเลย เอกสารท้ายคำฟ้องหมายเลข...
- ข้อ ๒. เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑ เวลากลางคืนหลังเที่ยง จำเลยได้บังอาจใช้ปืนพกยี่ห้อวีวอลเวอร์ ขนาด .๓๘ เป็นอาวุธปืนยิง นาย ก. ผู้ตายหนึ่งนัดกระสุนเข้าขมับซ้ายทะลุขมับขวา โลหิตและสมองไหลนอง นาย ก. ผู้ตายไม่สามารถทนพิษบาดแผลได้ถึงแก่ความตายในขณะนั้น สมดังเจตนาของจำเลย รายละเอียดปรากฏตามใบชันสูตรพลิกศพเอกสารท้ายคำฟ้องหมายเลข...
- เหตุเกิดที่ ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
- ข้อ ๓. โจทก์ไม่ได้ร้องทุกข์ไว้ต่อพนักงานสอบสวน เนื่องจากประสงค์จะดำเนินคดีเอง
- คำขอท้ายฟ้อง ขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘

- (๒) ตัวอย่างคำฟ้อง ความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส
- ข้อ.๑ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑ เวลาใกล้ค่ำก่อนเที่ยง จำเลยได้ใช้มีดปลายแหลมเป็นอาวุธแทงและประทุษร้ายร่างกายถูกตามร่างกายโจทก์หลายแห่ง จนเป็นเหตุให้โจทก์ บาดเจ็บจนถึงขั้นทุพพลภาพด้วยอาการทุกขเวทนา จนกระทั่งประกอบธุรกิจตามปกติไม่ได้เกินกว่า ๒๐ วัน ปราบกฏตามรายงานใบชั้นสูตรบาดแผลของแพทย์ทำยฟ้อง
- เหตุเกิดที่ ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
- ข้อ๒. โจทก์ได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรฝาง ให้ดำเนินคดีตามกฎหมาย แต่พนักงานสอบสวนดำเนินการล่าช้า โจทก์เกรงว่าจะไม่ได้รับความยุติธรรม จึงได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาลงโทษจำเลยต่อไป
- คำขอทำยฟ้อง ขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๗

- (๓) ตัวอย่างคำฟ้อง ความผิดฐานลักทรัพย์/มีคำขอส่วนแบ่ง
- ข้อ ๑. เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑ เวลากลางวัน จำเลยได้ลักรถยนต์ยี่ห้อ โตโยต้า โคโรล่า หมายเลขทะเบียนที่ กท.ส ๑๒๓ เลขเครื่องที่...ขนาด ๑๒๐๐ ซีซี เป็นมูลค่า ๖๕๐,๐๐๐.- บาท อันเป็นทรัพย์สินของโจทก์ ไปโดยทุจริต
- เหตุเกิดที่ ตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
- ข้อ ๒. โจทก์ไม่ได้ร้องทุกข์ไว้ต่อพนักงานสอบสวน เนื่องจากประสงค์จะ ดำเนินคดีเอง
- คำขอท้ายฟ้อง
- (๑) ขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๔
- (๒) ขอให้จำเลยคืนรถยนต์ยี่ห้อ โตโยต้า โคโรล่า หมายเลขทะเบียนที่ กท.ส ๑๒๓ เลขเครื่องที่...ขนาด ๑๒๐๐ ซีซี แก่โจทก์ หรือ หากคืนไม่ได้ ให้จำเลยชดเชย ราคารถยนต์แก่โจทก์เป็นเงินจำนวน ๖๕๐,๐๐๐.- บาท

- (๔) ตัวอย่างคำฟ้อง ความผิดฐานยักยอก/ผู้เสียหายเป็นนิติบุคคล/มอบอำนาจให้ฟ้องคดี/มีคำขอส่วนแบ่ง
- ข้อ๑. โจทก์มีฐานะเป็นนิติบุคคลประเภท บริษัทจำกัดโดยใช้ชื่อว่า “ บริษัท ก จำกัด ” ทะเบียนเลขที่.... มีวัตถุประสงค์ประกอบธุรกิจ ซื้อ ขาย ให้เช่า อสังหาริมทรัพย์ โดยมีกรรมการของบริษัท ๒ คน คือ นาย ก.และ นาย ข. เป็นกรรมการผู้จัดการ มีอำนาจกระทำการแทนโจทก์ได้ รายละเอียดปรากฏตามหนังสือรับรองบริษัทโจทก์ เอกสารท้ายคำฟ้องหมายเลข...
- ในการฟ้องคดีนี้โจทก์ได้มอบอำนาจให้นายชอบ ทำความดี เป็นผู้ฟ้องคดีแทนโจทก์ รายละเอียดปรากฏตามหนังสือมอบอำนาจ เอกสารท้ายคำฟ้อง หมายเลข...
- จำเลยได้ทำงานเป็นลูกจ้างในบริษัทของโจทก์โดยเป็นกรรมการผู้จัดการมีหน้าที่บริหารงานของโจทก์และดูแลการเงินของโจทก์ ตลอดจนบัญชีค่าใช้จ่ายทั้งปวงของโจทก์

- ข้อ๒. เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑ เวลากลางวันจำเลยได้บังอาจเบียดบังนำเงินจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐.บาทของโจทก์ซึ่งอยู่ในความดูแลของจำเลยตามหน้าที่ไปเป็นของตนโดยโอนเงินดังกล่าวเข้าบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของจำเลยที่ ธนาคารทหารไทย จำกัด มหาชนของตนจำเลยและของผู้อื่นโดยไม่ชอบ การกระทำของจำเลยเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย
- เหตุเกิดที่ ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
- ข้อ๓. โจทก์ไม่ได้ร้องทุกข์ไว้ต่อพนักงานสอบสวน เนื่องจากประสงค์จะดำเนินคดีเอง
- คำขอท้ายฟ้อง
 - (๑) ขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒
 - (๒) ขอให้จำเลยคืนเงินจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐.- บาท แก่โจทก์

- (๕) ตัวอย่างคำฟ้อง ความผิดฐานลักทรัพย์หรือรับของโจร/มีคำขอส่วนแบ่ง
- ข้อ ๑. เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๑ เวลากลางวัน จำเลยลักเอา รถจักรยานยนต์ยี่ห้อฮอนด้าหมายเลขทะเบียน กกก. ๑๒๓ เชียงใหม่ ของโจทก์ซึ่งมีราคา ๒๕,๐๐๐.บาทไปโดยทุจริตหรือมิฉะนั้นตามวันเวลาที่เกิดเหตุลักทรัพย์ถึงวันเวลาที่เจ้าพนักงานตำรวจจับกุมจำเลยได้พร้อมรถจักรยานยนต์ของโจทก์(วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑ เวลากลางวัน) จำเลยมีเจตนา ช่วยจำหน่าย พาเอาไปเสีย ซื้อรับจํานำหรือรับไว้ด้วยประการอื่นใด ซึ่งรถจักรยานยนต์ของโจทก์โดยจำเลยรู้อยู่แล้วว่าเป็นทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์การกระทำของจำเลยทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย
- เหตุเกิดที่ ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

- ข้อ๒. โจทก์ได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรพิษณุโลก ให้ดำเนินคดีตามกฎหมาย และประสงค์ที่จะดำเนินคดีเองด้วย
- คำขอท้ายฟ้อง
- (๑). ขอให้ลงโทษจำคุกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๔ หรือ ๓๕๗
- (๒) ขอให้จำคุกหรือนรณการยานยนต์ยี่ห้อนอนด้าหมายเลขทะเบียน กกก.๑๒๓ เชียงใหม่ แก่โจทก์หรือชดใช้ราคาเป็นจำนวน ๒๕,๐๐๐ บาท แก่โจทก์

คำฟ้อง

ใช้สำหรับการสอบภาคปฏิบัติ
ของสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความฯ เท่านั้น

คำตอบ ข้อ

คดีหมายเลขดำที่ ๑/๒๕๕๔

ศาล อัญญา

วันที่ ๒๐ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕ ๕๔

ความ อารมณ์

ระหว่าง { นายหรั่ง มกรา โจทย์
นายไฉ่ รวดเร็ว จำเลย

ข้อหาหรือฐานความผิด ลักทรัพย์ที่เป็นของนายจ้าง ในเวลากลางคืน

จำนวนทุนทรัพย์ บาท สตางค์

ข้าพเจ้า นายหนึ่ง มกรธา

เลขประจำตัวประชาชน ๙-๙๙๙๙-๙๙๙๙๙๙-๙๙-๙๙ โจทย์ เชื้อชาติ ไทย

สัญชาติ ไทย อาชีพ รับจ้าง อายุ ๕๐ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๒๒ หมู่ที่ ๑

ถนน ตรอก/ซอย ตำบล/แขวง **ลาดยาว** อำเภอ/เขต **ลาดพร้าว**

จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ ๑๐๑๕๐ โทรศัพท์ ๐๙๔-XXXXXX

โทรสาร 0๙๕-XXXXXX ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ —

ขอขึ้นฟ้อง นายไฉ รวดเร็ว

เลขประจำตัวประชาชน [๒][๔][๕][๖][๗][๘][๙] - [๐] จำเลย ชื่อชาติ ไทย

สัญชาติ ไทย อาชีพ รับจ้าง อายุ ๕๐ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๒ หมู่ที่ ๑

ถนน กาญจนาภิเษก ตรอก/ซอย ๒๖ ตำบล/แขวง เขารูปช้าง อำเภอ/เขต เมือง

จังหวัด สงขลา รหัสไปรษณีย์ ๙0000 โทรศัพท์ ๐๙๔-XXXXXX

โทรสาร ๐๗๔-XXXXXX ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ —

มีข้อความตามที่จะกล่าวต่อไปนี้

ระหว่างวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลาบ่ายสี่โมงครึ่งที่

๑. ๑๙๙๑-๒๕๕๕ เวลาว่างคือพักผ่อน เล่นกีฬา อ่านหนังสือ ฟังเพลง

Nawin Khumpaen

ทนายความ คอมพิวเตอร์ 🔍

ความผิดต่อกฎหมาย กล่าวคือ

ตามวันเวลาดังกล่าวจำเลยซึ่งเป็นลูกจ้างของโจทก์มีหน้าที่ขับรถ ได้เจตนาเข้าไปในบ้านของโจทก์และลักเอารถยนต์ยี่ห้อโตโยต้า หมายเลขทะเบียน มม.

๒๓๔๕ กรุงเทพมหานคร ของโจทก์ซึ่งจอดอยู่ในบ้านของโจทก์ ไปโดยทุจริต

การกระทำของจำเลยเป็นการเอารถยนต์ดังกล่าวซึ่งเป็นทรัพย์สินของโจทก์ซึ่งเป็นนายจ้างของจำเลยไปจากในบ้านของโจทก์อันเป็นเคหะสถานในเวลากลางคืนอันเป็นความผิดต่อกฎหมาย ทำให้โจทก์เสียหาย

เหตุเกิดที่ แขวงลาดยาว เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

โจทก์ได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจจตุจักรไว้แล้ว ตามบันทึกประจำวัน ข้อ ๔ หน้าที่ ๘ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๔

ควรมีควรแล้วแต่จะโปรด

ใช้สำหรับการสอบภาคปฏิบัติ
ของสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความฯ เท่านั้น

คำตอบ ข้อ๔.....

○
(๖)

คำขอท้ายคำฟ้องอาญา

การที่จำเลยได้กระทำตามข้อความที่กล่าวมาในคำฟ้องนั้น ข้าพเจ้าถือว่าเป็นความผิด
ต่อกฎหมาย และบทมาตราดังนี้ คือ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๔ และ ๓๓๕

ขอให้ศาลออกหมาย ไต่ ได้ ส่วนมูลฟ้องและ
จำเลยมีพยานหลักฐานลงโทษ
ตามกฎหมาย และขอให้ศาลสั่งและบังคับจำเลยตามคำขอต่อไปนี้

๑.

๒.

๓.

๔.

ข้าพเจ้าได้ยื่นสำเนาคำฟ้องโดยข้อความถูกต้องเป็นอย่างเดียวกันมาด้วย

๑

ฉบับ และรอฟังคำสั่งอยู่ ถ้าไม่รื้อให้ถือว่าทราบแล้ว

หนึ่ง มกรา

โจทก์

(นายหนึ่ง มกรา)

(พลิก)

Nawin Khumpaen

ทนายความ คอมพิวเตอร์

คำฟ้องฉบับนี้ข้าพเจ้า นายชอป ยุติธรรม

เลขประจำตัวประชาชน ๓-๓๓๓๓-๓๓๓๓๓๓-๓๓-๓

นายความใบอนุญาตที่ ๑/๒๕๕๐ อยู่บ้านเลขที่ ๑๑ หมู่ที่ ๑ ถนน ลาดพร้าว

ตรอก/ซอย — ตำบล/แขวง จอมพล

อำเภอ/เขต จตุจักร จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ ๑๐๙๐๐

โทรศัพท์ ๐๙๑-xxxxxxx โทรสาร ๐๙๑-xxxxxxx

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ — เป็นผู้เรียง

ชอป ยุติธรรม ผู้เรียง
(นายชอป ยุติธรรม) /และเขียน

คำฟ้องฉบับนี้ข้าพเจ้า

อยู่บ้านเลขที่ — หมู่ที่ — ถนน —

ตรอก/ซอย — ตำบล/แขวง —

อำเภอ/เขต — จังหวัด — รหัสไปรษณีย์ —

โทรศัพท์ — เป็นผู้เขียนหรือพิมพ์

ผู้เขียนหรือพิมพ์

Nawin Khumpaen

นายความ คอมพิวเตอร์

ฟ้องอาญาที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

- มาตรา ๑๖๑ ถ้าฟ้องไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้ศาลสั่งโจทก์แก้ฟ้อง ให้ถูกต้องหรือยกฟ้องหรือไม่ประทับฟ้อง
โจทก์มีอำนาจอุทธรณ์คำสั่งเช่นนั้นของศาล
- มาตรา ๑๖๑/๑ ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ หากความปรากฏต่อศาลเอง หรือมีพยานหลักฐานที่ศาลเรียกมาว่าโจทก์ฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดย บิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผล อย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ ให้ศาลยกฟ้อง และห้ามมิให้โจทก์ ยื่นฟ้องในเรื่องเดียวกันนั้นอีก
- การฟ้องคดีโดยไม่สุจริตตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงการที่ โจทก์จงใจฝ่าฝืนคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลในคดีอาญาอื่นซึ่งถึงที่สุด แล้วโดยปราศจากเหตุผลอันสมควรด้วย

กระบวนการพิจารณาคดีอาญาของศาล

- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาชั้นยื่นฟ้องจนถึงก่อนวันพิพากษา
- 1. กระบวนการทาง ป.วิ.อ. ต่อไปนี้เป็นกระบวนการของศาลจะเริ่มจากการตรวจและสั่งฟ้องของศาล
 - 1.1 ก่อนที่ศาลจะประทับฟ้อง ศาลต้องตรวจเรื่องเขตอำนาจศาลตาม ป.วิ.อ. มาตรา 22, 23, 24 และพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
 - 1.2 ขั้นตอนต่อไปศาลจะตรวจสอบสาระสำคัญของคำฟ้อง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 158 และ ป.วิ.อ. มาตรา 15 ประกอบ ป.วิ.พ. มาตรา 18 ซึ่งศาลฎีกาได้วางหลักการในชั้นนี้ ดังต่อไปนี้

- คำพิพากษาฎีกาที่ 1276/2492
- ป.วิ.อ. มาตรา 158, 161, 163, 164
- ฟ้องของโจทก์ไม่ได้ระบุสถานที่เกิดเหตุ โจทก์ได้ยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมฟ้องในวันเดียวกับที่จำเลยยื่นคำให้การยังไม่ทันลงมือสืบพยาน โดยกล่าวว่าโจทก์พิมพ์ฟ้องขาดตกบกพร่องไปเพราะความหลงลืม ดังนี้ ไม่มีเหตุที่จะว่าจำเลยหลงข้อต่อสู้ในคดีเรื่องสถานที่เกิดเหตุแต่ประการใด โจทก์ย่อมขอเพิ่มเติมฟ้องได้ (ประชุมใหญ่ ครั้งที่20/2492)
- ตามคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว บทบาทของผู้พิพากษาถ้าตรวจฟ้องแล้วเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา 158 ศาลมีอำนาจสั่งโจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้องหรือยกฟ้องหรือไม่ประทับฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา 161 ถ้าฟ้องไม่ระบุสถานที่เกิดเหตุศาลต้องสั่งให้แก้ฟ้องซึ่งในทางปฏิบัติศาลจะสั่งว่า “ฟ้องโจทก์ไม่ระบุสถานที่เกิดเหตุไม่ถูกต้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา 158(5) ให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้องภายใน.....วัน” ถ้าโจทก์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลให้ศาลพิพากษายกฟ้องถ้าประทับฟ้องไว้แล้ว (ฎีกา 1526/2522)

- ในชั้นตรวจและสั่งฟ้องนี้ ศาลฎีกาได้วางหลักไว้ตามฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 288/2515
- ป.วิ.อ. มาตรา 158
- ป.อ. มาตรา 350
- คำฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานฉ้อโกงเจ้าหนี้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 350 ที่บรรยายแต่เพียงว่าโจทก์มีสิทธิที่จะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลเท่านั้น กับทั้งมิได้บรรยายว่าจำเลยได้กระทำไปโดยรู้หรือเจตนาของตัว หรือของผู้อื่นได้ใช้หรือจะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้ชำระหนี้ยอมเป็นฟ้องที่ขาดสาระสำคัญแห่งองค์ประกอบความผิด

- คำพิพากษาฎีกาที่ 893/2515
- ป.วิ.อ. มาตรา 158 (5)
- ป.อ. มาตรา 310, 311
- โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยที่ 1 มอบอำนาจให้จำเลยที่ 2 ไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลพระราชวังกล่าวหาว่าโจทก์กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค แล้วจำเลยที่ 2 ได้แจ้งพร้อมแสดงหมายจับให้โจทก์ดู โจทก์จึงชำระเงินตามเช็คให้โดยจำเลยที่ 2 ตกลงว่าจะไปถอนคำร้องทุกข์ แต่จำเลยไม่ถอนคำร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงาน เป็นเหตุให้โจทก์ถูกเจ้าพนักงานจับกุมและควบคุมกักขัง ปราศจากเสรีภาพไม่ต่ำกว่า 5 ชั่วโมง อันเป็นการทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ถูกกักขังและปราศจากเสรีภาพในร่างกายโดยมิชอบ ขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 310, 311, 83 ดังนั้นการฟ้องขอให้ลงโทษฐานความผิดต่อเสรีภาพตามมาตรา 310 ต้องปรากฏว่าจำเลยมีเจตนาหน่วงเหนี่ยวกักขังหรือทำให้ปราศจากเสรีภาพต่อร่างกาย และการขอให้ลงโทษฐานประมาทตามมาตรา 311 โจทก์ก็ไม่ได้บรรยายชัดว่าจำเลยได้กระทำโดยประมาทอย่างไร ซึ่งจะพอทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี ฟ้องโจทก์ยังไม่แสดงพอถึงการกระทำของจำเลยอันจะรับพิจารณาเอาเป็นความผิดแก่จำเลยตามที่ขอ ฟ้องโจทก์จึงเป็นฟ้องเคลือบคลุม (เทียบฎีกาที่ 105/2503)

- คำพิพากษาฎีกาที่ 125/2526
- ป.วิ.พ. มาตรา 131
- พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 21 (2), 22, 23
- คดีร้องขอทรัพย์สินซึ่งมีทุนทรัพย์เกินกว่าห้าหมื่นบาทผู้พิพากษานายเดียวตรวจคำร้องขอแล้วมีคำสั่งยกคำร้องขอ เป็นการไม่ชอบด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 21(2) เพราะเป็นการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 131(2) และเป็นกรณีที่ต้องมีผู้พิพากษาเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาอย่างน้อยสองนาย ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 22,23 เมื่อศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติ ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ศาลอุทธรณ์ยังไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา ศาลฎีกาพิพากษายกคำสั่งศาลชั้นต้นและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ โดยให้ศาลชั้นต้นดำเนินการให้ถูกต้องโดยให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งใหม่ ให้มีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น

- 1.3 ถ้าฟ้องไม่ถูกต้องหรือบกพร่องอย่างอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ใน ป.วิ.อ. มาตรา 158 ศาลจะสั่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา 15 ประกอบ ป.วิ.พ. มาตรา 18
- เช่น โจทก์ไม่เขียนหรือพิมพ์ตามบรรทัดในแบบพิมพ์ของศาล พิมพ์ที่อยู่จำเลยผิดพลาดสับสน กรณีเช่นนี้ศาลจะสั่งคืนฟ้องให้โจทก์แก้ไขถูกต้อง (ฎีกา 2756/2514)

- 1.4 ในประเด็นการลงลายมือชื่อเป็นใจทัก ศาลฎีกาได้วางหลักไว้ตามฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 890/2503
- ป.พ.พ. มาตรา 75, 76, 77
- ป.วิ.พ. มาตรา 60
- ป.วิ.อ. มาตรา 2 (4), 3, 5 (3), 7, 28 (2), 158 (7)
- ผู้เสียหายไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดา ย่อมมอบอำนาจให้ฟ้องคดีอาญาแทนได้ (ประชุมใหญ่ ครั้งที่ 9/2503) (ดูเทียบกับฎีกาที่ 755/2502 ซึ่งวินิจฉัยว่าการร้องทุกข์นั้น ย่อมมอบอำนาจให้ร้องทุกข์แทนกันได้) เมื่อผู้เสียหายมอบอำนาจให้ฟ้องคดีอาญาแล้วผู้ที่รับมอบอำนาจก็ย่อมลงชื่อในฟ้องแทนใจทักได้ ไม่ขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 ข้อ(7)

- คำพิพากษาฎีกาที่ 502/2523
- พ.ร.บ.ทนายความ พ.ศ.2508
- ป.วิ.พ. มาตรา 60
- ป.วิ.อ. มาตรา 158 (7)
- เมื่อโจทก์ได้มอบหมายให้ผู้ใดเป็นตัวแทนโจทก์ในการดำเนินคดีอาญาแล้ว ผู้นั้นมีฐานะเป็นคู่ความในคดีในนามของโจทก์ย่อมมีอำนาจตามกฎหมายที่จะลงชื่อเป็นโจทก์ในฟ้อง เริ่งหรือแต่งคำฟ้อง และลงลายมือชื่อเป็นผู้เรียงฟ้องได้ หาเป็นการขัดต่อ พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2508 มาตรา 36 ไม่
- ผู้รับมอบอำนาจให้ฟ้องคดีแทนโจทก์ลงชื่อเป็นผู้เรียงมาในฟ้องฟ้องของโจทก์จึงเป็นฟ้องที่สมบูรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158(7) จะยกฟ้องโจทก์เพราะเหตุนี้หาได้ไม่

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2550/2522
- ป.วิ.อ. มาตรา 158 (7)
- ฟ้องโจทก์ลงชื่อโดยพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือ แต่มีผู้ลงชื่อเป็นพยานรับรองเพียงผู้เดียวจะถือว่าลายพิมพ์นิ้วมือของโจทก์ดังกล่าวเสมือนกับลายมือชื่อไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 9 วรรค 3 ฟ้องของโจทก์จึงเป็นฟ้องที่ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158(7) การที่โจทก์มาเบิกความว่าเป็นโจทก์จริงก็ไม่ทำให้ฟ้องที่ไม่ชอบนั้นเป็นฟ้องที่ชอบด้วยกฎหมาย

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 27/2546
- ป.วิ.พ. มาตรา 60
- ป.อ. มาตรา 56
- ป.ร.ฎีกา มาตรา 118
- พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2497 มาตรา 4
- ประมวลรัษฎากร มาตรา 118 ห้ามมิให้รับฟังหนังสือมอบอำนาจที่ไม่ปิดอากรแสตมป์เป็นพยานหลักฐานเฉพาะคดีแพ่งเท่านั้น มิได้ห้ามมิให้รับฟังในคดีอาญาด้วยการที่โจทก์ทั้งสี่ทำหนังสือมอบอำนาจให้ผู้รับมอบอำนาจฟ้องจำเลยในคดีอาญานี้จึงไม่จำเป็นต้องปิดอากรแสตมป์แต่อย่างใด จึงรับฟังหนังสือมอบอำนาจเป็นพยานหลักฐานในคดีได้
- มูลหนี้ตามเช็คพิพาทสืบเนื่องมาจากการซื้อขายที่ดิน ซึ่งถึงกำหนดชำระในปี 2540 โจทก์ทั้งสี่ฟ้องจำเลยปี 2541 ในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น โจทก์ทั้งสี่ให้โอกาสจำเลยผ่อนชำระมาไม่น้อยกว่า 2 ปี แต่จำเลยชำระให้เพียง 25,000 บาท และระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกาจำเลยชำระอีกเพียง 5,000 บาท ซึ่งเมื่อเทียบกับมูลหนี้ตามเช็ค 400,000 บาท กับระยะเวลาที่ศาลชั้นต้นเลื่อนคดีเพื่อให้จำเลยผ่อนชำระนับว่าเป็นจำนวนน้อยมาก แสดงว่าจำเลยมิได้ขวนขวายเต็มความสามารถ ทั้งไม่ได้แสดงความตั้งใจจะหาช่องทางชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว จึงไม่มีเหตุสมควรขอการลงโทษจำคุกให้จำเลย

- 1.5 ในคดีอาญาที่มีผู้เยาว์หรือผู้ไร้ความสามารถเป็นผู้เสียหาย ศาลฎีกาได้วางหลักไว้ตามฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 563/2517
- ป.วิ.พ. มาตรา 56
- ป.วิ.อ. มาตรา 3, 5, 6, 15
- ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์เข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ โดยบิดาให้ความยินยอมนั้นมิได้เป็นไปตามบทบังคับอันว่าด้วยความสามารถของบุคคลตามกฎหมาย เพราะในคดีอาญานั้นผู้เยาว์จะเข้าร่วมเป็นโจทก์ได้ต้องกระทำโดยผู้แทน ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 3, 5 และ 6

- คำพิพากษาฎีกาที่ 1374/2508
- ป.วิ.อ. มาตรา 3, 5, 218
- ป.อ. มาตรา 59, 276
- ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น พิพากษาลงโทษจำคุกจำเลย 2 ปี จำเลยฎีกา และในฎีกานั้นจำเลยได้อ้างอิงหลักฐานและเหตุผล เพื่อแสดงว่าใจที่ฟ้องในนามของตนเอง มิใช่ฟ้องในฐานะผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เสียหาย ดังนี้ ฎีกาของจำเลยจึงเป็นฎีกาในข้อเท็จจริง ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 218

- คำพิพากษาฎีกาที่ 1954/2530
- ป.วิ.อ. มาตรา 161, 162
- ป.อ. มาตรา 96, 326, 328
- หนังสือพิมพ์ลงข่าวว่าจำเลยให้สัมภาษณ์โดยมีข้อความซึ่งอ่านแล้วรู้ได้ทันทีว่าจำเลยหมิ่นประมาทโจทก์ ถือได้แล้วว่าโจทก์รู้ตัวผู้กระทำความผิดตั้งแต่วันที่โจทก์ได้อ่านข่าวตามหนังสือพิมพ์นั้น ไม่จำเป็นต้องรอแสวงหาหลักฐานเพื่อฟ้องคดีหรือสืบสวนจนเป็นที่แน่ใจโจทก์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิดก่อนจึงจะร้องทุกข์ดำเนินคดี เมื่อโจทก์ไม่ร้องทุกข์ภายใน 3 เดือนคดีของโจทก์จึงขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96
- เมื่อศาลชั้นต้นตรวจคำฟ้องของโจทก์แล้วเห็นว่าคดีขาดอายุความก็พิพากษายกฟ้องได้โดยไม่ต้องทำการไต่สวนมูลฟ้องก่อน.

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 294/2517
- ป.วิ.พ. มาตรา 39, 132
- ป.วิ.อ. มาตรา 14, 15, 162, 196
- ในวันนัดไต่สวนมูลฟ้องโจทก์ขอเลื่อนคดี แต่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้การไต่สวนมูลฟ้องไว้จนกว่าคดีอาญาอีกเรื่องหนึ่งจะถึงที่สุดและให้จำหน่ายคดีชั่วคราว คำสั่งให้การไต่สวนมูลฟ้องไว้ก่อนนั้นเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวน จึงต้องห้ามอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 196 และคำสั่งจำหน่ายคดีนั้นได้สั่งไว้ด้วยว่า เมื่อคดีอีกเรื่องหนึ่งนั้นถึงที่สุดแล้วให้โจทก์แถลงเพื่อจะได้พิจารณาคดีนี้ต่อไปไม่ใช่คำสั่งจำหน่ายคดีโดยเด็ดขาด เป็นคำสั่งจำหน่ายคดีชั่วคราว ไม่ทำให้ประเด็นแห่งคดีเสร็จไปโจทก์จึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งตามมาตรา 196 เช่นกัน(อ้างนัยฎีกาที่ 157/2506 และ 1621/2506)

- **วิธีการส่งรับฟ้องของศาลในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์**
- 1. ถ้าจำเลยถูกขังอยู่ตามอำนาจของศาล ศาลจะสั่งฟ้องว่า “ประทับฟ้องหมายเบิก”
- 2. ถ้าจำเลยไม่ได้ถูกขังอยู่ตามอำนาจของศาล พนักงานอัยการจะต้องนำตัวจำเลยมาศาลพร้อมกับคำฟ้องและจะสั่งฟ้องว่า “ประทับฟ้องหมายขัง”
- ข้อสังเกต
- ถ้าอัยการฟ้องนิติบุคคลเป็นจำเลย ในวันฟ้องต้องมีผู้แทนของนิติบุคคลมาศาล หากไม่มีผู้แทนนิติบุคคลมาศาลถือว่าไม่มีตัวจำเลยมาศาลในวันฟ้อง ศาลจะประทับฟ้องไม่ได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 7 และมาตรา 165 (ฎีกา 2798/2529)

การขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องคดีอาญา

- มาตรา ๑๖๓ เมื่อมีเหตุอันควร โจทก์มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลขอแก้ไขหรือเพิ่มเติมฟ้อง ก่อนมีคำพิพากษาศาลชั้นต้น ถ้าศาลเห็นสมควรจะอนุญาตหรือจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องเสียก่อน ก็ได้ เมื่ออนุญาตแล้วให้ส่งสำเนาแก้ฟ้องหรือฟ้องเพิ่มเติมแก่จำเลยเพื่อแก้ และศาลจะสั่งแยกสำนวนพิจารณาฟ้องเพิ่มเติมนั้นก็ได้อีก
- เมื่อมีเหตุอันควร จำเลยอาจยื่นคำร้องขอแก้ไขหรือเพิ่มเติมคำให้การของเขา ก่อนศาลพิพากษา ถ้าศาลเห็นสมควรอนุญาต ก็ให้ส่งสำเนาแก้โจทก์
- มาตรา ๑๖๔ คำร้องขอแก้ไขหรือเพิ่มเติมฟ้องนั้น ถ้าจะทำให้จำเลยเสียเปรียบในการต่อสู้คดี ห้ามมิให้ศาลอนุญาต แต่การแก้ฐานความผิดหรือรายละเอียดซึ่งต้องแถลงในฟ้องก็ดี การเพิ่มเติมฐานความผิดหรือรายละเอียดซึ่งมิได้กล่าวไว้ก็ดี ไม่ว่าจะทำเช่นนี้ในระยะเวลาใดระหว่างพิจารณาในศาลชั้นต้นมิให้ถือว่าทำให้จำเลยเสียเปรียบ เว้นแต่จำเลยได้ลงต่อสู้ในข้อที่ผิดหรือที่มิได้กล่าวไว้

- การขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง คำให้การ (ป.วิ.อ.มาตรา 163,164)
- 1. ต้องมีเหตุอันควร เช่น
 - - อ้างว่าพิมพ์ฟ้องตกไป เพราะความบกพร่องของผู้พิมพ์หรือผู้ตรวจฟ้อง (ฎ.1377/13)
 - - การขอเพิ่มเติมวันเวลากระทำผิด เพราะมิได้กล่าวมาในฟ้อง โดยอ้างว่าผู้พิมพ์ฟ้อง พิมพ์ตกไป
 - - ขอแก้ไขนำหน้ากระดาษผิดพลาดให้โทษของกลาง โดยอ้างว่าพนักงานสอบสวนส่งรายงานการตรวจพิสูจน์มาให้ผิดพลาด

- ****กรณี ไม่ถือว่าเป็นเหตุอันควร** เช่น โจทก์ขอเพิ่มเติมฟ้องโดยเพิ่มคนอื่นเข้ามาเป็นจำเลยด้วย
- **** หมายเหตุ** ฟ้องที่ขาดองค์ประกอบความผิด จะมาขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้ครบองค์ประกอบ ไม่ได้เพราะถือว่าเป็นฟ้องที่ไม่ถูกต้องมาแต่ต้น จึงจะมาขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้ฟ้องถูกต้องขึ้นมาหาได้ไม่
- - พนักงานอัยการโจทก์ขอแก้ไขเพิ่มเติมคำขอส่วนแพ่งได้ ให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินตามมาตรา 43 ได้ก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น (ตาม ป.วิ.อ. มาตรา163,164 ไม่ใช่ ป.วิ.พ มาตรา 180)

- 2. ถ้าจะทำให้จำเลยเสียเปรียบในการต่อสู้คดี ห้ามมิให้ศาลอนุญาต
- - การแก้ไขหรือเพิ่มเติมฐานความผิด ไม่ว่าจะทำในระยะเวลาใดก่อนมีคำพิพากษาศาลชั้นต้น มิให้ถือว่าทำให้จำเลยเสียเปรียบ เว้นแต่จำเลยจะหลงข้อต่อสู้
- - การแก้ไขหรือเพิ่มเติมฐานความผิดนั้น ต้องมีการสอบสวนก่อน ถ้ายังไม่มี การสอบสวนจะขอแก้ไขไม่ได้ (ฎ. 801/11) และถ้าได้มีการสอบสวนฐานความผิดที่จะขอแก้ฟ้องแล้ว ดังนี้ขอแก้ไขได้แม้ศาลอนุญาตให้แก้แล้วจะเกินอำนาจของศาลก็ตาม (ฎ. 993/27) เมื่ออนุญาตให้แก้แล้วแต่เกินอำนาจศาลชั้นต้นนั้นต้องพิพากษายกฟ้อง และสามารถฟ้องใหม่ได้ภายในอายุความ เพราะถือว่าศาลยังมิได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ฟ้อง ไม่ต้องห้ามตามมาตรา 39(4)

- - การแจ้งข้อหาเพิ่มเติมจากข้อหาเดิมที่มีการสอบสวนแล้ว ก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวน กรณีมีเหตุอันสมควรให้โจทก์แก้ไขเพิ่มเติมฟ้องได้ (ฎ.1746/35) เช่น เดิมแจ้งข้อหาตาม ป.อ.มาตรา 300 ปรากฏต่อมาในระหว่างพิจารณาว่า ผู้บาดเจ็บตาย เมื่อพนักงานสอบสวน ได้แจ้งข้อหาเพิ่มเติมว่าทำผิดตาม ป.อ. มาตรา 291 ถือว่าสอบสวนมาแล้ว ดังนั้นระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น จึงขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องได้(ขณะฟ้องไม่อยู่ในวิสัยที่จะฟ้อง ตามมาตรา 291 ได้ เมื่อพนักงานสอบสวน แจ้งข้อหาเพิ่มเติมก็เป็นการสอบสวนแล้ว อัยการโจทก์จึงขอแก้ฟ้องก่อนศาลต้นตัดสินได้)
- - การแก้ไขคำฟ้องที่ทำให้จำเลยเสียเปรียบห้ามมิให้ศาลอนุญาต แต่ถ้าเป็นการขอแก้ไขเพิ่มเติมระหว่างไต่สวนมูลฟ้อง จำเลยยังไม่อยู่ในฐานะจำเลย ไม่ทำให้จำเลยเสียเปรียบ (ฎ.2902/47)

- **** อย่างไรก็ตามทำให้จำเลยหลงต่อสู้อย่างไร** เช่น
- - กรณีที่จำเลยต่อสู้โดยถือเอาวันเวลาที่โจทก์ฟ้องเป็นหลักสำคัญในการต่อสู้คดี โดยให้การปฏิเสธว่าวันเวลาเกิดเหตุจำเลยไม่ได้อยู่ในที่เกิดเหตุ (อ้างฐานที่อยู่) ดังนั้นการที่โจทก์ขอแก้ไขเวลากระทำผิดยอมทำให้จำเลยหลงต่อสู้อย่างไรได้ (ฎ.76/01) แต่ถ้าจำเลยให้การปฏิเสธลอยๆว่าไม่ได้กระทำผิดตามฟ้อง โดยไม่ได้อ้างฐานที่อยู่โจทก์ขอแก้ไขวันเวลาทำได้ ไม่ถือว่าทำให้จำเลยหลงต่อสู้อย่างไร (ฎ.203/40)
- - โจทก์ขอแก้ไขฐานความผิดในข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับฐานะและอาชีพของจำเลยซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่จำเลยทราบดีอยู่แล้ว ไม่ทำให้จำเลยเสียเปรียบและหลงต่อสู้และถือว่ามีเหตุอันสมควรให้โจทก์แก้ไขได้

- 3. กำหนดเวลาขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องและคำให้การ
- - โจทก์ยื่นคำร้องขอแก้ไขหรือเพิ่มเติมฟ้องได้ “ก่อนมีคำพิพากษาศาลชั้นต้น” ส่วนจำเลยยื่นคำร้องขอแก้ไขหรือเพิ่มเติมคำให้การได้ก่อนศาลพิพากษาของศาลชั้นต้น ดังนั้นแม้จะเสร็จการสืบพยานโจทก์ จำเลยและนัดฟังคำพิพากษาแล้ว ก็ยังขอแก้ไขหรือเพิ่มเติมคำให้การได้ (ฎ.2714/26)
- - การขอให้นับโทษต่อภายหลังฟ้องแล้ว จะต้องกระทำโดยแก้ไขหรือเพิ่มเติมคำฟ้อง จึงต้องขอแก้ไขหรือเพิ่มเติ่มก่อนศาลชั้นต้นพิพากษามาตรา 163 (เพราะ ถือว่า เป็นการแก้ไขฟ้อง เพิ่มเติมฟ้อง ซึ่งต้องกระทำก่อนศาลชั้นต้นพิพากษาจะขอมาในคำแก้ฎีกา หรือในชั้นฎีกา ไม่ได้)

- - การขอแก้ไขหรือเพิ่มเติมคำให้การ อาจกระทำโดยขอถอนคำให้การเดิม และให้การใหม่ก็ได้ แต่ศาลจะอนุญาตตามคำร้องก็ต่อเมื่อมีเหตุอันสมควรด้วย
- เช่น เดิมจำเลยให้การรับสารภาพ ขอแก้คำให้การเป็นให้การปฏิเสธเพราะเข้าใจผิด ศาลเห็นว่าเป็นการแก้ไขหลังจากมีทนายความแล้ว หรือศาลเห็นว่าเป็นคดีความผิดอันยอมความได้ แต่ผู้เสียหายไม่ได้ร้องทุกข์ไว้ หรือจำเลยได้คัดค้านรายงานการสืบเสาะของพนักงานคุมประพฤติไว้ เหล่านี้ศาลฎีกา ถือว่าเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควรอนุญาตให้แก้ไขได้

- - กรณีที่จำเลยยื่นคำร้องขอแก้ไขคำให้การในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกา จากการปฏิเสธเป็นให้การรับสารภาพ แม้จะพ้นกำหนดเวลาตาม มาตรา 163 วรรคสองแล้ว ซึ่งศาลไม่อาจอนุญาตได้ก็ตาม ก็ถือว่า จำเลย ได้ยอมรับข้อเท็จจริงโดยไม่ได้โต้แย้งข้อที่ศาลล่างพิพากษาว่า จำเลยกระทำผิดตามฟ้อง กรณีจึงไม่มีประเด็นต้องวินิจฉัยต่อไปใน ชั้น ฎีกาว่าจำเลยกระทำผิดตามฟ้องหรือไม่ (ฎ.7531/46)
- - หากจำเลยขอถอนคำให้การเพื่อประวิงคดี ถือว่าไม่มีเหตุอัน สมควร ศาลไม่อนุญาต (ฎ.6214-16/44)

การบรรยายฟ้องขาดองค์ประกอบความผิด

- หลัก ในคดีอาญาถ้าโจทก์บรรยายฟ้องขาดองค์ประกอบของความผิดไป โจทก์จะมาขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องไม่ได้
- ศึกษาวิเคราะห์จากฎีกาที่ 1688/2557
- ป.วิ.อ. มาตรา 163 แก้คำฟ้อง
- การขอแก้หรือเพิ่มเติมฟ้อง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 163 วรรคหนึ่ง จะต้องปรากฏว่าฟ้องเดิมเป็นฟ้องที่สมบูรณ์ตามกฎหมายมาแต่แรก โจทก์จึงจะขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องได้ เมื่อคำฟ้องของโจทก์ขาดองค์ประกอบของความผิดเป็นคำฟ้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โจทก์จึงไม่อาจขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องได้

- **หมายเหตุ**
- **1. กรณีโจทก์ขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้อง**
- มีหลักกฎหมายบัญญัติไว้ในมาตรา 163 “เมื่อมีเหตุอันควร โจทก์มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลขอแก้ไขหรือเพิ่มเติมฟ้องก่อนมีคำพิพากษาศาลชั้นต้น ถ้าศาลเห็นสมควรจะอนุญาตหรือจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องเสียก่อนก็ได้ เมื่ออนุญาตแล้วให้ส่งสำเนาแก้ฟ้องหรือฟ้องเพิ่มเติมแก้จำเลยเพื่อแก้และศาลจะสั่งแยกสำนวนพิจารณาฟ้องเพิ่มเติมนั้นก็ได้”
- ป.วิ.อ. มาตรา 164 “คำร้องขอแก้ไขหรือเพิ่มเติมฟ้องนั้น ถ้าจะทำให้จำเลยเสียเปรียบในการต่อสู้คดีห้ามมิให้ศาลอนุญาต.....”

- 2. หลักเกณฑ์การแก้หรือเพิ่มเติมฟ้องของโจทก์ในคดีอาญาจึงประกอบไปด้วย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 163 และ 164
 - 2.1 ต้องมีเหตุอันควร
 - 2.2 โจทก์ต้องยื่นคำร้องขอแก้หรือเพิ่มเติมฟ้องก่อนมีคำพิพากษาศาลชั้นต้น
 - 2.3 ต้องไม่ทำให้จำเลยเสียเปรียบในการต่อสู้คดี
 - 2.4 ศาลเห็นสมควรจะอนุญาตหรือจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้
 - 2.5 เมื่อศาลอนุญาตแล้วให้ส่งสำเนาแก้ฟ้องหรือเพิ่มเติมฟ้องแก่จำเลยเพื่อแก้

- 3. ถ้าโจทก์บรรยายฟ้องมาแต่เดิมไม่ครบองค์ประกอบของความผิด หรือโจทก์บรรยายฟ้องว่าการกระทำของจำเลยมาในฟ้องไม่เป็น ความผิดก็ดี หรือคำฟ้องโจทก์ขัดกันในตัวเองจนไม่อาจเป็นความผิด ได้ก็ดี
- ในกรณีเช่นนี้ศาลต้องมีคำสั่งยกฟ้อง จะสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง ไม่ได้ และการสั่งยกฟ้องในกรณีเช่นนี้ถือว่าศาลได้วินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดี แล้ว อันเข้าหลักเกณฑ์ว่าศาลได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ ฟ้อง ทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตามมาตรา 39(4) โจทก์จะทำคำ ฟ้องให้ครบองค์ประกอบความผิดแล้วมายื่นฟ้องจำเลยใหม่ไม่ได้เป็นฟ้องซ้ำ (ฎีกา 1864/2500)

- ให้ศึกษาเพิ่มเติมจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 274/2546
- ป.วิ.อ. มาตรา 158, 161
- ป.อ. มาตรา 177
- โจทก์ฟ้องว่า จำเลยเบิกความอันเป็นเท็จต่อศาลแขวงพระนครเหนือ โดยเพียงแต่กล่าวว่าจำเลยได้เบิกความในคดีหมายเลขใด ระหว่างผู้ใดโจทก์ ผู้ใดจำเลย และข้อความที่เบิกความกับว่าความจริงเป็นอย่างไร ซึ่งแม้จะเข้าใจได้ว่าคดีที่เบิกความเป็น การพิจารณาคดีอาญา และโจทก์ได้กล่าวมาในฟ้องว่าข้อความที่เบิกความเป็น ข้อสำคัญในคดี แต่เมื่อโจทก์มิได้กล่าวมาในฟ้องว่าคดีอาญานั้นมีข้อหาความผิดตาม บทกฎหมายใด ประเด็นอันเป็นข้อสำคัญในคดีมีว่าอย่างไร และคำเบิกความของ จำเลยเป็นข้อสำคัญอย่างไร จึงถือว่าฟ้องโจทก์มิได้บรรยายถึงการกระทำที่อ้างว่า จำเลยได้กระทำผิดมาโดยครบถ้วนไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา มาตรา 158(5) และยังเป็นฟ้องที่บรรยายไม่ครบองค์ประกอบของความผิด ตามบทมาตราในกฎหมายที่ขอให้ลงโทษจำเลยด้วย ศาลจึงพิพากษายกฟ้องโจทก์ เสียได้ กรณีมิใช่เรื่องฟ้องไม่ถูกต้องตามกฎหมายซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลที่จะสั่งให้ โจทก์แก้ฟ้องตามมาตรา 161 ได้

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1062/2504
- ป.วิ.อ. มาตรา 163, 164
- พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2497 มาตรา 3
- โจทก์บรรยายฟ้องไม่ครบองค์ความผิดนั้นถือว่าฟ้องของโจทก์ไม่เป็นฟ้องที่ถูกต้องตามกฎหมายมาแต่ต้นแล้ว โจทก์จึงจะมาขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้เป็นฟ้องขึ้นหาได้ไม่ ส่วนการร้องขอแก้ไขหรือเพิ่มเติมฟ้องเกี่ยวกับฐานความผิดหรือรายละเอียด ซึ่งต้องแถลงในฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 164 นั้น ฟ้องของโจทก์จะต้องเป็นฟ้องที่ถูกต้องมาแต่ต้นแล้ว

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2006/2541
- ป.วิ.อ. มาตรา 158 (5), 164
- พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2534 มาตรา 4
- พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ที่บัญญัติว่า ผู้ใดออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมายโดยมีลักษณะหรือมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ (1) เจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็คคนนั้น ฯลฯ เมื่อได้มีการยื่นเช็คเพื่อให้ใช้เงินโดยชอบด้วยกฎหมาย ถ้าธนาคารปฏิเสธไม่ให้เงินตามเช็คคนนั้นผู้ออกเช็คมีความผิด นั้นการออกเช็คที่จะเป็นความผิดตามบทบัญญัติดังกล่าวจะต้องเป็นการออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมายและหนี้ตามเช็คที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมายหรือไม่เป็นข้อเท็จจริงประการหนึ่งซึ่งเป็นองค์ประกอบของความผิดด้วย เมื่อคำฟ้องโจทก์บรรยายแต่เพียงว่าจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้เงินกู้ โดยมีได้ระบุว่า เป็นหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย ทั้งโจทก์มิได้แนบสำเนาสัญญากู้ยืมมาทำยฟ้อง คำฟ้องของโจทก์จึงขาดข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 เป็นฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158(5) โจทก์จะมาขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องในภายหลังเพื่อให้ฟ้องโจทก์สมบูรณ์ขึ้นอันเป็นการกระทำให้เสียเปรียบจึงไม่อาจกระทำได้ ศาลจึงอนุญาตให้โจทก์แก้ไขเพิ่มเติมฟ้องไม่ได้

ฟ้องที่ไม่สุจริต

- มาตรา ๑๖๑/๑ ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ หากความปรากฏต่อศาลเองหรือมีพยานหลักฐานที่ศาลเรียกมาว่าโจทก์ฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ ให้ศาลยกฟ้อง และห้ามมิให้โจทก์ยื่นฟ้องในเรื่องเดียวกันนั้นอีก
- การฟ้องคดีโดยไม่สุจริตตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงการที่โจทก์จงใจฝ่าฝืนคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลในคดีอาญาอื่นซึ่งถึงที่สุดแล้วโดยปราศจากเหตุผลอันสมควรด้วย

- หลักเกณฑ์
- ๑) คำฟ้องโจทก์ ต้องเป็นฟ้องที่ชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ ผ่านขั้นตอนการตรวจฟ้องตามมาตรา 161 มาแล้ว
- - อย่างไรก็ตาม การยกฟ้องตามมาตรา 161/1 สามารถใช้ได้ทั้งชั้นตรวจฟ้อง และในชั้นพิจารณา เมื่อศาลพบเหตุดังกล่าว ก็พิพากษายกฟ้องเสียได้ตามมาตรา 161/1
- ๒) ใช้กับคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์เท่านั้น

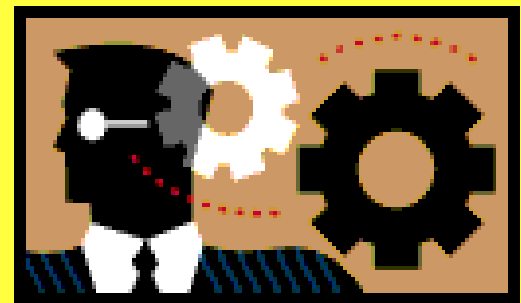
- ๓) โจทก์ฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อกลับแก่งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ
- ตัวอย่างเช่น คดีหมิ่นประมาทที่เกิดเหตุที่วราชนาจักร แต่โจทก์เลือกใช้สิทธิฟ้องจำเลยในท้องที่ที่เป็นอุปสรรคต่อการสู้คดี ถือว่าฟ้องคดีโดยไม่สุจริต เพื่อกลับแก่ง เพื่อเอาเปรียบ
- นอกจากนี้ การฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อกลับแก่งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ ยังหมายความว่ารวมถึง โจทก์จงใจฝ่าฝืนคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลในคดีอาญาอื่นซึ่งถึงที่สุดแล้วโดยปราศจากเหตุผลอันสมควรด้วย (161/1 วรรคสอง)
- เช่น ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดในการคดีอาญาที่บุคคลนั้นเป็นจำเลยแล้ว (คดีอื่นไม่ว่าจะศาลใดก็ตาม) และจำเลยไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา เช่น หลบหนีไม่รับโทษจำคุก ผลคือ บุคคลดังกล่าว ถูกตัดสิทธิไม่ให้มาฟ้องในคดีอาญาอีกเรื่องหนึ่ง (หมายเหตุ น่าจะทุกคดี โดยไม่ต้องคำนึงว่าเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับคดีที่โจทก์ฟ้องภายหลังหรือไม่)
- อย่างไรก็ตาม การตัดสิทธิดังกล่าว ไม่ตัดสิทธิการดำเนินคดีผ่านกระบวนการยุติธรรมของรัฐ ซึ่งเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรม ยังคงดำเนินคดีได้ต่อไป

- ๔) ความปรากฏต่อศาลเอง หรือศาลเรียกมา
- ๔.๑ ความปรากฏต่อศาลเอง (โดยชัดแจ้งจากคำฟ้องเอง)
เช่น โจทก์เลือกฟ้องในสถานที่ห่างไกล ซึ่งไม่ใช่สถานที่ทั้งที่
ทำงานโจทก์ หรือจำเลย
- ๔.๒ มีพยานหลักฐานที่ศาลเรียกมา เป็นอำนาจสั่งไต่สวน
เพิ่มเติมเอง

- **๕) ผล ตามมาตรา 161/1**
- - ศาลพิพากษายกฟ้องได้ ทั้งในชั้นตรวจฟ้อง และในชั้นพิจารณาหากพบเห็นภายหลัง
- - การยกฟ้องโดยเหตุตาม 161/1 เป็นการยกฟ้องโดยยังไม่ได้วินิจฉัยในประเด็นแห่งคดี ยังไม่ได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ได้ฟ้องตาม 39(4) โจทก์จึงอาจนำกลับมาฟ้องอีกได้ ดังนั้น ตอนท้ายของ 161/1 จึงตัดสิทธิห้ามมิให้โจทก์ยื่นฟ้องเรื่องเดียวกันนั้นอีก แต่กฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ที่จะห้ามการใช้สิทธิโจทก์เป็นการเฉพาะตัว ไม่ได้ห้ามเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรม ที่จะดำเนินคดี และไม่ตัดสิทธิอัยการที่จะฟ้องคดี
- - การยกฟ้องตาม 161/1 นี้ โจทก์อุทธรณ์คำพิพากษาได้

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 2

ครั้งที่ 5-6

กระบวนการขึ้นไต่สวนมูลฟ้องคดีอาญา

- การไต่สวนมูลฟ้องเป็นขั้นตอนคนละส่วนกับการตรวจคำฟ้องว่าฟ้องโจทก์ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ กล่าวคือ การไต่สวนมูลฟ้องจะเริ่มต้นจากฟ้องที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น เมื่อฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้วจึงจะเข้าสู่กระบวนการไต่สวนมูลฟ้อง ตามมาตรา 162 (1) (2) ได้
- มาตรา ๑๖๒ ถ้าฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้ศาลจัดการดังต่อไปนี้
- (๑) ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ ให้ไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าคดีนั้นพนักงานอัยการได้ฟ้องจำเลยโดยข้อหาอย่างเดียวกันด้วยแล้ว ให้จัดการตามอนุมาตรา (๒)
- (๒) ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้
- ในกรณีที่มีการไต่สวนมูลฟ้องดังกล่าวแล้ว ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณา

- ขั้นตอนการไต่สวนมูลฟ้อง
- มาตรา ๑๖๕ ในคดีซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ในวันไต่สวนมูลฟ้อง ให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล ให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลยรายตัวไป เมื่อศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริงแล้ว ให้อ่านและอธิบายฟ้องให้ฟัง และถามว่าได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้จดไว้ ถ้าจำเลยไม่ยอมให้การก็ให้ศาลจดรายงานไว้ และดำเนินการต่อไป
- จำเลยไม่มีอำนาจนำพยานมาสืบในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการตัดสิทธิในการที่จำเลยจะมีทนายมาช่วยเหลือ
- ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ ศาลมีอำนาจไต่สวนมูลฟ้องลับหลังจำเลย ให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลยรายตัวไป กับแจ้งวันนัดไต่สวนให้จำเลยทราบ จำเลยจะมาฟังการไต่สวนมูลฟ้อง โดยตั้งทนายให้ซักค้านพยานโจทก์ด้วยหรือไม่ก็ได้ หรือจำเลยจะไม่มา แต่ตั้งทนายมาซักค้านพยานโจทก์ก็ได้ ห้ามมิให้ศาลถามคำให้การจำเลย และก่อนที่ศาลประทับฟ้องมิให้ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะเช่นนั้น

- คดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์
- เมื่อถึงวันนัดไต่สวนมูลฟ้อง กรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าจำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราว จำเลยจะต้องมาศาลด้วยตนเอง แต่ถ้าจำเลยถูกควบคุมหรือขังอยู่ พนักงานอัยการอาจคุมตัวมาศาลก็ได้และส่งสำเนาคำฟ้องของพนักงานอัยการแก่จำเลยเป็นรายตัว (ในกรณีมีจำเลยหลายคน จำเลยแต่ละคนจะได้คนละ 1 สำเนา) หลังจากนั้นให้ศาลอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังและถามจำเลยว่ากระทำความผิดจริงหรือไม่ จำเลยจะให้การต่อสู้ข้ออย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้จดไว้ ถ้าจำเลยไม่ยอมให้การก็ให้ศาลจดรายงานไว้

- **ข้อสังเกต** หากจำเลยถูกขังในระหว่างพิจารณา ตาม
- มาตรา ๘๗ ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี
- ในกรณีความผิดลหุโทษ จะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การ และที่จะรู้ตัวว่าเป็นใครและที่อยู่ของเขา อยู่ที่ไหนเท่านั้น
- ในกรณีที่ผู้ถูกจับไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว และมีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวน หรือการฟ้องคดี ให้นำตัวผู้ถูกจับไป ศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๘๓ เว้นแต่มีเหตุ สดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นอันมิอาจก้าวล่วงเสียได้ โดยให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอ หมายขังผู้ต้องหาไว้ ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียกพนักงานสอบสวนหรือ พนักงานอัยการมาชี้แจงเหตุจำเป็น หรืออาจเรียกพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้
- ในกรณีความผิดอาญาที่ได้กระทำความผิดอาญาจำคุกอย่างสูงไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้ครั้งเดียว มีกำหนดไม่เกินเจ็ดวัน
- ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่ถึงสิบปี หรือปรับเกินกว่าห้าร้อยบาท หรือทั้ง จำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินสี่สิบแปดวัน
- ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ศาลมีอำนาจสั่งขัง หลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินแปดสิบสี่วัน
- ในกรณีตามวรรคหกเมื่อศาลสั่งขังครบสี่สิบแปดวันแล้ว หากพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อขอขังต่อไปอีกโดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะสั่งขังต่อไปได้ก็ต่อเมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนได้แสดงถึงเหตุจำเป็น และนำพยานหลักฐานมาให้ศาลได้สวนจนเป็นที่พอใจแก่ศาล
- ในการไต่สวนตามวรรคสามและวรรคเจ็ด ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิแต่งตั้งทนายความเพื่อแถลงข้อคัดค้านและซักถามพยาน ถ้า ผู้ต้องหาไม่มีทนายความเนื่องจากยังไม่ได้มีการปฏิบัติตามมาตรา ๑๓๔/๑ และผู้ต้องหาร้องขอ ให้ศาลตั้งทนายความให้ โดย ทนายความนั้นไม่มีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓๔/๑ วรรคสาม โดยอนุโลม
- ถ้าพนักงานสอบสวนต้องไปทำการสอบสวนในท้องที่อื่นนอกเขตของศาลซึ่งได้สั่งขังผู้ต้องหาไว้ พนักงานสอบสวนจะ ยื่นคำร้องขอให้โอนการขังไปยังศาลในท้องที่ที่จะต้องไปทำการสอบสวนนั้นก็ได้ เมื่อศาลที่สั่งขังไว้เห็นเป็นการสมควรก็ให้สั่ง โอนไป

- คดีที่ราษฎรเป็นโจทก์

- หลักสำคัญคือให้ถือว่าผู้ที่ถูกฟ้องเป็นคดีนั้นยังไม่ใช่จำเลย จะปฏิบัติกับเขาในฐานะจำเลยไม่ได้ การไต่สวนมูลฟ้องจึงห้ามมิให้ศาลสอบถามคำให้การจำเลย และสามารถสืบพยานลับหลังจำเลยได้
- ในทางปฏิบัติจำเลยก็จะตั้งทนายความมาซักค้านพยานโจทก์ ซึ่งมีความสำคัญมากเพราะหากทนายความจำเลยซักค้านพยานโจทก์ได้ดี ก็จะทำให้คดีของโจทก์ไม่มีมูลฟ้อง ศาลก็ยกฟ้องในชั้นไต่สวนมูลฟ้องได้ตามมาตรา 167 วรรค1

- การตั้งทนายความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องโจทก์
- มาตรา ๑๖๕/๑ ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือในคดีที่จำเลยมีอายุไม่
เกินสิบแปดปีในวันที่ถูกฟ้องต่อศาล ในการไต่สวนมูลฟ้องตามมาตรา ๑๖๕ ถ้า
จำเลยมาศาลเมื่อใด และจำเลยไม่มีทนายความ ก็ให้ศาลตั้งทนายความให้
- ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก ในการไต่สวนมูลฟ้องตามมาตรา ๑๖๕ ถ้าจำเลยมา
ศาลเมื่อใด ให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและจำเลยต้องการ
ทนายความ ก็ให้ศาลตั้งทนายความให้
- ให้ศาลจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรา ๑๖๕ โดย
คำนึงถึงสภาพแห่งคดี และสภาวะทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะ
กรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

- การฟ้องคดีอาญาโดยราษฎร(ผู้เสียหาย) เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กฎหมายจึงกำหนดให้มีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดหาทนายความให้กับจำเลยด้วย ตามมาตรา 165/1 ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับการกำหนดให้พนักงานสอบสวนจัดหาทนายความให้ผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน ตามมาตรา 134/1

- การแถลงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายในการไต่สวนมูลฟ้อง
- มาตรา ๑๖๕/๒ ในการไต่สวนมูลฟ้อง จำเลยอาจแถลงให้ศาลทราบถึงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายอันสำคัญที่ศาลควรสั่งว่าคดีไม่มีมูล และจะระบุในคำแถลงถึงตัวบุคคล เอกสาร หรือวัตถุที่จะสนับสนุนข้อเท็จจริงตามคำแถลงของจำเลยด้วยก็ได้ กรณีเช่นว่านี้ ศาลอาจเรียกบุคคล เอกสาร หรือวัตถุดังกล่าวมาเป็นพยานศาลเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งคดีได้ตามที่จำเป็นและสมควร โดยโจทก์และจำเลยอาจถามพยานศาลได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล

- ตามมาตรา 165/2 นี้ ถือว่าเป็นสิทธิของจำเลยโดยตรง กำหนดเพิ่มขึ้นเป็นมาตรการในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง โดยจะมีความคล้ายคลึงกับการให้จำเลยมีสิทธิกับการให้จำเลยมีสิทธิแถลงเปิดคดีในชั้นพิจารณาเพื่อให้ศาลทราบข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ตามมาตรา 174 วรรค2 เพียงแต่กรณีตามมาตรา 165/2 นี้ จำเลยมีสิทธิทำเพื่อให้ศาลเห็นว่าควรสั่งคดีไม่มีมูล ถือว่าเป็นการช่วยให้กระบวนการกลั่นกรองฟ้องมีความรัดกุมมากขึ้นนั่นเอง

- การขานัดไต่สวนมูลฟ้อง
- มาตรา ๑๖๖ ถ้าโจทก์ไม่มาตามกำหนดนัด ให้ศาลยกฟ้องเสีย แต่ถ้าศาลเห็นว่ามิเหตุสมควรจึงมาไม่ได้ จะสั่งเลื่อนคดีไปก็ได้
- คดีที่ศาลได้ยกฟ้องดังกล่าวแล้ว ถ้าโจทก์มาร้องภายในสิบห้าวัน นับแต่วันศาลยกฟ้องนั้น โดยแสดงให้ศาลเห็นได้ว่ามิเหตุสมควรจึงมาไม่ได้ ก็ให้ศาลยกคดีนั้นขึ้นไต่สวนมูลฟ้องใหม่
- ในคดีที่ศาลยกฟ้องดังกล่าวแล้ว จะฟ้องจำเลยในเรื่องเดียวกันนั้นอีกไม่ได้ แต่ถ้าศาลยกฟ้องเช่นนี้ในคดีซึ่งราษฎรเท่านั้นเป็นโจทก์ ไม่ตัดอำนาจพนักงานอัยการฟ้องคดีนั้นอีก เว้นแต่จะเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว

- 1. กรณีโจทก์ขาดนัดไต่สวนมูลฟ้อง
- ตามมาตรา 166 วรรค1 กฎหมายกำหนดให้โจทก์มาศาลทุกนัด โดยตัวโจทก์จะมาเองหรือจะตั้งทนายความโจทก์มาแทนก็ได้ หากโจทก์ไม่มาตามกำหนดนัด ให้ศาลยกฟ้องเสีย โดยไม่ต้องดูเลยว่าจำเลยมาศาลด้วยหรือไม่
- เว้นแต่ โจทก์ยื่นคำร้องแจ้งเหตุที่มาไม่ได้ ถ้าศาลเห็นว่ามิเหตุอันสมควรก็อนุญาตให้เลื่อนคดีได้ โดยศาลจะต้องพิจารณาคำร้องขอเลื่อนคดีก่อนจะรีบสั่งยกฟ้องโดยไม่พิจารณาคำร้องดังกล่าวไม่ได้

- 2. เงื่อนไขการให้ศาลยกคดีไต่สวนมูลฟ้องใหม่
- กรณีที่ศาลยกฟ้องเพราะโจทก์ขาดนัดไต่สวนมูลฟ้อง โจทก์อาจขอให้ศาลยกคดีไต่สวนมูลฟ้องใหม่ได้ โดย
- (1) ทำเป็นคำร้อง แสดงให้ศาลเห็นว่าเพราะเหตุใดจึงมาศาลไม่ได้ เช่น เกิดอุบัติเหตุระหว่างการเดินทาง หรือเกิดเจ็บป่วยกะทันหัน
- (2) ต้องทำเป็นคำร้องภายใน 15 วันนับแต่วันที่ศาลยกฟ้องจริง ไม่ใช่วันที่ทราบคำสั่งยกฟ้อง
- (3) เป็นดุลยพินิจของศาล ที่จะอนุญาตตามคำร้องหรือไม่

- 3. ผลของการยกฟ้องเพราะเหตุโจทก์ขาดนัดได้สวนมูลฟ้อง
- คือ โจทก์จะฟ้องจำเลยในเรื่องเดียวกันนั้นอีกไม่ได้ แตกต่างกับการใช้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ ตามมาตรา 39(4) ตรงที่มาตรา 166 วรรค3 เป็นมาตรการทางวิธีพิจารณาความ แม้จะยังไม่มี การวินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดีโจทก์ก็ฟ้องอีกไม่ได้
- หากการยกฟ้อง ตามมาตรา 166 วรรค1 เป็นคดีซึ่งราษฎรเป็นโจทก์เท่านั้น และเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ไม่ตัดสิทธิพนักงานอัยการที่จะเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญานั้นอีก เว้นแต่ คดีที่ยกฟ้องจะเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว

- ผลของการไต่สวนมูลฟ้อง
- มาตรา ๑๖๗ ถ้าปรากฏว่าคดีมีมูล ให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณาต่อไป เฉพาะกระทงที่มีมูล ถ้าคดีไม่มีมูล ให้พิพากษายกฟ้อง
- คำสั่งของศาลที่ว่าคดีมีมูลให้แสดงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายพร้อมเหตุผล ประกอบตามสมควรด้วย
- มาตรา ๑๖๘ เมื่อศาลประทับฟ้องแล้ว ให้ส่งสำเนาฟ้องให้แก่จำเลยรายตัวไป เว้นแต่จำเลยจะได้รับสำเนาฟ้องไว้ก่อนแล้ว
- มาตรา ๑๖๙ เมื่อศาลประทับฟ้องแล้ว แต่ยังไม่ได้ตัวจำเลยมา ให้ศาลออกหมายเรียกหรือหมายจับมาแล้วแต่ควรอย่างไรเพื่อพิจารณาต่อไป
- มาตรา ๑๗๐ คำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาด แต่คำสั่งที่ว่าคดีไม่มีมูลนั้น โจทก์มีอำนาจอุทธรณ์ฎีกาได้ตามบทบัญญัติว่าด้วยลักษณะอุทธรณ์ฎีกา
- ถ้าโจทก์ร้องขอศาลจะชั่งจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวระหว่างอุทธรณ์ฎีกาก็ได้

- 1. กรณีคดีมีมูล
- ให้ศาลประทับฟ้องกระทำความผิดที่มีมูลไว้ ตามมาตรา 167 วรรค1 โดยต้องแสดงเหตุผลเอาไว้ในคำสั่งด้วย ตามมาตรา 167 วรรค2 เมื่อศาลประทับฟ้องแล้ว ศาลก็จะมีอำนาจออกหมายเรียกหรือหมายจับตัวจำเลยได้ ตามมาตรา 169 ตามดุลยพินิจของศาล
- เมื่อศาลประทับฟ้องแล้ว ผู้ถูกฟ้องจะตกอยู่ฐานะจำเลยทันที คำสั่งคดีมีมูลของศาลถือว่าเด็ดขาดแล้ว ตามมาตรา 170 วรรค1 จำเลยจะอุทธรณ์หรือฎีกาคำสั่งไม่ได้

- การนำบทบัญญัติว่าด้วยการสอบสวนและการพิจารณามาบังคับ
แก่การไต่สวนโดยอนุโลม
- มาตรา ๑๗๑ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการสอบสวนและการ
พิจารณาเว้นแต่มาตรา ๑๗๕ มาบังคับแก่การไต่สวนมูลฟ้องโดยอนุโลม
- ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๓๓ ทวิ และมาตรา ๑๗๒ ตี มาใช้
บังคับโดยอนุโลมแก่การไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่พยานเป็นเด็กอายุไม่เกิน
สิบแปดปี ทั้งในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์และในคดีที่พนักงานอัยการเป็น
โจทก์

- การที่มาตรา 171 วรรค1 ยกเว้น 175 เอาไว้ดังกล่าว มิได้แปลว่าห้ามศาลเรียกสำนวนจากพนักงานอัยการมาประกอบการวินิจฉัยแก่การไต่สวนมูลฟ้อง ศาลยังคงอาศัยอำนาจ ตามมาตรา 228 ที่บอกว่า “ระหว่างพิจารณาโดยพลการหรือคู่ความฝ่ายใดร้องขอ ศาลมีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติม จะสืบเองหรือส่งประเด็นก็ได้” เรียกสำนวนสอบสวนมาใช้ประกอบการวินิจฉัยได้
- ส่วนกรณี ตามมาตรา 171 วรรค2 เป็นการไต่สวนมูลฟ้องแก่พยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี จึงให้นำหลักการต่างๆ ตามมาตรา 133 ทวิ และ มาตรา 172 ตี มาใช้บังคับอนุโลม เช่น ต้องมีพนักงานอัยการ สหวิชาชีพ บุคคลที่เด็กร้องขอร่วมอยู่ด้วยในการไต่สวนมูลฟ้อง เป็นต้น

การพิจารณาคดีอาญาในศาลชั้นต้น

- หลักทั่วไปเกี่ยวกับการพิจารณาคดีอาญา
- ส่วนที่ 1 คือ กระบวนการพิจารณาอันเป็นสิทธิของจำเลยโดยตรง เช่น การให้ศาลอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง การถามคำให้การจำเลย การตั้งทนายความให้จำเลย
- ส่วนที่ 2 คือ กระบวนการพิจารณาเมื่อจำเลยไม่ประสงค์ต่อสู้คดี จำเลยจะให้การรับสารภาพตามฟ้อง
- ส่วนที่ 3 คือ ส่วนที่ว่าด้วยกระบวนการพิจารณาเมื่อจำเลยปฏิเสธฟ้องและประสงค์ต่อสู้คดี เช่น ศาลอาจกำหนดให้มีวันตรวจพยานก่อนวันนัดสืบพยาน

- ส่วนที่ 4 คือ กระบวนการพิจารณาแบบพิเศษ กล่าวคือ หลักในการดำเนินคดีอาญา “**ให้ทำโดยเปิดเผย**” คือ เปิดเผยต่อหน้าจำเลย และบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่ศาล โจรก็ จำเลย พยานด้วย ดังนั้น ประชาชนทั่วๆ ไปเข้าห้องพิจารณาคดีเพื่อดูและฟังการพิจารณาคดีอาญาได้ ตามมาตรา 172 วรรค 1 บัญญัติว่า “การพิจารณาและสืบพยานในศาลให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น” ก็มีข้อยกเว้นบางกรณีศาลอาจพิจารณาลับหลังจำเลยได้ เช่น จำเลยมีความเจ็บป่วยไม่มาศาลได้ หรือจำเลยหลบหนี
- ส่วนที่ 5 คือ กระบวนการพิจารณาที่นำบทบัญญัติอื่นๆ มาใช้บังคับ เช่น การละเมิดอำนาจศาล ตาม ป.วิ.พ. หรือการนำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกรณีขาดนัดไต่สวนมูลฟ้องในชั้นไต่สวนมูลฟ้องมาบังคับแก่ชั้นพิจารณาคดีโดยอนุโลม

- การอธิบายฟ้อง การถามคำให้การ และการตั้งทนายความให้จำเลย
- เรียกว่า “วันนัดพิจารณาครั้งแรก” ตามมาตรา 172
- มาตรา ๑๗๒ การพิจารณาและสืบพยานในศาล ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น
- เมื่อโจทก์หรือทนายโจทก์และจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลแล้ว และศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริง ให้อ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง และถามว่าได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้ข้ออย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้จดไว้ ถ้าจำเลยไม่ยอมให้การ ก็ให้ศาลจดรายงานไว้และดำเนินการพิจารณาต่อไป
- ในการสืบพยาน เมื่อได้พิเคราะห์ถึงเพศ อายุ สถานะ สุขภาพอนามัย ภาวะแห่งจิตของพยานหรือความเกรงกลัวที่พยานมีต่อจำเลยแล้ว จะดำเนินการโดยไม่ให้พยานเผชิญหน้าโดยตรงกับจำเลยก็ได้ซึ่งอาจกระทำโดยการใช้โทรทัศน์วงจรปิด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา และจะให้สอบถามผ่านนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจด้วยก็ได้
- ในการสืบพยาน ให้มีการบันทึกคำเบิกความพยานโดยใช้วิธีการบันทึกลงในวัสดุ ซึ่งสามารถถ่ายทอดออกเป็นภาพและเสียงซึ่งสามารถตรวจสอบถึงความถูกต้องของการบันทึกได้ และให้ศาลอุทธรณ์ศาลฎีกาใช้การบันทึกดังกล่าวประกอบการพิจารณาคดีด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา
- ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาตามวรรคสามและวรรคสี่ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

- 1. ขั้นตอนอธิบายฟ้อง
- มาตรา 172 วรรค 2 บัญญัติว่า “เมื่อโจทก์หรือทนายโจทก์และจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลแล้ว และศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริง ให้อ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง....” ในทางปฏิบัติศาลจะถามก่อนว่าเป็นจำเลยจริงตรงกับฟ้องของโจทก์หรือไม่ จากนั้นก็อ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยเข้าใจข้อหา บทลงโทษ ถ้าจำเลยเป็นคนต่างประเทศให้จัดหาล่าม ตามมาตรา 13 วรรค2

- 2. ขั้นตอนถามคำให้การ
- มาตรา 172 วรรค2 บัญญัติว่า “เมื่อโจทก์หรือทนายโจทก์และจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลแล้ว และศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริงและถามว่าได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไร คำให้การของจำเลยให้จดไว้ ถ้าจำเลยไม่ยอมให้การ ก็ให้ศาลจดรายงานไว้และดำเนินการพิจารณาต่อไป” จำเลยอาจให้การรับสารภาพ หรืออาจให้การต่อสู้คดีได้ 3 ลักษณะ กล่าวคือ

- (1) กรณีจำเลยให้การปฏิเสธ
- จำเลยอาจให้การในทำนองว่าจำเลยมิใช่ผู้กระทำผิด เช่น จำเลยมิใช่ผู้ลงมือ จำเลยไม่ได้อยู่ในที่เกิดเหตุ จำเลยไม่มีเจตนา
- ข้อสังเกต ในคดีอาญาจำเลยอาจให้การปฏิเสธลอยๆ แล้วจึงนำสืบพยานเพื่อต่อสู้คดีในระหว่างการพิจารณาคดีภายหลังก็ได้

- (2) กรณีจำเลยให้การลักษณะภาคเสธ
- คำว่า “ภาคเสธ” คือ การที่จำเลยแบ่งรับแบ่งสู้ในข้อเท็จจริง โดยจำเลยอาจให้การโดยอ้างเหตุยกเว้นความผิดตามกฎหมาย เช่น จำเลยให้การว่าเป็นผู้ลงมือทำร้ายร่างกายผู้เสียหาย แต่จำเลยกระทำไปเพื่อป้องกันตัว เป็นต้น การให้การลักษณะนี้ถือว่าเป็นกรณีจำเลยให้การปฏิเสธเช่นกัน

- (3) กรณีจำเลยไม่ยอมให้การ
- ในคดีอาญาถ้าจำเลยไม่ยอมให้การจะถือว่าจำเลยยอมรับสารภาพไม่ได้ เพราะโจทก์มีหน้าที่นำสืบพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย ตามมาตรา 174 วรรค1 “ถ้าจำเลยไม่รับถือว่าปฏิเสธ” เพราะฉะนั้นในคดีอาญาผู้มีหน้าที่นำสืบคือโจทก์

- **ขั้นตอนการตั้งทนายความให้จำเลย**
- มาตรา ๑๗๓ ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือในคดีที่จำเลยมีอายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่ถูกฟ้องต่อศาล ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้ศาลตั้งทนายความให้
- ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและจำเลยต้องการทนายความ ก็ให้ศาลตั้งทนายความให้
- ให้ศาลจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรา นี้ โดยคำนึงถึงสภาพแห่งคดีและสภาวะทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

- ข้อสังเกต
- 1. ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิตหรือในคดีที่จำเลยมีอายุไม่เกิน 18 ปี ในวันที่ถูกฟ้องต่อศาล มาตรา 173 วรรค1 **บังคับ**ไว้ว่าถ้าจำเลยไม่มีทนายความศาลต้องตั้งทนายความให้จำเลย แม้จำเลยจะไม่ต้องการก็ตาม เป็นหน้าที่ของศาลชั้นต้นต้องสอบถาม
- 2. ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก ตามมาตรา 173 วรรค2 หากศาลชั้นต้นไม่ได้สอบถามจำเลยว่าต้องการทนายความหรือไม่ แต่ก่อนเริ่มสืบพยานจำเลยได้แต่งตั้งทนายความของจำเลยเข้ามาว่าความให้ก็เป็นกระบวนการพิจารณาคดีที่ชอบด้วยกฎหมาย

- การแถลงคดีและการสืบพยาน
- 1. การแถลงเปิดคดีก่อนสืบพยานโจทก์
- มาตรา ๑๗๔ ก่อนนำพยานเข้าสืบ โจทก์มีอำนาจเปิดคดีเพื่อให้ศาลทราบคดีโจทก์ คือแถลงถึงลักษณะของฟ้อง อีกทั้งพยานหลักฐานที่จะนำสืบเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย เสร็จแล้วให้โจทก์นำพยานเข้าสืบ
- เมื่อสืบพยานโจทก์แล้ว จำเลยมีอำนาจเปิดคดีเพื่อให้ศาลทราบคดีจำเลย โดยแถลงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายซึ่งตั้งใจอ้างอิง ทั้งแสดงพยานหลักฐานที่จะนำสืบ เสร็จแล้วให้จำเลยนำพยานเข้าสืบ
- เมื่อสืบพยานจำเลยเสร็จแล้ว โจทก์และจำเลยมีอำนาจแถลงปิดคดีของตนด้วยปาก หรือหนังสือหรือทั้งสองอย่าง
- ในระหว่างพิจารณา ถ้าศาลเห็นว่าไม่จำเป็นต้องสืบพยานหรือทำการอะไรอีก จะสั่งงดพยานหรือการนั้นเสียก็ได้

- ก่อนนำพยานเข้าสืบ โจทก์มีอำนาจเปิดคดีเพื่อให้ศาลทราบคดีโจทก์ คือ แกลงถึงลักษณะของฟ้องพยานหลักฐานที่จะนำสืบ เสร็จแล้วให้โจทก์นำพยานเข้าสืบ
- เช่น แกลงว่าคดีมีลักษณะเป็นความผิดเกี่ยวกับอะไร โจทก์มีสิทธิอ้างเหตุตามกฎหมายซึ่งประกอบด้วยพยานหลักฐานสำคัญอะไรบ้าง

- **2. การแถลงเปิดคดีหลังสืบพยานโจทก์**
- มาตรา 174 วรรค2 บัญญัติว่า “เมื่อสืบพยานโจทก์แล้ว จำเลยมีอำนาจเปิดคดีเพื่อให้ศาลทราบคดีจำเลยโดยแถลงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายซึ่งตั้งใจอ้างอิง ทั้งแสดงพยานหลักฐานที่จะนำสืบ เสร็จแล้วให้จำเลยนำพยานเข้าสืบ”
- เช่น แถลงว่าคดีมีลักษณะเป็นความผิดเกี่ยวกับอะไร จำเลยมีสิทธิอ้างเหตุตามกฎหมายซึ่งประกอบด้วยพยานหลักฐานอะไรบ้าง

- 3. การแถลงปิดคดี
- มาตรา 174 วรรค3 บัญญัติว่า “เมื่อสืบพยานจำเลยเสร็จแล้ว โจทก์และจำเลยมีอำนาจแถลงปิดคดีของตนด้วยปาก หรือ หนังสือหรือทั้งสองอย่าง” เป็นสิทธิในการแถลงปิดคดีของทั้ง โจทก์และจำเลย เป็นการสรุปสาระสำคัญแห่งคดีเพื่อให้ศาล ทราบ ซึ่งมักจะเกิดขึ้นกับคดีสำคัญหรือคดีที่มีความซับซ้อน มากๆ เท่านั้น

- 4. การสืบพยาน
- ในคดีอาญาจะมีบางส่วนให้นำวิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับและบางส่วนเป็นส่วนของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยเฉพาะ

- (4.1) การจัดให้พยานบุคคลไม่เผชิญหน้ากับจำเลย
- มาตรา 172 วรรค3 บัญญัติว่า “ในการสืบพยาน เมื่อได้พิจารณาถึงเพศ อายุ สถานะ สุขภาพอนามัย ภาวะแห่งจิตของพยานหรือความเกรงกลัวที่พยานมีต่อจำเลยแล้ว จะดำเนินการโดยไม่ให้พยานเผชิญหน้าโดยตรงกับจำเลยก็ได้ซึ่งอาจกระทำโดยการใช้โทรทัศน์วงจรปิด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา และจะให้สอบถามผ่านนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจด้วยก็ได้”

- (4.2) การจัดให้มีการบันทึกคำเบิกความพยาน
- มาตรา 172 วรรค4 บัญญัติว่า “ในการสืบพยาน ให้มีการบันทึกคำเบิกความพยานโดยใช้วิธีการบันทึกลงในวัสดุ ซึ่งสามารถถ่ายทอดออกเป็นภาพและเสียงซึ่งสามารถตรวจสอบถึงความถูกต้องของการบันทึกได้ และให้ศาลอุทธรณ์ศาลฎีกาใช้การบันทึกดังกล่าวประกอบการพิจารณาคดีด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา”

- (4.3) วิธีการสืบพยาน
- หลักปฏิบัติเกี่ยวกับการสืบพยานในคดีอาญาจะเป็นไปตาม ป.วิ.อ. ภาค 5 พยานหลักฐาน (มาตรา 226-244/1) บัญญัติไว้ ซึ่ง ความสำคัญของคดีอาญาจะอยู่ในส่วนที่เกี่ยวกับพยานบุคคล โดยศาล จะใช้วิธีการถาม เช่น การซักถาม ถามค้าน ถามติง ตาม ป.วิ.อ.มาตรา 15 ประกอบมาตรา 117 และ 118

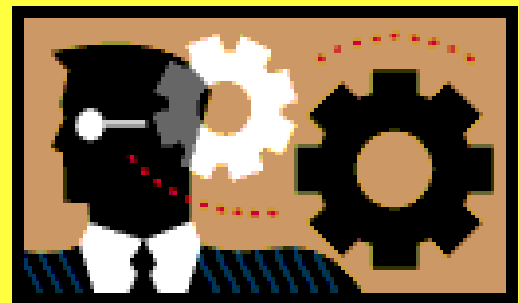
- (4.4) การงดพยาน
- มาตรา 174 วรรค4 บัญญัติว่า “ในระหว่างพิจารณา ถ้าศาลเห็นว่าไม่จำเป็นต้องสืบพยานหรือทำการอะไรอีกจะสั่งงดพยานหรือการนั้นเสียก็ได้” โดยเป็นดุลยพินิจของศาล เช่น จำเลยอาจมีการขอให้ศาลไปดูสถานที่เกิดเหตุ เมื่อศาลเห็นว่าไม่จำเป็นก็มีอำนาจงดพยานในส่วนนี้ได้ เป็นต้น
- คำสั่งงดพยานดังกล่าวเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา ตามมาตรา 196 จะอุทธรณ์ได้ก็ต่อเมื่อมีการอุทธรณ์คำพิพากษาไปด้วย

- (4.5) การเลื่อนการพิจารณา (เลื่อนการสืบพยาน)
- มาตรา 179 วรรค1 บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ศาลจะดำเนินการพิจารณาตลอดไปจนเสร็จโดยไม่เลื่อนก็ได้” ส่วนวรรค 2 บัญญัติว่า “ถ้าพยานไม่มา หรือมีเหตุอื่นอันควรต้องเลื่อนการพิจารณา ก็ให้ศาลเลื่อนคดีไปตามที่เห็นสมควร”
- ไม่เลื่อนก็ได้ เช่น พยานมีจำนวนน้อย ศาลนัดสืบพยานทั้งคดีนัดเดียว
- เลื่อนคดี เช่น พยานปากสำคัญได้รับอุบัติเหตุ

- (4.6) อำนาจศาลเมื่อสืบพยานเสร็จแล้ว
- มาตรา 175 บัญญัติว่า “เมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว ถ้าเห็นสมควรศาลมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้” ศาลจะเรียกสำนวนทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็ได้ เพื่อนำมาประกอบการวินิจฉัยคดี ซึ่งไม่ต้องทำต่อหน้าจำเลย ตามมาตรา 172 วรรค1

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 2

ครั้งที่ 7-8

การพิจารณาคดีแบบพิเศษ

- เป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีกระบวนการเฉพาะไว้ต่างหาก เพื่อความสะดวก รวดเร็ว คຸ່ມครองบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญารวมทั้งไม่ให้การพิจารณาคดีหยุดชะงัก แบ่งตามลักษณะของคดีต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1. คดีที่ศาลกำหนดให้มีวันตรวจพยาน

- มาตรา ๑๗๓/๑ เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรมในคดีที่จำเลยไม่ให้การหรือให้การปฏิเสธ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐานก่อนกำหนดวันนัดสืบพยานก็ได้ โดยแจ้งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน
- ก่อนวันตรวจพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ให้คู่ความยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้คู่ความฝ่ายอื่นรับไปจากเจ้าพนักงานศาลและถ้าคู่ความฝ่ายใดมีความจำนงจะยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติม ให้ยื่นต่อศาลก่อนการตรวจพยานหลักฐานเสร็จสิ้น

- การยื่นบัญชีระบупยานเพิ่มเติมเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคสองจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากศาล เมื่อผู้ร้องขอแสดงเหตุอันสมควรว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้นหรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่
- ถ้าพยานเอกสารหรือพยานวัตถุใดอยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอก ให้คู่ความที่ประสงค์จะอ้างอิงขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกพยานเอกสารหรือพยานวัตถุดังกล่าวมาจากผู้ครอบครองโดยยื่นคำขอต่อศาล พร้อมกับการยื่นบัญชีระบупยาน เพื่อให้ได้พยานเอกสารหรือพยานวัตถุนั้นมาก่อนวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันที่ศาลกำหนด

- มาตรา ๑๗๓/๒ ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้คู่ความส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุที่ยังอยู่ในความครอบครองของตนต่อศาลเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตรวจสอบ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นอันเนื่องจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั่นเอง หรือพยานหลักฐานนั้นเป็นบันทึกคำให้การของพยาน หลังจากนั้นให้คู่ความแต่ละฝ่ายแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อศาล และให้ศาลสอบถามคู่ความถึงความเกี่ยวข้องกับประเด็นและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานที่อ้างอิงตลอดจนการยอมรับพยานหลักฐานของอีกฝ่ายหนึ่ง เสร็จแล้วให้ศาลกำหนดวันสืบพยาน และแจ้งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ในกรณีที่โจทก์ไม่มาศาลในวันตรวจพยานหลักฐานให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม
- ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เมื่อศาลเห็นสมควรหรือคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดร้องขอ ศาลจะมีคำสั่งให้สืบพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับประเด็นสำคัญในคดีไว้ล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดวันนัดสืบพยานก็ได้

- **วันตรวจพยานหลักฐาน คือ**
- การกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐานก่อนการสืบพยานนั้น เป็นกระบวนการพิจารณาในคดีอาญาอย่างหนึ่ง ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2547 การกำหนดวันตรวจพยานหลักฐาน มีวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งก็คือ ให้แต่ละฝ่ายแสดงพยานเอกสารหรือพยานวัตถุ ที่ประสงค์จะนำสืบต่อศาลก่อนวันสืบพยาน เพื่อให้อีกฝ่ายมาตรวจสอบ และหาแนวทางหักล้างหรือโต้แย้งก่อนถึงกำหนดนัดสืบพยาน
- แต่เดิมก่อนมีกฎหมายกำหนดให้มีการกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานนั้น คู่ความจะไม่มีโอกาสได้เห็นพยานวัตถุหรือพยานเอกสารของฝ่ายตรงข้ามก่อนวันนัดสืบพยานเลย อีกทั้งยังไม่ทราบแนวทางการนำสืบของอีกฝ่ายว่าจะสืบพยานบุคคลปากไหน ในประเด็นใดบ้าง โดยเราจะได้เห็นพยานหลักฐานของฝ่ายตรงข้ามในวันสืบพยานพร้อมกันครั้งเดียว

- การที่เราเห็นพยานฐานของฝ่ายตรงข้ามในวันสืบพยาน ย่อมทำให้เราไม่สามารถหาเอกสารหลักฐานเพื่อหักล้างหรือแก้ไขได้ทัน เช่นหากฝ่ายตรงข้าม อ้างบันทึกการซื้อผู้ต้องหา มา เราก็จะไม่มีโอกาสไปหาระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดีมาหักล้าง ฝ่ายตรงข้ามอ้างผลตรวจพิสูจน์ของแพทย์มา เราก็ไม่มีเวลาไปศึกษาหาความรู้หรือตำราทางการแพทย์มาคัดค้าน ฝ่ายตรงข้ามอ้างแผนที่ที่เกิดเหตุมา เราจะไม่มีโอกาสลงไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุว่าแผนที่ตรงกับที่เกิดเหตุหรือไม่ เป็นต้น
- ผู้ร่างกฎหมายในช่วงปี พ.ศ. 2547 นี้ เห็นถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดีขึ้นมาหลายอย่าง ซึ่งรวมถึงการกำหนด วันตรวจพยานหลักฐาน ก่อนการสืบพยาน ตามมาตรา 173/1 และ 173/2 ด้วย
- โดยการกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้การพิจารณาและสืบพยานในชั้นศาลเป็นไปเพื่อการค้นหาความจริงว่าจำเลยกระทำผิดจริงหรือบริสุทธิ์ มากกว่าการแพ้ชนะกันด้วยเทคนิควิธีพิจารณาความ (อาจารย์ธานีศ เกศวพิทักษ์)

- มาตราการที่ทุกฝ่ายต้องปฏิบัติใน วันตรวจพยานหลักฐาน ก็คือ
- 1. ให้ทั้งสองฝ่ายยื่นบัญชีระบุพยานเพื่อแสดงว่า จะนำพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุใดมาสืบบ้าง ก่อนวันตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่า 7 วัน เพื่อที่ศาลและคู่ความทุกฝ่ายจะได้รู้ว่า แต่ละฝ่ายจะสืบพยานบุคคลพยานเอกสารหรือพยานวัตถุอะไรบ้าง (ปวิอ. ม.173/1 วรรค 2)
- การจะยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติม จะต้องขออนุญาตต่อศาล และแสดงเหตุผลอันสมควร ว่าไม่ทราบถึงพยานหลักฐานนั้น หรือกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อเปิดโอกาสให้จำเลยต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ (ปวิอ. ม.173/1 วรรค 3)
-

- 2. ให้ทั้งสองฝ่ายแถลงแนวทางการนำสืบ เพื่อที่ศาลจะกำหนดว่าแต่ละฝ่ายควรจะใช้พยานที่ปาก ฟุ่มเพื่อยืนยันหรือไม่ และพยานที่จะนำสืบเกี่ยวข้องกับประเด็นหรือไม่ ถ้าพยานปากไหนดูแล้วนอกประเด็นหรือฟุ่มเพื่อยืนยันสมควร ศาลก็มีอำนาจตัดพยานปากดังกล่าวได้ (ปวิอ. ม.173/2)

- 3. ให้ศาลถามทั้งสองฝ่ายว่า มีพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือ พยานวัตถุไหน ที่ทั้งสองฝ่ายสามารถ รับข้อเท็จจริงกันได้หรือไม่ ถ้ารับได้ก็ไม่ต้องนำสืบ ซึ่งจะทำให้การสืบพยานเป็นไปโดยกระชับ
- เช่น คดีทำร้ายร่างกาย ฝ่ายจำเลยเห็นว่า บาดแผลตามใบรับรองแพทย์นั้นถูกต้องจริง และต่อสู้ประเด็นว่าไม่ใช่คนทำร้าย ไม่มีประเด็นที่จะต้องนำสืบพยานปากแพทย์ ก็สามารถรับข้อเท็จจริงตามใบรับรองแพทย์ได้ โดยไม่ต้องทำการสืบพยานให้เสียเวลาทั้งสองฝ่าย และตัวพยานแพทย์ ก็ไม่ต้องเสียเวลามาศาล (ปวิอ. ม.173/2)

- 4. ให้ทั้งสองฝ่าย นำพยานวัตถุ พยานเอกสาร ที่ต้องการนำสืบ ยื่นตัวจริงไว้ต่อศาล เพื่อที่อีกฝ่ายหนึ่งได้ตรวจสอบพยานเอกสาร พยานวัตถุ ต่างๆของอีกฝ่าย ก่อนถึงกำหนดวันนัดพิจารณา เพื่อจะได้มี เวลาหาข้อมูลและพยานหลักฐานมาโต้แย้งคัดค้านก่อนถึงวันนัด (ปวิอ. ม.173/2) และถ้าพยานวัตถุ พยานเอกสารใด อยู่ในความครอบครอง ของบุคคลภายนอก หากฝ่ายใดต้องการอ้างอิงพยานวัตถุหรือพยาน เอกสารดังกล่าว ก็จะต้องหมายเรียกพยานวัตถุ หรือพยานเอกสาร ดังกล่าว มาศาลก่อนกำหนดวันตรวจพยานหลักฐาน หรือวันที่ศาล กำหนด (ปวิอ. ม.173/1 วรรค 4)

- **ข้อสังเกตและทางปฏิบัติในวันตรวจพยานหลักฐาน**
- 1. สอบข้อเท็จจริงจากลูกความและพยานให้ละเอียด
- พร้อมวางรูปคดี และยื่นบัญชีพยานก่อนวันตรวจพยานหลักฐาน เรามีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีระบุพยานก่อนถึงวันตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่า 7 วัน ดังนั้นก่อนถึงวันนัด เราจะต้องวางรูปคดีก่อนแล้วว่าเราจะต้องสืบพยานกี่ปาก มีพยานหลักฐานอะไรบ้าง มีแนวข้อต่อสู้ข้ออย่างไร เช่นต่อสู้อ้างฐานที่อยู่ ต่อสู้ว่าไม่มีเจตนา ต่อสู้ว่าไม่ได้เป็นตัวการร่วม เป็นต้น เพราะในวันดังกล่าว นอกจากเราจะต้องยื่นบัญชีระบุพยานล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วันแล้ว ศาลจะถามทนายความถึงเรื่อง แนวทางการต่อสู้คดี สอบถามว่า มีพยานที่จะนำสืบกี่ปาก และพยานแต่ละปากเกี่ยวข้องกับประเด็นข้อต่อสู้ข้ออย่างไร
- หากยื่นบัญชีพยานตกหล่นไป ก็สามารถขอยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมได้ แต่จะต้องทำเป็นคำร้องขออนุญาตยื่นบัญชีพยานเพิ่มเติม พร้อมแสดงสาเหตุต่อศาลด้วย ซึ่งกรณีที่เราเป็นทนายความจำเลย ศาลมักจะอนุญาตให้เพิ่มเติมได้อยู่แล้ว เพราะศาลมักจะใช้อำนาจตาม ปวิอ มาตรา 173/1 วรรคท้าย ที่ให้โอกาสจำเลยต่อสู้คดีอย่างเต็มที่

- 2. ส่งพยานเอกสารหรือพยานวัตถุที่เรามีต่อศาล
- คือหากเรามีพยานเอกสารหรือพยานวัตถุ ที่ประสงค์จะใช้นำสืบ เราก็ต้องส่งตัวจริงต่อศาลในวันตรวจพยานหลักฐาน เพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามได้ตรวจสอบก่อน
- สำหรับ เรื่องนี้มีเคล็ดลับและเทคนิคทางปฏิบัติ ก็คือ ในกรณีที่เราเป็นทนายความจำเลย ซึ่งมีหน้าที่สืบพยานภายหลังอยู่แล้ว ถ้าเรามีพยานหลักฐาน ซึ่งเป็นพยานหลักฐานเด็ด ที่จะทำให้เราจับเท็จพยานได้ และหากเราส่งพยานวัตถุหรือพยานเอกสารล่วงหน้าไป พยานอาจจะรู้ทาง เบิกความบ่ายเบี่ยงหลบเลี่ยงไป เราอาจจะใช้เทคนิคไม่ส่งเอกสารหรือพยานวัตถุดังกล่าวในวันนัดตรวจพยานหลักฐาน แต่เก็บไว้ใช้ถามค้านพยานโจทก์ก็ได้

- เช่น หากเราทราบว่าพยานใจทักไม่ได้อยู่ในที่เกิดเหตุ แต่จะมาเบิกความว่าตนเองเห็นเหตุการณ์ และเรามีคลิปวิดีโอที่แสดงให้เห็นว่าพยานใจทักไม่ได้อยู่ในที่เกิดเหตุเลย เช่นนี้ถ้าเราส่งเอกสารหลักฐานดังกล่าวไปก่อน พยานใจทักอาจจะบ้ายเบี่ยงเบี่ยงเบิกความหลบเลี่ยงเป็นอย่างอื่นไปได้ เช่นนี้เราอาจจะไม่ส่งคลิปวิดีโอดังกล่าวในวันตรวจพยานหลักฐาน และปล่อยให้พยานใจทักเบิกความไปก่อนว่าตนเองอยู่ในเหตุการณ์ แล้วค่อยเอาคลิปวิดีโอถามค้านพยานใจทักปากนี้หรือพยานใจทักปากอื่น เพื่อทำลายน้ำหนักพยานใจทักก็ได้
- เพราะถึงแม้เราจะไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานหรือเอกสารดังกล่าว และไม่ได้อ้างส่งในชั้นตรวจพยานหลักฐานก็ตาม แต่หากเราใช้พยานเอกสารหรือพยานวัตถุดังกล่าวถามค้าน และพยานใจทักเบิกความยอมรับ ศาลก็สามารถรับพยานหลักฐานดังกล่าวเข้าสู่สำนวนและรับฟังประกอบการวินิจฉัยคดีได้ ในฐานะเอกสารประกอบคำถามค้าน ตามนัย ฎ. 3470/2538 , 737/2528 เป็นต้น

- แต่ถ้าเราเป็นฝ่ายโจทก์เราจะใช้เทคนิคดังกล่าวยากหน่อย เพราะถ้าเรามีพยานเอกสารหรือพยานวัตถุใด แล้วเราไม่ได้ยื่นไว้ในชั้นตรวจพยานหลักฐาน เราซึ่งมีหน้าที่นำสืบก่อน ย่อมไม่มีสิทธินำสืบ เว้นแต่เราจะนำเอกสารหรือพยานวัตถุนั้นมาถามค้านพยานจำเลยและพยานจำเลยยอมรับ ซึ่งก็จะเป็นการที่มีน้ำหนักน้อย และเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ เพราะทางฝ่ายเราไม่ได้นำสืบอธิบายหรืออ้างถึงมาก่อน
- อย่างไรก็ตามหากพยานเอกสารหรือพยานวัตถุดังกล่าว เป็นหลักฐานที่ชัดเจนหรือโต้แย้งไม่ได้อยู่แล้ว เราก็อาจจะส่งในชั้นตรวจพยานหลักฐานให้ศาลเห็นตั้งแต่ต้นเลยก็ได้ ไม่จำเป็นต้องอุบไว้แบบนั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปคดีแต่ละเรื่องไป

- 3. ตรวจสอบพยานบุคคลของฝ่ายตรงข้าม
- เราต้องตรวจสอบว่าฝ่ายตรงข้ามต้องการสืบพยานบุคคลอะไรบ้างเกี่ยวข้องกับประเด็นใหม่ ถ้าไม่เกี่ยวข้องหรือเป็นพยานที่ต้องห้ามรับฟังก็ขอให้ศาลตัดพยานปากนั้น อย่างไรก็ตามกรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์มักจะไม่ได้ขอนำสืบพยานบุคคลฟุ่มเฟือย หรือไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นอยู่แล้ว เพราะเป็นพยานที่ผ่านการสอบสวนกลั่นกรองมาแล้ว แต่กรณีที่ราษฎรเป็นโจทก์เอง บางครั้งทนายความโจทก์อาจจะขอพยานหลักฐานที่ฟุ่มเฟือย หรือไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นเข้ามา เราก็ต้องขอให้ศาลซักถามฝ่ายโจทก์ว่าพยานบุคคลเกี่ยวข้องกับประเด็นจริงหรือไม่ ถ้าไม่เกี่ยวข้องก็ขอศาลตัดพยานปากดังกล่าว

- 4. รับข้อเท็จจริงที่รับได้
- ตรวจสอบว่าพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุใด ที่ฝ่ายตรงข้ามยื่นมาว่าเราสามารถรับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุดังกล่าวได้หรือไม่ เช่นคดียาเสพติดเราเชื่อว่ายาเสพติดดังกล่าวไม่ใช่ของเรา เช่นนี้ผลตรวจพิสูจน์ยาเสพติดว่า จึงไม่ใช่ประเด็นข้อต่อสู้ในคดี ไม่มีความจำเป็นใดๆที่จะต้องเอาผู้ตรวจยาเสพติดมาถามค้านหรือนำสืบ เราก็สามารถรับข้อเท็จจริงดังกล่าวได้เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาไปโดยรวดเร็ว

- ทนายความจำเลยบางคนไม่รับข้อเท็จจริงใดๆไว้ก่อน โดยไม่มีเหตุผล เช่น
- - คดียาเสพติด ผู้ฟ้องว่ายาเสพติดดังกล่าวไม่ใช่ของตัวเอง แต่ก็ไม่ยอมรับผลตรวจพิสูจน์ยาเสพติด ต้องการให้เอาผู้ตรวจพิสูจน์ยาเสพติดมาเบิกความ พอพยานมาถึงก็ไม่มีประเด็นถามค้านให้เห็นเป็นอย่างอื่นไปได้เลย
- - คดีทำร้ายร่างกายผลตรวจก็ออกมาแล้วว่าไม่ใช่อันตรายสาหัส และผู้คดีประเด็นว่าไม่ได้เป็นคนลงมือทำร้าย ก็ไม่รับผลตรวจพิสูจน์แพทย์ ต้องให้เอาแพทย์มาเบิกความ พอพยานมาถึงก็ไม่มีประเด็นถามค้านให้เป็นประโยชน์แก่รูปคดี
- - คดีฉ้อโกง มีหลักฐานการโอนเงินชัดเจน ก็ไม่ยอมรับหลักฐานการโอนเงิน ต้องให้เอาพนักงานธนาคารมาเบิกความ พอพยานมาถึง ก็ไม่มีประเด็นถามค้านให้เป็นประโยชน์กับลูกความ
- ทั้งนี้ที่ไม่รับข้อเท็จจริง เพียงแค่อยากจะโชว์ให้ลูกความเห็นว่าได้ทำงานเต็มที่แล้ว ทั้งๆที่ไม่จำเป็นใดๆ และยังทำให้คดีล่าช้า ทนายความที่ทำเช่นนี้ย่อมเป็นที่รังเกียจของฝ่ายตรงข้ามและผู้พิพากษา รวมทั้งพยานที่ต้องเสียเวลามาศาลโดยไม่จำเป็น

- แต่ถ้าบางคนมีความจำเป็นที่ทนายความไม่สามารถรับผลตรวจพิสูจน์หรือไม่สามารถรับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ พยานบุคคล พยานวัตถุ หรือพยานเอกสาร เช่น
 - คดีฆาตกรรม เราต้องการถามแพทย์ถึงเรื่องวิถีกระสุนและบาดแผลของผู้เสียหายหรือผู้ตาย ว่าขัดกับคำเบิกความของพยานบุคคล
 - คดีทำร้ายร่างกายสาหัส เราต้องการถามแพทย์ว่า ผลตรวจพิสูจน์ที่ว่าผู้เสียหายได้รับอันตรายสาหัสนั้น อาจจะคลาดเคลื่อนไปจากความจริง ความจริงผู้เสียหายอาจจะไม่ได้รับอันตรายถึงขั้นสาหัส
 - คดียาเสพติด ที่จำนวนยาเสพติดเกินปริมาณที่กฎหมายกำหนดเล็กน้อย และเราต้องการถามค้านให้เห็นว่า การคำนวณของเจ้าหน้าที่ตรวจพิสูจน์ ก็อาจจะคลาดเคลื่อนได้

- - คดีที่จำเลยให้การปฏิเสธในชั้นจับกุม เราต้องการถามค้านพยานผู้จับกุมว่า จำเลยไม่ได้หลบหนีไปไหน และให้การปฏิเสธพร้อมให้เหตุผลทันทีในชั้นจับกุม
- เช่นนี้ ถ้าศาลหรือฝ่ายตรงข้ามต้องการให้เรารับข้อเท็จจริง เราก็ต้องยื่นกรณที่จะไม่รับข้อเท็จจริง และต้องชี้แจงเหตุผลให้ผู้พิพากษาทราบ ซึ่งผู้พิพากษาส่วนใหญ่ถ้าเราชี้แจงเหตุผลที่รับฟังได้ ท่านก็ยินดีให้จำเลยต่อสู้อย่างเต็มที่อยู่แล้ว แต่ทนายความบางคนพอศาลถามก็ตอบไม่ได้ว่าทำไมถึงไม่รับข้อเท็จจริง ก็ตอบไม่ได้ เพราะไม่มีเหตุผล แค่ไม่อยากรับ เพราะดูเหมือนเป็นทนายความที่ทำงานเต็มที่เท่านั้น

- 5. คัดเอกสาร พยานวัตถุ และวิดีโอ ที่ฝ่ายตรงข้ามยื่นต่อศาล
- เมื่อเราตรวจสอบว่าฝ่ายตรงข้ามยื่นเอกสารหลักฐานอะไรเข้ามาในสำนวนบ้าง เราก็จะต้องยื่นขอคัดถ่ายเอกสารหลักฐานดังกล่าวต่อศาลในวันนั้นเลย ทั้งนี้ตามกฎหมายแล้ว กำหนดให้คู่ความทุกฝ่ายยื่นเอกสารและพยานวัตถุ “ตัวจริง” และไม่ได้กำหนดให้ต้องถ่ายสำเนาให้อีกฝ่ายแต่อย่างใด ดังนั้นเป็นหน้าที่ของเราที่จะต้องขอคัดถ่ายเอกสารที่ฝ่ายตรงข้ามยื่นต่อศาล และถ้าพยานวัตถุดังกล่าวเป็นบันทึกวิดีโอ ก็สามารถขอคัดลอกได้โดยทำคำร้องขออนุญาตคัดลอกสำเนาวิดีโอ พร้อมนำเครื่องมือไปทำการคัดลอก หรือบางศาล เจ้าหน้าที่ศาลก็จะจัดทำการคัดลอกวิดีโอให้ โดยเราเพียงเตรียมแผ่นซีดีหรือแฟลตไดรฟ์ไปเองเท่านั้น

- 6. เตรียมหาข้อมูลหักล้างพยานหลักฐานฝ่ายตรงข้าม
- เมื่อเราได้สำเนา พยานเอกสารหรือพยานวัตถุมาแล้ว เราต้องตรวจสอบหาข้อมูลและพยานหลักฐานว่าจะหักล้างพยานหลักฐานฝ่ายใดก็ได้ อย่างไร โดยเมื่อคัดถ่ายพยานเอกสาร พยานวัตถุ ของฝ่ายตรงข้ามจากศาลมาแล้ว เราก็ต้องมาตรวจสอบว่า จะสามารถหักล้างพยานเอกสารหรือพยานวัตถุของฝ่ายตรงข้ามได้อย่างไร เช่น

- - ฝ่ายตรงข้ามส่งแผนที่ส่งเขปที่เกิดเหตุมา เราก็ต้องดูว่า แผนที่ส่งเขปนั้น มีจุดบกพร่องไม่ตรงกับความจริง แผนที่ส่งเขปทำไมถูกต้องตามระเบียบ ตำรวจเกี่ยวกับคดีหรือไม่ ถ้ามีเราจะได้เตรียมหลักฐานและข้อมูลไว้ถามค้าน ทำลายน้ำหนักได้
- - ฝ่ายตรงข้ามส่งใบรับรองแพทย์มา เราก็ต้องตรวจสอบว่า ตามหลักวิชาทางการแพทย์นั้น สามารถโต้เถียงหรือหักล้างใบรับรองแพทย์ดังกล่าวได้หรือไม่ ถ้ามีเราจะได้เตรียมหลักฐานและข้อมูลไว้ถามค้านทำลายน้ำหนักพยานได้
- - ฝ่ายตรงข้ามส่งรูปถ่ายที่เกิดเหตุมา เราก็ต้องดูว่า ในรูปถ่ายนั้นมีจุดไหนที่จะเป็นประโยชน์กับเราหรือไม่ หรือรูปถ่ายนั้นคลาดเคลื่อนไปจากความจริงหรือไม่ เพื่อใช้ประกอบการถามค้านให้เป็นประโยชน์แก่รูปคดี

- 7. รับสำเนาบัญชีพยาน และคัดถ่ายรายงานกระบวนการพิจารณา
- ในวันตรวจพยานหลักฐาน เราต้องรับบัญชีพยานที่ฝ่ายตรงข้ามยื่นมา พร้อมขอคัดถ่ายรายงานกระบวนการพิจารณาในวันตรวจพยานหลักฐาน เก็บรวมเข้าสู่สำนวนไว้ ทั้งนี้เพราะในบัญชีพยานและรายงานกระบวนการพิจารณานั้น จะมีการระบุไว้ว่า แต่ละฝ่ายมีแนวทางการสืบพยานหรือต่อสู้คดีอย่างไร หรือมีพยานที่ปาก มีการรับข้อเท็จจริงใดไว้แล้ว เพื่อเก็บรวบรวมใช้สำหรับการเตรียมคดีต่อไป

- 2. คดีที่จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง

- มาตรา ๑๗๖ ในชั้นพิจารณา ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่คดีที่มีข้อหาในความผิดซึ่งจำเลยรับสารภาพนั้น กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น ศาลต้องฟังพยานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำผิดจริง
- ในคดีที่มีจำเลยหลายคน และจำเลยบางคนรับสารภาพ เมื่อศาลเห็นสมควรจะสั่งจำหน่ายคดี สำหรับจำเลยที่ปฏิเสธเพื่อให้โจทก์ฟ้องจำเลยที่ปฏิเสธนั้น เป็นคดีใหม่ภายในเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้

- คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นพิจารณา ตามมาตรา 176
- เงื่อนไข ของมาตรา 176 ในกรณีหากจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง
- **หลัก** คือ ศาลพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้
- **ข้อยกเว้น** คือ คดีที่จำเลยให้การรับสารภาพนั้น กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป หรือโทษสถานหนักกว่านั้น ศาลต้องฟังพยานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยกระทำผิดจริง

- ข้อสังเกต

- 1. คดีอาญาคดีอาญา ไม่มีการชี้สองสถานเหมือนคดีแพ่ง เมื่อศาลประทับรับฟ้องแล้วจะสอบคำให้การจำเลย ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพและคดีนั้นไม่ต้องสืบพยานโจทก์ประกอบตาม ป.วิ.อ. มาตรา 176 ศาลก็จะมีคำพิพากษาได้เลยโดยไม่ต้องสืบพยานแต่ถ้าจำเลยให้การปฏิเสธ ศาลก็จะนัดสืบพยานโจทก์
- 2. ในคดีอาญาจำเลยมีสิทธิไม่ให้การหรือให้การปฏิเสธลอย ดังนั้น ในชั้นสืบพยานจำเลย จำเลยมีสิทธิสืบพยานนำสืบเพื่อต่อสู้ให้เห็นถึงความบริสุทธิ์ของตนได้ในทุกประเด็น ไม่จำเป็นที่จำเลยจะต้องให้การปฏิเสธไว้ในชั้นสอบคำให้การ แม้จำเลยจะปฏิเสธลอย จำเลยก็อาจนำสืบว่าตนไม่ได้กระทำความผิด หรือ ไม่ต้องรับโทษโดยอ้างเหตุป้องกันหรือจำเป็นได้ รวมทั้งการที่จำเลยจะนำสืบอ้างฐานที่อยู่ด้วย

- 3. คดีอาญาที่อยู่ในเกณฑ์ต้องสืบพยานโจทก์ประกอบคำรับสารภาพของจำเลย ตามมาตรา 176 วรรค 1 ไม่สนใจโทษชั้นสูงแต่บังคับให้ศาลจำต้องสืบประกอบเฉพาะกรณีที่เป็คดีอาญาซึ่งกฎหมายกำหนดโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป หรือคดีที่มีโทษหนักกว่านี้ อันได้แก่คดีที่มีอัตราโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิตสถานเดียว
- 4. ดังนั้นหากเป็นคดีที่มีอัตราโทษชั้นสูงหนักเท่าใดก็ตามแต่ไม่มีอัตราโทษชั้นต่ำย่อมไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่ต้องสืบพยานประกอบ เช่น กรณีที่มีอัตราโทษอย่างสูงจำคุกไม่เกิน 10 ปี โดยไม่มีอัตราโทษชั้นต่ำ เมื่อจำเลยให้การรับสารภาพ ศาลพิพากษาลงโทษได้ โดยไม่ต้องสืบพยานโจทก์

- 5. กรณีที่จำเลยผู้กระทำผิดเป็นเด็ก การพิจารณาอัตราโทษอย่างต่ำ จำคุกตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไปนั้น ต้องพิจารณาโทษตามที่กฎหมายบัญญัติเท่านั้น
- 6. แต่หากเป็นกรณีที่โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยรับผิดไม่เต็มตามตัวบทกฎหมาย เช่น ฟ้องว่าจำเลยพยายามกระทำความผิดตามมาตรา 80 , 81 หรือผู้สนับสนุน ตามมาตรา 86 ของ ป.อาญา การพิจารณาโทษอย่างต่ำตามกฎหมายว่าอยู่ในเกณฑ์ตามมาตรา 176 หรือไม่ จึงควรลดมาตราส่วนโทษเสียก่อน เพราะอัตราโทษพยายามกระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนอัตราโทษต่ำกว่าความผิดสำเร็จ

- 7. ในกรณีโจทก์ฟ้องฐานมีลูกกระเบิดไว้ในครอบครอง จำเลยให้การว่าความจริงไม่ใช่ของจำเลย แต่เพื่อให้ยุ่งยากแก่คดี จำเลยขอรับสารภาพตลอดข้อหา ศาลสอบถามจำเลยยืนยันให้การตามที่ยื่นไว้ ดังนี้ ไม่ใช่คำรับสารภาพตามฟ้อง (ฎ.1318/2523)
- 8. จำเลยให้การว่าจำเลยไม่รู้ว่าการกระทำตามฟ้องเป็นความผิด แต่เมื่อเป็นความผิดจำเลยก็รับสารภาพ ยังถือไม่ได้ว่าจำเลยรับสารภาพตามฟ้อง เมื่อโจทก์ไม่สืบพยาน ศาลลงโทษไม่ได้ (ฎ.5114/2531)

- 9. การสืบพยานโจทก์ประกอบคำรับสารภาพของจำเลยตาม ป.วิ.อ.มาตรา 176 นั้น เป็นหน้าที่ของโจทก์ที่จะต้องนำเสนอให้เห็นว่าจำเลยกระทำผิดตามฟ้อง เมื่อโจทก์ประสงค์จะสืบพยานเพียงใดก็เป็นสิทธิของโจทก์
- 10. ส่วนการรับฟังพยานหลักฐานเป็นเพียงดุลพินิจของศาล เมื่อโจทก์ตั้งใจสืบพยานเพียงเท่านั้น และศาลเห็นว่าพยานโจทก์ที่สืบมาเป็นที่น่าพอใจศาล และฟังได้ว่าจำเลยกระทำผิดตามฟ้อง กรณีหาจำเป็นต้องสืบพยานเพิ่มเติมตามที่จำเลยฎีกาไม่ (ฎ.7017/2544)

- 11. พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบประกอบคำให้การรับสารภาพของจำเลยไม่จำเป็นต้องได้ความชัดแจ้งโดยปราศจากข้อสงสัยดังเช่นในคดีที่จำเลยปฏิเสธ เพียงแต่ประกอบคำให้การรับสารภาพของจำเลยให้เป็นที่พอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงก็เป็นการเพียงพอแล้วที่ศาลจะลงโทษจำเลยโดยอาศัยพยานหลักฐานนั้น เพราะเป็นกรณีที่โจทก์เพียงแต่นำสืบพยานหลักฐานให้เห็นเป็นเค้ามูลเพื่อประกอบคำรับสารภาพของจำเลยเท่านั้น (ฎ.7399/2544)
- 12. ถ้าจำเลยให้การรับว่าได้กระทำตามที่โจทก์ฟ้อง แต่การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด เพราะจำเลยกระทำไปโดยป้องกันพอสมควรแก่เหตุ เช่นนี้ ถือว่าจำเลยให้การว่าจำเลยไม่ได้ทำผิด โจทก์ยังมีหน้าที่นำสืบให้เห็นว่าจำเลยได้กระทำความผิด หากโจทก์ไม่นำสืบพยานศาลต้องพิพากษายกฟ้อง
- 13. ถ้าจำเลยให้การรับว่าได้กระทำความผิดจริง แต่มีเหตุยกเว้นโทษหรือ ลดโทษ เช่นนี้ ถือว่าจำเลยรับข้อเท็จจริงตามฟ้องโจทก์แล้ว โจทก์ไม่ต้องนำพยานมาสืบ แต่จำเลยมีหน้าที่นำสืบข้อเท็จจริงว่ามีเหตุยกเว้นโทษหรือ ลดโทษอย่างไร

- 14. ผลของการดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ชอบด้วยมาตรา 176 วรรค 1 โดยแยกพิจารณาว่าเป็นความผิดของโจทก์เอง หรือเป็นความผิดของศาล ดังนี้
- (1) ในกรณีหากเป็นความผิดของโจทก์เองที่แถลงว่าไม่ตั้งใจสืบพยานโจทก์ ประกอบคำรับสารภาพ ถือว่าโจทก์ไม่มีพยานหลักฐานมาสืบ จนเป็นที่พอใจแก่ศาลว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง หากศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยย่อมเป็นการไม่ชอบด้วยมาตรา 176 วรรค 1 และแม้จำเลยจะมีได้ยกขึ้นต่อสู้ ศาลอุทธรณ์ก็ยกขึ้นวินิจฉัยได้เอง เพราะเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยตาม มาตรา 195 (ฎ. 94 / 2538)
- (2) หากเป็นความผิดของศาลเอง เนื่องจากโจทก์แถลงขอนำพยานเข้าสืบประกอบแล้ว แต่ศาลชั้นต้นเห็นว่าเป็นคดีที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่ต้องสืบพยานประกอบ และสั่งดสืบพยานโจทก์ แล้วพิพากษาลงโทษจำเลยมาเช่นนี้ ศาลอุทธรณ์จะพิพากษายกฟ้องโจทก์เนื่องจากไม่ปรากฏในทางนำสืบของโจทก์ว่าจำเลยได้กระทำความผิดไม่ได้ ศาลอุทธรณ์ต้องยกคำพิพากษาศาลชั้นต้นและให้ศาลชั้นต้นดำเนินการในชั้นพิจารณาใหม่ตามรูปคดี ตามมาตรา 208(2) (ฎ. 947/2533)

- 15. คดีที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะต้องสืบพยานประกอบ ตามมาตรา 176 หากคำรับสารภาพผิดของจำเลยยังไม่ชัดแจ้งว่าจำเลยยอมรับสารภาพผิดจริงโจทก์ก็ต้องนำสืบพยานให้ศาลเห็นว่าจำเลยกระทำผิดจริงตามฟ้อง ฉะนั้นแล้วศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลยไม่ได้
- 16. หากจำเลยกล่าวอ้างในคำรับสารภาพว่าจำเลยไม่รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด เท่ากับว่าจำเลยไม่มีเจตนากระทำความผิด (ฎ.5114/2531) ดังนี้โจทก์ต้องนำสืบให้ศาลเห็นว่าจำเลยกระทำผิดจริงตามฟ้อง
- 17. ในกรณีที่โจทก์ฟ้องว่าลักทรัพย์ หรือรับของโจร หากจำเลยให้การรับสารภาพโดยมิได้ระบุว่ารับสารภาพในข้อหาใดแน่ คำให้การเช่นนี้ไม่ชัดแจ้งว่ายอมรับสารภาพตามฟ้องฐานใด โจทก์ต้องนำสืบพยานต่อไป

- 18. กรณีที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานไม่เชิดหลาบ หรือขอให้บวกโทษที่รอนั้น หากจำเลยให้การรับสารภาพโดยศาลจดคำให้การว่า “ ขอรับสารภาพผิดตามข้อหา ” ต้องแปลว่าจำเลยรับสารภาพในข้อหาซึ่งเป็นข้อสำคัญแห่งมูลฟ้องเท่านั้น หากได้รับสารภาพตามฟ้องที่ขอให้เพิ่มโทษด้วยไม่ ศาลย่อมไม่อาจเพิ่มโทษจำเลยได้ (ฎ. 2406 /2530)
- 19. กรณีที่จำเลยให้การว่า “ ให้การรับสารภาพตามฟ้อง ” ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าหมายถึงการที่จำเลยเคยต้องโทษจำคุกมาก่อน ศาลชอบที่จะนำโทษที่รอไว้ในคดีก่อนมาบวกเข้ากับโทษในคดีหลังได้เช่นกัน

- จำเลยรับสารภาพต่อศาลในคดีอาญา ศาลจะลดโทษและรอกการลงโทษหรือไม่
- 1. จำเลยรับสารภาพต่อศาลในคดีอาญา ศาลลดโทษหรือไม่ นั้น บทบัญญัติ ป.อ. มาตรา 78 เมื่อปรากฏว่ามีเหตุบรรเทาโทษ ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งเป็นบทบัญญัติในการใช้ดุลพินิจในการลงโทษให้เหมาะสมแก่พฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล มิใช่ต้องลดโทษทุกกรณี มีข้อพิจารณาตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาดังนี้

- 1.1 กรณีจำเลยให้การรับสารภาพก่อนสืบพยาน ถือว่ามีเหตุบรรเทาโทษ โดยปกติลดโทษกึ่งหนึ่ง
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 553 / 2552 ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยให้การรับสารภาพเพราะจำนนต่อหลักฐานจึงไม่ลดโทษให้แต่ขอหาความผิดตามฟ้องมิใช่เป็นคดีที่มีอัตราโทษอย่างต่ำจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้นเมื่อจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้องของโจทก์ศาลชั้นต้นยอมพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปได้ยอมไม่อาจกล่าวได้ว่าโจทก์มีพยานหลักฐานเป็นอย่างไรและจำเลยจำนนต่อพยานหลักฐานเช่นนั้นทำให้การรับสารภาพของจำเลยจึงเป็นการให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณานับว่าคดีมีเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 78

- เหตุบรรเทาโทษหรือลดโทษตามกฎหมาย
- (มาตรา 78 บัญญัติว่า เมื่อ ปราบกฏว่า มีเหตุบรรเทาโทษ ไม่ว่าจะ ได้มีการเพิ่ม หรือ การลดโทษ ตาม บทบัญญัติ แห่ง ประมวลกฎหมายนี้ หรือ กฎหมายอื่น แล้วหรือไม่ ถ้า ศาล เห็นสมควร จะลดโทษ ไม่เกิน กึ่งหนึ่ง ของโทษที่จะลง แก่ ผู้กระทำความผิดนั้น ก็ได้
- เหตุบรรเทาโทษนั้น ได้แก่ ผู้กระทำความผิด เป็นผู้ใจดีเขลาเบาปัญญา ตกอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส มีคุณความดีมาแต่ก่อน รู้สึกความผิด และ พยายามบรรเทาผลร้าย แห่งความผิดนั้น ลุแก่โทษต่อ เจ้าพนักงาน หรือ ให้ความรู้แก่ ศาล อันเป็นประโยชน์ แก่การพิจารณา หรือ เหตุอื่น ที่ ศาล เห็นว่า มีลักษณะทำนองเดียวกัน)

- 1.2 กรณีศาลเห็นว่า รับสารภาพเพราะจำนนต่อหลักฐาน ไม่มีเหตุบรรเทาโทษ ศาลจึงไม่ลดโทษให้ ซึ่งมักเป็นกรณีจำเลยมีพฤติการณ์ชั่วร้าย ร้ายแรง ไม่เกรงกลัวกฎหมาย มีพยานหลักฐานมัดแน่น
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4211/2546 จำเลยทั้งสองร่วมกันจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนจำนวนมากถึง 110,000 เม็ดน้ำหนัก 10,496.92 กรัม คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ถึง 1,044.916 กรัม แม้ในระหว่างพิจารณาของศาลฎีกาจะได้มี พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 8 และมาตรา 19 ยกเลิกความใน มาตรา 15 และมาตรา 66 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และให้ใช้ความใหม่แทนก็ตาม แต่เมทแอมเฟตามีนของกลางมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์เกิน 20 กรัม ขึ้นไปกฎหมายที่แก้ไขใหม่ตามมาตรา 66 วรรคสาม ไม่เป็นคุณแก่จำเลย จึงต้องใช้กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดบังคับแก่จำเลย
- การที่จำเลยที่ 2 ให้การรับสารภาพตลอดมาตั้งแต่ชั้นจับกุม ชั้นสอบสวนจนถึงชั้นพิจารณาของศาล เป็นเพราะจำนนต่อพยานหลักฐานที่เจ้าพนักงานตำรวจผู้ล่อซื้อจับกุมจำเลยที่ 2 ได้ขณะส่งมอบเมทแอมเฟตามีนให้และมาเบิกความยืนยันความผิดของจำเลยที่ 2 ด้วยตนเอง จึงไม่มีเหตุบรรเทาโทษ

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 132/2545 เหตุเกิดเวลากลางวันมีผู้รู้เห็น เหตุการณ์หลายคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยานโจทก์ซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับ เหตุการณ์ต่างเบิกความยืนยันว่าเห็นและจำได้แม่นยำว่าจำเลยเป็นคนร้ายที่ใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายหลังเกิดเหตุแล้วประมาณ 5 วัน เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจ สืบสวนได้เค้ามูลว่าจำเลยเป็นคนร้ายและนำภาพถ่ายของจำเลยไปให้พยาน ทั้งสองดูต่างยืนยันว่าจำเลยเป็นคนร้าย พยานโจทก์ดังกล่าวมีโอกาสดูเห็น จำเลยอย่างใกล้ชิดและนานพอที่จะจำจำเลยได้ไม่ผิดตัว พยานหลักฐานที่ โจทก์นำสืบแน่นหนาแน่นคงมีน้ำหนักพอที่จะรับฟังลงโทษจำเลยได้โดยไม่ต้องอาศัยคำรับสารภาพของจำเลย คำให้การรับสารภาพของจำเลยจึงไม่ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา กรณีไม่มีเหตุบรรเทาโทษที่ศาลจะลดโทษให้ จำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78

- 2. ส่วนเรื่องการรอกการลงโทษเหตุผลในการขอให้ศาลลดโทษ บรรเทาโทษ หรือรอกการลงโทษ มีหลักเกณฑ์คือ ตาม ป.อ.มาตรา 56
- มาตรา 56 ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุก และในคดีนั้นศาล จะลงโทษจำคุกไม่เกินห้าปี ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมา ก่อนหรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่เป็นโทษสำหรับความ ผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ เมื่อศาลได้คำนึง ถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรมสุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัยอาชีพและสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือ สภาพความผิด หรือเหตุอื่นอันควรปรานีแล้ว เห็นเป็นการสมควรศาลจะพิพากษาว่า ผู้นั้นมีความผิดแต่รอกการกำหนดโทษไว้ หรือกำหนดโทษแต่รอกการ ลงโทษไว้ แล้วปล่อยตัวไปเพื่อให้โอกาสผู้นั้นกลับตัวภายในระยะเวลา ที่ศาลจะได้กำหนด แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดย จะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความ ประพฤติของผู้นั้นด้วยหรือไม่ก็ได้

- เจื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดนั้น ศาลอาจกำหนดข้อเดียวหรือหลายข้อ ดังต่อไปนี้
- (1) ให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานที่ศาลระบุไว้เป็นครั้งคราว เพื่อเจ้าพนักงานจะได้สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือหรือตักเตือนตาม ที่เห็นสมควรในเรื่องความประพฤติและการประกอบอาชีพหรือจัดให้ กระทำกิจกรรมบริการสังคม หรือสาธารณประโยชน์ตามที่ เจ้า พนักงานและผู้กระทำความผิดเห็นสมควร
- (2) ให้ฝึกหัดหรือทำงานอาชีพอันเป็นกิจจะลักษณะ
- (3) ให้ละเว้นการคบหาสมาคมหรือการประพฤติใดอันอาจนำไป สู่การกระทำความผิดในทำนองเดียวกันอีก

- (4) ให้ไปรับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติดให้โทษ ความ บกพร่องทาง ร่างกายหรือจิตใจ หรือความเจ็บป่วยอย่างอื่น ณ สถานที่และตามระยะเวลาที่ศาล กำหนด
- (5) เงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนดเพื่อแก้ไข ฟื้นฟูหรือป้องกันมิให้ ผู้กระทำความผิดกระทำหรือมีโอกาสดำเนินการทำความผิดซ้ำอีก
- เงื่อนไขตามที่ศาลได้กำหนดตามความในวรรคก่อนนั้น ถ้าภายหลังความ ปราบปรามแก้ศาลตามคำขอของผู้กระทำความผิด ผู้แทนโดย ชอบธรรมของผู้นั้น ผู้ อนุบาลของผู้นั้น พนักงานอัยการหรือเจ้า พนักงานว่า พฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการ ควบคุมความประพฤติของผู้ กระทำความผิดได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจ แก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อหนึ่งข้อใดเสียก็ได้ หรือจะกำหนด เงื่อนไขข้อ ใด ตามที่กล่าวในวรรคก่อนที่ศาลยังมิได้กำหนดไว้ เพิ่มเติมขึ้นอีกก็ได้

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3127/2550 จำเลยเข้าใจคลาดเคลื่อนไปว่าเมื่อผู้ใดมีลำไยสดอยู่ในความครอบครองไม่ว่าจะเป็นของตนเองหรือของญาติพี่น้อง แม้จะไม่มีพื้นที่ปลูกลำไยเป็นของตนเองก็สามารถเข้าร่วมโครงการรับซื้อลำไยสดจากเกษตรกรตามนโยบายของรัฐได้ จำเลยกระทำความผิดไปเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทั้งเมื่อถูกดำเนินคดีก็ให้การรับสารภาพมาโดยตลอด อันแสดงว่าจำเลยรู้สำนึกในความผิดแห่งตน และไม่ปรากฏว่าจำเลยเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน ประกอบกับจำเลยเคยทำคุณงามความดี ทั้งเมื่อค้ำนึ่งถึงโทษจำคุกที่ได้รับเพียง 2 เดือน การให้จำเลยรับโทษจำคุกไปเสียเลย ย่อมไม่เป็นผลดีแก่จำเลยและสังคมส่วนรวม สมควรขอการลงโทษให้แก่จำเลย

- **กรณีที่ได้ว่ามีเหตุบรรเทาโทษ ตามมาตรา 78**
- 1. ตกอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส การไม่รู้หนังสือและกฎหมายไทย ไม่มีญาติ พี่น้องจะติดต่อขอความช่วยเหลือ ถือว่าตกอยู่ในความทุกข์อย่างแสนสาหัส คำพิพากษาฎีกาที่ 1244/2542
- 2. มีคุณความดีมาก่อน เช่น รับสารภาพชั้นสอบสวนและเคยช่วยเหลือราชการ มีเหตุบรรเทาโทษ คำพิพากษาฎีกาที่ 744/2521
- 3. รู้สึกความผิด พยายามบรรเทาผลร้าย เช่น พาผู้เสียหายมาคืนพร้อมเงินขอขมา และอยู่กินด้วยกัน ถือเป็นเหตุบรรเทาโทษ ฎีกาที่ 1665/2520 ช่วยยก รกัจกรยานยนต์ที่ทับขาผู้เสียหาย ถือว่าพยายามบรรเทาผลร้าย มีเหตุบรรเทาโทษ ฎีกาที่ 4197/2540 ชดใช้ค่าเสียหายและออกค่ารักษาพยาบาล เป็นเหตุบรรเทาโทษ ฎีกาที่ 5296/2540 ชดใช้เงินค่าเสียหายถอนคำร้องทุกข์ ถือว่าพยายามบรรเทาผลร้าย เป็นเหตุบรรเทาโทษ ฎีกาที่ 5598/2540 อายุน้อย พฤติการณ์ไม่รุนแรง และชดใช้ค่าเสียหาย ถือว่ามีเหตุบรรเทาโทษ ฎีกาที่ 763/2541 พฤติการณ์ที่น่าผู้ตายส่งโรงพยาบาล บอกชื่อสารพิษที่ผู้ตายกิน ออกค่ารักษาพยาบาล ถือว่าเป็นการบรรเทาผลร้าย ฎีกาที่ 3337/2543 ศาลวินิจฉัยโดยมิได้แจ้งให้ผู้เสียหายรับเงิน ต้องคืนเงินจำเลย ฎีกาที่ 138/2547

- 4. ลูกแก่โทษต่อเจ้าพนักงาน เช่น ยินยอมให้จับกุม และมอบของกลาง แก่เจ้าพนักงานตำรวจ เป็นเหตุบรรเทาโทษ คำพิพากษาฎีกาที่ 479/2520 ยินยอมให้จับกุมและรับสารภาพทั้งที่ไม่มีประจักษ์พยาน เป็นเหตุบรรเทาโทษ คำพิพากษากาที่ 29/2535 เข้ามอบตัวต่อเจ้าพนักงาน เป็นการลูกแก่โทษต่อเจ้าพนักงาน มีเหตุบรรเทาโทษ คำพิพากษาฎีกาที่ 347/2500, 262/2510, 1103/2510, 425/2512, 1449/2513, 1790/2521, 1465/2522, 2754/2524, 2100/2531, 2104/2533 แม้มีพยานหลักฐานที่สามารถนำสืบ พิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ โดยไม่ต้องใช้คำรับสารภาพในชั้นจับกุมและชั้น สอบสวน แต่พฤติการณ์ที่จำเลยยอมมอบตัว ทั้งที่มีอาวุธปืนพร้อมกระสุน ปืนอยู่ เป็นเหตุบรรเทาโทษ คำพิพากษาฎีกาที่ 1473/2544

- 5. ให้ความรู้แก่ศาล เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา
- กรณีที่ถือเป็นเหตุบรรเทาโทษ เช่น จำเลยรับสารภาพชั้นจับกุมหรือสอบสวน เป็นการลู่แก่โทษต่อเจ้าพนักงาน มีเหตุบรรเทาโทษ(คำพิพากษาฎีกาที่ 1209/2521, 894/2525, 234/2530, 825/2530, 1963/2531, 108/2540) รับสารภาพก่อนสืบพยาน โดยมีได้จำนนต่อพยานหลักฐาน เป็นเหตุบรรเทาโทษ คำพิพากษาฎีกาที่1001/2512 จำเลยเบิกความรับบางประเด็น มีเหตุบรรเทาโทษ คำพิพากษาฎีกาที่ 817/10, 31/2511, 2042/2515, 2033/2528, 2457/2530 รับสารภาพหลังจากสืบพยานจำเลยไปแล้วบางส่วน ก็มีเหตุบรรเทาโทษ (คำพิพากษาฎีกาที่3152/2538) จำเลยเบิกความทำนองรับสารภาพความผิด ถือว่ามีเหตุบรรเทาโทษ คำพิพากษาฎีกาที่3801/2543

- 3. คดีที่ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้
- มาตรา ๑๗๒ ทวิ ภายหลังที่ศาลได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๗๒ วรรค ๒ แล้ว เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร เพื่อให้การดำเนินการพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ในกรณี ดังต่อไปนี้
- (๑) ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสิบปี จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม หรือในคดีมีโทษปรับสถานเดียว เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและการสืบพยาน
- (๒) ในคดีที่มีจำเลยหลายคน ถ้าศาลพอใจตามคำแถลงของโจทก์ว่า การพิจารณาและการสืบพยานตามที่โจทก์ขอให้กระทำไม่เกี่ยวแก่จำเลยคนใด ศาลจะพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยคนนั้นก็ได้
- (๓) ในคดีที่มีจำเลยหลายคน ถ้าศาลเห็นสมควรจะพิจารณาและสืบพยานจำเลยคนหนึ่ง ๆ ลับหลังจำเลยคนอื่นก็ได้
- (๔) จำเลยไม่อาจมาฟังการพิจารณาและสืบพยานได้เนื่องจากความเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ เมื่อจำเลยมีทนายความและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยาน
- (๕) ในระหว่างการพิจารณาและสืบพยาน ศาลมีคำสั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณาเพราะเหตุขัดขวางการพิจารณา หรือจำเลยออกจากห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล
- ในคดีที่ศาลพิจารณาและสืบพยานตาม (๒) หรือ (๓) ลับหลังจำเลยคนใด ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด ห้ามมิให้ศาลรับฟังการพิจารณา และการสืบพยาน ที่กระทำลับหลังนั้นเป็นผลเสียหายแก่จำเลยคนนั้น

- **หลักในการพิจารณาคดีในคดีอาญา**
- ในการพิจารณาคดีหากทั้งโจทก์และจำเลยต่างมาปรากฏตัวต่อหน้าศาลกระบวนการพิจารณาต่างๆก็ดำเนินไปได้ตามปกติ แต่หากขาดฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไป การพิจารณาคดีจะเป็นไปในรูปแบบใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับประเภทของคดี ซึ่งในคดีอาญากฎหมายให้ความสำคัญแก่การนำตัวจำเลยมาปรากฏต่อหน้าศาล เพราะหากปราศจากตัวจำเลยเสียแล้วกระบวนการพิจารณาและสืบพยานจะดำเนินไปไม่ได้และอาจเป็นเหตุให้ศาลจำหน่ายคดีนั้นออกจากสารบบความชั่วคราว ตามหลักกฎหมายที่ว่า การพิจารณาคดีอาญานั้นต้องดำเนินไปอย่างเปิดเผยต่อหน้าจำเลยตามหลักฟังความทุกฝ่ายที่จะต้องเปิดโอกาสให้จำเลยสามารถต่อสู้ได้

- การพิจารณาและสืบพยานคดีอาญา
- การพิจารณาและสืบพยานในศาลต้องทำโดยเปิดเผยและกระทำต่อหน้าจำเลยเสมอ หลักการนี้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 ว่า “การพิจารณาและสืบพยานในศาลให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น
- เมื่อโจทก์หรือทนายโจทก์และจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลแล้วและศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริงให้อ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังและถามว่าได้กระทำผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไร คำให้การของจำเลยให้จดไว้ ถ้าจำเลยไม่ยอมให้การก็ให้ศาลจดยางานไว้และดำเนินการพิจารณาต่อไป”

- หลักสำคัญในการสืบพยาน คือ
- 1. การสืบพยานต้องกระทำต่อหน้าจำเลยเสมอ ซึ่งจำเลยตามมาตรานี้หมายถึงบุคคลที่ถูกฟ้องมายังศาลแล้ว การที่กำหนดให้จำเลยต้องมีส่วนรับรู้การดำเนินการทั้งหลายในศาลเพราะกระบวนการต่างๆเป็นการพิสูจน์ข้อเท็จจริงการกำหนดให้กระทำต่อหน้าจำเลยเพื่อให้จำเลยได้มีโอกาสต่อสู้คดี และหากจำเลยไม่มาศาล การพิจารณาจะกระทำมิได้ จะต้องเลื่อนคดี
- 2. การสืบพยานต้องกระทำโดยเปิดเผย คือ ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าฟังได้ แต่มีข้อควรระวังคือการเปิดเผยนี้ต้องไม่เป็นไปในทางโฆษณาเชิญชวน เพราะตามหลักกฎหมายอาญานั้นให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด ซึ่งหลักการนี้สอดคล้องกับหลักกฎหมายในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542 มาตรา 27 ที่กำหนดให้ "ในวันพิจารณาครั้งแรกเมื่อจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลและศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริง..." ซึ่งหากไม่สามารถนำตัวจำเลยมาปรากฏต่อหน้าศาลในขั้นตอนการพิจารณาได้ กระบวนการพิจารณาและสืบพยานก็ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ ศาลต้องจำหน่ายคดีออกจากสารบบความชั่วคราว จนกว่าจะนำตัวจำเลยมาปรากฏต่อศาลได้ ภายในอายุความ จึงจะให้ยกคดีขึ้นพิจารณาต่อไปใหม่

- การจำหน่ายคดีออกจากสารบบความชั่วคราว
- การจำหน่ายคดีออกจากสารบบความชั่วคราวมี 2 กรณีคือ กรณีที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติให้กระทำได้โดยชัดแจ้งและกรณีที่ไม่มีการบัญญัติให้อำนาจไว้โดยชัดแจ้งกรณีกฎหมายให้อำนาจจำหน่ายคดีออกจากสารบบความไว้โดยชัดแจ้ง คือ ในคดีที่มีจำเลยหลายคนและจำเลยบางคนรับสารภาพ เมื่อศาลเห็นสมควรจะสั่งจำหน่ายคดีสำหรับจำเลยที่ปฏิเสธเพื่อให้โจทก์ฟ้องจำเลยที่ปฏิเสธนั้นเป็นคดีใหม่ภายในเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 176 วรรคสอง หรือจะไปเป็นตามหลักแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 14 ในกรณีที่จำเลยวิกลจริตไม่สามารถต่อสู้คดีได้เมื่อได้รับคำยืนยันจากแพทย์ว่าจำเลยวิกลจริตจริงถ้าศาลเห็นสมควรจะจำหน่ายคดีนั้นเสียจากสารบบความก็ได้ โดยเมื่อจำเลยได้รับการรักษาจนสามารถต่อสู้คดีได้แล้วให้โจทก์แถลงเพื่อยกคดีขึ้นพิจารณาต่อไปได้ ถ้าโจทก์ไม่แถลงศาลเรียกแพทย์ผู้ตรวจจำเลยมาแถลงและกำหนดวันนัดพิจารณาได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 496/2536)

- กรณีที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้โดยชัดแจ้ง
- คือ กรณีที่ศาลเห็นว่าคดีดังกล่าวไม่สามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต่อไปได้และจะทำให้คดีค้างอยู่ในสารบบความของศาลโดยใช้เหตุ จึงให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความชั่วคราว เช่น คดีที่จำเลยได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวแล้วหลบหนี ถ้าศาลเห็นสมควรจะจำหน่ายคดีเสียจากสารบบความก็ได้ เมื่อจับจำเลยได้แล้วหากยังอยู่ภายในอายุความให้ยกคดีขึ้นพิจารณาต่อไป

- การพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยทำได้หรือไม่
- (1) โดยหลักแล้วการพิจารณาและสืบพยานกฎหมายบัญญัติให้ต้องกระทำโดยเปิดเผยและกระทำต่อหน้าจำเลย แต่ทั้งนี้ก็มีข้อยกเว้นให้ศาลสามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาและสืบพยานไปโดยปราศจากตัวจำเลยได้ ที่เรียกว่า การพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลย ซึ่งหลักตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 ทวิ กำหนดว่า เมื่อจำเลยมาปรากฏตัวต่อหน้าศาลเพื่อรับทราบข้อกล่าวหาแล้ว เมื่อศาลเห็นสมควรเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ในกรณีดังต่อไปนี้
 1. ในคดีที่มีอัตราโทษอย่างสูงไม่เกินสิบปี จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตามหรือในคดีมีโทษปรับสถานเดียว เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและการสืบพยาน
 2. ในคดีที่มีจำเลยหลายคน ถ้าศาลพอใจคำแถลงของโจทก์ว่า การพิจารณาและการสืบพยานตามที่โจทก์ขอให้กระทำไม่เกี่ยวแก่จำเลยคนใด ศาลจะพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยคนนั้นก็ได้
 3. ในคดีที่มีจำเลยหลายคนถ้าศาลเห็นสมควรจะพิจารณาและสืบพยานจำเลยคนหนึ่งๆลับหลังจำเลยคนอื่นก็ได้
- ในคดีที่ศาลพิจารณาและสืบพยานตาม (2) และ (3) ลับหลังจำเลยคนใด ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด ห้ามมิให้ศาลรับฟังการพิจารณาและการสืบพยานที่กระทำลับหลังนั้นเป็นผลเสียหายแก่จำเลยคนนั้น

- (2) เมื่อจำเลยขัดขวางการพิจารณาคดีตามมาตรา 180 กฎหมายให้อำนาจศาลมีสิทธิที่จะเพิกถอนสิทธิในการเผชิญหน้ากับพยานของจำเลยโดยไล่จำเลยออกจากห้องพิจารณาได้
- (3) กรณีที่ได้มีการส่งตัวแทนไปให้ศาลอื่นสืบแทน ตามมาตรา 230 ในกรณีที่การสืบพยานโดยวิธีอื่นไม่สามารถกระทำได้ กฎหมายกำหนดให้ศาลมีอำนาจที่จะส่งประเด็นไปให้ศาลอื่นสืบพยานหลักฐานแทนได้ และในกรณีที่ตัวจำเลยต้องด้วยข้อยกเว้นตามมาตรา 172 ทวิ ที่การพิจารณาและการสืบพยานนั้นสามารถกระทำลับหลังจำเลยคนนั้นได้ หากจำเลยนั้นไม่ใส่ใจตามประเด็นไปฟังการพิจารณาหรือการสืบพยานในศาลที่รับประเด็นดังกล่าว จำเลยก็อาจจะยื่นคำถามพยานหรือคำแถลงขอให้ตรวจพยานหลักฐานนั้นแทนได้

- (4) พนักงานอัยการขอสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนฟ้อง ตามมาตรา 237 ทวิ และ มาตรา 237 ตร. โดยในมาตรา 237 ทวิ กฎหมายกำหนดให้ก่อนฟ้องคดีต่อศาล พนักงานอัยการมีสิทธิขอสืบพยานบุคคลนั้นไว้ก่อนฟ้องคดีก็ได้ เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ หากมีเหตุอันควรเชื่อที่ว่าพยานบุคคลนั้น
 - 1. จะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร หรือ
 - 2. ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือ
 - 3. เป็นบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากศาลที่พิจารณาคดี หรือ
 - 4. มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการยุ่งเหยิงกับพยานนั้นไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือ
 - 5. มีเหตุจำเป็นอื่นอันเป็นการยากแก่การนำพยานนั้นมาสืบในภายหลัง
- ข้อสังเกต หากพนักงานอัยการจะขอสืบพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานบุคคลไว้ก่อนฟ้อง ก็สามารถทำได้โดยอาศัยมาตรา 237 ตร. ซึ่งให้นำมาตรา 237 ทวิ มาใช้แก่การสืบพยานทุกชนิดไว้ก่อนฟ้องคดี

- (5) พนักงานอัยการขอสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนถึงวันนัดสืบพยาน ตามมาตรา 55/1 โดยกฎหมายกำหนดไว้เฉพาะแต่การขอสืบพยาน บุคคลที่ศาลได้มีการออกหมายเรียกแล้ว แต่ปรากฏว่าพยานโจทก์มี เหตุขัดข้องไม่อาจมาศาลได้หรือเกรงว่าจะเป็นการยากที่จะนำพยานนั้น มาสืบตามที่ศาลนัดไว้ก็ให้พนักงานอัยการขอศาลสืบพยานนั้นไว้ ล่วงหน้าตามมาตรา 173/2 วรรคสองได้ ทั้งนี้ เฉพาะแต่การสืบพยาน บุคคลเท่านั้นไม่รวมถึงพยานหลักฐานชนิดอื่น

- (6) คู่ความขอสืบพยานไว้ก่อนถึงวันนัดสืบพยานตามมาตรา 173/2 วรรคสอง ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมหากศาล เห็นสมควรหรือคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดร้องขอ ศาลจะมีคำสั่งให้สืบ พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญในคดีไว้ล่วงหน้าก่อนถึงวันกำหนด นัดสืบพยานก็ได้ ซึ่งมาตรานี้เป็นช่องทางใหม่ที่ทำให้อำนาจศาลทำการสืบ พยานหลักฐานไว้ล่วงหน้าก่อนคดีถึงวันนัดสืบพยานได้ ไม่ว่าจะเป็นพยาน บุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุหรือพยานผู้เชี่ยวชาญก็ได้ ส่วนเหตุที่จะ ขอให้สืบพยานไว้ล่วงหน้าจะต้องเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความ ยุติธรรมซึ่งมีความหมายกว้างขวางมาก อาจจะเป็นเหตุจำเป็นเพราะพยาน จะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรยากแก่การจะนำมาสืบในภายหน้า หรือพยานนั้นเจ็บป่วยกำลังจะถึงแก่ชีวิต หรือเป็นพยานสำคัญในคดีซึ่งเป็น เอกสารหรือวัตถุกำลังจะสูญหายหรือถูกทำลายก็ได้

- 4. คดีที่จำเลยหลบหนีการพิจารณา

- (1) เมื่อจำเลยซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหลบหนีตามมาตรา 172 ทวิ/1 เมื่อศาลเห็นว่าจำเลยหลบหนีหรือไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยานโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ศาลออกหมายจับจำเลย หากไม่ได้ตัวจำเลยมาภายใน 3 เดือนนับแต่วันออกหมายจับ กฎหมายให้อำนาจศาลเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะให้การพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้าและจำเลยมีทุนายความ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ ทั้งนี้ การพิจารณาและการสืบพยานในคดีดังกล่าวต้องมีใช้ที่มีอัตราโทษประหารชีวิตหรือคดีที่จำเลยมีอายุไม่เกิน 18 ปีในวันที่ถูกฟ้องต่อศาลโดย ทั้งนี้ตามมาตรา 172 ทวิ/1 วรรค 2
- (2) เมื่อจำเลยซึ่งเป็นผู้แทนนิติบุคคลหลบหนีตามมาตรา 172 ทวิ/2 โดยเงื่อนไขเป็นไปทำนองเดียวกันกับมาตรา 172 ทวิ/1 แตกต่างกันตรงที่หากจำเลยเป็นนิติบุคคล กฎหมายกำหนดให้ทำการพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยซึ่งเป็นนิติบุคคลได้โดยที่มีได้จำกัดประเภทของคดี กล่าวคือใช้ได้กับทุกประเภทคดีนั่นเอง

- 5. คดีที่พยานเป็นเด็ก

- มาตรา ๑๗๒ ตีร เว้นแต่ในกรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน ในการสืบพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ให้ศาลจัดให้พยานอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และศาลอาจปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้
- (๑) ศาลเป็นผู้ถามพยานเอง โดยแจ้งให้พยานนั้นทราบประเด็น และข้อเท็จจริงซึ่งต้องการสืบแล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้น ๆ หรือศาลจะถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ก็ได้
- (๒) ให้คู่ความถาม ถามค้าน หรือถามติงผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์
- ในการเบิกความของพยานดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงไปยังห้องพิจารณาด้วย และเป็นหน้าที่ของศาลที่จะต้องแจ้งให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ทราบ

- ก่อนการสืบพยานตามวรรคหนึ่ง ถ้าศาลเห็นสมควรหรือถ้าพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีหรือคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอโดยมีเหตุผลอันสมควรซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าจะเป็นอย่างร้ายแก่เด็กถ้าไม่อนุญาตตามที่ร้องขอ ให้ศาลจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงคำให้การของผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีที่ได้บันทึกไว้ในชั้นสอบสวนตามมาตรา ๑๓๓ ทวิ หรือชั้นไต่สวนมูลฟ้องตามมาตรา ๑๗๑ วรรคสอง ต่อหน้าคู่ความและในกรณีเช่นนี้ให้ถือสื่อภาพและเสียงคำให้การของพยานดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของคำเบิกความของพยานนั้นในชั้นพิจารณาของศาล โดยให้คู่ความถามพยานเพิ่มเติม ถามค้านหรือถามติงพยานได้ ทั้งนี้ เท่าที่จำเป็นและภายในขอบเขตที่ศาลเห็นสมควร
- ในกรณีที่ไม่ได้ตัวพยานมาเบิกความตามวรรคหนึ่งเพราะมีเหตุจำเป็นอย่างยิ่ง ให้ศาลรับฟังสื่อภาพและเสียงคำให้การของพยานนั้นในชั้นสอบสวนตามมาตรา ๑๓๓ ทวิ หรือชั้นไต่สวนมูลฟ้องตามมาตรา ๑๗๑ วรรคสอง เสมือนหนึ่งเป็นคำเบิกความของพยานนั้นในชั้นพิจารณาของศาล และให้ศาลรับฟังประกอบพยานอื่นในการพิจารณาพิพากษาคดีได้

- 6. คดีที่ศาลสั่งให้พิจารณาเป็นการลับเมื่อเห็นสมควร
- มาตรา ๑๗๗ ศาลมีอำนาจสั่งให้พิจารณาเป็นการลับ เมื่อเห็นสมควรโดยพลการหรือโดยคำร้องขอของกลุ่มความฝ่ายใด แต่ต้องเพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศมิให้ล่วงรู้ถึงประชาชน

- ในการพิจารณาคดีนั้นศาลจะพิจารณาโดยไม่เปิดเผย คือ พิจารณาลับก็ได้ ดังที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 177 กำหนดว่า “ศาลมีอำนาจสั่งพิจารณาเป็นการลับ เมื่อเห็นสมควรโดยพลการหรือโดยคำร้องขอของคุณความฝ่ายใดแต่ต้องเพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศมิให้ล่วงรู้ถึงประชาชน”
- เมื่อเป็นการพิจารณาลับบุคคลที่มีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้ คือ โจทก์และทนายความ จำเลยและทนายความ ผู้ควบคุมตัวจำเลย พยานและผู้ชำนาญพิเศษ ล่าม บุคคลที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องและได้รับอนุญาตจากศาล รวมถึงพนักงานศาลและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย จะเห็นได้ว่าแม้จะเป็นการพิจารณาลับก็ไม่สามารถกระทำได้อหากปราศจากตัวจำเลย ตัวอย่างเช่นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1740/2518 ศาลชั้นต้นสั่งให้นำสืบจำเลยบางคนเป็นการลับ ศาลฎีกาเห็นว่าเป็นเรื่องลับที่สุดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงและเพื่อความปลอดภัยมั่นคงของราชอาณาจักรไทยจึงไม่กล่าวถึงรายละเอียดเรื่องราวต่างๆ บุคคล และสถานที่ที่เกี่ยวข้องไว้ในคำพิพากษา

คำพิพากษาและคำสั่งในศาลชั้นต้น

- แบบของคำพิพากษาหรือคำสั่ง
- ในการยกร่างคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลในคดีอาญา จะมีรูปแบบมาตรฐานที่ศาลจะต้องดำเนินการไปในทางเดียวกันหรือที่เรียกว่า “องค์ประกอบของคำพิพากษาหรือคำสั่ง” แบ่งเป็น 2 กรณี คือ

- 1. คำพิพากษาหรือคำสั่งทั่วไป

- มาตรา ๑๘๖ คำพิพากษาหรือคำสั่งต้องมีข้อสำคัญเหล่านี้เป็นอย่างน้อย
- (๑) ชื่อศาลและวันเดือนปี
- (๒) คดีระหว่างใครโจทก์ก็ใครจำเลย
- (๓) เรื่อง
- (๔) ข้อหาและคำให้การ
- (๕) ข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ความ
- (๖) เหตุผลในการตัดสินทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๗) บทมาตราที่ยกขึ้นปรับ
- (๘) คำชี้ขาดให้ยกฟ้องหรือลงโทษ
- (๙) คำวินิจฉัยของศาลในเรื่องของกลางหรือในเรื่องฟ้องทางแพ่ง
- คำพิพากษาในคดีที่เกี่ยวกับความผิดลหุโทษ ไม่จำเป็นต้องมีอนุมาตรา (๔) (๕) และ (๖)

- 2. คำสั่งระหว่างพิจารณา

- คำสั่งระหว่างพิจารณา คือ คำสั่งใดๆ ที่ศาลสั่งออกมาในระหว่างพิจารณาคดีที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสิ้นลง เช่น คำสั่งงดพยานที่สั่ง ตามมาตรา 174 วรรค 4
- ในการทำคำสั่งระหว่างพิจารณาจะต้องมีรายละเอียด ตามมาตรา 187 มาตรา ๑๘๗ คำสั่งระหว่างพิจารณาอย่างน้อยต้องมี
 - (๑) วันเดือนปี
 - (๒) เหตุผลตามกฎหมายในการสั่ง
 - (๓) คำสั่ง

- เงื่อนไขการทำคำพิพากษาหรือคำสั่ง
- มาตรา ๑๙๒ ห้ามมิให้พิพากษา หรือสั่ง เกินคำขอ หรือที่มีได้กล่าวในฟ้อง
- ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริง ดังที่กล่าวในฟ้อง ให้ศาลยกฟ้องคดีนั้น เว้นแต่ข้อแตกต่างนั้นมีใช้ในข้อสาระสำคัญ และทั้งจำเลยมิได้หลงต่อสู้ ศาลจะลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ได้ความนั้นก็ได
- ในกรณีที่ข้อแตกต่างนั้นเป็นเพียงรายละเอียด เช่น เกี่ยวกับเวลาหรือสถานที่ กระทำความผิดหรือต่างกันระหว่างการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์ ข้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก รับของโจร และทำให้เสียทรัพย์ หรือต่างกันระหว่างการ กระทำผิดโดยเจตนา กับประมาท มิให้ถือว่าต่างกันข้อสาระสำคัญ ทั้งมิให้ถือว่าข้อ ที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอหรือเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ เว้นแต่จะปรากฏแก่ศาลว่าการที่ฟ้องผิดไปเป็นเหตุให้จำเลยหลงต่อสู้ แต่ทั้งนี้ศาลจะ ลงโทษจำเลยเกินอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดที่โจทก์ฟ้องไม่ได้

- ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงบางข้อดังกล่าวในฟ้อง และตามที่ปรากฏในทางพิจารณาไม่ใช่เป็นเรื่องที่โจทก์ประสงค์ให้ลงโทษ ห้ามมิให้ศาลลงโทษจำเลยในข้อเท็จจริงนั้น ๆ
- ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามฟ้องนั้นโจทก์สืบสม แต่โจทก์อ้างฐานความผิดหรือบทมาตราผิด ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยตามฐานความผิดที่ถูกต้องได้
- ถ้าความผิดตามที่ฟ้องนั้นรวมการกระทำหลายอย่าง แต่ละอย่างอาจเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง ศาลจะลงโทษจำเลยในการกระทำผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่พิจารณาได้ความก็ได้

- การทำความเข้าใจ ป.วิ.อ. มาตรา 192 ให้ใช้หลักสามัญสำนึกธรรมดาไปก่อน กล่าวคือ การจะพิพากษาคดีได้ในทางอาญาใช้ หลัก ยาย ขอ สืบ
- คำว่า ยาย หมายถึง การบรรยายฟ้อง โดยได้บรรยายครบองค์ประกอบความผิดตามที่บัญญัติไว้ใน ป.วิ.อ. มาตรา 158(5) นั้นเอง
- คำว่า ขอ หมายถึง หมายถึงคำขอท้ายฟ้องที่โจทก์ขอให้ลงโทษจำเลยว่าเป็นไปตามกฎหมายอะไรและมาตราใด ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 158(6) นั้นเอง
- คำว่า สืบ หมายถึง การที่โจทก์จะฟ้องบุคคลใดกล่าวหาว่ากระทำความผิด โจทก์ต้องมีภาระการพิสูจน์ ซึ่งก็คือการสืบพยานซึ่งต้องกระทำต่อหน้าจำเลยตาม ป.วิ.อ. มาตรา 172 วรรคแรก

- 1. เมื่อพิเคราะห์ ป.วิ.อ. มาตรา 192 แล้วจะเห็นว่า ข้อเท็จจริงในคดีอาญาจะปรากฏต่อศาลสองครั้งโดยครั้งแรก เกิดจากการบรรยายฟ้องของโจทก์ ส่วนข้อเท็จจริงครั้งที่สอง จะเกิดขึ้นโดยศาลเป็นผู้บันทึกไว้เมื่อโจทก์นำพยานเข้าสืบซึ่งได้กระทำต่อหน้าจำเลย ข้อเท็จจริงตามที่โจทก์บรรยายมาในฟ้องจะต้องตรงกับข้อเท็จจริงที่ศาลบันทึกไว้ หากข้อเท็จจริงทั้งสองครั้งไม่ตรงกันตามหลักการก็ไม่สามารถจะลงโทษจำเลยได้ แต่ถ้าข้อเท็จจริงทั้งสองครั้งตรงกันศาลก็จะพิจารณาต่อไปว่าโจทก์มีคำขอให้ลงโทษหรือไม่

- 2. สภาพการใช้ ป.วิ.อ. ในทางปฏิบัติจะเกิดขึ้นเมื่อข้อเท็จจริงที่โจทก์บรรยายมาในฟ้องกับข้อเท็จจริงที่ศาลบันทึกไว้ไม่ตรงกัน เมื่อมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น ป.วิ.อ. มาตรา 192 วางหลักให้ศาลปฏิบัติไว้ 2 ประการ คือ
 - 2.1 ห้ามพิพากษาในเรื่องที่ไม่ได้กล่าวในฟ้อง
 - 2.2 หากมีการกล่าวในฟ้องแล้วและนำสืบได้ตามฟ้อง ศาลก็จะดูต่อไปว่าโจทก์ขอให้ลงโทษหรือไม่ หากไม่ขอให้ลงโทษศาลก็จะลงโทษไม่ได้

- 3. เมื่อข้อเท็จจริงไม่ตรงกันตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสองบัญญัติให้ศาลยกฟ้อง เว้นแต่ ข้อแตกต่างนั้นมีใช้ข้อสาระสำคัญ ดังนั้น แม้จะมีข้อแตกต่างกันกฎหมายจึงบังคับให้ศาลพิจารณาต่อไปว่า ข้อแตกต่างนั้นเป็นสาระสำคัญหรือไม่ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสอง
- 3.1 ดังได้บรรยายในห้วงไปบางส่วนแล้วตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคแรก ซึ่งขอให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้เพิ่มเติม

- คำพิพากษาฎีกาที่ 1450/2529
- ป.วิ.อ. มาตรา 158, 192
- ป.อ. มาตรา 59, 80, 288, 297
- จำเลยใช้มีดยาว 8 นิ้ว กว้าง 2 นิ้วแทงผู้เสียหายถูกที่หัวไหล่ 2 แผล ต้องรักษาตัวที่โรงพยาบาล 10 วัน และไม่สามารถประกอบกรณียกิจโดยปกติอีก 2 เดือน โดยไม่ปรากฏว่าตั้งใจเลือกแทงอวัยวะสำคัญนั้น กรณียังฟังไม่ได้ว่าจำเลยมีเจตนาจะฆ่าผู้เสียหาย ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288,80 เมื่อมิได้บรรยายว่าผู้เสียหายได้รับอันตรายสาหัสอย่างไร จึงจะพิพากษาลงโทษจำเลยตาม มาตรา 297 ไม่ได้ คงลงโทษได้เพียง มาตรา 295

- คำพิพากษาฎีกาที่ 1901/2533
- ป.วิ.อ. มาตรา 192
- ป.อ., 288, 295, 297
- จำเลยใช้เหล็กแหลมสำหรับนำหวายในการจักสานยาวทั้งด้ามประมาณ 6 นิ้ว แทงผู้เสียหายที่บริเวณลินีปี่และท้องน้อยข้างซ้ายเป็นบาดแผลขนาด 3 มิลลิเมตร และมีบาดแผลที่กระเพาะอาหารขนาด 0.5 เซนติเมตร จำเลยแทงผู้เสียหายในขณะที่วิวาททำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน ไม่ปรากฏว่าจำเลยมีโอกาเลือกแทงผู้เสียหายที่อวัยวะสำคัญโดยตั้งใจ จึงฟังได้ว่าจำเลยใช้เหล็กแหลมแทงผู้เสียหายโดยเจตนาทำร้าย ไม่ใช่โดยเจตนาฆ่า
- โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288, 80 โดยบรรยายฟ้องด้วยว่าผู้เสียหายได้รับอันตรายสาหัสต้องเจ็บป่วยด้วยอาการทุกขเวทนา และประกอบกรณียกิจตามปกติไม่ได้เกินยี่สิบวันเมื่อทางพิจาร์ณาได้ความว่าจำเลยมีเจตนาทำร้ายร่างกายผู้เสียหายและผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บจนประกอบกรณียกิจไม่ได้เกินกว่ายี่สิบวัน ศาลจึงมีอำนาจพิพากษาลงโทษได้ตาม ป.อาญา มาตรา 297 ประกอบ ป.วิ.อาญา มาตรา 192

- คำพิพากษาฎีกาที่ 5843/2531
- ป.วิ.อ. มาตรา 158, 192 วรรคแรก
- ป.อ. มาตรา 80, 90, 92, 288, 371, 376
- พ.ร.บ.อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 มาตรา 7, 8 ทวิ, 72, 72 ทวิ
- จำเลยใช้อาวุธปืนยิง 1 นัด โดยถืออาวุธปืนกระชับแน่นด้วยมือทั้งสองข้าง ไม่ว่าจำเลยจะยิงตอนที่ผู้เสียหายดูโทรทัศน์ห่างประมาณ 1 เมตร หรือยิงตอนผู้เสียหายลุกขึ้นวิ่งหนีไปห่างประมาณ 4 เมตร หากจำเลยมีเจตนาฆ่าผู้เสียหายแล้ว คงยิงผู้เสียหายได้ไม่ผิดพลาดเพราะอาวุธปืนที่ใช้ยังเป็นอาวุธปืนลูกซองของการที่กระสุนปืนไปถูกหลังคาบ้านแสดงว่าจำเลยกระทำไปเพื่อขู่ผู้เสียหายมิได้ยิงไปโดยเจตนาฆ่า
- แม้คำขอท้ายฟ้องจะระบุขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 376 ไว้ด้วย แต่โจทก์มิได้กล่าวบรรยายมาในฟ้องถึงองค์ประกอบความผิดของมาตรา 376 ดังนี้ ศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลยตามมาตรานี้ไม่ได้เพราะต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคแรก

- 3.2 ในประเด็นของคำขอท้ายฟ้อง มีผลอย่างไรกับการทำคำพิพากษานั้น ขอให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาฎีกาที่ 3323/2527
- ป.วิ.อ. มาตรา 158
- ป.อ. มาตรา 289
- บรรยายฟ้องว่า จำเลยกับพวกได้ร่วมกันใช้อาวุธปืนยิงใส่ ย. โดยเจตนาฆ่า เพื่อจะเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่จำเลยกับพวกได้กระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ ฯลฯ แต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล แต่โจทก์ไม่ได้ระบุอ้างประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 289 มาในคำขอท้ายฟ้อง กรณีมิใช่โจทก์อ้างฐานความผิด หรือบทมาตราผิด แต่โจทก์ไม่ได้ อ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการ กระทำเช่นนั้นเป็น ความผิดตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158(6)มาในฟ้อง ฟ้องโจทก์ฐานพยายามฆ่าตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 289 ประกอบด้วย มาตรา 80 จึงเป็นฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ลงโทษจำเลยสำหรับความผิด ฐานนี้ไม่ได้

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 679/2485
- ป.วิ.อ. มาตรา 158, 192
- กฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 8
- พ.ร.บ.ภาษีชั้นใน แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2476 มาตรา 5, 6
- พ.ร.บ.ภาษีชั้นใน จ.ศ.1248 มาตรา 25, 26
- เมื่อมีกฎหมายใหม่แก้ไขความในกฎหมายเก่าเฉพาะบางบทมาตรา.
โดยบัญญัติให้ยกเลิกบทมาตราเก่าและให้ใช้ความตามกฎหมายใหม่
แทนเช่นนี้. โจทก์ฟ้องอ้างมาตราตามเก่าก็ได้.

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 678/2530
- ป.วิ.อ. มาตรา 158, 192
- ป.อ. มาตรา 91, 358, 365
- จำเลยบุกรุกเข้าบ้านผู้เสียหาย เมื่อคนในบ้านรู้ตัวเรียกจำเลยให้ออกจากห้อง จำเลยกลับพังฝาห้องกระโดดลงจากบ้านหลบหนี ดังนั้นการกระทำฐานบุกรุกสำเร็จลงแล้ว ส่วนการกระทำให้เสียหายเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังจึงเป็นคนละกรรมกัน แม้โจทก์จะมีได้ขอให้เรียงกระทงลงโทษ แต่เมื่อบรรยายฟ้องว่า จำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกันศาลลงโทษ 2กรรมได้ ไม่เกินคำขอ.(ที่มา-สงเสริม)

- 3.3 กรณีนับโทษต่อในคดีอาญาโจทก์ต้องบรรยายมา หากไม่บรรยายมาในฟ้อง ศาล นับโทษต่อให้ไม่ได้ ให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2519/2534
- ป.วิ.อ. มาตรา 163
- ป.อ. มาตรา 22, 335
- โจทก์ฟ้องกล่าวหาว่าจำเลยกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต่อมาได้ขอแก้ไขคำฟ้องว่าจำเลย เป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีอื่นหลายคดีรวมทั้งคดีหมายเลขแดงที่ 2510/2533 ของ ศาลอาญารธนบุรีขอให้นับโทษจำเลยต่อจากคดีดังกล่าว แต่ภายหลังโจทก์ขอแก้ไขคำฟ้อง เกี่ยวกับหมายเลขคดีที่ขอให้นับโทษต่ออีก ซึ่งหลังจากศาลอนุญาตให้แก้ไขคำฟ้องครั้งหลัง แล้ว คำฟ้องโจทก์ไม่มีข้อความระบุว่าจำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีอาญา หมายเลขแดงที่ 2510/2533ของศาลอาญารธนบุรี คงมีแต่คำขอท้ายฟ้องขอให้นับโทษจำเลย ต่อจากคดีดังกล่าว ถือว่าโจทก์มิได้บรรยายฟ้องถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวดังนี้ ศาลจะนับโทษ จำเลยต่อจากโทษในคดีดังกล่าวตามคำขอท้ายฟ้องโดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าวในคำ บรรยายฟ้องไม่ได้ แม้จำเลยให้การรับสารภาพและรับว่าเป็นบุคคลเดียวกับจำเลยใน คดีอาญาต่าง ๆตามที่โจทก์ฟ้องและขอแก้ไขคำฟ้อง ก็หมายความว่าจำเลยยอมรับ ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำบรรยายฟ้องเท่านั้น.

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1282/2531
 - ป.วิ.อ. มาตรา 172 ป.อ. มาตรา 22
 - โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยและขอให้นับโทษจำเลยต่อจากโทษคดีอาญาอื่น จำเลยให้การปฏิเสธ และมีได้มีการสอบถามในเรื่องที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อ ทั้งไม่ปรากฏในสำนวนว่าจำเลยเป็นคนเดียวกับจำเลยในคดีอาญาที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อ ดังนี้ จึงไม่อาจนับโทษจำเลยต่อจากโทษของจำเลยในคดีอาญาที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อ นั้นได้
-
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4477/2530
 - ป.วิ.อ. มาตรา 172, 193 ทวิ ป.อ. มาตรา 22
 - ในข้อหาที่ศาลชั้นต้นลงโทษปรับ 100 บาทนั้น ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 ทวิ การที่ศาลอุทธรณ์รับวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงให้จึงเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกาต้องยกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ เมื่อจำเลยให้การปฏิเสธฟ้องโจทก์และศาลชั้นต้นไม่ได้สอบถามจำเลยว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อหรือไม่จึงนับโทษต่อให้ไม่ได้

- 3.4 ในคดีอาญานั้น บางคดีจะต้องมีการขอให้บวกลโทษที่รอ ประเด็นนี้มีหลักอยู่ว่าแม้โจทก์ไม่บรรยายมาในฟ้องหรือไม่มีคำขอศาลก็บวกลโทษได้ ให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6810/2539
- ป.วิ.อ. มาตรา 158, 192
- ป.อ. มาตรา 58
- ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 58 วรรคหนึ่งซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา(ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2532 มาตรา 4 เมื่อจำเลยแถลงรับตามรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นว่าจำเลยเคยต้องโทษตามคดีอาญาอีกคดีหนึ่งของศาลชั้นต้นจริงและคดีดังกล่าวศาลอุทธรณ์พิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลยฐานมีเหวอื่นอันเป็นยาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองโดยมิได้รับอนุญาตจำคุก 6 เดือนโดยให้รอลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 56 และในระหว่างที่ยังไม่ครบ 2 ปี จำเลยได้มากระทำความผิดคดีนี้เช่นนี้แม้โจทก์จะมีได้บรรยายฟ้องและขอให้บวกลโทษในคดีดังกล่าวเข้ากับโทษคดีนี้แต่เป็นกรณีที่มีความปรากฏแก่ศาลเองจากรายงานการสืบเสาะและพินิจของพนักงานคุมประพฤติทั้งจำเลยก็ยอมรับข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วข้างต้นศาลจึงต้องนำโทษที่รอไว้ในคดีอาญาเรื่องนั้นของศาลชั้นต้นมาบวกเข้ากับโทษในคดีนี้

- คำพิพากษาฎีกาที่ 1081/2544
- ป.วิ.อ. มาตรา 158, 192 วรรคหนึ่ง
- ป.อ. มาตรา 58
- โจทก์ยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องในระหว่างนัดฟังคำพิพากษาศาลชั้นต้นขอให้บวกลโทษจำคุกที่ศาลรื้อการลงโทษไว้อีก 2 คดี แต่ศาลชั้นต้นไม่ได้มีคำสั่งอนุญาตให้โจทก์แก้ไขเพิ่มเติมฟ้อง จึงมีผลเสมือนโจทก์มิได้กล่าวและมีคำขอให้บวกลโทษจำคุกคดีเดิมเข้ากับโทษจำคุกคดีนี้ แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏชัดแจ้งตามรายงานการสืบเสาะและพินิจของพนักงานคุมประพฤติประกอบคำให้การรับสารภาพของจำเลยว่า จำเลยเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกและปรับโทษจำคุกให้รื้อการลงโทษไว้ และภายในเวลาที่ศาลรื้อการลงโทษจำเลยได้กระทำความผิดคดีนี้อีก ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่อยู่ในบังคับที่โจทก์จะต้องบรรยายหรืออ้างมาในฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158(5) หรือ (6) แต่อยู่ในดุลพินิจของศาลที่พิพากษาคดีนี้จะใช้อ่านาจบวกลโทษจำคุกที่รื้อการลงโทษไว้ในคดีก่อนเข้ากับโทษจำคุกในคดีนี้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 58 วรรคหนึ่ง ดังนั้น ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 บวกลโทษจำคุกคดีนี้เข้ากับโทษจำคุกในคดีก่อนจึงชอบแล้ว และไม่เป็นการพิพากษาเกินคำขอหรือ ที่มีได้กล่าวในฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคหนึ่ง

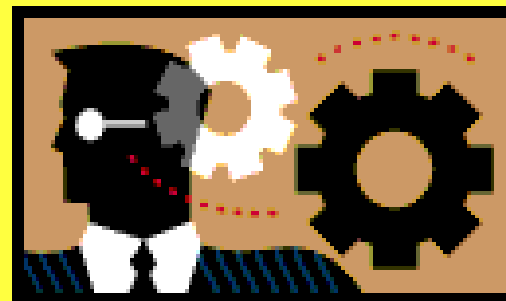
- 3.5 ในคดีอาญาบางกรณีจะต้องขอให้เพิ่มโทษจำเลยฐานไม่เจตนาหลบ กรณีเช่นนี้โจทก์ต้องกล่าวในฟ้องและอ้างกฎหมายมาด้วย ศาลจึงจะเพิ่มโทษจำเลยได้ ให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาฎีกาที่ 1017/2507
- ป.วิ.อ. มาตรา 159, 176
- ป.อ. มาตรา 92
- พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2497 มาตรา 3
- 1. ฟ้องโจทก์กล่าวถึงข้อที่ว่าจำเลยเคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกมาแล้ว อันจะเป็นเหตุให้ถูกเพิ่มโทษ และได้อ้างบทมาตราเรื่องเพิ่มโทษมาในคำขอท้ายฟ้องด้วย เมื่อจำเลยให้การว่าขอรับสารภาพตามฟ้อง ก็ถือได้ว่ารับในข้อเท็จจริงที่โจทก์อ้างมาขอให้เพิ่มโทษด้วย
- 2. บุคคลใดทำเป็นหนังสือตราสารซึ่งมีรายการครบถ้วนบริบูรณ์ตามลักษณะดังที่กล่าวไว้ในมาตรา 987,988 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้วก็เป็นเช็ค เมื่อผู้ทรงนำไปขึ้นเงินไม่ได้ (แม้จะเป็นเพราะบัญชีเงินฝากของบุคคลนั้นปิดเสียแล้วในขณะที่ออกเช็ค) ผู้ออกเช็คก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2497
- 3. ในกรณีออกเช็คล่วงหน้า วันที่เขียนเช็คยังไม่ถือว่าเป็นวันออกเช็ค ต้องถือเอาวันที่ลงในเช็คเป็นวันออกเช็ค และตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2497 มาตรา 3 ต้องถือว่าเป็นวันออกเช็คเป็นวันที่เริ่มการกระทำอันจะก่อให้เกิดความผิด และความผิดได้เกิดขึ้นเมื่อธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน เมื่อยังไม่เกิน 5 ปีนับแต่วันที่พ้นโทษในคดีเรื่องก่อน ย่อมเพิ่มโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 92 ได้ (ประชุมใหญ่ ครั้งที่ 17/2507, 18/2507 และ 29/2507)

- คำพิพากษาฎีกาที่ 1742/2528
- ป.อ. มาตรา 56, 58 วรรคสอง, 92
- พ.ร.บ.ฝิ่น พ.ศ.2472 มาตรา 53, 68
- คำว่าพ้นโทษตามมาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติฝิ่น พ.ศ.2472 ก็คือพ้นโทษที่ได้รับจริงๆ ในคดีก่อนเมื่อในคดีก่อนจำเลยไม่ได้รับโทษจำคุกโดยศาลรอกการลงโทษไว้มีกำหนด 1 ปีจึงไม่มีวันพ้นโทษจำคุกที่จะถือเอาเป็นเกณฑ์ในการเพิ่มโทษจำเลยได้และการที่ศาลรอกการลงโทษจำคุกไว้ ก็ไม่ใช่โทษซึ่งเมื่อครบ 1 ปีตามที่รอไว้แล้วจะได้เป็นการพ้นโทษไปได้ในตัวทั้ง มาตรา 58 วรรคสองแห่งประมวลกฎหมายอาญาก็บัญญัติไว้ด้วยว่าถ้าภายในเวลาที่ศาลได้กำหนดตามมาตรา 56 ผู้นั้นมิได้กระทำความผิดดังกล่าวในวรรคแรกของ มาตรา 58 นั้น ก็ให้ผู้นั้นพ้นจากการที่จะถูกลงโทษในคดีนั้นซึ่งก็แสดงอยู่ชัดแจ้งว่าผู้นั้นหรือจำเลยไม่เคยถูกลงโทษมาก่อนนั่นเองกรณีจึงถือไม่ได้ว่าจำเลยพ้นโทษแล้วยังไม่ครบ 3 ปี มากระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติฝิ่นนี้อีกจึงเพิ่มโทษจำเลยตามมาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติฝิ่น พ.ศ.2472 ไม่ได้

- 3.6 ในเรื่องของกลาง มีหลักการปฏิบัติอย่างไรให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาฎีกาที่ 3705/2530
- ป.วิ.อ. มาตรา 2 (4), 192, 195 วรรคสอง
- ป.อ. มาตรา 287
- พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 4, 6
- ลิขสิทธิ์ที่บุคคลสามารถเป็นเจ้าของได้ จะต้องเป็นลิขสิทธิ์ในงานที่ตน สร้างสรรค์ โดยชอบ ด้วยกฎหมาย แต่เมื่อปรากฏว่าวีดีโอเทปของกลาง 1 ที่โจทก์อ้างว่าเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ มีบท แสดงการร่วมเพศระหว่างหญิงและชาย บาง ตอนอันเป็นภาพลามก ซึ่งผู้ใดทำหรือมีไว้หรือ มีส่วนเกี่ยวข้องในการค้า เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 287 งานของโจทก์ดังกล่าวจึงมิใช่ งานสร้างสรรค์ ตามความหมายแห่ง พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 โจทก์จึงไม่ใช่เจ้าของลิขสิทธิ์ ไม่ใช่ผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2(4) และไม่มีอำนาจฟ้อง วีดีโอเทปของกลาง 2 ที่จำเลย อ้างส่งต่อศาลในระหว่างการพิจารณาไม่ใช่ของกลางที่พนักงานสอบสวนได้ยึดไว้ในคดี และ โจทก์มิได้มีคำขอให้ริบ แม้วีดีโอเทปดังกล่าวจะมีภาพลามกรวมอยู่ด้วยอย่างเดียวกันกับ วีดีโอเทปของกลาง 1 ศาลก็ไม่มีอำนาจสั่งริบตาม ป.วิ.อ.มาตรา 192 ปัญหาดังกล่าวเป็น ปัญหาเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้จะไม่มีฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกาก็มี อำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้.

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 2

ครั้งที่ 9-10

ป.วิ.อ. มาตรา 192 (ต่อ)

- 4. ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสอง บัญญัติว่า ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้อง ให้ศาลยกฟ้องคดีนั้น เว้นแต่ข้อแตกต่างนั้นมีใช้ในข้อสาระสำคัญและทั้งจำเลยมิได้ลงต่อสู้อยู่ ศาลจะลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ได้ความนั้นก็ได้อีก
- ในการอ้างมาตรา 192 วรรคสอง ไปใช้นั้นให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 14783/2555
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 พิกัดภาษีไม่เกินฟอง
- มาตรา 195 ข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย
- โจทก์ฟ้องว่า จำเลยลักเงินของโจทก์ร่วม แต่ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในทางพิจารณา ฟังไม่ได้ว่าจำเลยลักเงินโจทก์ร่วมและฟังได้ว่าจำเลยฉ้อโกงธนาคารเป็นความผิดต่อ ผู้เสียหายต่างคนจากที่โจทก์บรรยายฟ้อง จึงเป็นข้อเท็จจริงแตกต่างจากที่กล่าวใน ฟ้องในข้อสาระสำคัญไม่อาจลงโทษจำเลยฐานฉ้อโกงได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสอง และไม่อาจสั่งให้จำเลยคืนเงินแก่โจทก์ร่วมได้ ซึ่งเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่ เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยแม้จำเลยไม่ยกขึ้นฎีกาศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นอ้างได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225
- หมายเหตุ
- ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 14783/2555 นี้ หากได้ความว่า คดีนี้เป็นผู้เสียหายคน เดียวกัน กล่าวคือ ไม่ว่าจำเลยจะลักเงินหรือฉ้อโกงเงินของผู้เสียหายก็จะเป็นกรณีที่ ข้อแตกต่างนั้นเป็นเพียงรายละเอียดตาม ป.วิ.อ.มาตรา 192 วรรคสาม

- คำพิพากษาฎีกาที่ 9663/2554
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสอง ข้อเท็จจริงในทางพิจารณาแตกต่างกับฟ้อง
- แม้ทางพิจารณาจะได้ความว่า ความผิดฐานยักยอกที่โจทก์ฟ้องแท้จริงแล้วเป็นความผิดฐานฉ้อโกง แต่เป็นความผิดต่อผู้เสียหายต่างคนจากที่โจทก์บรรยายในฟ้องจึงเป็นข้อเท็จจริงแตกต่างจากที่กล่าวในฟ้องในข้อที่เป็นสาระสำคัญไม่อาจลงโทษจำเลยฐานฉ้อโกงได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสอง

- คำพิพากษาฎีกาที่ 12970/2555
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 พิกษาไม่เกินฟ้อง
- มาตรา 213 เหตุในลักษณะคดี
- โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ 3 และที่ 4 เป็นผู้ก่อให้จำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวกกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ด้วยการใช้ จ้าง วาน มิได้ฟ้องว่าจำเลยที่ 3 และที่ 4 เป็นผู้ลงมือกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณาฟังได้ว่า จำเลยที่ 3 และที่ 4 กระทำความผิดฐานรับของโจร จึงแตกต่างกับข้อเท็จจริงในฟ้องในข้อสาระสำคัญ ย่อมไม่อาจลงโทษจำเลยที่ 3 และที่ 4 ในความผิดฐานรับของโจรได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสอง ต้องพิพากษายกฟ้อง แม้จำเลยที่ 4 มิได้ฎีกาแต่เป็นเหตุส่วนลักษณะคดี ศาลฎีกามีอำนาจพิพากษาให้มีผลถึงจำเลยที่ 4 ด้วย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 213 ประกอบมาตรา 225

- 5. การนำ ป.วิ.อ. มาตรา 192 ไปใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดี
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสาม บัญญัติว่า ในกรณีที่ข้อแตกต่างนั้นเป็นเพียงรายละเอียด เช่น เกี่ยวกับเวลาหรือสถานที่กระทำความผิด หรือต่างกันระหว่างการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์ ฉ้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก รับของโจร และทำให้เสียทรัพย์หรือต่างกันระหว่างการกระทำผิดโดยเจตนา กับประมาท มิให้ถือว่าต่างกันในเรื่องสาระสำคัญ ทั้งมิให้ถือว่าข้อที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอหรือเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ เว้นแต่จะปรากฏแก่ศาลว่า การที่ฟ้องผิดไปนั้นเป็นเหตุให้จำเลยหลงต่อสู้ แต่ทั้งนี้ศาลจะลงโทษจำเลยเกินอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดที่โจทก์ฟ้องไม่ได้

- 1. ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสาม เป็นบทขยายของ มาตรา 192 วรรคสอง ที่ว่า ข้อเท็จจริงอย่างไรที่กฎหมาย ถือว่า “ไม่ใช่ข้อสาระสำคัญ” และในขณะที่เดียวกันมาตรา 192 วรรคสามนี้ ยังเป็นการยกเว้นหลักการของวรรคหนึ่ง ไว้ด้วยว่ากรณีใดบ้างถือว่าไม่เกินคำขอก็ดีหรือที่ไม่ได้ บรรยายในฟ้องก็ดี

- 2. ให้พิจารณาศึกษาการใช้มาตรา 192 วรรคสาม จากคำพิพากษาศาลฎีกา ดังต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 678/2556
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 พิกษาไม่เกินฟอง
- ถนนที่เกิดเหตุเป็นทางสาธารณะหรือไม่เป็นองค์ประกอบของความผิดตาม ป.อ. มาตรา 229 และมาตรา 386 ที่โจทก์ขอให้ลงโทษ ส่วนถนนที่เกิดเหตุขึ้นทะเบียนเป็นทางหลวงชนบทหรือไม่เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่กระทำความผิด ซึ่งจำเลยนำสืบต่อผู้ในข้อสาระสำคัญว่า ถนนที่เกิดเหตุเป็นที่ส่วนบุคคลของ จ. ภรรยาจำเลย มีใช้ทางสาธารณะโดยมิได้ลงต่อผู้ จึงรับฟังข้อเท็จจริงที่ได้ความนั้นลงโทษจำเลยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสองและวรรคสาม
- จำเลยนำไม้ไผ่หลายลำมาปักลงบนพื้นถนนและสร้างคานไม้ไผ่เป็นแนวขวางพาดปิดกั้นถนน อันเป็นทางสาธารณะให้อยู่ในลักษณะอันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่การจราจร และมิได้รับอนุญาตอันชอบด้วยกฎหมาย การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 229 และมาตรา 386

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 16081-16083/2555
- ป.วิ.อ. มาตรา 192
- โจทก์ทั้งสามไม่ได้ครอบครองที่ดินและต้นสนและไม่ทราบแน่นอนว่าต้นสนอยู่ในที่ดินตำแหน่งใด จำเลยเป็นผู้จัดการดูแลต้นสนในที่ดินของโจทก์ทั้งสาม ต้นสนของโจทก์ทั้งสามอยู่ในความครอบครองของจำเลย การที่จำเลยตัดต้นสนโดยไม่แจ้งให้โจทก์ทั้งสามทราบหรือได้รับความยินยอมจากโจทก์ทั้งสาม และจำเลยรับเงินค่าต้นสนทั้งหมดไปเป็นประโยชน์ของตนเองไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ต้นสนแต่เป็นความผิดฐานยกยอก ซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้ตาม ป.อ. มาตรา 356 โจทก์ทั้งสามทราบว่าต้นสนถูกตัดเดือนกุมภาพันธ์ 2541 โจทก์ทั้งสามฟ้องคดีนี้วันที่ 30 มกราคม 2544 โดยมีได้ร้องทุกข์ภายใน 3 เดือน นับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด คดีเป็นอันขาดอายุความตาม ป.อ. มาตรา 96
- แม้การกระทำผิดฐานลักทรัพย์ ยกยอก ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสาม มิให้ถือว่าต่างกันในเรื่องข้อสาระสำคัญ แต่เมื่อการกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานยกยอกอันเป็นความผิดอันยอมความได้ คดีโจทก์ทั้งสามจึงขาดอายุความ

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2129/2537
- ป.วิ.อ. มาตรา 120, 192 วรรคสาม
- โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยที่ 2 ในข้อหาความผิดฐานปล้นทรัพย์แต่ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางพิจารณากลับฟังได้ว่า จำเลยที่ 2 กระทำความผิดฐานรับของโจร ดังนี้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคสาม บัญญัติว่า ข้อแตกต่างดังกล่าวเป็นข้อแตกต่างในรายละเอียดมิให้ถือว่าแตกต่างในข้อสาระสำคัญ ทั้งนี้ให้ถือว่าข้อที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอ หรือเป็นข้อหรือเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ ประกอบกับจำเลยที่ 2 ไม่ได้หลงข้อต่อสู้ จึงขอขบที่ศาลจะลงโทษจำเลยที่ 2 ในความผิดฐานรับของโจรได้ ส่วนการที่พนักงานสอบสวน มิได้แจ้งข้อกล่าวหาและสอบสวนจำเลยที่ 2 ในข้อหาฐานรับของโจรเป็นเรื่องที่กฎหมายห้ามมิให้พนักงานอัยการนำคดีในข้อหาดังกล่าวมาฟ้องต่อศาลเท่านั้น

- คำพิพากษาฎีกาที่ 3333/2545
- ป.วิ.อ. มาตรา 192
- ป.อ. มาตรา 334, 335 (11)
- การที่มีผู้นำเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้เสียหายไปเก็บไว้ที่ท้ายกระบะไปรงรถยนต์ของผู้เสียหายคันที่ให้จำเลยนำไปใช้ในการทำงาน โดยจำเลยไม่ทราบมาก่อนดังที่จำเลยเบิกความกล่าวอ้างนั้น ยังถือมิได้ว่าผู้เสียหายได้สละการครอบครองเครื่องคอมพิวเตอร์แต่อย่างใด เครื่องคอมพิวเตอร์จึงยังอยู่ในความยึดถือของผู้เสียหาย และจำเลยควรจะรู้ว่าผู้เสียหายจะต้องติดตามเอาเครื่องคอมพิวเตอร์คืน การที่จำเลยยอมให้นาย ณ. นำเครื่องคอมพิวเตอร์ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว จึงเป็นการที่จำเลยเอาเครื่องคอมพิวเตอร์ไปจากการครอบครองของผู้เสียหายเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานลักทรัพย์หาใช่ความผิดฐานยักยอกไม่

- คำพิพากษาฎีกาที่ 2912/2550
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสาม, 192 วรรคสอง, 215, 225
- ป.อ. มาตรา 337 วรรคหนึ่ง, 339
- จำเลยชู้เชิญผู้เสียหายโดยกล่าวอ้างแสดงตัวว่าเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ และชู้ว่าจะยัดยาบ้าให้เท่านั้น การกระทำของจำเลยที่ชู้เชิญผู้เสียหายไม่เข้าลักษณะเป็นการชู้เชิญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย อันจะเป็นความผิดฐานร่วมกันชิงทรัพย์ตาม ป.อ. มาตรา 339 แต่เข้าลักษณะเป็นการข่มขืนใจผู้เสียหายให้ยอมให้จำเลยได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินโดยชู้เชิญว่าจะทำอันตรายต่อเสรีภาพของผู้เสียหายผู้ถูกชู้เชิญ อันเป็นความผิดฐานกรรโชกตาม ป.อ. มาตรา 337 วรรคหนึ่ง ซึ่งแม้ข้อเท็จจริงที่พิจารณาได้ความจะแตกต่างจากที่โจทก์กล่าวในฟ้องก็ตาม แต่การชิงทรัพย์และกรรโชกก็เป็นการชู้เชิญเอาทรัพย์ของผู้เสียหายไปเช่นเดียวกัน จึงถือไม่ได้ว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับฟ้องในสาระสำคัญ อันจะเป็นเหตุให้ศาลต้องยกฟ้อง เมื่อจำเลยไม่หลงต่อสู้ ศาลย่อมมีอำนาจลงโทษจำเลยฐานร่วมกันกรรโชกตามที่พิจารณาได้ความได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสาม ประกอบวรรคสอง และมาตรา 215 ประกอบมาตรา 225

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9244/2553
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสอง
- โจทก์ฟ้องว่า จำเลยใช้กำลังทำร้ายผู้เสียหายโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจตาม ป.อ. มาตรา 391 ซึ่งเป็นความผิดลหุโทษ แต่ข้อเท็จจริงได้ความว่า ผลร้ายเกิดแก่บุคคลอื่นซึ่งเป็นบุคคลที่โจทก์มิได้บรรยายมาในฟ้อง การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานพยายามทำร้ายผู้เสียหายและฐานทำร้ายบุคคลอื่นโดยพลาดไป เป็นกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท ซึ่งโจทก์ยอมฟ้องจำเลยลงโทษได้ทุกบทหรือบทหนึ่งบทใดได้ ดังนั้น ข้อเท็จจริงว่า การกระทำของจำเลยทำให้ผู้ใดได้รับผลร้ายจึงเป็นข้อสำคัญ การที่โจทก์กล่าวมาในฟ้องว่าผลร้ายเกิดเหตุแก่ผู้เสียหายเท่านั้น จึงเป็นข้อแตกต่างในข้อสาระสำคัญ มิใช่ข้อแตกต่างที่เป็นเพียงรายละเอียดที่ศาลจะลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ได้ความนั้นได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสอง จึงลงโทษจำเลยฐานทำร้ายบุคคลที่โจทก์มิได้บรรยายมาในฟ้องมิได้ และเมื่อฐานพยายามกระทำผิดลหุโทษต่อผู้เสียหายไม่ต้องรับโทษ ศาลก็ต้องยกฟ้อง

- คำพิพากษาฎีกาที่ 4166/2550
- ป.วิ.อ. มาตรา 158 (5), 192 วรรคสอง
- ป.อ. มาตรา 60, 80, 90, 288
- การที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิง ส. กระสุนปืนถูก ส. และยังพลาดไปถูก อ. ด้วยนั้น การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานพยายามฆ่า ส. และฐานพยายามฆ่า อ. โดยพลาด แม้โจทก์จะมีได้บรรยายฟ้องว่าการกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นการกระทำโดยพลาดมาด้วย ก็ไม่ถือว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงที่กล่าวในฟ้อง อันจะเป็นเหตุให้ศาลต้องพิพากษายกฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 และการกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นการกระทำกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท

- คำพิพากษาฎีกาที่ 5855/2550
- ป.วิ.อ. มาตรา 2 (4), 192
- ป.อ. มาตรา 335
- คำว่า “ผู้เสียหาย” ในความผิดฐานลักทรัพย์ไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์ที่ถูกลักไป บุคคลที่เป็นผู้ครอบครองทรัพย์ที่ถูกลักไปก็เป็นผู้เสียหายได้ คดีนี้ได้ความว่าจำเลยทั้งสองซึ่งเป็นลูกจ้างของโจทก์ร่วมได้ร่วมกันลักอาหารสัตว์ส่วนหนึ่งในระหว่างทางที่โจทก์ร่วมขนส่งเพื่อส่งมอบให้แก่บริษัท ช. ผู้ซื้อ ระหว่างการขนส่งอาหารสัตว์ที่บรรทุกในรถยนต์คันเกิดเหตุ อาหารสัตว์เหล่านั้นจึงยังคงอยู่ในความครอบครองของโจทก์ร่วม โจทก์ร่วมย่อมได้รับความเสียหายจากการกระทำของจำเลยทั้งสอง เนื่องจากโจทก์ร่วมมีหน้าที่จำต้องส่งมอบอาหารสัตว์ให้ครบจำนวนแก่บริษัท ช. ผู้ซื้อ โจทก์ร่วมจึงมีฐานะเป็นผู้เสียหายในเหตุคดีนี้อยู่ด้วย ไม่ว่ากรรมสิทธิ์ในอาหารสัตว์ที่โจทก์ร่วมตกลงขายได้โอนไปยังบริษัท ช. เพราะมีการชั่งน้ำหนักอันเป็นการบ่งตัวทรัพย์สินนั้นออกเป็นทรัพย์เฉพาะสิ่งตั้งแต่ต้นทางการขนส่ง โดยผลของกฎหมายตาม ป.พ.พ. มาตรา 460 วรรคแรก แล้วหรือไม่ก็ตาม โจทก์ร่วมจึงมีสิทธิเข้าดำเนินคดีเป็นโจทก์ร่วมในคดีนี้โดยชอบ แม้ขณะเกิดเหตุหากกรรมสิทธิ์ในอาหารสัตว์ดังกล่าวได้โอนไปยังบริษัท ช. เสียก่อนแล้วโดยผลของกฎหมายอันเป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณาว่าจำเลยทั้งสองลักทรัพย์ที่เป็นกรรมสิทธิ์ของบริษัท ช. ขณะอยู่ในความครอบครองโจทก์ร่วมผู้เป็นนายจ้างของจำเลยทั้งสองซึ่งแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้องซึ่งบรรยายว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันลักทรัพย์ของโจทก์ร่วม กรณีก็เป็นข้อแตกต่างที่มีใช้ข้อสาระสำคัญและจำเลยทั้งสองมิได้หลงข้อต่อสู้ ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจลงโทษจำเลยทั้งสองตาม ป.อ. มาตรา 335 (7) (11) วรรคสอง ประกอบด้วยมาตรา 83 ตามข้อเท็จจริงที่ได้ความนั้นได้

- คำพิพากษาฎีกาที่ 1404/2553
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสอง
- โจทก์ฟ้องว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนให้แก่สายลับ แต่ทางพิจารณาได้ความว่า จำเลยที่ 2 จำหน่ายเมทแอมเฟตามีนให้แก่จำเลยที่ 1 อันเป็นการจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนระหว่างจำเลยทั้งสองด้วยกันเอง ไม่เกี่ยวกับสายลับ ดังนี้ ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาจึงแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้องในข้อสาระสำคัญ ศาลต้องยกฟ้องในความผิดดังกล่าวตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสอง จำเลยที่ 2 จึงไม่มีความผิดฐานจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนให้แก่จำเลยที่ 1 ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

- 6. การนำ ป.วิ.อ. มาตรา 192 ไปใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดีตาม มาตรา 192 วรรคสี่
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสี่ บัญญัติว่า ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงบางข้อ ดังกล่าวในฟ้องและตามที่ปรากฏในทางพิจารณาไม่ใช่เป็นเรื่องที่โจทก์ ประสงค์ให้ลงโทษ ห้ามมิให้ศาลลงโทษจำเลยในข้อเท็จจริงนั้นๆ
- 1. ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสี่ เป็นกรณี “ข้อเท็จจริงที่โจทก์ไม่ ประสงค์จะให้ลงโทษ” ให้พิจารณาศึกษาจากคำพิพากษาฎีกา ดังต่อไปนี้

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7884/2544
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสี่
- ป.อ. มาตรา 336
- ผู้เสียหายเป็นเจ้าพนักงานตำรวจเข้าทำการจับกุมผู้เล่นการพนันขณะเข้าจับกุม ผู้เสียหายใช้กล้องถ่ายรูปผู้เล่นการพนัน ครั้นจะถ่ายรูปภาพที่สอง จำเลยที่ 1 ได้เข้าไปกระชากกล้องถ่ายรูปจากมือผู้เสียหายไป และต่อว่าผู้เสียหายพร้อมกับร่วมกับพวกกลุ่มมั่วทำร้ายผู้เสียหาย โดยผู้เสียหายไม่ได้รับกล้องถ่ายรูปคืนดังนี้ แสดงให้เห็นว่าจำเลยกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง ลักษณะการกระทำของจำเลยจึงเป็นการฉกฉวยเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปซึ่งหน้าโดยทุจริต จึงเป็นความผิดฐานฉกฉวยทรัพย์สิน
- โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยกับพวกปล้นทรัพย์สินของผู้เสียหายไปโดยไม่บรรยายว่า จำเลยที่ 1 กับพวกฉกฉวยพาทรัพย์สินนี้ไปต่อหน้าอันเป็นองค์ประกอบความผิดฐานฉกฉวยทรัพย์สินและคำขอท้ายฟ้องก็ได้ขอให้ลงโทษฐานฉกฉวยทรัพย์สิน จึงเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ได้ประสงค์ให้ลงโทษฐานฉกฉวยทรัพย์สินด้วยจะลงโทษฐานฉกฉวยทรัพย์สินไม่ได้ คงลงโทษจำเลยได้ในความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335(1) วรรคแรกเท่านั้น

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9024/2550
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคหนึ่ง, 192 วรรคสี่
- ป.อ. มาตรา 90
- การที่โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยใช้อาวุธมีดแทงผู้ตายบริเวณอกด้านซ้ายโดยมีเจตนาฆ่าและไตร่ตรองไว้ก่อน แล้วจำเลยใช้มีดแทงผู้ตายซ้ำอีก แต่ผู้เสียหายเข้ากันไว้เป็นเหตุให้มีดพลาดไปถูกผู้เสียหายที่ต้นแขนซ้ายได้รับบาดเจ็บ ส่วนผู้ตายถึงแก่ความตาย แสดงว่าโจทก์ประสงค์จะให้ลงโทษจำเลยเพียงกรรมเดียวในความผิดฐานฆ่าผู้ตายและพลาดไปถูกผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บ อันเป็นการกระทำความผิดต่อกฎหมายหลายบท ซึ่งต้องลงโทษจำเลยตามกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตาม ป.อ. มาตรา 90 ดังนั้น แม้ข้อเท็จจริงตามทางพิจารณาจะได้ความว่า นอกจากจำเลยมีเจตนาฆ่าผู้ตายแล้วจำเลยยังทำร้ายผู้เสียหายอันเป็นความผิดอีกกรรมหนึ่งแยกต่างหากจากกันก็ตาม ก็เป็นเรื่องข้อเท็จจริงที่กล่าวในฟ้องและตามที่ปรากฏในทางพิจารณาไม่ใช่เรื่องที่โจทก์ประสงค์ให้ลงโทษตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสี่ จึงไม่อาจลงโทษจำเลยในความผิดฐานทำร้ายผู้เสียหายจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายอีกกระทงหนึ่งได้ เพราะเป็นการพิพากษาเกินคำขอหรือที่มีได้กล่าวในฟ้องต้องห้ามตามมาตรา 192 วรรคหนึ่ง คงลงโทษจำเลยได้เฉพาะในความผิดฐานฆ่าผู้ตายเท่านั้น

- คำพิพากษาฎีกาที่ 2853/2539
- ป.วิ.อ. มาตรา 192, 195, 225
- ป.อ. มาตรา 364, 365
- การที่จำเลยเข้าไปในบ้านผู้เสียหายเพื่อชมรายการโทรทัศน์โดยได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายนั้นยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยเข้าไปโดยไม่มีเหตุอันสมควรและมีเจตนารบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้เสียหายถึงแม้ว่าในขณะที่จำเลยจะออกจากบ้านได้ถือโอกาสกระทำอนาจารแก่ผู้เสียหายก็ตามการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 364 และเมื่อไม่เป็นความผิดตามมาตรา 365(1)(3) ด้วย ส่วนที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 ฟังว่าเมื่อผู้เสียหายให้จำเลยกลับออกจากบ้านไปแล้วจำเลยใช้กำลังประทุษร้ายกระทำอนาจารแก่ผู้เสียหายเป็นกรณีนี้ที่จำเลยไม่ยอมออกจากบ้านผู้เสียหายเมื่อผู้เสียหายให้ออกไปจึงมีความผิดฐานบุกรุกนั้นเป็นการพิพากษาเกินคำขอไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 192 วรรคหนึ่งและวรรคสี่เพราะโจทก์ไม่ได้บรรยายถึงเหตุที่จำเลยไม่ยอมออกถือว่าโจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษจำเลยฐานบุกรุกด้วยเหตุดังกล่าวจึงลงโทษจำเลยด้วยเหตุนี้ไม่ได้และปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 195 วรรคสอง ประกอบด้วยมาตรา 225 ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เอง

- คำพิพากษาฎีกาที่ 3454/2543
- ป.วิ.อ. มาตรา 192
- ป.อ. มาตรา 138, 289
- แม้โจทก์จะบรรยายข้อเท็จจริงไว้ในคำฟ้องว่า หลังจากจำเลยขับรถด้วยความประมาทแล้วผู้เสียหายทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าพนักงานจราจรและได้รับแจ้งเหตุให้สกัดจับจำเลยได้ออกมายืนสกัดอยู่กลางถนนและให้สัญญาณมือให้จำเลยหยุดรถเพื่อจับกุมดำเนินคดี อันเป็นการปฏิบัติการตามหน้าที่ แต่จำเลยขับรถพุ่งเข้าชนผู้เสียหายทั้งสองโดยเจตนาฆ่าเพื่อขัดขวางการจับกุม ซึ่งเป็นความผิดฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 138 วรรคสอง แต่โจทก์ก็ได้อ้างบทมาตราดังกล่าวซึ่งโจทก์ถือว่าเป็นความผิดและขอให้ลงโทษจำเลยมาในคำขอท้ายฟ้องคงอ้างเฉพาะมาตรา 289,80 เห็นได้ว่าโจทก์มิได้ประสงค์จะให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ด้วย จึงไม่อาจลงโทษจำเลยในความผิดฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคสี่

- คำพิพากษาฎีกาที่ 8268/2550
- พ.ร.บ.จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 มาตรา 6
- ป.วิ.อ. มาตรา 158, 192 วรรคสี่
- ป.อ. มาตรา 80, 83, 288, 289, 371
- พ.ร.บ.อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 มาตรา 7, 8 ทวิ, 72, 72 ทวิ
- โจทก์บรรยายฟ้องเพียงว่าจำเลยกับพวกร่วมกันพยายามฆ่าผู้เสียหายซึ่งเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 288 ประกอบมาตรา 80 และ 83 แม้โจทก์จะอ้างมาตรา 289 มาในคำขอท้ายฟ้องด้วย แต่โจทก์มิได้บรรยายฟ้องว่า จำเลยพยายามฆ่าผู้เสียหายอย่างไร จึงมีลักษณะเป็นเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา 289 ศาลจึงลงโทษจำเลยตามมาตรา 289 ไม่ได้ เพราะเป็นเรื่องนอกเหนือไปจากที่โจทก์ฟ้องและไม่ใช่เรื่องที่โจทก์ประสงค์ให้ลงโทษ คงลงโทษจำเลยได้เพียงฐานร่วมกันพยายามฆ่าผู้เสียหายเท่านั้นตาม ป.วิ.อ. มาตรา 158 และ 192 วรรคสี่ ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวฯ มาตรา 6
- ความผิดฐานมีอาวุธปืนและฐานพาอาวุธปืนโดยไม่ได้รับใบอนุญาตโจทก์มิได้นำสืบว่า อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่พวกของจำเลยใช้ในการพยายามฆ่าผู้เสียหายนั้น เป็นอาวุธปืนที่จำเลยมิได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ให้มีและให้พาติดตัวไปตามกฎหมาย ทั้งโจทก์ก็มิได้อาวุธปืนดังกล่าวมาเป็นของกลาง ในชั้นสอบสวนก็ไม่ปรากฏว่าพนักงานสอบสวนได้สอบคำให้การจำเลยเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้เลย จึงไม่อาจลงโทษจำเลยฐานมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาตและฐานพาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะตาม พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ ได้ คงลงโทษได้เพียงในความผิดฐานพาอาวุธติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะตาม ป.อ. มาตรา 371 เท่านั้น

- 7. การนำ ป.วิ.อ. มาตรา 192 ไปใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดีตาม มาตรา 192 วรรคห้า
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคห้า บัญญัติว่า ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตาม ฟ้องนั้นโจทก์สืบสมแต่โจทก์อ้างฐานความผิดหรือบทมาตราผิด ศาลมี อำนาจลงโทษจำเลยตามฐานความผิดที่ถูกต้องได้
- 1. ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคห้า เป็นกรณี “ข้อเท็จจริงตามฟ้อง โจทก์สืบสม แต่อ้างฐานความผิดมาในฟ้องผิดไป” ให้พิจารณาศึกษา จากคำพิพากษาฎีกาดังต่อไปนี้

- คำพิพากษาฎีกาที่ 1173/2539
- ป.วิ.อ. มาตรา 192
- ป.อ. มาตรา 157, 172, 174
- ข้อความที่จำเลยที่3แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนตรงกับสภาพที่จำเลยที่2ไปพบเห็นมาจึงเป็นเรื่องที่จำเลยที่3แจ้งข้อความตรงตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏส่วนการกระทำของโจทก์จะเป็นความผิดต่อกฎหมายตามที่จำเลยที่3แจ้งหรือไม่สำคัญ เพราะการแจ้งข้อความหมายถึงแจ้งข้อเท็จจริงไม่เกี่ยวกับข้อกฎหมายจึงไม่ผิดฐานแจ้งความเท็จ พนักงานของสำนักงานตลาดกรุงเทพมหานครได้รับเงินเดือนจากงบประมาณรายจ่ายของการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานครตามข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานครไม่ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนของ กรุงเทพมหานครถือว่าไม่มีฐานะเป็นข้าราชการจึงไม่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา157 ศาลจะมีอำนาจลงโทษจำเลยในฐานะความผิดหรือบท มาตราที่ถูกต้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา192วรรคห้าได้ นั้นต้องเป็นกรณีที่ข้อเท็จจริงตามฟ้องนั้นโจทก์สืบสมฟังได้ว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามที่กล่าวในฟ้องจริงเพียงแต่โจทก์อ้างฐานความผิดหรือบทมาตราผิดไป เท่านั้นทั้งจะต้องมิใช่เป็นเรื่องที่โจทก์อ้างตัวบทกฎหมายผิดเป็นคนละฉบับไปด้วย

- คำพิพากษาฎีกาที่ 6444/2546
- พ.ร.บ.ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ.2479 มาตรา 11
- พ.ร.บ.วิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2511 มาตรา 21
- โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานประกอบโรคศิลปะ สาขาเวชกรรม โดยฝ่าฝืน พ.ร.บ. ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2479 มาตรา 11 ซึ่งความผิดดังกล่าวมีบัญญัติไว้แล้วใน พ.ร.บ. วิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2511 มาตรา 21 จึงถือว่าความผิดตาม พ.ร.บ. ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2479 ในส่วนที่เกี่ยวกับสาขาเวชกรรมถูกยกเลิกโดย พ.ร.บ. วิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2511 เมื่อโจทก์บรรยายฟ้องว่า เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2544 เวลากลางวัน จำเลยได้กระทำความผิดฐานประกอบโรคศิลปะ สาขาเวชกรรม โดยไม่ได้รับใบอนุญาต และขอให้ลงโทษตาม พ.ร.บ. ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2479 มาตรา 4 , 11 , 21 ที่แก้ไขแล้ว เท่ากับเป็นการขอให้ลงโทษจำเลยตามกฎหมายที่ถูกยกเลิกแล้ว ซึ่งมีผลเท่ากับโจทก์ไม่ได้อ้างกฎหมายอันใดมาเลย ไม่ใช่เรื่องอ้างกฎหมายผิด ศาลจะพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตาม พ.ร.บ. ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2479 ไม่ได้ ปัญหาข้อนี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 195 ประกอบด้วยมาตรา 225

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6431/2545
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคห้า
- ป.อ. มาตรา 33, 59, 288, 362, 364, 365 (3)
- จำเลยใช้สายไฟที่ตัดจากสายพัดลมต่อปลั๊กไฟในบ้านจึงไปที่บริเวณหัวไหล่และต้นแขนขวาของผู้เสียหาย แล้วจำเลยวิ่งไปสับคัตเอาท์ที่ด้านหลังบ้านโดยไม่หลบหนีไปทันทีแต่กลับมาพุดชู้ผู้เสียหาย ซึ่งหากจำเลยประสงค์จะเอาชีวิตของผู้เสียหายก็ย่อมกระทำได้เพราะมีเวลามากพอ การที่จำเลยกลับมาพุดชู้ผู้เสียหาย แทนที่จะหลบหนีไปแสดงให้เห็นว่าการไปสับคัตเอาท์ดับไฟนั้นไม่ใช่เพราะเกรงว่าผู้เสียหายจะจำหน้าได้ หรือเพื่อป้องกันการติดตาม จำเลยจึงมีเจตนากระทำเพียงเพื่อให้ผู้เสียหายสลบไปและไม่อาจคาดหมาย ได้ว่าการกระทำเช่นนั้นอาจมีผลให้ผู้เสียหายถึงแก่ความตายได้
- โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 365 ประกอบด้วยมาตรา 362 แต่คดี ได้ความว่าจำเลยบุกรุกเคหสถานในเวลากลางคืนอันเป็นความผิดตามมาตรา 365(3) ประกอบมาตรา 364 แม้โจทก์จะมีได้ระบุมาตรา 364 มาในคำขอท้ายฟ้องแต่โจทก์ได้บรรยายถึงการบุกรุกเคหสถานใน เวลากลางคืนมาในฟ้องแล้ว จึงเป็นกรณีที่โจทก์อ้างบทมาตราผิด ศาลขอรับที่จะลงโทษจำเลยตามมาตรา 365(3) ประกอบมาตรา 364 ที่ถูกต้องได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคห้า
- ปลั๊กไฟพร้อมสายไฟ 1 เส้น ของกลางที่โจทก์มีคำขอให้รับ เป็นทรัพย์สินในบ้านเช่าที่ผู้เสียหายพักอาศัย เมื่อเจ้าของไม่ได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดของจำเลย จึงไม่ใช่ทรัพย์สินอันพึงรับตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33

- คำพิพากษาฎีกาที่ 2048/2547
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคห้า, 195 วรรคสอง, 225
- ป.อ. มาตรา 56, 267, 269
- โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยทั้งสองกับพวกร่วมกันแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ทำให้เจ้าพนักงานหลงเชื่อจดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารราชการ อันมีวัตถุประสงค์สำหรับใช้เป็นพยานหลักฐานโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่เจ้าพนักงานดังกล่าว กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยและประชาชน อันเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 267 แต่คำขอท้ายฟ้องกลับขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา 269 ซึ่งเป็นบทบัญญัติเรื่องผู้ประกอบวิชาชีพทำคำรับรองเป็นเอกสารอันเป็นเท็จ เห็นได้ว่าโจทก์อ้างบทมาตราผิด เมื่อจำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ตามฟ้อง กรณีเป็นเหตุในลักษณะคดี ศาลย่อมมีอำนาจลงโทษจำเลยทั้งสองตามฐานความผิดที่ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคห้า ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225

- คำพิพากษาฎีกาที่ 6009/2551
- ป.วิ.อ. มาตรา 158, 192
- โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 วรรคสาม มิได้ระบุขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 วรรคสอง ให้สอดคล้องกับคำบรรยายฟ้อง เป็นเรื่องที่โจทก์อ้างวรรคผิดเท่านั้น มิใช่เรื่องที่คำฟ้องของโจทก์ขัดแย้งกัน คำฟ้องฟ้องของโจทก์ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 (5) ไม่เป็นฟ้องเคลือบคลุม ศาลย่อมมีอำนาจลงโทษจำเลยตามฐานความผิดที่ถูกต้องได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคห้า

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3636/2550
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคห้า, 195 วรรคสอง, 225
- ป.อ. มาตรา 90, 265, 266, 268 วรรคแรก, 341
- การกระทำความผิดของจำเลยฐานใช้เอกสารสิทธิอันเป็นเอกสารราชการ ปลอมและฉ้อโกงนั้น เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 268 วรรคแรก, 341 การกระทำความผิดของจำเลยเป็นการกระทำความผิดเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทต้องลงโทษตาม ป.อ. มาตรา 268 วรรคแรก ประกอบมาตรา 266 (1) ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตาม ป.อ. มาตรา 90 แม้โจทก์จะไม่ได้ระบุ ป.อ. มาตรา 266 ไว้ในคำขอท้ายฟ้อง แต่โจทก์บรรยายฟ้องแล้วว่าจำเลยปลอมหนังสือรับรองการทำประโยชน์ซึ่งเป็นเอกสารสิทธิอันเป็นเอกสารราชการ และข้อเท็จจริงตามฟ้องโจทก์สืบสม จึงเป็นการอ้างบทมาตราผิด ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยตามฐานความผิดที่ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคห้า ปัญหาข้อนี้เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้โจทก์จะมีได้ฎีกาในปัญหาดังกล่าว ศาลฎีกาชอบที่แก้ไขให้ถูกต้องได้

- 8. การนำ ป.วิ.อ. มาตรา 192 มาใช้ในการพิจารณาพิพากษา ตาม มาตรา 192 วรรคท้าย ซึ่งบัญญัติว่า ถ้าความผิดตามที่ฟ้องนั้นรวมการ กระทำหลายอย่างแต่ละอย่างอาจเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง ศาลจะ ลงโทษจำเลยในการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่พิจารณาได้ความก็ได้
- 1. ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคท้าย เป็นกรณี “ความผิดที่รวมการ กระทำหลายอย่าง” ให้พิจารณาศึกษาจากคำพิพากษาฎีกาดังต่อไปนี้

- คำพิพากษาฎีกาที่ 1838/2556
- ป.วิ.อ. มาตรา 192
- โจทก์บรรยายฟ้องความผิดของจำเลยว่าจำเลยมีเครื่องกระสุนปืนที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ไม่ได้ไว้ในครอบครองย่อมรวมถึงการมีเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ด้วย ถือได้ว่าความผิดตามที่โจทก์ฟ้องรวมการกระทำหลายอย่างแต่ละอย่างอาจเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง จึงไม่ใช่ความผิดที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษแม้ พ.ร.บ. อาวุธปืนฯ จะบัญญัติความผิดทั้งสองฐานไว้คนละมาตรากก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงในทางการพิจารณาฟังได้ว่า จำเลยมีเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ ศาลย่อมพิพากษาลงโทษจำเลยในความผิดตามที่พิจารณาได้ความซึ่งมีบทลงโทษเบากว่าได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคท้าย และไม่เป็นการพิพากษาเกินคำขอ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคหนึ่ง

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20388/2555
- ป.วิ.อ. มาตรา 192
- โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้าย แต่ความผิดที่โจทก์ฟ้องรวมการกระทำหลายอย่างซึ่งแต่ละอย่างอาจเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง ข้อเท็จจริงได้ความว่าจำเลยใช้กำลังทำร้ายดาบตำรวจ ว. แต่ไม่เป็นเหตุให้ดาบตำรวจ ว. ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจลงโทษจำเลย ในความผิดฐานใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นแต่ไม่เป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ซึ่งมีบทลงโทษเบากว่าตามที่พิจารณาได้ความได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 บรรทัดท้าย

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6315/2552
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคท้าย
- ป.อ. มาตรา 83, 288, 290 วรรคแรก
- ผู้ตายถึงแก่ความตายเพราะบาดเจ็บจากกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 ส่วนจำเลยที่ 2 ใช้ไม้ตีผู้ตายหลังจากผู้ตายถูกจำเลยที่ 1 ต่อยจนเซไปแล้วและจำเลยที่ 2 แยกไปทำร้าย พ. โดยไม่ได้ร่วมทำร้ายผู้ตายอย่างใดอีก การที่จำเลยที่ 1 ใช้อาวุธมีดแทงผู้ตายโดยเจตนาฆ่า จึงเป็นการกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 แต่โดยลำพังพฤติการณ์ของจำเลยที่ 2 คงเป็นเพียงแต่ร่วมกับจำเลยที่ 1 ทำร้ายผู้ตายเท่านั้นแต่การร่วมกันทำร้ายมีผลให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย จำเลยที่ 2 จึงมีความผิดฐานร่วมกันทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตายตาม ป.อ. มาตรา 290 วรรคแรก แม้โจทก์จะขอให้ลงโทษจำเลยที่ 2 ฐานร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาตาม ป.อ. มาตรา 288 แต่ความผิดดังกล่าวรวมความผิดฐานทำร้ายผู้อื่นเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตายตาม ป.อ. มาตรา 290 วรรคแรก อยู่ด้วย ศาลฎีกามีอำนาจลงโทษจำเลยที่ 2 ตามที่พิจารณาได้ความได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคท้าย

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2444/2543
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคหนึ่ง, 192 วรรคสาม, 192 วรรคท้าย, 195
- โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดสองกรรมต่างกันคือฐานทำร้ายร่างกายผู้ตายจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายกระหนังและฐานฆ่าผู้ตายโดยเจตนาอีกกระหนัง การที่ศาลชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ นำเอาการตายของผู้ตายซึ่งโจทก์บรรยายฟ้อง ว่าเป็นผลอันเกิดจากการกระทำความผิดกระหนังหลัง ซึ่ง ศาลชั้นต้น ยกฟ้องและยุติไปแล้วมารับฟังว่าเป็นผลอันเกิดจากการกระทำ ของจำเลยกับพวกในความผิด กระหนังแรก และพิพากษาลงโทษ จำเลยฐานร่วมกันทำร้ายผู้ตายจนเป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 290 วรรคแรก ประกอบมาตรา 83 เป็นการพิพากษาในข้อที่โจทก์ มิได้กล่าวในฟ้องสำหรับความผิด กระหนังแรก ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคหนึ่ง ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับ ความสงบเรียบร้อย แม้จำเลยจะมีได้ ยกขึ้นฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจ ยกขึ้นวินิจฉัยได้
- จำเลยกับพวกได้รวมทำร้ายร่างกายผู้ตายจนเป็นเหตุให้ เกิดอันตรายแก่กายอันเป็นความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 ตามฟ้องกระหนังแรก แม้โจทก์จะบรรยายฟ้องใน ความผิดกระหนัง แรกว่าจำเลย แต่ผู้เดียวทำร้ายร่างกายผู้ตาย และ ตามทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยร่วมกับพวกทำร้าย ร่างกายผู้ตายด้วยเป็นเพียงข้อแตกต่างในรายละเอียด ทั้งจำเลยก็มีได้ลงต่อสู้ และ แม้โจทก์ฟ้องขอให้ ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 288,289 โดยมีได้ขอให้ลงโทษตามมาตรา 295 มา ด้วย ศาลฎีกามีอำนาจลงโทษจำเลยตามมาตรา 295 ได้เพราะถือได้ว่า เป็นความผิดที่รวมอยู่ในบท มาตราที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคสาม และวรรคท้าย

- คำพิพากษาฎีกาที่ 7793/2547
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคท้าย
- ป.อ. มาตรา 138, 296
- การที่จำเลยต่อสู้ขัดขึ้นการจับกุมและใช้กรรไกรแทงทำร้ายจำเลยตำรวจ ร. หลายครั้ง แต่ปรากฏว่าการแทงครั้งแรกถูกจำเลยตำรวจ ร. ที่ท้องแต่ไม่เข้า เมื่อถอดปลั๊กกันจำเลยได้แทงที่ไหล่ขวาจนเลือดขาดและไม่เข้าอีกเช่นกัน แสดงว่ามีใช่เป็นการแทงโดยแรง หลังจากนั้นจำเลยได้ใช้กรรไกรแทงที่กระเดือกและคอจำเลยตำรวจ ร. มีเลือดไหลที่บริเวณกระเดือกเห็นได้ว่าขณะจำเลยใช้กรรไกรแทงจำเลยตำรวจ ร. นั้นเป็นการแทงขณะจำเลยและจำเลยตำรวจ ร. ต่อกันและเป็นการแทงเพื่อที่จำเลยจะหลบหนี จำเลยจึงอยู่ในภาวะที่ไม่มีโอกาสเลือกแทงอวัยวะส่วนใดของจำเลยตำรวจ ร. ได้ อาวุธที่จำเลยใช้แทงจำเลยตำรวจ ร. เป็นกรรไกรขนาดเล็ก ไม่ใช่อาวุธโดยสภาพ แม้จำเลยจะใช้กรรไกรแทงจำเลยตำรวจ ร. หลายครั้ง แต่จำเลยตำรวจ ร. มีบาดแผลที่คอซึ่งเป็นอวัยวะสำคัญเพียงแห่งเดียว บาดแผลดังกล่าวเป็นเพียงรอยถลอกยาว 0.5 เซนติเมตร แพทย์ลงความเห็นว่ารักษาระมาณ 7 วันหาย พฤติการณ์ดังกล่าวยังไม่พอฟังว่าจำเลยมีเจตนาฆ่าจำเลยตำรวจ ร. จำเลยคงมีเจตนาทำร้ายจำเลยตำรวจ ร. เพื่อให้พ้นจากการจับกุมเท่านั้น คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานพยายามฆ่าเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่ เป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กาย แต่เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยมีเจตนาทำร้ายเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ ศาลย่อมมีอำนาจลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่พิจารณาได้ความตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคท้าย และจำเลยยังมีความผิดฐานต่อสู้หรือขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้ายอีกด้วย

- คำพิพากษาฎีกาที่ 984/2546
- ป.วิ.อ. มาตรา 192
- ป.อ. มาตรา 288, 289
- จำเลยเดินทางมาที่ศาลแพ่งกรุงเทพใต้เพื่อฟังการพิจารณาคดี โดยเก็บอาวุธปืนไว้ในรถยนต์ จำเลยกับผู้ตายมีเรื่องขึ้นโรงศาลหลายครั้งหลายหน แต่จำเลยไม่ได้เตรียมหรือไตร่ตรองไว้ก่อนว่าจะมาดักฆ่าผู้ตายที่บริเวณที่เกิดเหตุในที่ชุมนุมชนกลางใจเมืองในกรุงเทพมหานคร ยังไม่พอฟังว่า การกระทำของจำเลยเป็นการกระทำโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 289(4) คงมีความผิดฐานฆ่าผู้ตายทั้งสองโดยเจตนาตาม มาตรา 288 มิได้เป็นการฆ่าโดยไตร่ตรองไว้ก่อนดังที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาและศาลฎีกามีอำนาจแก้ไขและลงโทษจำเลยในความผิดดังกล่าวตามที่พิจารณาได้ความได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคท้าย ประกอบมาตรา 185 วรรคสอง มาตรา 195 วรรคสอง และมาตรา 225

- คำพิพากษาฎีกาที่ 7135/2547
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคท้าย
- ป.อ. มาตรา 59, 68
- เหตุคดีนี้เกิดเพราะจำเลยเป็นผู้ก่อเหตุขึ้นก่อน และเป็นการสมัครใจทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน มิใช่เป็นภยันอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย จำเลยจะอ้างว่าการกระทำเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายไม่ได้
- การที่ผู้เสียหายถูกจำเลยรัดคอด้วยมือซ้าย ผู้เสียหายจึงดิ้นต่อสู้กอดปล้ำกับจำเลย จำเลยจึงไม่มีโอกาสเลือกทาง แต่ทางไปตามโอกาสที่จะอำนวยและไม่ได้ใช้กำลังทางรุนแรงนัก ทั้งเมื่อจะทางอีก ผู้เสียหายปัดมือ จำเลยจึงเปลี่ยนเป็นใช้ด้ามมีดกระแทกศีรษะผู้เสียหายแทน แสดงให้เห็นว่าไม่ต้องการทางซ้ำ บาดแผลที่ผู้เสียหายได้รับมีบาดแผลบวมซ้ำอีกขาดกลางศีรษะและบาดแผลฉีกขาดหลังมือซ้าย ตัดเอ็นนิ้วนางและนิ้วก้อยขาด ส่วนบาดแผลที่บริเวณหน้าอกด้านขวาระดับซี่โครงที่ 6 ไม่ปรากฏขนาดของบาดแผล ไม่ทะลุเข้าไปในช่องอก แสดงว่าจำเลยไม่ได้แทงอย่างแรง กรณีจึงยังถือไม่ได้ว่าจำเลยมีเจตนาฆ่าผู้เสียหาย คงมีเจตนาทำร้ายผู้เสียหายเท่านั้น

(ต่อ)

- แม้โจทก์ฟ้องว่า จำเลยกระทำความผิดฐานพยายามฆ่า โดยมีได้บรรยายฟ้องว่าผู้เสียหายได้รับอันตรายสาหัสหรือป่วยเจ็บด้วยอาการทุกขเวทนา จนประกอบกรณียกิจตามปกติไม่ได้เกินกว่ายี่สิบวันก็ตาม แต่ตามคำฟ้องก็กล่าวว่าผู้เสียหายมีบาดแผลตามสำเนารายงานการชันสูตรบาดแผลทำยฟ้อง ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของฟ้องได้ระบุความเห็นว่ารักษาประมาณ 45 วันหาย และทางพิจารณาข้อเท็จจริงที่โจทก์นำสืบได้ความว่าผู้เสียหายได้รับอันตรายสาหัส เมื่อข้อเท็จจริงตามฟ้องนั้นโจทก์สืบสม ทั้งการกระทำความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่น รวมการกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นตาม ป.อ. มาตรา 297 ด้วย และเป็นความผิดได้ในตัวเอง ศาลย่อมมีอำนาจลงโทษจำเลยในความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 บรรคทำย

- คำพิพากษาฎีกาที่ 1201/2553
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคท้าย, 213, 225
- ข้อเท็จจริงในคดีนี้รับฟังไม่ได้ว่ามีการกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ จึงลงโทษจำเลยที่ 1 และที่ 2 ในความผิดฐานปล้นทรัพย์ไม่ได้อันเป็นเหตุใน ลักษณะคดีแม่จำเลยที่ 1 และที่ 2 ไม่ได้ฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกฟ้อง โจทก์สำหรับจำเลยที่ 1 และที่ 2 ในข้อหาดังกล่าวได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 213 ประกอบมาตรา 225 แต่คดีนี้ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติโดยไม่มีฝ่ายใดฎีกาว่า จำเลยทั้งสามกับพวกชุมนุมชกต่อยใช้ไม้และขวดเปียร์ตีทำร้ายร่างกาย ผู้เสียหายทั้งสอง เป็นเหตุให้ผู้เสียหายทั้งสองได้รับอันตรายแก่กาย ศาลย่อม มีอำนาจลงโทษจำเลยทั้งสามในความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนได้รับ อันตรายแก่กายได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคท้าย

- คำพิพากษาฎีกาที่ 8836/2552
- ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคท้าย
- ป.อ. มาตรา 334, 339
- โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานฆ่าผู้อื่นและฐานชิงทรัพย์ตาม ป.อ. มาตรา 288 และ 339 แต่ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นและฐานลักทรัพย์ เนื่องจากเจตนาลักทรัพย์เกิดขึ้นภายหลัง อันเป็นคนละกรรมกับการกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นซึ่งขาดตอนไปแล้ว แม้โจทก์ไม่ได้ขอให้ลงโทษหลายกรรม แต่โจทก์ได้บรรยายฟ้องไว้แล้วว่าจำเลยกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายตาม ป.อ. มาตรา 339 ซึ่งความผิดฐานลักทรัพย์เป็นส่วนหนึ่งของการกระทำหลายอย่างซึ่งรวมอยู่ในความผิดฐานชิงทรัพย์ และแต่ละอย่างเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง ศาลฎีกาจึงมีอำนาจพิพากษาลงโทษจำเลยฐานลักทรัพย์อีกกระทงหนึ่งซึ่งมีโทษเบากว่าความผิดฐานชิงทรัพย์ตามที่พิจารณาได้ความตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคท้าย ไม่เป็นการพิพากษาเกินคำขอ

- การประชุมใหญ่

- ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๔ ในการประชุมปรึกษาเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษา ข้าราชการยุติธรรม หัวหน้าผู้พิพากษาในศาลนั้นหรือเจ้าของสำนวนเป็นประธาน ถามผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาที่จะคน ให้ออกความเห็นทุกประเด็นที่จะวินิจฉัย ให้ประธานออกความเห็นสุดท้าย การวินิจฉัยให้ถือตามเสียงข้างมาก ถ้าในปัญหาใดมีความเห็นแย้งกันเป็นสองฝ่ายหรือเกินกว่าสองฝ่ายขึ้นไป จะหาเสียงข้างมากมิได้ให้ผู้พิพากษาซึ่งมีความเห็นเป็นผลร้ายแก่จำเลยมากยอมนเห็นด้วยผู้พิพากษาซึ่งมีความเห็นเป็นผลร้ายแก่จำเลยน้อยกว่า

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6988/2549
- ป.วิ.อ. มาตรา 184
- การที่ศาลชั้นต้นมีองค์คณะ 2 คน พิพากษาคดีโดยถือเอาความเห็นของผู้พิพากษาคนหนึ่งว่า จำเลยมีความผิดและลงโทษจำเลย ซึ่งเป็นผลร้ายแก่จำเลยมากเป็นคำพิพากษา และถือเอาความเห็นของผู้พิพากษาอีกคนว่าจำเลยไม่มีความผิดและควรยกฟ้องซึ่งเป็นผลร้ายแก่จำเลยน้อยกว่าเป็นความเห็นแย้ง เป็นการขัดต่อบทบัญญัติ แห่ง ป.วิ.อ. มาตรา 184 กรณีจึงต้องพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นเป็นพิพากษายกฟ้อง
- โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้อง ขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 173, 174, 175, 91 ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่า คดีมีมูลเฉพาะข้อหาแจ้งข้อความอันเป็นเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 173, 174 ให้ประทับฟ้องเฉพาะข้อหาดังกล่าว ส่วนข้อหาอื่นให้ยกฟ้อง จำเลยให้การปฏิเสธ
- ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 173 ประกอบมาตรา 174 วรรคสอง จำคุก 1 ปี และปรับ 8,000 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30 โดยผู้พิพากษาซึ่งนั่งพิจารณาคดีคนหนึ่งทำความเห็นแย้งว่า การที่จำเลยแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนเพื่อให้ดำเนินคดีแก่โจทก์ในความผิดฐานบุกรุกนั้น ไม่เป็นความผิดฐานแจ้งความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 173, 174 สมควรพิพากษายกฟ้อง โจทก์และจำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษากลับ ให้ยกฟ้อง โจทก์ฎีกา

- ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “คดีนี้องค์คณะผู้พิพากษาซึ่งนั่งพิจารณาและทำคำพิพากษาในศาลชั้นต้นมี 2 คน การวินิจฉัยเพื่อทำคำพิพากษาต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 184 ที่บัญญัติว่า “ในการประชุมปรึกษาเพื่อมีคำพิพากษา... การวินิจฉัยให้ถือตามเสียงข้างมาก ถ้าในปัญหาใดมีความเห็นแย้งกันเป็นสองฝ่ายหรือเกินกว่าสองฝ่ายขึ้นไป จะหาเสียงข้างมากมิได้ ให้ผู้พิพากษาซึ่งมีความเห็นเป็นผลร้ายแก่จำเลยมากยอมเห็นด้วยกับผู้พิพากษาซึ่งมีความเห็นเป็นผลร้ายแก่จำเลยน้อยกว่า” การประชุมปรึกษาเพื่อมีคำพิพากษาขององค์คณะผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นคดีนี้ เมื่อปรากฏว่าผู้พิพากษาคนหนึ่งมีความเห็นว่าจำเลยมีความผิดและลงโทษจำเลย แต่ผู้พิพากษาอีกคนหนึ่งมีความเห็นว่าจำเลยไม่มีความผิดและควรยกฟ้อง
- จึงเป็นกรณีที่มีความเห็นแย้งกันเป็นสองฝ่ายและจะหาเสียงข้างมากมิได้ผู้พิพากษาซึ่งมีความเห็นว่าจำเลยมีความผิดและลงโทษจำเลยเป็นผลร้ายแก่จำเลยมากต้องยอมเห็นด้วยกับผู้พิพากษาซึ่งมีความเห็นว่าจำเลยไม่มีความผิดและควรยกฟ้อง ซึ่งเป็นผลร้ายแก่จำเลยน้อยกว่า โดยต้องพิพากษายกฟ้อง และให้ความเห็นที่ว่าจำเลยมีความผิดและลงโทษจำเลยเป็นความเห็นแย้ง ดังนั้น การที่ศาลชั้นต้นถือเอาความเห็นที่จำเลยมีความผิดและลงโทษจำเลยซึ่งเป็นผลร้ายแก่จำเลยมากเป็นคำพิพากษา และถือเอาความเห็นที่ว่าจำเลยไม่มีความผิดและควรยกฟ้องซึ่งเป็นผลร้ายแก่จำเลยน้อยกว่าเป็นความเห็นแย้ง จึงขัดต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 184 ดังกล่าว

- ส่วนที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 รับวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยที่ขอให้ยกฟ้องและอุทธรณ์ของโจทก์ที่ขอให้ไม่รื้อการลงโทษแก่จำเลยก็เป็นการไม่ชอบ โจทก์และจำเลยไม่มีสิทธิอุทธรณ์ดังกล่าว เพราะเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 225 วรรคหนึ่ง ประกอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยแม้คู่ความจะมีได้ยกขึ้นอุทธรณ์หรือฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบด้วยมาตรา 215 และมาตรา 225
- ดังนี้ จึงต้องพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นเป็นพิพากษายกฟ้องตามความเห็นของผู้พิพากษาซึ่งเป็นผลร้ายแก่จำเลยน้อยกว่า ส่วนความเห็นของผู้พิพากษาที่ว่าจำเลยมีความผิดและลงโทษจำเลยซึ่งเป็นผลร้ายแก่จำเลยมากเป็นความเห็นแย้ง ส่วนฎีกาของโจทก์ที่ขอให้พิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6 โดยขอให้ลงโทษจำเลยในสถานหนักและไม่รื้อการลงโทษให้แก่จำเลยนั้น ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลอุทธรณ์ภาค 6 เป็นฎีกาที่ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 249 วรรคหนึ่ง ประกอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 ศาลฎีกา “ไม่รับวินิจฉัย”

- พืพากษายกฏีกาของโจทก์ ยกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6 ยกอุทธรณ์ของโจทก์และจำเลย แก่คำพิพากษาศาลชั้นต้นเป็นว่าให้ยกฟ้อง ส่วนความเห็นของผู้พิพากษาที่ว่าจำเลยมีความผิดและลงโทษจำเลยเป็นความเห็นแย้ง เพิกถอนการอ่านคำพิพากษาศาลชั้นต้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2547 และให้ถือว่าการอ่านคำพิพากษาของศาลฎีกานี้เป็นการอ่านคำพิพากษาของศาลชั้นต้นด้วย เพื่อให้คู่ความใช้สิทธิอุทธรณ์และฎีกาให้ถูกต้องต่อไป

- **การทำคำพิพากษา**

- ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง “คดีที่อยู่ในระหว่างไต่สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา ถ้ามีคำร้องระหว่างพิจารณาขึ้นมา ให้ศาลสั่งตามที่เห็นควร เมื่อการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้พิพากษาหรือสั่งตามรูปความ...” แสดงว่าเมื่อมีการพิจารณาคดีแล้วให้ศาลพิพากษาคดี ซึ่งในแง่การทำคำพิพากษาดังกล่าวอาจแบ่งพิจารณาได้ดังนี้

- 1. ในแง่การทำเอกสารพิพาท
- ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๓ “คำพิพาท หรือคำสั่งหรือความเห็นแย้ง ต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้พิพาทซึ่งนั่งพิจารณา ผู้พิพาทใดที่นั่งพิจารณา ถ้าไม่เห็นพ้องด้วย มีอำนาจทำความเห็นแย้ง คำแย้งนี้ให้รวมเข้าสำนวนไว้”
- เป็นการกำหนดให้ผู้พิพาทที่ทำคำพิพาทต้องทำคำพิพาทเป็นหนังสือแล้วลงลายมือชื่อไว้ ส่วนผู้พิพาทที่เป็นองค์คณะหากไม่เห็นด้วยก็มีอำนาจทำความเห็นแย้ง และให้รวมเข้าสำนวนไว้

- 2. ในแง่การทำคำตัดสินคดี
- ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง “ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดก็ดี การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดก็ดี คดีขาดอายุความแล้วก็ดี มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรต้องรับโทษก็ดี ให้ศาลยกฟ้องโจทก์ปล่อยจำเลยไป แต่ศาลจะสั่งขังจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดก็ได้...” บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการให้อำนาจผู้พิพากษาในการตัดสินคดีอาญา ผลแห่งการตัดสินจะมี 2 ลักษณะ คือ

- 2.1 การยกฟ้อง หมายถึง พิพากษาหรือสั่งให้ผู้ฟ้องแพ้คดีสำหรับการพิพากษา ยกฟ้องในคดีอาญาจะมีเหตุแห่งการยกฟ้องอยู่ 3 ประการ คือ
 - (1) การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด เช่น จำเลยป้องกันตัวโดยชอบด้วยกฎหมาย ตาม ป.อ. มาตรา 68 หรือการกระทำนั้นไม่เข้าลักษณะของความผิดที่บัญญัติไว้ เป็นต้น

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1664/2559
- ส่วนคดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ 3 โจทก์ฎีกาข้อกฎหมายว่า แม้ข้อเท็จจริงตามทางไต่สวนมูลฟ้องแตกต่างจากฟ้องก็มีข้อแตกต่างในสาระสำคัญและจำเลยมิได้หลงต่อสู้อยู่ชั้นไต่สวนมูลฟ้องศาลมีอำนาจใช้ ป.วิ.อ. 192 ได้นั้น เมื่อข้อเท็จจริงตามทางไต่สวนมูลฟ้องฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ 3 กระทำความผิดฐานฉ้อโกง คดีจึงไม่มีข้อเท็จจริงที่จะนำไปสู่การวินิจฉัยข้อกฎหมายตามที่โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัยให้ แม้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 170 บัญญัติว่าคำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาด ซึ่งหมายถึงคู่ความไม่อาจอุทธรณ์ฎีกาโต้แย้งคำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้คดีมีมูลได้ แต่หากคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกา และศาลฎีกาเห็นว่าการกระทำของจำเลยที่ 3 ตามทางไต่สวนมูลฟ้องไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง ศาลต้องพิพากษายกฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา 185 วรรคหนึ่ง

- (2) คดีขาดอายุความแล้ว เช่น คดีขาดอายุความ ตาม ป.อ.มาตรา 95 เป็นต้น
- คำพิพากษาฎีกาที่ 8141-8145/2561 ความผิดฐานร่วมกันพาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุสมควร ตาม ป.อ. มาตรา 371 และฐานร่วมกันยิงปืนโดยไร้เหตุ ตามมาตรา 376 มีอายุความฟ้องภายใน 1 ปี ตาม ป.อ. มาตรา 95 (5) เมื่อเหตุคดีนี้เกิดเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2557 แต่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 12 เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2558 ความผิดทั้งสองฐานดังกล่าวจึงขาดอายุความ ศาลฎีกามีอำนาจพิพากษายกฟ้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 185 วรรคสอง ประกอบมาตรา 215 และ 225

- (3) มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรต้องรับโทษ เช่น การกระทำความผิดด้วยความจำเป็น ตาม ป.อ. มาตรา 67 เป็นต้น
- คำพิพากษากฎีกาที่ 5553-5554/2556 จำเลยที่ 2 กับพวกได้รวมกลุ่มคัดค้านด้วยความสงบโดยปราศจากอาวุธและมีได้ใช้กำลังประทุรร้ายใด ๆ ได้พยายามที่จะขจัดความเดือดร้อนด้วยการยื่นข้อเรียกร้องในทางรัฐบาลและผู้เสียหายลงไปแก้ปัญหาแล้ว โดยข้อเรียกร้องดังกล่าวก็สมเหตุสมผลและเป็นที่ประจักษ์ชัดว่ามีอยู่จริง แต่ไม่เป็นผลและไม่เคยได้รับคำตอบจากรัฐบาลจำเลยและผู้เสียหาย ทั้งตามพฤติการณ์ในขณะนั้นก็ไม่มีวิธีการอื่นใดเลยที่จำเลยทั้งสองกับพวกจะพึงกระทำได้โดยชอบเพราะการสร้างเขื่อนขวางกั้นแม่น้ำและระเบิดหินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน อันเป็นการทำลายระบบนิเวศน์ที่จะส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่โดยตรงกำลังดำเนินอยู่อย่างชัดแจ้ง หากกระทำไปแล้วย่อมยากแก่การแก้ไขให้กลับสู่สภาพเดิมได้ จึงถือเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง การกระทำของจำเลยที่ 2 และพวกแม้เป็นการมั่วสุมตั้งแต่สิบคนขึ้นไปให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง เมื่อเจ้าพนักงานบอกให้เลิกไม่ยอมเลิกตาม ป.อ. มาตรา 215, 216 และร่วมกันบุกรุกในเวลากลางคืนตาม ป.อ. มาตรา 362, 365 ก็เป็นการกระทำความจำเป็นที่ต้องรวมกลุ่มกันและเข้ายึดพื้นที่ที่มีการสร้างเขื่อน จึงจะสามารถระงับยับยั้งภัยอันตรายดังกล่าวได้ และการกระทำของจำเลยที่ 2 กับพวกปราศจากอาวุธและมีได้ใช้ความรุนแรงใด ๆ ก็เป็นการพอสมควรแก่เหตุ จำเลยที่ 2 จึงไม่ต้องรับโทษตาม ป.อ. มาตรา 67

- 2.2 การลงโทษ หมายถึง ทำโทษ ซึ่งต้องเป็นโทษในทางอาญา
- คำพิพากษาฎีกาที่ 7826/2560 บ. ได้รับแจ้งจากพลเมืองดีว่าที่ชนาที่เกิดเหตุ มักจะมีวัยรุ่นมั่วสุมดื่มและเสพนํ้าดื่มพืชกระท่อมเป็นประจำ บ. กับพวกรวม 6 คน จึงนำกำลังไปยังที่เกิดเหตุ พบจำเลยนั่งอยู่ปลายเตียงกำลังดื่มใบพืชกระท่อมจึงได้ทำการตรวจค้น พบกระเป๋าสะพาย 1 ใบ วางอยู่บนชั้นวางของในชนาข้างประตูภายในมีอาวุธปืนพกกลุ่กของเดี่ยวขนาด 12 ไม่มีหมายเลขทะเบียน และกระสุนปืนกลุ่กของขนาด 12 จำนวน 3 นัด การที่พบจำเลยอยู่ในชนาที่เกิดเหตุเพียงคนเดียวและตรวจพบอาวุธปืนของกลางดังกล่าวอาจจะแสดงให้เห็นว่าจำเลยอาจจะมีส่วนร่วมหรือเป็นข้อพิรุณสงสัยที่แสดงว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิดแต่ก็ไม่อาจรับฟังยืนยันเชิงตรรกะว่าจำเลยได้กระทำผิดนั้นจริง ในคดีอาญาโจทก์ต้องมีหน้าที่นำสืบให้ได้ความชัดตามข้อกล่าวอ้าง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 174 แต่พยานโจทก์ยังมีข้อสงสัยตามสมควรว่าจำเลยมีอาวุธปืนและลูกกระสุนปืนของกลางไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาตหรือไม่ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลยตาม ป.วิ.อ. มาตรา 227 วรรคสอง

- การอ่านคำพิพากษา
- สำหรับการอ่านคำพิพากษาคดีอาญานับว่ามีความสำคัญต่อสิทธิที่จะตามมาของคู่ความในเรื่องการอุทธรณ์หรือฎีกา เนื่องจากมีเงื่อนไขเวลาใช้สิทธิอุทธรณ์หรือฎีกา ภายในกำหนดเวลานับแต่วันอ่านคำพิพากษา ในทางปฏิบัติอาจแบ่งได้ 2 กรณี คือ “กระบวนการขณะอ่านคำพิพากษา” กับ “กระบวนการหลังอ่านคำพิพากษาศาลชั้นต้นเสร็จ”

- 1. กระบวนการขณะอ่านคำพิพากษา
- ป.วิ.อ. มาตรา 182 วรรคสอง “ให้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งในศาลโดยเปิดเผยในวันเสร็จการพิจารณา หรือภายในเวลาสามวันนับแต่เสร็จคดี ถ้ามีเหตุอันสมควร จะเลื่อนไปอ่านวันอื่นก็ได้ แต่ต้องจดรายงานเหตุนั้นไว้..”
- วรรคสาม “เมื่อศาลอ่านให้คู่ความฟังแล้ว ให้คู่ความลงลายมือชื่อไว้ ถ้าเป็นความผิดของโจทก์ที่ไม่มา จะอ่านโดยโจทก์ไม่อยู่ก็ได้ ในกรณีที่จำเลยไม่อยู่ โดยไม่มีเหตุสงสัยว่าจำเลยหลบหนีหรือจงใจไม่มาฟัง ก็ให้ศาลรอการอ่านไว้จนกว่าจำเลยจะมาศาล แต่ถ้ามีเหตุสงสัยว่าจำเลยหลบหนีหรือจงใจไม่มาฟัง ให้ศาลออกหมายจับจำเลย เมื่อได้ออกหมายจับแล้วไม่ได้ตัวจำเลยมาภายในหนึ่งเดือน นับแต่วันออกหมายจับ ก็ให้ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลังจำเลยได้ และให้ถือว่าโจทก์หรือจำเลยแล้วแต่กรณี ได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว”

วรรคสี่ “ในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งต้องเลื่อนอ่านไปโดยขาดจำเลยบางคน ถ้าจำเลยที่อยู่จะถูกปล่อย ให้ศาลมีอำนาจปล่อยชั่วคราวระหว่างรออ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น”

- ตัวอย่าง

- คดีอาญาเรื่องหนึ่ง นายหนึ่ง นายสอง นายสาม เป็นจำเลยร่วมกัน ครั้นถึงวันนัดฟังคำพิพากษา นายหนึ่ง ไม่อาจมาฟังคำพิพากษาได้ เพราะเหตุเจ็บป่วยกะทันหัน ศาลจึงเลื่อนวันอ่านคำพิพากษา ดังนี้ ในระหว่างที่ศาลเลื่อนวันอ่านคำพิพากษาดังกล่าว ศาลอาจปล่อยชั่วคราว นายสองและนายสามก็ได้

- 2. การอ่านคำพิพากษาลับหลังจำเลย
- หากมีเหตุสงสัยว่าจำเลยหลบหนีหรือจงใจไม่มาฟัง ให้ศาลออกหมายจับจำเลย เมื่อได้ออกหมายจับแล้วไม่ได้ตัวจำเลยมาภายใน 1 เดือน นับแต่วันออกหมายจับก็ให้ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลังจำเลยได้ และให้ถือว่าโจทก์หรือจำเลย แล้วแต่กรณี ได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว ตามมาตรา 172 ทวิ

- คำพิพากษาฎีกาที่ 10173/2558
- ป.วิ.อ. มาตรา 182 วรรคสองและวรรคสาม บัญญัติให้ศาลอ่านคำพิพากษาในศาลต่อหน้าคู่ความโดยเปิดเผย เมื่ออ่านแล้วให้คู่ความลงลายมือชื่อไว้ และมาตรา 2 (15) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า "คู่ความ" ไว้ว่า หมายถึงโจทก์ฝ่ายหนึ่งและจำเลยอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งมาตรา 2 (3) บัญญัติว่า "จำเลย" หมายถึงบุคคลซึ่งถูกฟ้องยังศาลแล้วโดยข้อหาว่าได้กระทำความผิด ฉะนั้นนายจำเลยที่ 2 จึงมิได้เป็นจำเลยที่ 2 หรือเป็นคู่ความตามความหมายดังกล่าวแต่อย่างใด จึงไม่อาจถือว่าการส่งหมายนัดฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 8 ให้แก่นายจำเลยที่ 2 เป็นการส่งให้แก่จำเลยที่ 2 ด้วย

- กระบวนการหลังอ่านคำพิพากษาศาลชั้นต้นเสร็จ
- เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาจบแล้ว ตาม ป.วิ.อ. มีการกำหนดวิธีการต่างๆ เกี่ยวกับผลของการอ่านคำพิพากษา การขอให้อธิบายคำพิพากษา การแก้ไขคำพิพากษา การคัดสำเนาคำพิพากษา ดังนี้ (ตามมาตรา 188 – 191)

- มาตรา ๑๘๘ คำพิพากษาหรือคำสั่งมีผลตั้งแต่วันที่ได้อ่านในศาลโดยเปิดเผยเป็นต้นไป
- มาตรา ๑๘๙ เมื่อจำเลยซึ่งต้องคำพิพากษาให้ลงโทษเป็นคนยากจนขอสำเนาคำพิพากษาซึ่งรับรองว่าถูกต้อง ให้ศาลคัดสำเนาให้หนึ่งฉบับโดยไม่คิดค่าธรรมเนียม
- มาตรา ๑๙๐ ห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้ว นอกจากแก้ถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด
- มาตรา ๑๙๑ เมื่อเกิดสงสัยในการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ถ้าบุคคลใดที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องร้องต่อศาลซึ่งพิพากษาหรือสั่ง ให้ศาลนั้นอธิบายให้แจ่มแจ้ง

- (1) ผลการอ่านคำพิพากษาศาลชั้นต้น
- ตามมาตรา 188 เมื่อศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง มีผลตั้งแต่วันที่ได้อ่านในศาลโดยทันที แต่การถือว่าคดีถึงที่สุด เมื่อใดหรือผูกพันคู่ความอย่างไรนั้น ต้องใช้บทบัญญัติ ตาม ป.วิ.พ. บังคับ

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 425/2559
- ขณะศาลฎีกาส่งคำพิพากษาให้ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาให้คู่ความฟัง จำเลยที่ 1 ถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำเขาบิน จังหวัดราชบุรี ส่วนจำเลยที่ 2 อยู่ที่เรือนจำกลางคลองเปรม การที่ศาลชั้นต้นส่งคำพิพากษาศาลฎีกาให้ศาลจังหวัดราชบุรีอ่านให้จำเลยที่ 1 ฟังก่อน แล้วจึงอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้จำเลยที่ 2 ฟัง จึงเป็นการอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้จำเลยที่ 2 ฟังโดยชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา 182 จำเลยที่ 2 จะกล่าวอ้างว่า การที่ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาให้จำเลยที่ 1 ฟัง ย่อมมีผลถึงจำเลยที่ 2 ด้วยไม่ได้
- เมื่อตาม ป.วิ.อ. มาตรา 188 บัญญัติเพียงว่า คำพิพากษามีผลตั้งแต่วันที่ได้อ่านในศาลโดยเปิดเผยเป็นต้นไป โดยมีได้บัญญัติว่า คดีถึงที่สุดเมื่อใด จึงต้องนำ ป.วิ.พ. มาตรา 147 มาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้บังคับได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 15 เมื่อศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้จำเลยที่ 2 ฟังเมื่อ 18 กันยายน 2555 คดีของจำเลยที่ 2 จึงถึงที่สุดในวันดังกล่าว การที่ศาลชั้นต้นออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยที่ 2 โดยระบุว่าคดีถึงที่สุดวันที่ 18 กันยายน 2555 จึงชอบแล้ว

- (2) การคัดสำเนาคำพิพากษา
- ตามมาตรา 189 เมื่อศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาแล้ว เฉพาะจำเลย เท่านั้น ซึ่งต้องคำพิพากษาให้ลงโทษเป็นคนยากจนขอสำเนาคำพิพากษาซึ่งรับรองว่าถูกต้อง ให้ศาลคัดสำเนาให้หนึ่งฉบับโดยไม่คิดค่าธรรมเนียม
- (3) การแก้ไขคำพิพากษา
- ในคดีอาญาเมื่อศาลอ่านคำพิพากษา ห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้ว เว้นแต่จะเป็นการแก้ถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด ตามมาตรา 190

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12156/2558
- เมื่อศาลฎีกาได้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายที่ว่าศาลชั้นต้นนับโทษจำคุกคดีนี้ต่อจากโทษจำคุกในคดีอาญาอีกคดีชอบหรือไม่ และถึงที่สุดแล้ว จำเลยจะยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นขอให้เพิกถอนการนับโทษต่อและออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยใหม่โดยอ้าง ป.วิ.อ. มาตรา 160 และ ป.อ. มาตรา 91 อีกไม่ได้ เพราะหากศาลฎีกาฟังตามที่จำเลยอ้างแล้ววินิจฉัยให้เพิกถอนการนับโทษต่อและออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยใหม่ ย่อมมีผลเป็นการแก้ไขคำพิพากษาศาลฎีกา ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา 190

- (4) การขอให้ศาลอธิบายคำพิพากษา
- เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาแล้ว เมื่อเกิดสงสัยในการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ถ้าบุคคลใดที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับร้องต่อศาลซึ่งพิพากษาหรือสั่ง ให้ศาลนั้นอธิบายให้แจ่มแจ้ง ตามมาตรา 191
- เช่น ถ้อยคำตามบทบัญญัติของกฎหมายที่นำมาปรับใช้แก่คดีของจำเลย

- คำพิพากษาฎีกาที่ 921/2504
- ศาลชั้นต้นอ่านต้นร่างคำพิพากษาให้ลงโทษจำเลย และริบของ
- กลางในสารบบคำพิพากษาก็ลงว่าริบของกลาง แต่เวลาพิมพ์คำพิพากษาพิมพ์ตกข้อความไม่มีว่าริบของกลางโจทก์ร้องขอให้ศาลชั้นต้นอธิบายคำพิพากษาได้

อุทธรณ์

- 1. ลักษณะของการอุทธรณ์
- ตามหลักกฎหมาย ศาลยุติธรรมของไทยมี 3 ชั้นศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เมื่อศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีแล้ว คู่ความฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าวของศาลชั้นต้น สามารถอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าวต่อศาลอุทธรณ์ได้ ภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดตามที่กฎหมายกำหนดเอาไว้

- 1.1 ความหมายอุทธรณ์
- ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๓ วรรคหนึ่ง “คดีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้นในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ เว้นแต่จะถูกระงับอุทธรณ์โดยประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น..”
- อุทธรณ์ หมายถึง การโต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น อาจกระทำโดยคู่ความฝ่ายใดก็ได้ เมื่อคู่ความฝ่ายนั้นไม่พอใจคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น ย่อมมีสิทธิอุทธรณ์ได้ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายต่อศาลอุทธรณ์ การอุทธรณ์จึงต้องประกอบด้วยเหตุผล ประกอบด้วยเสมอว่าคำพิพากษาศาลชั้นต้นไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างไร

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2360/2555
- การที่จำเลยยื่นอุทธรณ์ขอให้ศาลฎีกาวินิจฉัยแก้ไขเปลี่ยนแปลงโทษตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 7 โดยไม่เพิ่มโทษตาม ป.อ. มาตรา 92 เป็นกรณีที่พิจารณาเกี่ยวกับการบังคับตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 7 ในคดีอาญา ดังนี้ การใช้สิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นจึงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ใน ป.วิ.อ. ภาค 4 ลักษณะ 1 โดยมาตรา 193 วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติเรื่องการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นโดยชัดแจ้งแล้วว่าให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์
- กรณีเช่นนี้จึงนำ ป.วิ.พ. มาตรา 223 ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลมไม่ได้ ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งคำร้องขออุทธรณ์โดยตรงต่อศาลฎีกาของจำเลย และส่งรับอุทธรณ์ของจำเลยแล้วส่งมายังศาลฎีกาจึงไม่ถูกต้องเพราะเป็นอุทธรณ์ข้ามลำดับของศาล

- 1.2 เนื้อหาอุทธรณ์
- ข้อความที่ต้องมีในเนื้อหาอุทธรณ์ ตามมาตรา 193 วรรคสอง “อุทธรณ์ทุกฉบับต้องระบุข้อเท็จจริงโดยย่อหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้น อ้างอิงเป็นลำดับ”
- ในการเขียนอุทธรณ์จึงต้องย่อข้อเท็จจริงของคดีที่มีรายละเอียดปรากฏอยู่ในคำพิพากษาศาลชั้นต้นแล้ว จึงระบุข้อโต้แย้งต่อคำพิพากษาศาลชั้นต้นตามที่คุณอุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาศาลชั้นต้น ในประเด็นต่างๆ

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 14588/2558
- ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ศาลชั้นต้นเห็นว่าโจทก์ทั้งสองมีพฤติการณ์ประวิงคดีและคดีพอวินิจฉัยได้แล้ว จึงให้งดไต่สวนมูลฟ้อง คำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา และในวันเดียวกันศาลชั้นต้นมีคำพิพากษายกฟ้อง ซึ่ง ป.วิ.อ. มาตรา 196 บัญญัติว่า คำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวน ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งนั้นจนกว่าจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในประเด็นสำคัญและมีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นด้วย
- เมื่อโจทก์ทั้งสองอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้นต้องอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นด้วย แต่อุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสองที่อุทธรณ์ว่า การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้งดไต่สวนพยานโจทก์ทั้งสองโดยอ้างว่าคดีพอวินิจฉัยได้แล้วเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่ถูกต้องและไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น อุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสองในส่วนที่อุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นไม่ได้คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่วินิจฉัยว่าข้อความที่จำเลยทั้งสองแจ้งต่อพนักงานสอบสวนไม่เป็นข้อความเท็จว่าไม่ถูกต้องและไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างไร จึงไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา 193 วรรคสอง
- ถือว่าโจทก์ทั้งสองไม่ได้อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้น อุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสองเป็นเพียงการอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้นเท่านั้น ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา 196

- 1.3 การอุทธรณ์ในคดีที่มีคู่ความหลายคน
- ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๗ เหตุที่มีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งฉบับหนึ่งแล้ว หาเป็นผลตัดสิทธิผู้อื่นซึ่งมีสิทธิอุทธรณ์ จะอุทธรณ์ด้วยไม่
- หมายความว่า หากโจทก์มีหลายคน หรือจำเลยมีหลายคน การอุทธรณ์ของโจทก์คนหนึ่ง หรือจำเลยคนหนึ่งย่อมไม่ตัดสิทธิคนอื่น ๆ

- 1.4 การอุทธรณ์ของผู้ต้องขังในเรือนจำ
- ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๙ ผู้อุทธรณ์ต้องขังหรือต้องจำคุกอยู่ในเรือนจำอาจยื่นอุทธรณ์ต่อพัศดีภายในกำหนดอายุอุทธรณ์ เมื่อได้รับอุทธรณ์นั้นแล้ว ให้พัศดีออกใบรับให้แก่ผู้ยื่นอุทธรณ์ แล้วให้รีบส่งอุทธรณ์นั้นไปยังศาลชั้นต้น

อุทธรณ์ฉบับใดที่ยื่นต่อพัศดีส่งไปถึงศาลเมื่อพ้นกำหนดอายุอุทธรณ์แล้วถ้าปรากฏว่าการส่งชักชั้นนั้นมิใช่เป็นความผิดของผู้ยื่นอุทธรณ์ ให้ถือว่าเป็นอุทธรณ์ที่ได้ยื่นภายในกำหนดอายุอุทธรณ์

- คำพิพากษาฎีกาที่ 550/2529
- จำเลยมีสิทธิฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่าน เมื่อวันครบกำหนดหนึ่งเดือนที่จำเลยจะยื่นฎีกาได้ตรงกับวันศุกร์และมีวันหยุดราชการ จำเลยซึ่งถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำก็ต้องยื่นฎีกาต่อพัสดิภายในระยะเวลาดังกล่าวเช่นกัน การที่จำเลยยื่นฎีกาต่อพัสดิเมื่อพ้นระยะเวลาหนึ่งเดือนแล้วแม้ศาลชั้นต้นได้มีคำสั่งรับฎีกาของจำเลยไว้ศาลฎีกาก็วินิจฉัยให้ไม่ได้

- 1.5 การแสดงตนของผู้ยื่นอุทธรณ์
- ป.วิ.อ. มาตรา 198 การยื่นอุทธรณ์ ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นในกำหนดหนึ่งเดือน นับแต่วันอ่าน หรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คู่ความฝ่ายที่อุทธรณ์พึง ให้เป็นหน้าที่ศาลชั้นต้นตรวจอุทธรณ์ว่าควรจะรับส่งขึ้นไปยังศาลอุทธรณ์ หรือไม่ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าเห็นว่าจะไม่ควรรับให้เหตุผลไว้ใน คำสั่งของศาลนั้นโดยชัดเจน

ในกรณีที่ตามคำพิพากษาจำเลยต้องรับโทษจำคุกหรือโทษสถานที่น่าหนักกว่านั้น และจำเลยไม่ได้ถูกคุมขัง จำเลยจะยื่นอุทธรณ์ได้ต่อเมื่อแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาล ในขณะที่ยื่นอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ศาลมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ ทั้งนี้ ประธานศาลฎีกาอาจ ออกข้อบังคับกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงตนของจำเลยก็ได้ ข้อบังคับนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ความในวรรคสามมิให้ใช้บังคับแก่กรณีที่จำเลยได้รับการรอกการลงโทษจำคุก หรือรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาคืบถ้วนแล้ว

- คำพิพากษาฎีกาที่ 5623/2562
- การที่จำเลยต้องคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้รับโทษจำคุกและไม่ได้ถูกคุมขังยื่นอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาขึ้นฎีกาโดยไม่ได้แสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาล แม้อุทธรณ์ของจำเลยมิใช่อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิด แต่เป็นอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาขึ้นฎีกาแก่จำเลยก็ตามก็ต้องอยู่ในบังคับบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.อ. มาตรา 198 วรรคสาม
- ข้อสังเกต การแสดงตนขณะยื่นอุทธรณ์ ตามมาตรา 198 นำมาใช้แก่การยื่นคำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาขึ้นฎีกาด้วย

- 2. กำหนดอายุอุทธรณ์ และการแก้ไขเพิ่มเติมอุทธรณ์
- 2.1 กำหนดเวลาในการยื่นอุทธรณ์
- มาตรา 198 วรรคหนึ่ง “การยื่นอุทธรณ์ ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่าน หรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คู่ความฝ่ายที่อุทธรณ์ฟัง..”
- การนับกำหนด 1 เดือน ตามมาตรานี้ ใช้วิธีการนับตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/3 และ มาตรา 193/5 คือ นับเดือนชนเดือน
- เช่น ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาให้คู่ความฟัง วันที่ 6 พฤศจิกายน 2563 อายุความอุทธรณ์ก็จะครบกำหนดในวันที่ 6 ธันวาคม 2563

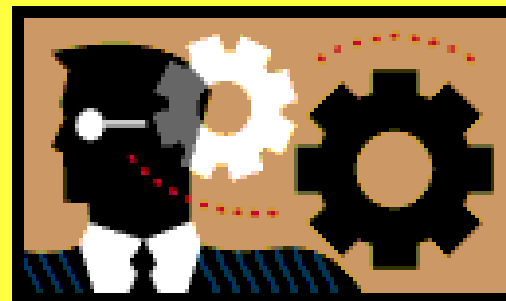
- ข้อสังเกต

- 1. หากศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาให้คู่ความฟังเมื่อวันที่ 30 หรือ 31 มกราคม อายุอุทธรณ์จะครบกำหนดพร้อมกันในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ หรือ 29 กุมภาพันธ์ ซึ่งเป็น “ปৌธิกสุรทิน” ตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/5
วรรคสอง
- 2. หากวันสุดท้ายของอายุอุทธรณ์เป็นวันหยุดทำการตามประกาศเป็นทางการหรือตามประเพณี ต้องใช้ ป.พ.พ. มาตรา 193/8 คือ ให้นับวันที่เริ่มทำการใหม่ต่อจากวันที่หยุดทำการนั้นเป็นวันสุดท้ายของระยะเวลา

- 2.2 การแก้ไขเพิ่มเติมอุทธรณ์
- ผู้อุทธรณ์มีสิทธิจะแก้ไขเพิ่มเติมอุทธรณ์เดิมที่ยื่นไว้ได้ หรือเพิ่มเติมประเด็นจากอุทธรณ์เดิม แต่ต้องทำภายในกำหนด 1 เดือน นับแต่วันอ่านคำพิพากษาศาลชั้นต้นเช่นกัน รวมถึงกรณีการเพิ่มเติมตัวผู้ยื่นอุทธรณ์ลงไปในอุทธรณ์ด้วย
- แต่หากเป็นเพียงการแก้ไขข้อบกพร่อง โดยมีใช้การเพิ่มประเด็นจากอุทธรณ์เดิม ผู้อุทธรณ์ยื่นคำร้องขอแก้ไขเมื่อพ้นกำหนดอายุอุทธรณ์ก็ได้

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 2

ครั้งที่ 11-12

อุทธรณ์ (ต่อ)

- การอุทธรณ์ในคดีอาญา
- เมื่อคู่ความประสงค์จะอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้น มีข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์และเรื่องที่ไม่อาจอุทธรณ์ได้ในคดีอาญา มีอยู่อย่างไบบ้าง
- 1. ในทางปฏิบัติ สามารถจัดลำดับข้อห้ามอุทธรณ์ในคดีอาญาได้ดังนี้

- 1.1 หลักกฎหมายตาม ป.วิ.อ. มาตรา 193 ทวิ ซึ่งบัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ทอรรถณืคำพิพากษาศาลชั้นต้น ในปัญหาข้อเท็จจริงในคดีซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่.....”
- ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 193 ทวิ นั้น เป็นกรณีห้ามอรรถณืในปัญหาข้อเท็จจริงซึ่ง ป.วิ.อ. มาตรา 193 ทวินี้ บัญญัติทำนองเดียวกับที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแขวงฯ พ.ศ. 2499 มาตรา 22 และ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ พ.ศ. 2539 มาตรา 39.....

- ข้อห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา 193 ทวิ มีข้อที่ควรระวังและทำความเข้าใจดังนี้
- (1) อัตราโทษซึ่งบัญญัติว่า “ในคดีซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูง ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี” อัตราโทษดังกล่าวให้พิจารณาจากคำบรรยายฟ้องเป็นสำคัญ ให้พิจารณา ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้

- คำพิพากษาฎีกาที่ 3231/2536
- ป.วิ.อ. มาตรา 193 ทวิ
- ป.อ. มาตรา 264, 265, 268
- การอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริงในคดีอาญานั้น ศาลจะต้องพิจารณาอัตราโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายสำหรับข้อหาแต่ละกระทงความผิดตามฟ้องว่าต้องห้ามอุทธรณ์หรือไม่ ไม่ใช่ความผิดที่พิจารณาได้ความข้อหาปลอมและใช้เอกสารสิทธิปลอมตามฟ้อง มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาทคดีก็ในข้อหาดังกล่าว จึงไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 ทวิ

- คำพิพากษาฎีกาที่ 4911/2537
- ป.วิ.อ. มาตรา 193 ทวิ
- คดีอาญาจะต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 ทวิ หรือไม่นั้นต้องดูอัตราโทษตามที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติที่โจทก์ขอให้ลงโทษเป็นสำคัญ ส่วนอัตราโทษตามบทบัญญัติที่พิจารณาได้ความหาใช่ข้อที่จะนำมาพิจารณาในชั้นนี้ไม่ อุทธรณ์ของโจทก์สำหรับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 365(2) ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จึงไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง
- ส่วนความผิดตามบทมาตราอื่น แม้จะมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ก็เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับความผิดตามมาตรา 365(2)ซึ่งไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ ความผิดตามบทมาตราอื่นจึงไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงด้วย

- (2) ในคดีที่โจทก์มีคำขอท้ายฟ้อง ให้ลงโทษจำเลยตามบทบัญญัติใดซึ่งมีอัตราโทษไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงแต่การบรรยายในคำฟ้องของโจทก์ โจทก์ไม่ได้บรรยายฟ้องถึงบทที่ขอให้ลงโทษส่งผลไปถึง ป.วิ.อ. มาตรา 192 ศาลย่อมจะลงโทษจำเลยในบทดังกล่าวไม่ได้ ดังนั้น ถ้ามบทอื่นที่เหลือต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา 193 ทวิแล้ว คดีนั้นต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงทั้งคดี ให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้

- คำพิพากษาฎีกาที่ 925/2534
- ป.พ.พ. มาตรา 354
- ป.วิ.อ. มาตรา 193 ทวิ
- คำบรรยายฟ้องโจทก์ไม่ได้ระบุว่าจำเลยได้กระทำผิดยกยกในฐานผู้มีอาชีพหรือประกอบธุรกิจอันยอมเป็นที่ไว้วางใจของประชาชนอันเป็นองค์ประกอบความผิดตาม ป.อ. มาตรา 354 โดยโจทก์บรรยายฟ้องเพียงว่า จำเลยเป็นพนักงานธนาคาร และเป็นตัวแทนโจทก์ในการจัดเก็บหนี้สินจากลูกหนี้ของโจทก์เพื่อนำฝากเข้าบัญชีของโจทก์ แต่จำเลยไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตัวแทนที่ดี กลับปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตหวังประโยชน์ของตนเป็นใหญ่ จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของโจทก์นั้น จึงไม่ปรากฏชัดแจ้งว่าการกระทำของจำเลยที่เป็นตัวแทนของโจทก์ตามฟ้องเป็นการกระทำอันเกี่ยวกับการที่จำเลยเป็นพนักงานธนาคารซึ่งเป็นอาชีพหรือธุรกิจอันยอมเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน หรือเป็นการที่โจทก์มอบให้จำเลยกระทำเป็นตัวแทนของโจทก์เป็นการส่วนตัว และไม่มีข้อเท็จจริงว่าจำเลยกระทำผิดในฐานที่เป็นผู้มีอาชีพหรือธุรกิจอันยอมเป็นที่ไว้วางใจของประชาชนจึงถือไม่ได้ว่าโจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำผิดตามมาตรา 354 ฉะนั้นเมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง คดีของโจทก์จึงต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา 193 ทวิ.
- หมายเหตุ ตามฎีกา 925/2534 อัตราโทษตาม ป.อ. มาตรา 352 และ 353 ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง แต่อัตราโทษในมาตรา 354 ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

- (3) สำหรับการโต้แย้งข้อเท็จจริงแต่มีข้อโต้แย้งในเนื้อหา
ของคำฟ้องหรือมีข้อโต้แย้งประเด็นแห่งคดีแล้ว การอุทธรณ์ใน
ปัญหาข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ตาม ป.วิ.อ.
มาตรา 193 ทวิ (ประเด็นนี้มีความสำคัญมากต้องทำความเข้าใจเป็นพิเศษ) ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 14/2537
- ป.วิ.อ. มาตรา 193 ทวิ
- พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 14 (5)
- มูลคดีเกิดในเขตอำนาจของศาลจังหวัดฝาง พยานหลักฐานต่าง ๆ ก็อยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดฝาง ถ้าโจทก์ฟ้องคดีที่ศาลจังหวัดฝางก็จะเป็นการสะดวกแก่การพิจารณาพิพากษาคดียิ่งกว่าการฟ้องต่อศาลอาญาแม้จำเลยจะต้องขังอยู่ในเขตอำนาจศาลอาญา โจทก์ก็ชอบที่จะร้องขอต่อศาลอาญาให้สั่งให้เรือนจำที่คุมขังจำเลยอยู่ส่งตัวจำเลยไปคุมขังยังเรือนจำอำเภอฝางได้ ดังนั้น ที่ศาลอาญาใช้ดุลพินิจไม่อนุญาตให้โจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลอาญา จึงชอบแล้ว การอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นที่สั่งไม่อนุญาตให้โจทก์ฟ้องคดีต่อศาลชั้นต้นแม้จะเป็นการอุทธรณ์ดุลพินิจของศาลชั้นต้น ก็เป็นเรื่องที่โจทก์อุทธรณ์ได้แย้งดุลพินิจของศาลชั้นต้น ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 14(5) มิใช่เป็นการอุทธรณ์โต้แย้งข้อเท็จจริงในเนื้อหาแห่งคำฟ้องที่จะต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 193 ทวิ

- คำพิพากษากฎีกาที่ 1927/2537
- ป.วิ.พ. มาตรา 21 (4), 40, 41 วรรคแรก
- ป.วิ.อ. มาตรา 15, 193 ทวิ, 198, 200, 201
- บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยอุทธรณ์มาตรา 198, 200 และ 201 มีความหมายชัดเจนบังคับไว้ว่า เมื่อศาลชั้นต้นรับอุทธรณ์แล้วเป็นหน้าที่ของศาลชั้นต้นที่ต้องส่งสำเนาอุทธรณ์ให้อีกฝ่ายหนึ่งและกำหนดเวลาให้แก่อุทธรณ์ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาอุทธรณ์ การที่ศาลชั้นต้นส่งอุทธรณ์ของโจทก์ว่า "รับเป็นอุทธรณ์โจทก์ สำเนาให้อีกฝ่าย" และออกหมายนัดส่งให้แก่จำเลยที่ 1 โดยมีข้อความในหมายนัดว่า "ด้วยคดีเรื่องนี้ศาลได้รับอุทธรณ์ของโจทก์ดังสำเนาอุทธรณ์แนบมาพร้อมหมายนี้ เพราะฉะนั้นจึงแจ้งมาให้ทราบ" เป็นการส่งสำเนาอุทธรณ์ของโจทก์ให้จำเลยที่ 1 ทราบเท่านั้น มิได้กำหนดให้จำเลยที่ 1 แก่อุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงเป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการอุทธรณ์ คู่ความจะร้องขอเลื่อนคดีติดต่อกันได้ต้องเป็นกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงเสียได้ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 40 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 และการอนุญาตให้เลื่อนคดีหรือไม่เป็นดุลพินิจของศาล

- ในการขอเลื่อนคดีครั้งที่ 2 โจทก์มีใบรับรองแพทย์ของโรงพยาบาลมาแสดง ระบุว่า โจทก์มีอาการอ่อนแรงแขนขาด้านซ้าย เนื่องจากโรคเส้นเลือดสมองตีบ และความดันโลหิตสูงได้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลและยังไม่มีกำหนดกลับบ้านการขอเลื่อนการสืบพยานโจทก์จึงเป็นการอ้างเหตุขอเลื่อนคดีเพราะตัวความป่วยเจ็บไม่สามารถมาศาลได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 41 วรรคแรก ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 หากศาลชั้นต้นมีความสงสัยว่าโจทก์ป่วยจริงหรือไม่ก็มีอำนาจไต่สวนคำร้องขอเลื่อนคดีเสียก่อนได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 21(4) ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 หรือจะตั้งเจ้าพนักงานศาลไปตรวจดูว่า โจทก์ป่วยเจ็บจริงหรือไม่ก็ได้
- หากข้ออ้างดังกล่าวเป็นความจริงก็ถือได้ว่าการนี้มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงเสียได้ และมีเหตุสมควรที่ศาลชั้นต้นจะใช้ดุลพินิจให้โจทก์เลื่อนคดีอีกครั้งหนึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 40 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 ดังกล่าว ศาลชั้นต้นไม่อนุญาตให้โจทก์เลื่อนคดีแล้วมีคำสั่งสืบพยานโจทก์พร้อมทั้งพินิจพิจารณาทุกข้อในวันเดียวกัน โจทก์อุทธรณ์ว่าคำสั่งของศาลชั้นต้นที่ให้งดสืบพยานโจทก์ไม่ชอบ เป็นการอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงที่มีได้เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี จึงไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 ทวิ

- คำสั่งคำร้องที่ 1465/2531
- ป.วิ.อ. มาตรา 220
- ความว่า โจทก์ฎีกา ศาลชั้นต้นสั่งว่า ฎีกาของโจทก์เป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงซึ่งต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 220 จึงไม่รับฎีกาของโจทก์โจทก์เห็นว่า โจทก์ฎีกาว่า การที่ศาลไม่อนุญาตให้โจทก์เลื่อนคดีแล้วพิพากษายกฟ้องโดยถือว่าโจทก์ไม่มีพยานมาสนับสนุนน่าจะเป็นการคลาดเคลื่อนต่อข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายบางประการ กล่าวคือโจทก์ควรจะได้รับอนุญาตให้เลื่อนคดีได้เพราะมีเหตุอันสมควรและศาลล่างยังมีได้ฟังข้อเท็จจริงแห่งคดี กรณีจึงเป็นการฎีกาเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล จึงไม่ต้องห้ามฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 220 โปรดมีคำสั่งให้รับฎีกาของโจทก์เพื่อพิจารณาต่อไป
- หมายเหตุ จำเลยยังไม่ได้รับสำเนาคำร้อง
- โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 มาตรา 3 ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 91

- ในวันนัดไต่สวนมูลฟ้อง โจทก์ขอเลื่อนคดี ศาลชั้นต้นไม่อนุญาตให้เลื่อนแล้ววินิจฉัยว่าโจทก์ไม่มีพยานมาสืบคดีไม่มีมูล พิพากษายกฟ้อง
- ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน
- โจทก์ฎีกา ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับฎีกาดังกล่าว (อันดับ 10)
- โจทก์จึงยื่นคำร้องนี้ (อันดับ 11)
- คำสั่ง
- พิจารณาแล้วว่าที่โจทก์ฎีกาว่า ศาลชั้นต้นมิให้โจทก์เลื่อนคดีโดยสั่งไต่สวนพยานโจทก์แล้วพิพากษายกฟ้องเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นเป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงที่มีได้เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาชี้ขาดไม่ต้องห้ามฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 220 จึงให้รับฎีกาของโจทก์ไว้พิจารณาต่อไป

- (4) ในกรณีโจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท การอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงต้องห้ามอุทธรณ์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 193 ทวิหรือไม่นั้นให้พิจารณาจากอัตราโทษของบทหน้าที่โจทก์ฟ้อง ถ้าอัตราโทษตามบทหนักไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงแล้วย่อมเป็นเหตุให้บทเบาไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงด้วยให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไป

- คำพิพากษาฎีกาที่ 3154/2543
- ป.วิ.อ. มาตรา 193 ทวิ, 208 (2), 225
- คดีอาญาเรื่องใดจะต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงหรือไม่ ต้องพิจารณาอัตราโทษที่กฎหมายบัญญัติสำหรับข้อหาแต่ละกระทงความผิดเป็นสำคัญ เมื่อความผิดในกระทงนั้นมีความผิดหลายบทรวมอยู่ด้วย ถ้าบทหนักไม่ต้องห้าม ก็ถือว่าทุกบทไม่ต้องห้าม โจทก์อุทธรณ์ขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสามในความผิดฐานร่วมกันบุกรุกและทำให้เสียทรัพย์ ซึ่งเป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวกัน เมื่อความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 365(2) ประกอบด้วยมาตรา 362 ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 ทวิ ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 ซึ่งเป็นบทเบา แม้จะมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับก็ย่อมไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงด้วย สมควรยกอนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิจารณาพิพากษาใหม่ เพื่อให้การวินิจฉัยความผิดของจำเลยทั้งสามเป็นไปตามลำดับศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 208(2) ประกอบด้วยมาตรา 225

- คำพิพากษาฎีกาที่ 2590/2540
- ป.วิ.อ. มาตรา 193 ทวิ, 208, 225
- ป.อ. มาตรา 365
- คดีอาญาเรื่องใดจะต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 ทวิ หรือไม่ต้องอุทธรณ์โทษที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติที่โจทก์ขอให้ลงโทษเป็นสำคัญ คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องว่า เมื่อประมาณต้นเดือนกุมภาพันธ์ 2536 เวลาใดไม่ปรากฏชัด ถึงวันที่ 15 มีนาคม 2536 เวลากลางวัน ทั้งเวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยบุกรุกเข้าไปในที่ดินอันเป็นอสังหาริมทรัพย์ของผู้เสียหาย แล้วปลูกพืชผลอาสินลงในที่ดินดังกล่าวเพื่อถือการครอบครองที่ดินของผู้เสียหายบางส่วน ถือว่าโจทก์บรรยายว่าจำเลยกระทำผิดตลอดทั้งเวลากลางวันและเวลากลางคืนแล้ว และคำขอท้ายฟ้องก็ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 365 ฟ้องโจทก์จึงครอบงำองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 365 แล้ว
- ส่วนจำเลยจะเข้าไปในที่ดินพิพาทตอนแรกเมื่อใดเป็นเรื่องในชั้นพิจารณา เมื่อความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 365 ที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยมีอัตราโทษจำคุกเกินสามปีไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 ทวิ ดังนั้นการที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 ไม่รับวินิจฉัยอุทธรณ์โจทก์และโจทก์ร่วมจึงเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกาเห็นสมควรย้อนสำนวนให้ศาลอุทธรณ์ภาค 3 วินิจฉัยปัญหาตามอุทธรณ์ของโจทก์และโจทก์ร่วม เพราะผลแห่งการวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ภาค 3 อาจนำไปสู่การจำกัดสิทธิ การฎีกาของคู่ความได้

- (5) ในกรณีโจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน การพิจารณาว่าคดีต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา 193 ทวิหรือไม่ ให้พิจารณาอัตราโทษในแต่ละกระทงความผิด ให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาที่ 568/2544

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 568/2544
- ป.วิ.อ. มาตรา 193 ทวิ
- ความผิดฐานเก็บรังนกอีแอ่นโดยไม่ได้รับอนุญาตฐานมีรังนกอีแอ่นไว้ในครอบครอง โดยฝ่าฝืนกฎหมาย และฐานขึ้นไปบนเกาะที่นกอีแอ่นทำรังอยู่ตามธรรมชาติโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติอากรรังนกอีแอ่นฯ มีโทษอย่างสูงจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับเมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง จึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ คำพิพากษาศาลชั้นต้นในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 ทวิเมื่อโจทก์บรรยายฟ้องแยกข้อหาความผิดของจำเลยทั้งสามฐานดังกล่าวกับความผิดฐานร่วมกับพวกลักทรัพย์ของผู้เสียหายเป็นกรณีต่างกรรมกันและการพิจารณาว่า อุทธรณ์ในข้อเท็จจริงต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 ทวิ หรือไม่ ต้องพิจารณาความผิดแต่ละกระทงแยกเป็นรายกระทงความผิด ดังนี้ การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 9 รับวินิจฉัยอุทธรณ์ของโจทก์ที่ว่า พยานหลักฐานของโจทก์รับฟังได้ว่า จำเลยกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติอากรรังนกอีแอ่นฯ ซึ่งเป็นการอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงนั้นจึงเป็นการไม่ชอบ

- (6) กรณีโจทก์ฟ้องขอให้เลือกปรับบทลงโทษ
- เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์หรือรับของโจร ศาลฎีกาวางหลักว่า การฟ้องของโจทก์เป็นคนละกระทงความผิดกัน ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้

- คำพิพากษาฎีกาที่ 4007/2535
- ป.วิ.อ. มาตรา 193, 193 ทวิ
- โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานลักทรัพย์สร้อยข้อมือและผ้าใส่รองเท้าใหม่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 หรือขอให้ลงโทษจำเลยฐานรับของโจรผ้าใส่รองเท้าใหม่ตามมาตรา 357 มิได้ขอให้ลงโทษจำเลยฐานรับของโจรสร้อยข้อมือด้วย ดังนั้น ความผิดฐานลักทรัพย์สร้อยข้อมือ ซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกิน 6,000 บาท จึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 ทวิ การที่ศาลอุทธรณ์รับวินิจฉัยข้อเท็จจริงในความผิดฐานลักทรัพย์สร้อยข้อมือจึงเป็นการไม่ชอบ ส่วนที่ขอให้ลงโทษจำเลยฐานลักทรัพย์ตาม มาตรา 334 หรือรับของโจรตามมาตรา 357 เฉพาะเรื่องผ้าใส่รองเท้าใหม่นั้นก็เป็นการกระทำคนละกรรมความผิดกัน ความผิดตามมาตรา 334 ในส่วนนี้จึงต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามที่กล่าวข้างต้นเช่นกัน

- ฉะนั้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผ้าใส่ร่งใหม่โจทก์และโจทก์ร่วมคงอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้เฉพาะในความผิดฐานรับของโจรตามมาตรา 357 เท่านั้น ในคำฟ้องอุทธรณ์ของโจทก์และโจทก์ร่วมทั้งสองฉบับ คงอุทธรณ์แต่เฉพาะในข้อเท็จจริงที่ว่าพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมาฟังได้ว่าผ้าใส่ร่งใหม่เป็นของโจทก์ร่วมเท่านั้น ไม่มีคำฟ้องอุทธรณ์ส่วนใดที่ได้แสดงให้เห็นว่าพยานหลักฐานของโจทก์และโจทก์ร่วมที่นำสืบมาจะมีข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นว่าจำเลยได้กระทำความผิดฐานรับของโจรอันเป็นความผิดที่โจทก์และโจทก์ร่วมอุทธรณ์ได้
- คำฟ้องอุทธรณ์ของโจทก์และโจทก์ร่วมจึงมิได้ระบุข้อเท็จจริงโดยย่อพอที่จะอ้างอิงให้เห็นได้ว่าจำเลยกระทำความผิดตามที่ขอให้ลงโทษมาในคำขอท้ายอุทธรณ์เป็นอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 ศาลอุทธรณ์รับวินิจฉัยให้จึงเป็นการไม่ชอบ

- (7) ป.วิ.อ. มาตรา 193 ทวิ ใช้ในการไต่สวนมูลฟ้องคดีอาญาด้วย (ฎีกา1153/2522)
- (8) ป.วิ.อ. มาตรา 193 ทวิ ไม่ใช้กับกรณีมีผู้ร้องขอคืนของกลาง ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1025/2522
- ป.พ.พ. มาตรา 456, 458
- ป.วิ.อ. มาตรา 220
- ป.อ. มาตรา 36
- พ.ร.บ.รถยนต์ พ.ศ.2473 มาตรา 13
- กรณีบุคคลภายนอกขอคืนของกลางตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 36 ไม่มีกฎหมายจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ฎีกา แม้ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาต้องกันมาให้ยกคำร้องของผู้ร้อง ผู้ร้องก็ยังฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงได้ คดีไม่ตกอยู่ในบังคับมาตรา 220 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- การแจ้งโอนทะเบียนรถยนต์ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2473 มาตรา 13 นั้น เป็นเรื่องกฎหมายกำหนดให้มีขึ้นเพื่อประโยชน์แก่การควบคุมของเจ้าพนักงานเท่านั้น ไม่ใช่แบบที่กำหนดไว้เพื่อความสมบูรณ์แห่งนิติกรรมซื้อขายรถยนต์ รถยนต์เป็นสังหาริมทรัพย์อย่างหนึ่งซึ่งกรรมสิทธิ์ย่อมโอนไปยังผู้ซื้อตั้งแต่ขณะเมื่อได้ทำสัญญาซื้อขายกัน

- (9) ถ้าเป็นกรณีใจทักฟองขอให้ลงโทษและมีคำขอให้ริบของกลางด้วย การจะอุทธรณ์เกี่ยวกับเรื่องขอกลางที่ขอให้ริบต้องอยู่ภายในบังคับ ป.วิ.อ. มาตรา 193 ทวิ ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไป

- คำพิพากษาฎีกาที่ 562/2538
- ป.วิ.อ. มาตรา 218 วรรคหนึ่ง
- ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลย 6 เดือน ปรับ 5,000 บาทโทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 1 ปี และไม่บริบูรณ์ของกลาง ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาแก้เฉพาะของกลางเป็นให้รับ เป็นการแก้ไขเล็กน้อย ต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 218 วรรคหนึ่งฉะนั้น ที่จำเลยฎีกาขอให้ไม่บริบูรณ์ของกลางเนื่องจากไม้ที่จำเลยรับไว้มีปริมาตรน้อย เป็นการโต้เถียงดุลพินิจของศาลเป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงจึงต้องห้าม

- คำพิพากษาฎีกาที่ 2732/2527
- พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ.2478
- ป.วิ.อ. มาตรา 218
- พระราชบัญญัติการพนันฯ มาตรา 10 วรรคสอง ให้ศาลมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจในการริบเครื่องมือเครื่องใช้ในการเล่นการพนันโดยจะริบหรือไม่ริบก็ได้ ศาลชั้นต้นลงโทษปรับจำเลย 600 บาท และริบโต๊ะบิลเลียด ไม้คิว และลูกบิลเลียดของกลางศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เฉพาะไม่ริบของกลางเท่านั้น จึงเป็นการแก้ไขเล็กน้อยใจที่จะฎีกาขอให้ริบของกลางอันเป็นปัญหาข้อเท็จจริงอีกไม่ได้ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 218

- คำพิพากษาฎีกาที่ 215/2506
- พ.ร.บ.การประมง (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2496 มาตรา 10
- ป.วิ.อ. มาตรา 218
- ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2496 มาตรา 10 ที่กำหนดว่า สิ่งของที่ใช้หรือได้มาในการกระทำผิด ศาลจะริบเสียก็ได้ ซึ่งเป็นการให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจนั้น เมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้คำพิพากษา ศาลชั้นต้นเรื่องของกลางที่ให้ริบเป็นไม่ริบ ก็เป็นการใช้ดุลพินิจตามอำนาจที่ให้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นการแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นเล็กน้อย โจทก์จึงฎีกาขอให้ริบของกลางไม่ได้

- กฎหมายห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา
- หลักกฎหมาย ป.วิ.อ. มาตรา 196 บัญญัติว่า “คำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสิ้นวน ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งนั้นจนกว่าจะมีคำพิพากษา หรือคำสั่งในประเด็นสำคัญ และมีอุทธรณ์คำพิพากษา หรือคำสั่งนั้นด้วย”
- ป.วิ.อ. มาตรา 182 บัญญัติว่า “ในระหว่างไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ถ้ามีคำร้องระหว่างพิจารณาขึ้นมาให้ศาลสั่งตามที่เหมาะสม เมื่อเสร็จการพิจารณาแล้ว ให้พิพากษาหรือสั่งตามรูปความ”

- 1. แนวทางปฏิบัติในคดีอาญา อาจกล่าวได้ว่า คำสั่งระหว่างพิจารณาในคดีอาญาหมายถึง คำสั่งของศาลที่มีคำสั่งภายหลังจากที่ 'ได้รับคดีของโจทก์ไว้พิจารณาหรือไว้ไต่สวนมูลฟ้องแล้ว' แต่ก่อนมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีและคำสั่งดังกล่าวต้องไม่ทำให้คดีเสร็จจำนวนไปจากศาล
- 2. ในคดีอาญา ถ้าศาลยังไม่ได้รับคดีไว้แม้จะมีคำสั่งศาลระหว่างนี้ 'ไม่ถือเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา' ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้

- คำพิพากษาฎีกาที่ 2756/2524
- ป.วิ.พ. มาตรา 18
- ป.วิ.อ. มาตรา 15, 71, 158, 161, 165, 196
- พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 มาตรา 26
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 ประกอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 18 ให้อำนาจศาลชั้นต้นในการตรวจคำฟ้องซึ่งเป็นคำคู่ความโดยเด็ดขาดเมื่อปรากฏว่าคำฟ้องของโจทก์มีรายการช่องอายุ แต่ไม่ใส่ให้ครบถ้วน ที่อยู่ของจำเลยผิดพลาดสืบสน ศาลชั้นต้นจึงมีอำนาจสั่งคืนฟ้องให้โจทก์แก้ไขให้ถูกต้องได้โดยชอบ
- คำสั่งคืนฟ้องให้โจทก์ทำมาขึ้นใหม่หาใช่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาไม่ แต่เป็นคำสั่งไม่รับหรือคืนคำคู่ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 ประกอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 18 ถือว่าศาลชั้นต้นยังไม่ได้ประทับฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณา ศาลจึงไม่มีอำนาจสั่งขังจำเลย เมื่อโจทก์แก้ไขคำฟ้องแล้วนำมาขึ้นใหม่ โจทก์จึงมีหน้าที่ต้องนำตัวจำเลยมาส่งศาลพร้อมคำฟ้องดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165

- คำพิพากษาฎีกาที่ 1262/2504
- ป.วิ.อ. มาตรา 196, 216
- โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยศาลชั้นต้นสั่งในคำฟ้องนี้ว่า ให้รอฟังคดีอีกเรื่องหนึ่งก่อน เมื่อคดีนั้นถึงที่สุดแล้ว จะได้พิจารณาสั่งต่อไป เช่นนี้ไม่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา โจทก์อุทธรณ์ได้
- (หมายเหตุ เมื่อศาลอุทธรณ์มีคำสั่งเห็นชอบตามคำสั่งของศาลชั้นต้นที่สั่งไม่รับอุทธรณ์แล้ว โจทก์ย่อมฎีกาต่อมาอีกได้ภายในหนึ่งเดือน)

- 3. กรณีศาลมีคำสั่งรับคดีไว้ไต่สวนมูลฟ้องแล้ว หรือภายหลังรับฟ้องแล้ว หากมีคำสั่งภายหลังจากนั้นย่อมเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 294/2517
- ป.วิ.พ. มาตรา 39, 132
- ป.วิ.อ. มาตรา 14, 15, 162, 196
- ในวันนัดไต่สวนมูลฟ้องโจทก์ขอเลื่อนคดี แต่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้รอกการไต่สวนมูลฟ้องไว้ จนกว่าคดีอาญาคืออีกเรื่องหนึ่งจะถึงที่สุดและให้จำหน่ายคดีชั่วคราว คำสั่งให้รอกการไต่สวนมูลฟ้องไว้ก่อนนั้นเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวน จึงต้องห้ามอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 196 และคำสั่งจำหน่ายคดีนั้นได้สั่งไว้ด้วยว่า เมื่อคดีอีกเรื่องหนึ่งนั้นถึงที่สุดแล้วให้โจทก์แถลงเพื่อจะได้พิจารณาคดีนี้ต่อไปไม่ใช่คำสั่งจำหน่ายคดีโดยเด็ดขาด เป็นคำสั่งจำหน่ายคดีชั่วคราว ไม่ทำให้ประเด็นแห่งคดีเสร็จไปโจทก์จึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งตามมาตรา 196 เช่นกัน(อำนัฎีกาที่ 157/2506 และ 1621/2506)

- คำพิพากษาฎีกาที่ 233/2481
- พ.ร.บ.กักกันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย พ.ศ.2479 มาตรา 8, 9
- ป.วิ.อ. มาตรา 160, 196, 216
- ป.อ. มาตรา 72, 299
- โจทก์ฟ้องจำเลยขอให้ลงโทษฐานชิงทรัพย์และขอให้กักกัน ศาลมีคำสั่งให้แยกฟ้องโทษฐานกักกันเป็นอีกคดีหนึ่งต่างหาก แล้วพิพากษาลงโทษจำเลยฐานชิงทรัพย์นั้นดังนี้ ถือว่าคำสั่งของศาลเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา เมื่อโจทก์มิได้อุทธรณ์คำพิพากษาจะอุทธรณ์เฉพาะคำสั่งของศาลที่ให้แยกฟ้องมิได้ต้องห้ามตามประมวลวิธีพิจารณาอาญา ม.196

- คำพิพากษาฎีกาที่ 888/2490
- ป.วิ.อ. มาตรา 41, 43, 44, 196
- ในคดีข้อโกงทรัพย์ซึ่งมีอัตราโทษอยู่ในอำนาจศาลแขวงนั้นแม้โจทก์จะขอให้ใช้ทรัพย์ที่ข้อโกงเป็นราคามากมายเท่าใด ศาลแขวงก็มีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้
- คำสั่งศาลชั้นต้นที่สั่งให้โจทก์แยกฟ้องคดีส่วนแบ่งจากคดีส่วนอาญา ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 41 นั้น เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาตาม มาตรา 196

- คำพิพากษาฎีกาที่ 64/2494
- ป.วิ.อ. มาตรา 196, 216, 224
- การที่ศาลชั้นต้นสั่งงดสืบพยานโจทก์ที่ไม่มาศาลตามนัดและไม่อนุญาตให้โจทก์อ้างพยานเพิ่มเติม นั้น เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น ซึ่งต้องห้ามอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 196 หากใช้กรณีที่เข้าตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 18 หรือ 24 ไม่
- ศาลอุทธรณ์สั่งยกคำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่สั่งไม่รับอุทธรณ์ คู่ความฎีกาคำสั่งศาลอุทธรณ์นี้ได้

- คำพิพากษาฎีกาที่ 2553/2539
- ป.วิ.อ. มาตรา 196
- โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา326,328ศาลชั้นต้นได้
 สวณมูลฟ้องแล้วมีคำสั่งว่า"คดีมีมูลให้ประทับฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณาหมายเรียกจำเลยแก้
 คดีและให้นัดสืบพยานโจทก์ในวันเดียวกันแจ้งวันนัดให้จำเลยทราบโดยให้โจทก์นำส่ง
 ภายใน3วันมิฉะนั้นถือว่าโจทก์ทิ้งฟ้อง"แต่โจทก์มิได้นำส่งหมายเรียกจำเลยแก้คดีและหมาย
 นัดสืบพยานโจทก์ตามคำสั่งจำเลยยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า โจทก์ทิ้งฟ้องและ
 ขอให้ จำหน่ายคดีออกจากสารบบความการที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า"ทนายจำเลยมาศาลใน
 วันนัดไต่สวนมูลฟ้องและลงลายมือชื่อรับทราบในรายงานกระบวนการพิจารณาที่ศาลมีคำสั่งว่า
 คดีโจทก์มีมูลและนัดจำเลยแก้คดีและนัดสืบพยานโจทก์แล้วถือได้ว่าจำเลยทราบนัดโดย
 ชอบแล้วจึงไม่อาจถือว่าโจทก์ ทิ้งฟ้อง ให้ยกคำร้อง“ นั้น
- เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวนเพราะคดีจะต้องพิจารณาต่อไป
 แม้ว่าศาลชั้นต้นจะมีคำสั่งต่อไปว่า"จำเลยไม่มาศาลตามกำหนดนัดให้ออกหมายจับให้
 จำหน่ายคดีออกเสียจากสารบบความจับจำเลยได้เมื่อใดให้โจทก์แถลงต่อศาลเพื่อยกคดีขึ้น
 พิจารณาใหม่"ก็เป็นเพียงคำสั่งให้ จำหน่ายคดีชั่วคราวอันเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาเช่นกัน
 ไม่ใช่เป็นกรณีศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในประเด็นสำคัญแล้วดั่งนั้นที่จำเลย
 อุทธรณ์ว่าโจทก์ไม่นำส่งหมายเรียกตามคำสั่งศาลชั้นต้นเป็นการทิ้งฟ้องจึงเป็นอุทธรณ์
 ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา196

- คำพิพากษาฎีกาที่ 7080/2541
- พ.ร.บ.จัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ.2539 มาตรา 38
- ปล.วิ.อ. มาตรา 196
- คำสั่งของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางที่ให้การไต่สวนมูลฟ้องไว้ก่อนจนกว่าคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.36/2540 ของศาลดังกล่าวจะถึงที่สุดและให้จำหน่ายคดีชั่วคราวโดยให้โจทก์แถลงต่อศาลภายใน 1 เดือน นับแต่ทราบคำสั่งหรือคำพิพากษาคดีดังกล่าว เพื่อจะได้พิจารณาคดีนี้ต่อไปนั้นไม่ใช่เป็นคำสั่งจำหน่ายคดีโดยเด็ดขาด เพียงแต่เป็นคำสั่งจำหน่ายคดีไว้ชั่วคราวจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ทำให้ประเด็นแห่งคดีเสร็จไปแต่อย่างใด เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสิ้นวน โจทก์จึงยังไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวในระหว่างการพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 196 ประกอบด้วย พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 มาตรา 38

- หมายเหตุ
- 1. การที่พนักงานอัยการโจทก์ยื่นฟ้องแล้ว ศาลสั่งไม่รับฟ้องอ้างว่าไม่มีตัวจำเลยไม่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาโจทก์อุทธรณ์ได้ (ฎีกา 1020/18)
- 2. คำสั่งระหว่างพิจารณาในคดีอาญาแตกต่างจากคำสั่งระหว่างพิจารณาในคดีแพ่งเพราะไม่มีข้อยกเว้นให้อุทธรณ์ได้ทันที ทั้งไม่ต้องโต้แย้งคัดค้านก็สามารถอุทธรณ์ได้ แต่ต้องอุทธรณ์คำพิพากษามาด้วย จะอุทธรณ์เฉพาะคำสั่งระหว่างพิจารณาดังเช่นคดีแพ่งไม่ได้ ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไป

- คำพิพากษาฎีกาที่ 575/2494
- ป.วิ.พ. มาตรา 24, 227, 228
- ป.วิ.อ. มาตรา 15, 163, 164, 196
- คำสั่งศาลชั้นต้นที่สั่งไม่อนุญาตให้โจทก์แก้ไขเพิ่มเติมฟ้องนั้น เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 196 จะอุทธรณ์ทันทีไม่ได้และสำหรับกรณีนี้จะใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 24, 227, 228 มาบังคับก็ไม่ได้
- คำสั่งศาลอุทธรณ์ที่สั่งคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของโจทก์ที่ไม่รับอุทธรณ์นั้น ย่อมฎีกาได้

- คำพิพากษาฎีกาที่ 532/2548
- ป.วิ.อ. มาตรา 158 (5), 158 (6)
- คำสั่งของนายกรัฐมนตรีและคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดที่แนบท้ายฟ้องเป็นข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งที่โจทก์จะต้องนำสืบถึงความเป็นอยู่จริงของเอกสารและความถูกต้องแท้จริงของเอกสาร ถือเป็นข้อเท็จจริงประกอบให้ฟ้องสมบูรณ์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 158 (5) มิใช่ข้อกฎหมายที่โจทก์อ้างมาท้ายฟ้อง ตามมาตรา 158 (6) ฉะนั้น การที่โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยเลี้ยงกิ้งกูดำระบบความเค็มต่ำ ฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยได้แนบคำสั่งของนายกรัฐมนตรีและคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้ทำความอ้างเหตุถึงการมีคำสั่งให้ระงับการเลี้ยงกิ้งกูดำในเขตพื้นที่โดยเด็ดขาด แม้นอนท้ายของคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดจะมีได้ระบุคำว่าความเค็มต่ำตอนท้ายคำว่ากิ้งกูดำเอาไว้ แต่ตอนต้นของคำสั่งได้ทำความอ้างเหตุความเสียหายของการเพาะเลี้ยงกิ้งกูดำไว้
- คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดจึงเป็นคำสั่งที่ออกตามที่ได้รับมอบอำนาจจากนายกรัฐมนตรีตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีโดยถูกต้อง และเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ถือได้ว่าคำฟ้องโจทก์ได้ระบุงการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิดข้อเท็จจริงและรายละเอียดที่เกี่ยวกับเวลาและสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำนั้น ทั้งบุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องด้วยพอสมควรเท่าที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดีชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา 158 (5) ฟ้องโจทก์ไม่เคลือบคลุม

- คำพิพากษาฎีกาที่ 145/2536
- ป.วิ.อ. มาตรา 2 (4), 166, 181, 196
- ป.อ. มาตรา 137
- เมื่อ ท.ถึงแก่กรรมสิทธิครอบครองที่ดินส.ค.1ของท.ย่อมตกเป็นของโจทก์ซึ่งเป็นทายาทในทันที การที่จำเลยแจ้งความเท็จต่อพนักงานสอบสวนว่า ส.ค.1ดังกล่าวสูญหายไป แล้วไปคัดสำเนา ส.ค.1จากอำเภอและไปดำเนินการขอให้ออกโฉนดที่ดินที่ดินดังกล่าวย่อมกระทบกระเทือนสิทธิของโจทก์ โจทก์จึงเป็นผู้เสียหาย ที่ศาลชั้นต้นเห็นว่าทนายโจทก์ไม่ปฎิบัติจริงตามคำร้องขอเลื่อนคดีจึงสั่งให้ยกคำร้องและโจทก์ไม่มีพยานมาสืบตามนัด จึงถือว่าไม่มีพยานมาสืบ ให้งดสืบพยานโจทก์และนัดสืบพยานจำเลยต่อไปนั้นมิใช่กรณีศาลมีคำสั่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 166, 181 คำสั่งระหว่างพิจารณาในคดีอาญา ผู้อุทธรณ์ไม่จำต้องโต้แย้งคัดค้านไว้

- - ข้อจำกัดห้ามอุทธรณ์คำสั่งศาลกรณีต่อไปได้แก่ “คำสั่งมีมูลชั้นไต่สวนมูลฟ้องยอมเด็ดขาดกฎหมายห้ามอุทธรณ์ฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา 170
- - ข้อจำกัดห้ามอุทธรณ์ในประเด็นต่อไปได้แก่ “ห้ามมิให้อุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายที่มีได้กล่าวมาแล้วแต่ศาลชั้นต้น ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1847/2516
- ป.วิ.อ. มาตรา 172, 176, 195
- ปัญหาที่ว่าศาลชั้นต้นอนุญาตให้จำเลยถอนคำให้การรับสารภาพจะเป็นการชอบหรือไม่นั้น มิใช่ปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยเมื่อคู่ความมิได้โต้เถียงกันในศาลชั้นต้น และเมื่อศาลชั้นต้นจดยางานว่าจำเลยขอถอนคำให้การรับสารภาพตามฟ้องตลอดข้อหาไม่สู้คดีนั้นเสียแล้วขอให้การใหม่ว่าขอปฏิเสธฟ้องโจทก์ตลอดข้อหาขอสู้คดี โจทก์แถลงไม่คัดค้าน ดังนั้น โจทก์จะยกมาอ้างเป็นข้ออุทธรณ์ไม่ได้ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 195

- - ข้อจำกัดห้ามอุทธรณ์ในประเด็นต่อไป “ห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ที่มีได้ว่กันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 225 ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา 15 ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1140/2514
- ป.วิ.อ. มาตรา 3, 5 (1), 126, 194, 222
- ก่อนสืบพยานโจทก์ บิดาผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้เยาว์ยื่นคำร้องขอถอนคำร้องทุกข์แทนผู้เสียหาย ศาลชั้นต้นสอบโจทก์ โจทก์แถลงรับว่าผู้ร้องเป็นบิดาของผู้เสียหาย ทั้งเป็นผู้ร้องทุกข์คดีนี้ในชั้นสอบสวนจริงศาลชั้นต้นจึงสั่งจำหน่ายคดี เช่นนี้โจทก์จะอุทธรณ์ฎีกาโต้แย้งว่า คำสั่งจำหน่ายคดีของศาลชั้นต้นไม่ชอบ เพราะผู้เสียหายได้แจ้งความร้องทุกข์ไว้ด้วยตัวเองโดยตรงด้วย บิดาผู้เสียหายจึงไม่มีอำนาจถอนคำร้องทุกข์โดยลำพังนั้น หาได้ไม่ เพราะเป็นการยกข้อเท็จจริงขึ้นใหม่
- ผู้ร้องทุกข์ย่อมมีอำนาจถอนคำร้องทุกข์ได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้เสียหายเองหรือร้องทุกข์ในฐานะเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 126 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- - ข้อจำกัดการอุทธรณ์ ประเด็นต่อไป “ข้อต้องห้ามอุทธรณ์ในกรณีอื่นๆ ที่มีได้มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้โดยตรง” ได้แก่
- (1) คำสั่งศาลชั้นต้นถึงแม้ไม่มีกฎหมายห้ามอุทธรณ์ แต่เป็นอำนาจของศาลชั้นต้นโดยเฉพาะ ศาลมีคำสั่งอย่างไรก็จะอุทธรณ์ไม่ได้โดยเหตุผลว่า ศาลสูงไม่ก้าวล่วงอำนาจศาลล่าง ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1125/2496
- ป.วิ.อ. มาตรา 87
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 เป็นบทบัญญัติคุ้มครองผู้ต้องหาให้ต้องถูกควบคุมหรือกักขังนานเกินสมควรแก่เหตุ และความจำเป็น ฉะนั้น เมื่อศาลสั่งไม่ยอมออกหมายจับผู้ต้องหาต่อไปเพราะเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะจับแล้ว ก็ไม่เป็นเหตุที่จะอุทธรณ์ฎีกา เพื่อให้ยังผู้ต้องหาต่อไปอีกได้ (ประชุมใหญ่ครั้งที่ 5/96)

- (2) หมายอาญา เช่น หมายจำคุก ซึ่งมีใช้คำสั่งหรือคำพิพากษาย่อมอุทธรณ์ไม่ได้ ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2338/2536
- ป.วิ.อ. มาตรา 2 (9), 193, 216, 245
- ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษประหารชีวิตจำเลย จำเลยอุทธรณ์ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ จำเลยยื่นคำร้องขอถอนอุทธรณ์การที่ศาลอุทธรณ์อนุญาตแล้วพิจารณาพิพากษาคดีต่อไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 245 จึงชอบแล้ว และเมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษายืน คดีย่อมถึงที่สุด จำเลยจะฎีกาคัดค้านคำพิพากษาดังกล่าวไม่ได้ เมื่อจำเลยเห็นว่า ศาลชั้นต้นออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดไม่ถูกต้อง ก็ชอบที่จะไปร้องขอต่อศาลชั้นต้นให้มีคำสั่งแก้ไขหมายนั้นเสียก่อน เพราะหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดเป็นหมายอาญามีใช้คำพิพากษาหรือคำสั่งที่จะอุทธรณ์ฎีกาได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 และ 216
- หมายเหตุ
- มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 479/2555 วินิจฉัยว่า ป.วิ.อ. มาตรา 59 วรรคสามและวรรคสี่ มีวัตถุประสงค์จะให้กระบวนการยุติธรรมในชั้นการขอออกหมายจับ การขอเพิกถอนหมายจับ ตลอดจนการแก้ไขเยียวยาความเสียหายแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องยุติไปในระดับศาลชั้นต้น ดังนั้น เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่อนุญาตให้เพิกถอนหมายจับผู้ต้องหา ผู้ต้องหาจึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่ง

- (3) การอุทธรณ์ต้องอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ จะอุทธรณ์ข้ามชั้นไปศาลฎีกา โดยใช้ ป.วิ.พ. มาตรา 223 ทวิ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา 15 ไม่ได้ ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1156/2542
- ป.วิ.พ. มาตรา 223 ทวิ
- ป.วิ.อ. มาตรา 193
- การใช้สิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาของศาลชั้นต้นต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 4 ลักษณะ 1 จะนำ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 223 ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลมไม่ได้ ศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์อุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นโดยตรงต่อศาลฎีกาจึงไม่ถูกต้องศาลฎีกาพิพากษายกคำสั่งของศาลชั้นต้นที่อนุญาตให้โจทก์ยื่นอุทธรณ์โดยตรงต่อศาลฎีกานั้นเสีย ให้ศาลชั้นต้นดำเนินการส่งอุทธรณ์ของโจทก์ไปยังศาลอุทธรณ์ที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไป

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3946/2542
- ป.วิ.พ. มาตรา 223 ทวิ
- ป.วิ.อ. มาตรา 15, 19
- ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 4 ลักษณะ 1 อุทธรณ์ มาตรา 193 วรรคหนึ่ง บัญญัติเรื่องการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้นในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย โดยให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ไว้โดยเฉพาะแล้วจะนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 223 ทวิ มาอนุโลมบังคับใช้แก่การอุทธรณ์ข้อกฎหมายของโจทก์ที่ว่าโจทก์เป็นผู้เสียหายตามกฎหมายหรือไม่ไม่ได้ที่ศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์อุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นในข้อกฎหมายดังกล่าวโดยตรงมายังศาลฎีกานั้น เป็นการไม่ชอบเพราะเป็นการยื่นอุทธรณ์ข้ามลำดับของศาลขัดต่อบทบัญญัติมาตรา 193 วรรคหนึ่ง ดังกล่าว ศาลฎีกาไม่อาจวินิจฉัยให้ได้

- (4) กรณีพนักงานอัยการไม่ได้เป็นคู่ความในคดีเดิม ซึ่งในคดีเดิมศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษปรับจำเลยและจำเลยชำระค่าปรับแล้ว ต่อมาคดียุติกันในชั้นศาลสูง จำเลยขอคืนค่าปรับ ศาลคืนค่าปรับให้จำเลยอัยการจะอุทธรณ์ไม่ได้ ให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาฎีกาที่ 3318/2542
- ป.วิ.อ. มาตรา 1 (14), 1 (15), 28, 195, 216
- พ.ร.บ.พนักงานอัยการ พ.ศ.2498 มาตรา 11
- ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ ต่อมาโจทก์ถอนฟ้องและจำเลยขอคืนค่าปรับศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้อง แต่ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้คืนค่าปรับแก่จำเลย กรณีจึงเป็นเรื่องผู้เสียหายใช้อำนาจฟ้องคดีต่อศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28 โดยพนักงานอัยการมิได้เป็นคู่ความในคดีด้วย ทั้งกรณีไม่ต้องด้วยพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. 2498 มาตรา 11 ที่จะให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินคดีนี้ได้ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัย ดังนั้น พนักงานอัยการจึงไม่สามารถเข้ามาเป็นคู่ความในคดีนี้ และไม่มีสิทธิฎีกา

- (5) กรณีโจทก์ไม่มาศาลตามกำหนดนัดในชั้นไต่สวนมูลฟ้องตามมาตรา 166 หรือชั้นพิจารณาตามมาตรา 166 ประกอบมาตรา 181 มีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1194/2510
- ป.วิ.อ. มาตรา 166, 181, 198, 210, 225
- ป.อ. มาตรา 177, 181 (2)
- ศาลชั้นต้นสั่งว่าโจทก์ขาดนัดแล้วพิพากษายกฟ้อง เมื่อโจทก์มิได้อุทธรณ์ภายในกำหนดตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 198 แต่กลับยื่นคำร้องขอให้พิจารณาใหม่ ศาลชั้นต้นไต่สวนแล้วไม่อนุญาต โจทก์อุทธรณ์คำสั่งศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ดังนี้ โจทก์จะฎีกาอ้างว่าที่ศาลพิพากษาว่าโจทก์ขาดนัดนั้นเป็นการไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 166 หาได้ไม่ เพราะคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่ว่าโจทก์ขาดนัดชอบหรือไม่เป็น อันยุติแล้ว

- คำพิพากษาฎีกาที่ 2109/2529
- ป.วิ.อ. มาตรา 166
- เมื่อโจทก์ประสงค์ให้ศาลชั้นต้นยกคดีของโจทก์ซึ่งถูกยกฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 166 วรรคหนึ่ง ขึ้นไต่สวนมูลฟ้องใหม่ โจทก์จำต้องปฏิบัติตามมาตรา 166 วรรคสอง เสียก่อน โดยทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลชั้นต้น เพื่อศาลจะได้ไต่สวนคำร้องให้ปรากฏข้อเท็จจริงในสำนวนว่ามีเหตุสมควรที่โจทก์มาศาลไม่ได้ตามกำหนดนัดดังที่กล่าวอ้างหรือไม่แล้วจึงจะพิจารณาสั่งได้โดยถูกต้อง การที่โจทก์กลับยื่นอุทธรณ์ขอให้ศาลอุทธรณ์สั่งให้ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องโดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าข้อกล่าวอ้างของโจทก์ดังกล่าวเป็นความจริงเพียงใดหรือไม่ ศาลอุทธรณ์ย่อมไม่อาจวินิจฉัยอุทธรณ์ของโจทก์ได้ เพราะไม่มีข้อเท็จจริงที่จะวินิจฉัยให้ฉะนั้นที่ศาลอุทธรณ์ยกอุทธรณ์ของโจทก์โดยวินิจฉัยว่าอุทธรณ์ของโจทก์เป็นการปฏิบัติข้ามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้จึงชอบแล้ว.

- คำพิพากษาฎีกาที่ 9280/2551
- ป.วิ.พ. มาตรา 1 (7)
- ป.วิ.อ. มาตรา 220
- โจทก์ขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องและศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ไม่ใช่กรณีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ ไม่อยู่ในบังคับ ป.วิ.อ. มาตรา 220
- ศาลสั่งให้คู่ความกำหนดวันนัดพิจารณาสืบพยานโจทก์และนัดสืบพยานจำเลยที่ศูนย์นัดความและคู่ความได้ตกลงกำหนดวันนัดที่ศูนย์นัดความ ถือได้ว่าการกระทำของคู่ความที่ตกลงกำหนดวันนัดที่ศูนย์นัดความ เป็นการกระทำตามคำสั่งศาลและเป็นการกำหนดวันนัดต่อศาลจึงชอบด้วยกฎหมาย

- คำพิพากษาฎีกาที่ 1751/2548
- ป.วิ.อ. มาตรา 220
- ป.วิ.อ. มาตรา 220 ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกฟ้องเพราะโจทก์ไม่มาศาลตามมาตรา 166 วรรคหนึ่ง ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน เป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ จึงต้องห้ามมิให้โจทก์ฎีกาตามบทกฎหมายดังกล่าวข้างต้น
- หมายเหตุ
- คำสั่งศาลตาม ป.วิ.อ. มาตรา 166 วรรคแรก ต้องสั่งยกฟ้องเท่านั้น ถ้าศาลสั่งเป็นอย่างอื่นเป็นการไม่ชอบเช่น สั่งว่าทิ้งฟ้อง ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไป

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1574/2525
- ป.วิ.อ. มาตรา 15, 166 วรรคหนึ่ง, 192
- ในกรณีที่โจทก์ไม่มาศาลในวันนัดไต่สวนมูลฟ้อง นั้นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 166 วรรคแรกได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้วว่าให้ศาลยกฟ้องเสียจึงจะนำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยการทึงฟ้องมาใช้บังคับในกรณีนี้หาได้ไม่ฉะนั้นที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าโจทก์ไม่มาศาลโดยไม่มีเหตุถือว่าโจทก์ทึงฟ้องให้จำหน่ายคดีจึงไม่ชอบด้วยวิธีพิจารณา
- ในวันนัดไต่สวนมูลฟ้อง โจทก์ไม่มาศาล ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าโจทก์ทึงฟ้องให้จำหน่ายคดี ศาลอุทธรณ์เห็นว่าศาลชั้นต้นได้อนุญาตให้เลื่อนวันนัดไต่สวนมูลฟ้องไปแล้ว โจทก์จึงไม่ขาดนัด แต่เห็นว่าผลของคำสั่งนั้นถูกต้องแล้วเพราะศาลชั้นต้นใช้เวลาโจทก์สืบหาที่อยู่ของจำเลยตามที่ขอจนครบกำหนดแล้วโจทก์เพิกเฉยไม่ดำเนินคดีภายในเวลาที่ศาลกำหนดจึงต้องถือว่าโจทก์ทึงฟ้อง ดังนี้ การที่ศาลอุทธรณ์เห็นว่าคำสั่งศาลชั้นต้นไม่ชอบเฉพาะแต่เหตุที่อ้างส่วนของผลของคำสั่งถูกต้องแล้ว จึงเป็นการยกเหตุอื่นขึ้นมาอ้างแล้วพิพากษายืน ไม่ชอบด้วยวิธีพิจารณาเพราะเหตุที่ศาลอุทธรณ์ยกขึ้นอ้างดังกล่าวหาได้เป็นประเด็นขึ้นมาสู่ศาลอุทธรณ์ไม่ศาลอุทธรณ์จึงไม่มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัย

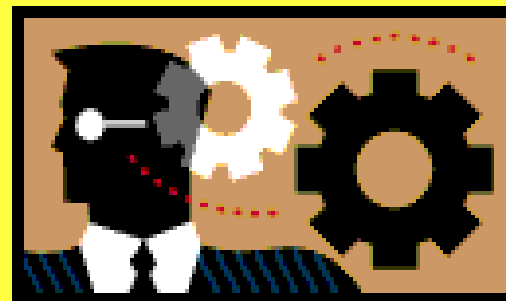
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 674/2529
- ป.วิ.อ. มาตรา 176, 208
- โจทก์ฟ้องว่าจำเลยลักทรัพย์หรือรับของโจรจำเลยรับสารภาพว่าได้กระทำความผิดจริงตามฟ้องเป็นคำรับสารภาพที่ไม่ชัดเจนพอที่จะชี้ขาดว่าจำเลยทำผิดฐานใด เมื่อโจทก์ไม่สืบพยานให้ได้ความถึงการกระทำผิดของจำเลยจึงลงโทษจำเลยมิได้ การที่ศาลจดคำให้การของจำเลยและโจทก์ได้ลงชื่อไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณาแล้วแต่มิได้คัดค้านและมิได้แถลงขอสืบพยานกรณีจึงไม่มีเหตุที่จะต้องย้อนสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นสอบคำให้การของจำเลยใหม่.

- คำพิพากษาฎีกาที่ 819/2513
- ป.วิ.อ. มาตรา 158 (5), 158 (6), 172, 176, 195, 208 (2)
- โจทก์ฟ้องจำเลยในข้อหาฐานลักทรัพย์หรือรับของโจรมาในฟ้องเดียวกันจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้องโดยไม่ระบุว่า รับสารภาพในข้อหาฐานความผิดใด เช่นนี้ถือว่าเป็นคำรับสารภาพที่ไม่ชัดเจน เป็นหน้าที่โจทก์จะต้องนำสืบการกระทำผิดของจำเลย เมื่อโจทก์ไม่สืบพิสูจน์ความผิดของจำเลยก็ย่อมลงโทษจำเลยไม่ได้ ศาลต้องพิพากษายกฟ้องและถ้ามีอุทธรณ์ฎีกามาสู่ศาลสูง ก็ไม่มีเหตุที่จะให้ย้อนสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ (ประชุมใหญ่ครั้งที่ 18/2513)

- ข้อสังเกต
- กรณีห้ามอุทธรณ์ฎีกาในประเด็นอื่นๆ ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 555/2504
- ป.วิ.พ. มาตรา 55
- ป.วิ.อ. มาตรา 48, 186 (9), 193
- ป.อ. มาตรา 33
- พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ.2484 มาตรา 74
- จำเลยให้การต่อสู้ว่า ไม้แปรรูปของกลางไม่ใช่ของจำเลยและจำเลยไม่ใช่ผู้ครอบครอง เมื่อศาลฟังดังนั้นและพิพากษาให้ริบไม้ของกลาง จำเลยไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับของกลางที่จะยกขึ้นอ้างเป็นข้อฎีกา

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 2

ครั้งที่ 13-14

ฎีกา

- หลักการฎีกาในคดีอาญา
- มาตรา ๒๑๖ ภายใต้งบบังคับแห่งมาตรา ๒๑๗ ถึง ๒๒๑ คู่ความมีอำนาจฎีกาคัดค้านคำพิพากษา หรือคำสั่งศาลอุทธรณ์ภายในหนึ่งเดือน นับแต่วันอ่าน หรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นให้คู่ความฝ่ายที่ฎีกาฟัง
- ฎีกานั้น ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้น และให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๙๘ มาตรา ๒๐๐ และมาตรา ๒๐๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

- ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกาและเรื่องที่ไม่อาจฎีกาได้ในคดีอาญา มีหลักกฎหมายและคำพิพากษาศาลฎีกาดังต่อไปนี้
- 1. กรณีตาม ป.วิ.อ. มาตรา 119
- มาตรา ๑๑๙ ในกรณีผิดสัญญาประกันต่อศาล ศาลมีอำนาจสั่งบังคับตามสัญญาประกันหรือตามที่ศาลเห็นสมควรโดยมิต้องฟ้อง ทั้งนี้ ศาลอาจสั่งงดการบังคับตามสัญญาประกันหรือลดจำนวนเงินที่ต้องใช้ตามสัญญาประกันก็ได้ โดยคำนึงถึงความพยายามของผู้ประกันในการติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนี รวมทั้งความเสียหายที่เกิดขึ้นว่ามีมากน้อยเพียงใดประกอบด้วย และเมื่อศาลสั่งประการใดแล้วฝ่ายผู้ถูกบังคับตามสัญญาประกันหรือพนักงานอัยการมีอำนาจอุทธรณ์ได้ คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด
- เงินสดหรือหลักทรัพย์อื่นที่นำมาวางต่อศาลเพื่อเป็นหลักประกันตามมาตรา ๑๑๔ ไม่อยู่ในข่ายที่จะถูกยึดหรืออายัดเพื่อชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้อื่นจนกว่าความรับผิดตามสัญญาประกันจะระงับสิ้นไป เว้นแต่ศาลเห็นว่าหนี้ของเจ้าหนี้นั้นมิได้เกิดจากการฉ้อฉลและมีคำสั่งให้ปล่อยทรัพย์ดังกล่าว

- ในกรณีที่จำเป็นต้องมีการบังคับคดีเพราะผิดสัญญาประกันตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีหรือคำสั่งอื่นใดเพื่อบังคับเอาหลักทรัพย์สินของบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบตามสัญญาประกันได้เสมือนว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยให้เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งและพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับตามสัญญาประกัน และให้เจ้าพนักงานบังคับคดี กรมบังคับคดี มีอำนาจหน้าที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ประกันและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจากศาล หรือพนักงานอัยการ และถ้าจะต้องขายทรัพย์สินที่วางเป็นหลักประกันไว้ต่อศาล เมื่อศาลส่งทรัพย์สินหรือหนังสือสำคัญสำหรับทรัพย์สินนั้นไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดี กรมบังคับคดี ให้ถือว่าได้มีการยึดทรัพย์สินดังกล่าวแล้ว ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ดำเนินการบังคับคดี
- การบังคับคดีตามมาตรานี้ ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม เว้นแต่ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะออกข้อบังคับกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ข้อบังคับนั้นเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

- 2. กรณีตาม ป.วิ.อ. มาตรา 119 ทวิ
- **มาตรา ๑๑๙ ทวิ** ในกรณีที่ศาลสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ผู้ร้องขอมีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ ดังต่อไปนี้
 - (๑) คำสั่งของศาลชั้นต้น ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์
 - (๒) คำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกาให้ศาลชั้นต้นที่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งรับส่งคำร้องดังกล่าวพร้อมด้วยสำนวนความ หรือสำเนาสำนวนความเท่าที่จำเป็นไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณา และมีคำสั่งโดยเร็ว
- คำสั่งของศาลอุทธรณ์ที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวยื่นตามศาลชั้นต้นให้เป็นที่สุด แต่ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิที่จะยื่นคำร้องให้ปล่อยชั่วคราวใหม่

- 3. กรณีตาม ป.วิ.อ. มาตรา 170 (ใช้ในกรณีศาลอุทธรณ์มีคำสั่งว่าคดีมีมูล)
- **มาตรา ๑๗๐** คำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาด แต่คำสั่งที่ว่าคดีไม่มีมูลนั้น โจทก์มีอำนาจอุทธรณ์ฎีกาได้ตามบทบัญญัติว่าด้วยลักษณะอุทธรณ์ฎีกา
ถ้าโจทก์ร้องขอศาลจะชั่งจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวระหว่างอุทธรณ์ฎีกาก็ได้

- 4. กรณีตาม ป.วิ.อ. มาตรา 196, มาตรา 225 คำสั่งระหว่างพิจารณา ต้องห้ามอุทธรณ์และฎีกาด้วย เว้นแต่...
- **มาตรา ๑๙๖** คำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวน ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งนั้นจนกว่าจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในประเด็นสำคัญและมีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นด้วย
- **มาตรา ๒๒๕** ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณา และว่าด้วย คำพิพากษาและคำสั่งชั้นอุทธรณ์มาบังคับในชั้นฎีกาโดยอนุโลม เว้นแต่ ห้ามมิให้ทำความเห็นแย้ง

- 5. กรณีห้ามมิให้ฎีกาในปัญหาข้อกฎหมายที่มีได้ยกขึ้นว่ากล่าวมาแล้วในศาลอุทธรณ์ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 ประกอบมาตรา 225 ให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- **มาตรา ๑๙๕** ข้อกฎหมายทั้งปวงอันคู่ความอุทธรณ์ร้องอ้างอิงให้แสดงไว้โดยชัดเจนในฟ้องอุทธรณ์ แต่ต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นมาก่อนมาแล้วแต่ในศาลชั้นต้น
ข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย หรือที่เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้อันว่าด้วยอุทธรณ์ เหล่านี้ผู้อุทธรณ์หรือศาลยกขึ้นอ้างได้ แม้ว่าจะไม่ได้ยกขึ้นในศาลชั้นต้นก็ตาม
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 207/2539 ปัญหาว่าความผิดของจำเลยเป็นความผิดต่อเนื่องหรือไม่นั้น เป็นปัญหาที่โจทก์มิได้ยกขึ้นว่ากันมาในชั้นอุทธรณ์ จะยกขึ้นว่ากันในชั้นฎีกาเป็นการไม่ชอบ

- 6. แม้จะเป็นการฎีกาในข้อกฎหมาย ข้อกฎหมายดังกล่าวต้องเป็นสาระแก่คดี ถ้าไม่เป็นสาระแก่คดีถือว่าต้องห้ามฎีกา ให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 416/2540
- ศาลลงโทษประหารชีวิตจำเลย แม้จะฟังข้อเท็จจริงว่า เป็นการกระทำทารุณโหดร้ายตาม ป.อ. มาตรา 289(5) ด้วยก็ตาม ศาลฎีกาก็ไม่อาจจะวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาของศาลล่างเป็นอย่างอื่นให้ลงโทษหนักไปกว่านี้ได้ การฎีกาของโจทก์จึงเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัย ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 249 ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา 15

- 7. ห้ามฎีกาเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ไม่ได้ว่ากันมาแล้วในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 249 ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา 15 ให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้

- คำพิพากษาฎีกาที่ 3826-3827/2526
- ป.วิ.อ. มาตรา 158, 195, 225
- ป.อ. มาตรา 91
- พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2497
- ธนาคารอ.สาขาสุขุมวิท จะอยู่ในเขตท้องที่พญาไทหรือไม่ และการที่พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลพญาไทจะมีเขตอำนาจสอบสวนกินแดนไปถึงไหนนั้น เป็นปัญหาข้อเท็จจริง ซึ่งจำเลยไม่ได้ให้การต่อสู้ไว้ในศาลชั้นต้น จะมายกปัญหานี้ขึ้นอ้างในชั้นฎีกาหาได้ไม่ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 195,225
- โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ฯ โดยบรรยายฟ้องว่าจำเลยออกเช็ค 2 ฉบับ เมื่อการกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกันตามเช็คแต่ละฉบับ ศาลย่อมลงโทษจำเลยทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 จะถือว่าศาลลงโทษเกินคำขอหาได้ไม่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158(6) เพียงแต่บัญญัติให้โจทก์อ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่า การกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดเท่านั้น หาได้บัญญัติให้อ้างบทมาตรา เกี่ยวกับวิธีการลงโทษหลายกรรมด้วยไม่

- 7.1 ให้ระมัดระวังประเด็นการห้ามฎีกาซึ่งศาลฎีกาใช้ถ้อยคำว่า “ประเด็นที่ถือว่าได้ยุติไปแล้วห้ามฎีกา” ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2345/2516
- ป.วิ.อ. มาตรา 192, 215, 225
- ป.อ. มาตรา 83, 264, 268
- โจทก์ฟ้องว่า จำเลยร่วมกับพวกปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอมศาลชั้นต้น ฟังว่าจำเลยปลอมเอกสารและลงโทษฐานนี้ จำเลยอุทธรณ์โจทก์ไม่อุทธรณ์ ข้องหาฐานใช้เอกสารปลอมจึงยุติไปแล้ว ศาลอุทธรณ์ไม่มีอำนาจวินิจฉัยความผิดฐานใช้เอกสารปลอมอีก เมื่อศาลอุทธรณ์ว่าฟังไม่ได้ว่าจำเลยปลอมเอกสาร แล้วกลับฟังว่าจำเลยใช้เอกสารปลอม และพิพากษาลงโทษฐานนี้ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ในส่วนนี้จึงไม่ชอบเมื่อจำเลยฎีกาต่อมา ส่วนโจทก์ไม่ฎีกา ข้องหาฐานปลอมเอกสารจึงยุติไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกาย่อมพิพากษาแก้เป็นให้ยกฟ้องทั้ง 2 ข้องหา

- คำพิพากษาฎีกาที่ 84/2537
- ป.วิ.อ. มาตรา 216
- เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้องจำเลยอุทธรณ์ว่ายอมรับผิด ไม่ขอต่อสู้คดีหรือโต้แย้งในชั้นอุทธรณ์อีก เพียงแต่ขอให้ศาลอุทธรณ์ลงโทษสถานเบาและรอกการลงโทษปัญหาที่ว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ จึงยุติไปตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นแล้ว จำเลยจะกลับมายื่นฎีกาในปัญหานี้อีกไม่ได้ถือไม่ได้ว่าเป็นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 216

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 201/2480
- ป.วิ.อ. มาตรา 213
- กฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 68, 256, 258
- คดีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษจำเลยโจทก์อุทธรณ์ขอให้ลงโทษจำเลยบางคนศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ยกฟ้องโดยฟังว่าเป็นเหตุในลักษณะคดีให้ปล่อยจำเลยทุกคนไป โจทก์จึงฎีกาขอเท็จจริงขึ้นมาขอให้ลงโทษจำเลยที่โจทก์มิได้อุทธรณ์ด้วยดังนี้ ถือว่าคดีสำหรับจำเลยที่โจทก์มิได้อุทธรณ์เป็นอันยุติในข้อเท็จจริงแต่ในศาลชั้นต้นแล้ว ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัยให้

- คำพิพากษาฎีกาที่ 745/2534
- ป.วิ.อ. มาตรา 30, 193, 221
- ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง หมายถึงยกฟ้องโจทก์ร่วมด้วย เมื่อโจทก์ร่วมมิได้อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้น คดีของโจทก์ร่วมจึงยุติ โจทก์ร่วมไม่มีสิทธิฎีกา แม้ผู้พิพากษาซึ่งลงชื่อในคำพิพากษาศาลอุทธรณ์จะอนุญาตให้ฎีกาก็ตาม ฎีกาของโจทก์ร่วมเป็นฎีกาที่ไม่ชอบ

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1001/2532
- ป.วิ.อ. มาตรา 30, 216
- โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137, 267, 91 ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยตามมาตรา 137 ให้ยกฟ้องข้อหาตามมาตรา 267 โจทก์อุทธรณ์ ส่วนโจทก์ร่วมมิได้อุทธรณ์ สิทธิอุทธรณ์ของโจทก์ร่วมในข้อหาตามมาตรา 267 จึงยุติ เมื่อศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าอุทธรณ์ของโจทก์ในข้อหาตามมาตรา 267 เป็นปัญหาข้อเท็จจริงต้องห้ามอุทธรณ์ โจทก์ร่วมจึงไม่มีสิทธิที่จะฎีกาว่าอุทธรณ์ของโจทก์เป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมายต่อไปอีกได้.

- 7.2 กรณีห้ามฎีกาเพราะคำสั่งศาลอุทธรณ์เป็นที่สุดตาม ป.วิ.อ. มาตรา 198 ทวิ ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 735/2530
- ป.วิ.อ. มาตรา 198 ทวิ วรรคสาม
- ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้วเห็นว่าคดีไม่มีมูล จึงพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์เพราะเป็นอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริง โจทก์ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่รับอุทธรณ์อ้างว่าเป็นอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมาย ศาลอุทธรณ์เห็นว่าอุทธรณ์ของโจทก์เป็นอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมาย แต่เป็นข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย จึงมีคำสั่งยกคำร้องของโจทก์ เมื่อศาลอุทธรณ์มีคำสั่งยืนตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้นแล้ว คำสั่งของศาลอุทธรณ์ย่อมเป็นที่สุดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 198 ทวิ วรรคสาม

- คำพิพากษาฎีกาที่ 3910/2531
- ป.วิ.อ. มาตรา 119, 198 ทวิ
- ผู้ประกันยื่นอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นเกินกำหนด 15 วันศาลชั้นต้นสั่งไม่รับอุทธรณ์ ผู้ประกันอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่รับอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้ยกคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ประกันดังนี้ เท่ากับว่าศาลอุทธรณ์มีคำสั่งยืนตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้นคำสั่งดังกล่าวเป็นที่สุดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 198 ทวิ บรรดสาม

- คำพิพากษาฎีกาที่ 93/2521
- ป.วิ.อ. มาตรา 119, 196, 198 ทวิ
- ทนายจำเลยยื่นคำร้องว่าจำเลยถึงแก่ความตาย ศาลชั้นต้นไต่สวนคำร้องแล้วไม่เชื่อว่าจำเลยถึงแก่ความตายจริง มีคำสั่งปรับนายประกันฐานผิดสัญญาประกัน นายประกันมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 119 คำสั่งดังกล่าวมิใช่คำสั่งระหว่างพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 196 และเมื่อศาลชั้นต้นปฏิเสธไม่ยอมรับอุทธรณ์ของนายประกัน นายประกันมีสิทธิอุทธรณ์เป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์ได้ตามมาตรา 198 ทวิ วรรคแรกแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ครั้นเมื่อศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้รับอุทธรณ์ของนายประกัน คำสั่งของศาลอุทธรณ์จึงเป็นที่สุดตามมาตรา 198 ทวิ วรรคสาม โจทก์จึงต้องห้ามมิให้ฎีกา

- คำพิพากษาฎีกาที่ 659/2541
- พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.2499 มาตรา 22 ทวิ
- ป.วิ.อ. มาตรา 182, 193 ตรี, 198, 198 ทวิ, 215, 216, 225
- โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำคุกฐานหมิ่นประมาท ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง การที่ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาในศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้โจทก์ร่วมอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงและศาลชั้นต้นสั่งรับอุทธรณ์ของโจทก์ร่วมที่ยื่นต่อศาลภายในกำหนดระยะเวลาอันอุทธรณ์ที่ศาลชั้นต้นขยายให้แล้ว ต่อมาศาลชั้นต้นมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งเดิมดังกล่าว กรณีจึงเป็นเรื่องที่มีเหตุพิเศษแตกต่างไปจากกรณีการรับหรือไม่ยอมรับอุทธรณ์ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 198 และ 198 ทวิดังนั้น เมื่อศาลอุทธรณ์มีคำสั่งเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างใดคดีก็ยังไม่เป็นที่สุดดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 198 ทวิ วรรคท้าย คู่ความที่ไม่พอใจคำสั่งของศาลอุทธรณ์ดังกล่าวย่อมฎีกาได้
- ตามคำร้องขอขยายระยะเวลาอันอุทธรณ์ของโจทก์ร่วมนอกจากอ้างเหตุที่จะขอให้อัยการสูงสุดรับรองอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงแล้วยังอ้างเหตุที่ต้องใช้เวลาในการตรวจสอบเอกสารในสำนวนซึ่งมีเป็นจำนวนมากเพื่อทำอุทธรณ์อีกด้วยจึงมิใช่ขอขยายระยะเวลาเพื่อให้อัยการสูงสุดรับรองอุทธรณ์ของโจทก์ร่วมเพียงอย่างเดียว แม้โจทก์ร่วมใช้สิทธิขอให้อัยการสูงสุดรับรองให้โจทก์ร่วมอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงแล้ว แต่อัยการสูงสุดไม่รับรองอุทธรณ์ของโจทก์ร่วม ก็ไม่ทำให้สิทธิของโจทก์ร่วมที่จะขอให้ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงเสียไป

- บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 ตรี และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499 มาตรา 22 ทวิที่ให้อำนาจแก่ผู้พิพากษาหรืออัยการสูงสุดอนุญาตหรือรับรองให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงนั้น มิได้บัญญัติจำกัดสิทธิของคู่ความหรือโจทก์ร่วมให้ต้องเลือกใช้สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อขออนุญาตหรือรับรองให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ดังนั้น เมื่อที่ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาในศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์ร่วมอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงและศาลอุทธรณ์มีคำสั่งรับอุทธรณ์ของโจทก์ร่วมไว้ภายในกำหนดระยะเวลาในอุทธรณ์ที่ศาลชั้นต้นขยายให้นั้นจึงชอบแล้ว
- กรณีไม่อาจถือว่าระยะเวลาในอุทธรณ์ที่โจทก์ร่วมได้รับอนุญาตให้ขยายได้สิ้นสุดลงนับแต่วันที่อัยการสูงสุดไม่รับอุทธรณ์ของโจทก์ร่วม และเมื่อคำสั่งอนุญาตให้โจทก์ร่วมอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงชอบแล้ว คำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้เพิกถอนคำสั่งอนุญาตให้โจทก์ร่วมอุทธรณ์และเพิกถอนคำสั่งรับอุทธรณ์ของโจทก์ร่วมจึงเป็นการไม่ชอบ เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับอุทธรณ์ของโจทก์ร่วมไว้ก่อนจะมีคำสั่งเพิกถอน ต้องถือว่าคดีนี้อยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ครั้นเมื่อโจทก์ร่วมยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้เพิกถอนคำสั่งเดิมขึ้นมาสู่ศาลอุทธรณ์เช่นนี้ถือได้ว่า มีคำร้องขึ้นมาสู่ศาลอุทธรณ์ในระหว่างพิจารณาคดี ศาลอุทธรณ์ย่อมมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดโดยทำเป็นคำสั่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 182

- 8. กรณีต้องห้ามฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา 218 ซึ่งบัญญัติว่า
- “ในคดีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ตามศาลล่างหรือเพียงแก้ไขเล็กน้อย และให้ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินห้าปี หรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับแต่โทษจำคุกไม่เกินห้าปี ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง
- ในคดีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น หรือเพียงแต่แก้ไขเล็กน้อยและให้ลงโทษจำคุกจำเลยเกินห้าปีไม่ว่าจะมีโทษอย่างอื่นด้วยหรือไม่ ห้ามมิให้โจทก์ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง”

- 8.1 มาตรา 218 ทั้งสองวรรค ใช้กับกรณีศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้นหรือเพียงแต่แก้ไขเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้น ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษากลับหรือแก้ไขมาก กรณีไม่เข้าหลักเกณฑ์ต้องห้ามฎีกาตาม มาตรา 218 แต่ก็อาจต้องห้ามฎีกาในกรณีอื่นๆ ได้
- 8.2 มาตรา 218 วรรคแรก ห้ามทั้งโจทก์และจำเลยฎีกาข้อเท็จจริง โดยพิจารณาจากโทษจำคุกสุทธิภายหลังจากการเพิ่มโทษลดโทษแล้ว ว่า ศาลอุทธรณ์ลงโทษจำคุกแก้ไขเกินห้าปีหรือไม่เท่านั้น (ฎีกา 4189/2550, 3055/2543)

- 8.3 การพิจารณาข้อห้ามตามมาตรา 218 พิจารณาเป็นแต่
ละกระทงความผิด (ฎีกา 6792/42)
- 8.4 มาตรา 218 ไม่ใช้กับกรณีบุคคลอื่นร้องขอคืนของกลาง
ตาม ป.อ. มาตรา 36 (คร. 342/2519)

- 8.5 การใช้มาตรา 218 ประเด็นสำคัญมีอยู่ที่ว่า คดีใดศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ไขน้อยหรือแก้ไขมาก ซึ่งสรุปตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาได้ว่า “กรณีศาลอุทธรณ์แก้ไขคำพิพากษาศาลชั้นต้นทั้งบทความผิดและแก้ไขโทษที่ลงจะเป็นการแก้ไขมาก
- นอกจากนี้ ถ้ามีการแก้ไขในเรื่องการรอกการลงโทษหรือไม่ ศาลฎีกาก็วางแนวไว้ว่าเป็นการแก้ไขมากเช่นเดียวกัน นอกจากสองประเด็นดังกล่าวแล้ว การแก้ไขอย่างอื่นของศาลอุทธรณ์ถือเป็นการแก้ไขเล็กน้อยให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3292/2533
- ป.วิ.อ. มาตรา 218 วรรคแรก
- ป.อ. มาตรา 264, 265, 268
- ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดในข้อหาปลอมเอกสารตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264 265 ให้จำคุก 2 ปีศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 265 จำคุก 1 ปี เป็นกรณีที่ศาลอุทธรณ์มิได้แก้ บทมาตราแห่งความผิด เพียงแต่ ปรับบทกฎหมายที่ลงโทษให้ ถูกต้อง และยังคงลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินห้าปี จึงเป็นการแก้ไขเล็กน้อย ห้ามมิให้ คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงในข้อหาปลอมเอกสารตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 218วรรคแรก จำเลยฎีกาว่า คำพยานใจทักไม่น่าเชื่อ ยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยกระทำความผิดข้อหานี้ เป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง จำเลยฎีกาขอให้รื้อการลงโทษ หรือลงโทษสถานเบาในข้อหาที่มีอาชุณพ์ในครอบครองโดย ไม่ได้รับอนุญาต เป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง เมื่อความผิดข้อหานี้ ศาลอุทธรณ์ พิพากษายืนตาม ศาลชั้นต้นให้ลงโทษจำคุกไม่เกินห้าปี ฎีกาของจำเลยจึงต้องห้าม ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 218 วรรคแรก.

- คำพิพากษาฎีกาที่ 312/2491
- กฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 254, 255
- ปลัดอำเภอได้รับคำสั่งจากนายอำเภอให้ไปรักษาเหตุการณ์ในตลาดเพราะจะมีหนังตลกเล่น ปลัดอำเภอออกจากบ้านไปกับภรรยา พอถึงตลาดภรรยาแวะเข้าในร้านข้างทาง ปลัดอำเภอยืนคอยอยู่ มีคนมาทำร้ายปลัดอำเภอดังนี้ ถือว่าปลัดอำเภอยังไม่ทันได้ทำการตามหน้าที่ ผู้ทำร้ายมีผิดฐานทำร้ายร่างกายตามมาตรา 254

- คำพิพากษาฎีกาที่ 358/2491
- ป.วิ.อ. มาตรา 218
- กฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 63
- ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา 256 จำคุกคนละ 2 ปี แต่ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ว่าจำเลยผิดตามมาตรา 254 จำคุก 1 ปี 6 เดือน และ 1 ปีดังนี้ เป็นการแก้ไขมาก โจทก์ฎีกาในข้อเท็จจริงได้
- สองคนต่างลงมือทำร้ายผู้เสียหายถึงบาดเจ็บสาหัสแม้ไม่ทราบว่าบาดเจ็บที่สาหัสนั้นเป็นเพราะคนใดทำร้ายแน่ก็ถือได้ว่าเป็นเพราะผลแห่งการกระทำทั้งสองคนนั้น คนทั้งสองนั้นจึงต่างเป็นตัวการตาม กฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 63,256

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2052/2533
- ป.วิ.อ. มาตรา 218
- ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยฐาน มีกัญชาไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย จำคุก 6 เดือน ฐาน จำหน่ายกัญชา จำคุก 2 เดือนเจ็ดทศุทธิ์ ศาลอุทธรณ์ พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ลงโทษจำเลยฐาน มีกัญชาไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย จำคุก 1 ปี ฐาน จำหน่ายกัญชาจำคุก 1 ปี โดย พิพากษาแก้เฉพาะ อัตราโทษ ส่วน บทลงโทษคงเดิมเพียงแต่ ระบุวรรคให้ชัดเจน เป็นการแก้ไขเล็กน้อย จึงต้องห้ามมิให้ฎีกาในข้อเท็จจริงตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 218 วรรคแรก จำเลยฎีกาว่า จำเลยมีกัญชาไว้ในครอบครองโดย ไม่ได้รับอนุญาตเท่านั้น ไม่ได้มีไว้เพื่อจำหน่าย กับขอให้รอกการลงโทษจำเลย เป็นการฎีกาได้เพียง ในข้อเท็จจริง.

- หมายเหตุ
- 1. กรณีศาลอุทธรณ์แก้ไขวรรคเป็นการแก้ไขเล็กน้อย ให้พิจารณาศึกษาจากคำสั่งคำร้องศาลฎีกาต่อไปนี้
- คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ 1411/2544
- การที่ศาลอุทธรณ์แก้วรรคในมาตราเดียวกันกับที่ศาลชั้นต้นพิพากษา เป็นการแก้ไขเล็กน้อย เช่น พิพากษาแก้จาก ป.อ. มาตรา 357 วรรคสอง มาเป็น มาตรา 357 วรรคหนึ่ง

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4451/2542
- ป.วิ.อ. มาตรา 218 วรรคแรก
- ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 290 วรรคสอง ลงโทษจำคุก 6 ปี ศาลอุทธรณ์พิพากษา แก่เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 290 วรรคแรก เป็นการที่ศาลอุทธรณ์พิพากษา แก่จาก ความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้น ถึงแก่ความตายโดย ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์คือกระทำโดยทรมาน และทารุณโหดร้ายมาเป็นการผิด ฐานเดิมโดยไม่ประกอบด้วย เหตุฉกรรจ์ และแก้ไขโทษที่ลงจาก 6 ปี เป็น 5 ปี จึงเป็น กรณี ที่ศาลอุทธรณ์แก้ไขเล็กน้อยและให้ลงโทษจำเลยจำคุกไม่เกิน 5 ปี จึงต้องห้ามมิ ให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 218 วรรคแรก

- คำพิพากษาฎีกาที่ 8524/2544
- ป.วิ.อ. มาตรา 218
- ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 วรรคสาม ลงโทษจำคุก 25 ปีศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษาแก้เป็นว่าจำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 วรรคสอง ลงโทษจำคุก 7 ปีจึงเป็นกรณีที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษาแก้จากความผิดฐานกระทำชำเราเด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบสามปีโดยประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์คือขณะกระทำผิดจำเลยมีบิดเป็นอาวุธเป็นความผิดฐานเดิมโดยไม่ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์คือขณะกระทำผิดจำเลยไม่มีอาวุธทั้งความผิดทั้งสองวรรคต่างก็เป็นความผิดอันยอมความกันไม่ได้จึงเป็นกรณีที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 แก้ไขเล็กน้อยและให้ลงโทษจำคุกจำเลยเกิน 5 ปี คดีต้องห้ามมิให้โจทก์ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 218 วรรคสอง

- 2. การแก้ไขวรรคที่ถือว่าเป็นการแก้มาก มีข้อยกเว้นจากฎีกา 2220/2527
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2220/2527
- ป.วิ.อ. มาตรา 218
- ป.อ. มาตรา 83, 276
- ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 วรรคสอง ลดโทษให้จำเลยกึ่งหนึ่งตาม มาตรา 78 แล้วจำคุก 5 ปี ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่าจำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 วรรคแรก ลดโทษให้จำเลยกึ่งหนึ่งตาม มาตรา 78 แล้วคงจำคุก 2 ปีดังนี้ ถือว่าศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ไขมากไม่ต้องห้ามคู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 218
- (ประชุมใหญ่ครั้งที่ 9/2527)

- 3. กรณีการแก้ไข ป้องกัน บันดาลโทษะ หรือพยายาม ตามมาตรา 80, 81, 82 ศาลฎีกาถือว่าเป็นการแก้ไขบท หากแก้ไขโทษด้วยจะเป็นการแก้ไขมาก ให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาฎีกาที่ 1714/2515
- ป.วิ.อ. มาตรา 218
- ป.อ. มาตรา 68, 69, 72, 288
- ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานพยายามฆ่าเพื่อป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288,80,60,68,69 ให้จำคุก 3 ปี ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ เป็นว่า จำเลยมีความผิดฐานพยายามฆ่า โดยบันดาลโทษะ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288,80,60, และ 72 ให้จำคุก 2 ปี เช่นนี้เป็นการพิพากษาแก้มาก ไม่ต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 218 (ประชุมใหญ่ ครั้งที่ 17/2515)

- คำพิพากษาฎีกาที่ 908/2520
- ป.วิ.อ. มาตรา 218
- ป.อ. มาตรา 80, 81, 288, 371
- พ.ร.บ.อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 มาตรา 38, 74
- ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานมีวัตถุระเบิดไว้ในความครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มาตรา 38,74 ให้จำคุก 2 ปี กระจกหนึ่ง และมีความผิดฐานพยายามฆ่า ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 ประกอบด้วยมาตรา 80 ให้จำคุก 10 ปี อีกกระจกหนึ่ง ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เฉพาะความผิดฐานพยายามฆ่า เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 ประกอบด้วยมาตรา 81 ให้จำคุก 4 ปี ดังนี้ ข้อหาฐานมีวัตถุระเบิดฯ ต้องห้ามมิให้ฎีกา ในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 218 ส่วนข้อหาฐานพยายามฆ่านั้น ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ไขมาก จำเลยจึงฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงได้

- ข้อเท็จจริงไม่ได้ความว่าลูกกระเบิดที่จำเลยขว้างผู้เสียหายนั้นเป็นลูกกระเบิดชนิดร้ายแรงเพียงใดหรือไม่ แต่ปรากฏบาดแผลที่ผู้เสียหายได้รับทั้ง ๆ ที่ผู้เสียหายอยู่ตรงจุดระเบิดนั้นเองว่า มีบาดแผลเพียง 4 แห่งคือ
 1. บริเวณกกหูขวา หูขวา และใบหน้าแถบขวา แผลจุดแดงเล็ก ๆ ทั่วบริเวณและผิวหนังแดงพอง
 2. บริเวณคอแถบขวาแผลยาว 1.5 เซนติเมตร 2 แห่ง รอบแผลบวมแดง
 3. สะบักขวาผิวหนังขาดกว้าง 4 เซนติเมตร ยาว 4 เซนติเมตร ลึก 0.5 เซนติเมตร รอบแผลบวมมาก และบริเวณเดียวกันมีแผลยาว 2 เซนติเมตร 3 แห่ง รอบ ๆ แผลมีจุดแดง ๆ เล็ก ๆ ทั่วไป ผิวหนังพอง
 4. เนื้อใหม่เป็นวงขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2 นิ้วฟุต ผู้เสียหายรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล 1 คืน รุ่งขึ้นแพทย์ก็ให้กลับบ้านได้ เพียงแต่ให้ไปรักษาบาดแผลที่โรงพยาบาลอีกเท่านั้น
- ดังนั้น แสดงว่าวัตถุระเบิดนั้นมีกำลังอ่อน ไม่อาจทำให้ผู้เสียหายถึงแก่ความตายได้ แม้จำเลยมีเจตนาฆ่า แต่การกระทำของจำเลยไม่สามารถบรรลุผลได้อย่างแน่แท้ เพราะเหตุปัจจัยซึ่งใช้ในการกระทำผิด การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288,81หาใช้มาตรา 288,80 ไม่

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1737/2516
- ป.วิ.อ. มาตรา 218, 220
- ป.อ. มาตรา 80, 81, 288
- ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 81, 288, 83 ประกอบด้วยมาตรา 53 (2)ลดมาตราส่วนโทษลงกึ่งหนึ่งตามมาตรา 75 และลดโทษตามมาตรา 78 ให้อีกกึ่งหนึ่งแล้ว จำคุก 3 ปี ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80, 288, 83 ประกอบด้วยมาตรา 53(1)ลดมาตราส่วนโทษลงกึ่งหนึ่งตามมาตรา 75 และลดโทษตามมาตรา 78ให้อีกกึ่งหนึ่งแล้ว จำคุก 4 ปี ดังนี้ เป็นการพิพากษาแก้ทั้งบททั้งโทษ จึงเป็นการแก้ไขมาก ไม่ต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 218 และ 220

- จำเลยใช้ปืนแก๊ปยาวยิง 2 นัด ขณะผู้เสียหายเดินมาห่างจำเลย 4-5 วา กระสุนปืนถูกใบหน้า คือ ที่หน้าผาก 2 รู โดนจุมูกและเข้าตาขวา ตาขวาบอด ถูกยิงแล้วโลหิตไหลเต็มใบหน้าตามพฤติกรรมแสดงชัดว่า กระสุนปืนเฉียดเฉียงไปไม่ถูกด้านตรง กระสุนปืนจึงไม่เจาะลึกเข้าไป ภายในศีรษะและใบหน้า ผู้เสียหายจึงไม่ได้รับอันตรายถึงชีวิต ตาม ธรรมดาอาวุธปืนเป็นอาวุธที่ร้ายแรง ใช้ประหัดประหารกันให้ถึงแก่ ความตายได้ง่าย และแน่นอนกว่าอาวุธอื่น จะสันนิษฐานว่าปืนที่จำเลย ใช้ยิงไม่มีประสิทธิภาพเพราะผู้เสียหายถูกยิงในระยะใกล้ แต่ได้รับ อันตรายเพียงบาดเจ็บไม่ถึงแก่ความตายหาได้ไม่

- คำพิพากษาฎีกาที่ 871/2491
- พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ในภาวะคับขัน พ.ศ.2488
- ป.วิ.อ. มาตรา 39
- พ.ร.บ.สำรวจและห้ามกักกันข้าว พ.ศ.2489
- พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นๆ ในภาวะคับขัน 2488 กับ พ.ร.บ.สำรวจและห้ามกักกันข้าว 2489 มิใช่กฎหมายที่ใช้แทนหรือขัดกัน(อ้างฎีกาที่ 197-198/2491)

- 4. การแก้ไขจากความผิดฐานเป็นตัวการ เป็นความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนหรือกรณีกลับกันก็ตาม ถ้ามีการแก้ไขโทษด้วย เดิม ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าเป็นการแก้ไขมากตาม ฎีกาที่ 1247/2531
- แต่ต่อมา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า เป็นการแก้ไขบทที่ลงโทษเฉพาะที่เกี่ยวกับลักษณะแห่งการกระทำ ไม่ถือว่าเป็นการแก้บท แม้มีการแก้ไขโทษด้วยก็ตามก็เป็นการแก้ไขเล็กน้อยเท่านั้น ตามฎีกาที่ 752/2541

- ประเด็นข้อห้ามฎีกา
- การห้ามฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา 219 ซึ่งบัญญัติว่า
- “ในคดีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าศาลอุทธรณ์ยังคงลงโทษจำเลยไม่เกินกำหนดที่ว่ามานี้ ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง แต่ข้อห้ามนี้มีให้ใช้แก่จำเลยในกรณีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ไขมาก และเพิ่มเติมโทษจำเลย”

- 1. การใช้ ป.วิ.อ. มาตรา 219 พิจารณาจากโทษที่ศาลชั้นต้นลงโทษ จำเลยจะต้องเป็นโทษที่จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับหากศาลอุทธรณ์ยังคงลงโทษไม่เกินกำหนดนี้ห้ามคู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง แต่มาตรา 219 มีข้อยกเว้นที่ไม่ใช้บังคับกับจำเลยกรณี ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ไขมากและเพิ่มโทษแก่จำเลย
- 2. ในกรณีศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินสองปี ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ไขมากแต่ยังคงลงโทษไม่เกินกำหนดดังกล่าว กรณีย่อมต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามมาตรา 219 ถ้ากรณีศาลอุทธรณ์พิพากษายืนหรือแก้ไขเล็กน้อย และคงลงโทษไม่เกินกำหนดดังกล่าวข้างต้น จะเป็นกรณีต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริงตามมาตรา 218 ให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไป

- คำพิพากษาฎีกาที่ 159/2528
- ป.วิ.อ. มาตรา 185, 195, 218, 225
- ป.อ. มาตรา 288
- พ.ร.บ.อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 มาตรา 7, 72
- ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้นที่ให้ลงโทษจำเลยฐานฆ่าผู้ตายกระทางหนึ่ง ฐานมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองโดยมิได้รับอนุญาตกระทางหนึ่ง และฐานพาอาวุธปืนโดยมิได้รับอนุญาตอีกกระทางหนึ่ง แม้ข้อหาฐานมีและพาอาวุธปืนโดยมิได้รับอนุญาตนั้น ต้องห้ามมิให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 218 ก็ตาม เมื่อศาลฎีกาเห็นว่าพยานหลักฐานของโจทก์ไม่พอรับฟังว่าจำเลยเป็นคนร้ายที่ใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายแล้ว ศาลฎีกาก็มีอำนาจที่จะยกฟ้องโจทก์ในความผิดทั้งสองฐานนี้ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 185 (คดีนี้ เฉพาะในปัญหาเรื่องความผิดฐานมีอาวุธปืนโดยไม่ได้รับอนุญาตตาม พ.ร.บ. อาวุธปืนฯ ศาลชั้นต้นจำคุกจำเลย 6 เดือน ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ศาลฎีกาวินิจฉัยในประเด็นนี้ว่า เป็นกรณีต้องห้ามฎีกาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา 218)

- 3. กรณีศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกและศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ให้ลงโทษปรับด้วยอีกสถานหนึ่งและให้รอกการลงโทษจำคุกจำเลยไว้ เป็นการแก้ไขมากแต่มิใช่เป็นการเพิ่มโทษจำเลย คดีของจำเลยต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามป.วิ.อ. มาตรา 219 ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาฎีกาที่ 7508/2544
- ป.วิ.อ. มาตรา 219
- ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลย 1 ปี 6 เดือน ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ปรับจำเลย 20,000 บาทอีกสถานหนึ่ง แล้วรอกการลงโทษจำคุกและคุมความประพฤติของจำเลยไว้ อันเป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค 1 ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินคนละ 2 ปีและปรับไม่เกินคนละ 40,000 บาท จึงต้องห้ามมิให้โจทก์ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 219 การที่โจทก์ฎีกาขอให้ไม่รอกการลงโทษจำคุกแก้จำเลยเป็นการโต้เถียงดุลพินิจการกำหนดโทษของศาลอุทธรณ์ภาค 1 อันเป็นการฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงซึ่งต้องห้ามตามบทบัญญัติ

- การห้ามฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา 220
- ป.วิ.อ. มาตรา 220 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์”
 1. การใช้ ป.วิ.อ. มาตรา 220 ถือหลักว่า “ไม่ว่าศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์จะพิพากษายกฟ้องโจทก์โดยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย คดีต้องห้ามฎีกาตาม มาตรา 220 ทั้งสิ้น” ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 492/2536
- ป.วิ.อ. มาตรา 220
- ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโดยอาศัยข้อเท็จจริง ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายกฟ้องโดยอาศัยข้อกฎหมาย จึงต้องห้ามคู่ความมิให้ฎีกาไม่ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริงหรือปัญหาข้อกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 220

- 2. ป.วิ.อ. มาตรา 220 ห้ามฎีกาทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย ให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1963/2543
- ป.วิ.อ. มาตรา 186 (9)
- ป.อ. มาตรา 33 (1)
- พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 มาตรา 116
- คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานขายและมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต มิได้ขอให้ลงโทษจำเลยฐานเสพยาเมทแอมเฟตามีนโดยฝ่าฝืนกฎหมาย ก่อและกรวยเสพยาวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวจึงมิใช่เครื่องมือและอุปกรณ์หรือภาชนะหรือหีบห่อที่บรรจุที่เกี่ยวข้องกับความผิดในคดีตามที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 116 แห่ง พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 หรือเป็นทรัพย์สินซึ่งจำเลยได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดตามที่โจทก์ขอให้ลงโทษตามที่บัญญัติไว้ มาตรา 33 (1) แห่ง ป.อ. เช่นเดียวกัน จึงไม่อาจริบได้

- 3. ป.วิ.อ.มาตรา 220 นำไปใช้ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องด้วย ให้พิจารณา ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4328/2547
- ป.วิ.อ. มาตรา 220
- ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้วเห็นว่าคดีโจทก์ไม่มีมูลพิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษายืน จึงเป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ภาค 9 พิพากษายกฟ้องโจทก์ ต้องห้ามฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา 220 แม้ศาล ชั้นต้นยกฟ้องโดยอาศัยข้อเท็จจริงแต่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 ยกฟ้องโดยอาศัย ข้อกฎหมายและเป็นการพิจารณาในชั้นไต่สวนมูลฟ้องก็ตาม คดีของโจทก์ก็ ต้องห้ามมิให้ฎีกาไม่ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริงหรือปัญหาข้อกฎหมายตาม บทบัญญัติดังกล่าว

- 4. ป.วิ.อ. มาตรา 220 ใช้กับกรณีศาลชั้นต้นตรวจคำฟ้องแล้วสั่งยกฟ้องหรือไม่รับฟ้องตามมาตรา 161 ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษายืนด้วย ให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาฎีกาที่ 238/2547
- ป.วิ.อ. มาตรา 220
- คดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นตรวจคำฟ้องแล้ววินิจฉัยว่า โจทก์มิใช่ผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2 (4) จึงไม่มีอำนาจฟ้อง ให้ยกฟ้อง ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายืนตามศาลชั้นต้นที่ให้ยกฟ้อง คดีจึงต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาไม่ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริงหรือปัญหาข้อกฎหมายตาม ป.วิ.อ. มาตรา 220

- 5. ป.วิ.อ. มาตรา 220 ใช้กับกรณีศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ไม่ประทับรับฟ้องและจำหน่ายคดีในคดีที่พนักงานอัยการโจทก์ฟ้องโดยไม่ส่งตัวจำเลยต่อศาลด้วย ให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาฎีกาที่ 3185/2538
- ป.วิ.อ. มาตรา 220
- ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าโจทก์ฟ้องจำเลยโดยไม่นำตัวจำเลยมาส่งศาลพร้อมฟ้องและจำเลยไม่อยู่ในอำนาจของศาลจึงสั่งไม่ประทับฟ้องและจำหน่ายคดีเมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษายืนยอมมีผลเท่ากับว่าศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์จึงต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา220

- 6. ป.วิ.อ. มาตรา 220 ใช้ในกรณีศาลชั้นต้นมีคำสั่งเกี่ยวกับ ป.วิ.อ. มาตรา 39 และให้จำหน่ายคดีและศาลอุทธรณ์พิพากษายืนมีผลเท่ากับว่า ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้อง ให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาฎีกาที่ 4712/2540
- ป.วิ.อ. มาตรา 220
- ศาลชั้นต้นเห็นว่าคดีโจทก์ทั้งสองขาดอายุความ และมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนมีผลเท่ากับว่า ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ จึงต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 220

- 7. ป.วิ.อ. มาตรา 220 ไม่ใช่กรณีกับบุคคลภายนอกร้องขอคืนของกลางตาม ป.วิ.อ. มาตรา 36 แต่ถ้าเป็นเรื่องโจทก์ขอให้รับของกลางต้องนำ ป.วิ.อ. มาตรา 220 มาใช้บังคับด้วย ให้ศึกษาจากฎีกา 6377/2539
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6377/2539
- ป.วิ.อ. มาตรา 218
- ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลย 1 เดือน และปรับ 1,000 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 1 ปีให้พักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยมีกำหนด 1 เดือนและไม่ริบรณัจกรยานยนต์ของกลาง ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เฉพาะให้ริบรณัจกรยานยนต์ของกลาง เป็นการแก้ไขเล็กน้อย ต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 218 วรรคหนึ่งที่ว่าจำเลยฎีกาว่า รณัจกรยานยนต์ของกลางเป็นของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดขอให้มีคำสั่งคืนรณัจกรยานยนต์ของกลางนั้น เป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงจึงต้องห้ามมิให้ฎีกา

- 8. ป.วิ.อ. มาตรา 220 ไม่ใช้กับกรณีศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง แต่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกอุทธรณ์ของโจทก์ ให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาฎีกาที่ 40/2539
- ป.วิ.อ. มาตรา 220
- ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายกอุทธรณ์เพราะอุทธรณ์ต้องห้าม มิใช่เป็นกรณีศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องตามมาตรา 220 คดีไม่ต้องห้ามฎีกา

- 9. ในกรณีขอให้พิจารณาคดีใหม่ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 166 วรรคสอง เมื่อศาลชั้นต้นไม่อนุญาตและยกคำร้อง ต่อมาศาลอุทธรณ์พิพากษายืนไม่ต้องห้ามฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา 220 แต่กรณีศาลชั้นต้นยกฟ้องตามมาตรา 166 วรรคแรก และโจทก์อุทธรณ์ว่า คำสั่งยกฟ้องของศาลไม่ชอบโดยไม่ได้ขอให้พิจารณาใหม่ตามมาตรา 166 วรรคสอง ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนให้ยกฟ้องจะเป็นการห้ามฎีกาตามมาตรา 220 ให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาฎีกาที่ 9280/2551
- ป.วิ.พ. มาตรา 1 (7)
- ป.วิ.อ. มาตรา 220
- โจทก์ขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องและศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ไม่ใช่กรณีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ไม่อยู่ในบังคับ ป.วิ.อ. มาตรา 220
- ศาลสั่งให้คู่ความกำหนดวันนัดพิจารณาสืบพยานโจทก์และนัดสืบพยานจำเลยที่ศูนย์นัดความและคู่ความได้ตกลงกำหนดวันนัดที่ศูนย์นัดความ ถือได้ว่าการกระทำของคู่ความที่ตกลงกำหนดวันนัดที่ศูนย์นัดความเป็นการกระทำตามคำสั่งศาลและเป็นการกำหนดวันนัดต่อศาลจึงชอบด้วยกฎหมาย

- 10. กรณีศาลชั้นต้นรับฟังว่าจำเลยมีความผิด แต่ไม่ต้องรับโทษตาม ป.อ. มาตรา 67 พิพากษายกฟ้อง แต่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโดยเห็นว่า จำเลยมิได้กระทำความผิดเลยต้องห้ามฎีกาตามมาตรา 220 ด้วย ให้พิจารณาศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาฎีกาที่ 2168/2528
- ป.วิ.อ. มาตรา 185, 220
- ป.อ. มาตรา 67
- ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า จำเลยกระทำความผิดด้วยความจำเป็นพอสมควรแก่เหตุตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 67 ซึ่งไม่ต้องรับโทษ. ชอบที่ศาลชั้นต้นจะพิพากษายกฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 185. แม้ศาลชั้นต้นจะพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดแต่ไม่ต้องรับโทษและให้คุมประพฤติจำเลย. ก็มีผลเท่ากับพิพากษายกฟ้อง. และเป็นการยกฟ้องในข้อเท็จจริง. เมื่อศาลอุทธรณ์ฟังว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดพิพากษายกฟ้อง. กรณีจึงต้องห้ามมิให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 220.

- 11. ในกรณีความผิดที่ฟ้องรวมการกระทำหลายอย่างโดยที่แต่ละอย่างเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง ถ้าศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำเลยเฉพาะบทเบาหรือศาลชั้นต้นยกฟ้อง แต่ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้ลงโทษบทเบาถือว่าความผิดบทหนักศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ยกฟ้อง ความผิดในบทหนักต้องห้ามฎีกาตามมาตรา 220 ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาฎีกาที่ 9024/2543
- ป.วิ.อ. มาตรา 220
- โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 290 เป็นกรณี ที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษายกฟ้องในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 จึงต้องห้ามมิให้โจทก์ฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 220

- หมายเหตุ
- ในบางกรณีไม่อาจฎีกาได้ แม้ไม่มีกฎหมายห้ามโดยตรงประกอบด้วยหลักการสำคัญ ดังนี้
 - 1. เพราะผู้ฎีกาไม่มีฐานะเป็นคู่ความ ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3318/2542
- ป.วิ.อ. มาตรา 1 (14), 1 (15), 28, 195, 216
- พ.ร.บ.พนักงานอัยการ มาตรา 11
- ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยว่ากระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ ต่อมาโจทก์ถอนฟ้องและจำเลยขอคืนค่าปรับ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องแต่ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้คืนค่าปรับแก่จำเลย กรณีจึงเป็นเรื่องผู้เสียหายใช้อำนาจฟ้องคดีต่อศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28 โดยพนักงานอัยการมิได้เป็นคู่ความในคดีด้วย ทั้งกรณีไม่ต้องด้วยพระราชบัญญัติพนักงานอัยการพ.ศ. 2498 มาตรา 11 ที่จะให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินคดีนี้ได้พนักงานอัยการจึงไม่สามารถเข้ามาเป็นคู่ความในคดีนี้ และไม่มีสิทธิฎีกาปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนศาลฎีกามีอำนาจยับยั้งขึ้นวินิจฉัย

- 2. กรณีเห็นชอบกับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์แล้วต้องห้ามฎีกา ให้ศึกษาจากฎีกาต่อไปนี้
- คำพิพากษฎีกาที่ 890/2490
- ป.วิ.อ. มาตรา 216
- เมื่อโจทก์เห็นชอบด้วยคำพิพากษาศาลอุทธรณ์มิได้คัดค้านแต่อย่างใดแล้วโจทก์จะยื่นฎีกาเพื่อให้ศาลฎีกายืนยันข้อวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์อีกครั้งหนึ่งเพื่อเป็นแบบอย่างนั้น ย่อมไม่มีอำนาจฎีกาได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 216